1455 Tarihli Kirmastî

Tahrir Defteri'ne Göre

Osmanlı Kuruluş Devri Vakıfları

(Giriş-Tıpkıbasım-Çeviriyazı)

Raif Kaplanoğlu
Niyazi Topçu
Hüseyin Delil

Avrasya Etnografya Vakfı Yayınları

1455 Tarihli Kirmastî Tahrir Defteri'ne Göre Osmanlı Kuruluş Devri Vakıfları

Giriş-Tıpkıbasım-Çeviriyazı

Raif Kaplanoğlu
Niyazi Topçu
Hüseyin Delil

Avrasya Etnografya Vakfı Yayınları No: 24

Kitabın Adı
1455 Tarihli Kirmastî Tahrir Defteri'ne Göre Osmanlı Kuruluş Devri Vakıfları

Yazar
Raif Kaplanoğlu
Niyazi Topçu
Hüseyin Delil

Yayın Editörü
Ozan Kaplanoğlu

Avrasya Etnografya Vakfı Yayınları
Gemlik Cad. No:22, Orhangazi/BURSA 16800

Basım Tarihi: Mayıs 2014

Basım Yeri:
İstanbul Ofset Basım Yayın San. Tic. A.Ş.
Çobançeşme Mah. Güneşli Sk. No:21/2
Yenibosna/Bahçelievler - İSTANBUL

ISBN: 978-975-6738-26-9

Önsöz

Bu kitapta yayınladığımız ve Kirmastî Defteri'nin parçaları olan iki defter, Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrini daha iyi anlamamızı sağlayacak değerli bilgiler içermektedir. Kitapta 1455 tarihli Kirmastî Defteri'nin sadece iki parçası yayınlanmıştır. Bu defterin diğer parçalarını buldukça yayınlamayı düşünüyoruz.

Kirmastî Defteri'nin yayınlanan parçalarında, Osman Gazi, Orhan Gazi ve Sultan I. Murad vakıfları yoğunluktadır. Bu nedenle kitabımızın adını, "Osmanlı Kuruluş Devri Vakıfları" koymakta sakınca görmedik. Ancak elbette yayınladığımız parçalarda; Osman Gazi, Orhan Gazi ve Sultan I. Murad devri vakıflarının hepsi yer almamaktadır. Bu nedenle, bahse konu devirlere ait tüm vakıflar hakkında 1530 tarihli icmal defterini esas alarak yaptığımız araştırmayı da kitabımıza koymayı uygun bulduk. Böylece, yayınladığımız defterin eksikleri bir ölçüde tamamlanmış oldu.

Her ne kadar sadece Hüdavendigar Livasını içine alsa da, Osmanlı Devleti'nin ilk tahririne ait Halil Bey Defteri'ni temel alması açısından Kirmastî Defteri'nin çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Yayınladığımız defterle ilgili geniş bir etüd yapmadık. Biz sadece tespitle yetinip araştırmacılar için etüdlük bir zemin oluşturmaya çalıştık.

Kitabımızda tahrir defterlerinin tıpkıbasım ve çeviriyazısını yanyana yayınlayarak, okuyucuya çeviriyazıyı daha rahat kontrol etmesi için ortam sağladık. Bir taraftan belge satırı okunurken, diğer taraftan çeviriyazı kontrol edilebilir. Bu açıdan, gelecekte yapılacak tıpkıbasım ve çeviriyazılar için bir öneri ortaya atmış olduk. Okuyucu açısından son derece kullanışlı olan bu yöntemin sonraki yayınlara model olmasını umuyoruz.

İlgilenenlere faydalı olması dileğiyle...

Raif Kaplanoğlu-Niyazi Topçu-Hüseyin Delil

1455 Tarihli Kirmastî Tahrir Defteri

Raif Kaplanoğlu

Giriş

Osmanlı Devleti, başta yeni fethedilen yerler olmak üzere zaman zaman ülke toprakları üzerinde yaşayan halkın sayım ve yazımını yaptırmıştı. Tahrir (yazım) en başta timar sisteminin bir gereği olarak, bölgedeki gelir kaynaklarının belirlenmesi amacına dayanıyordu. Amaç, köylünün elinde bulundurduğu toprak ve kazançları belirlemek, vergi ve askerlik işlerini kayıt altına almaktı. Bu yazımlarda şehir, kasaba, köy ve çiftlikler birer birer dolaşılarak, yerinde bu verilerin tespiti esas alınmıştı. Bu yazımlar sırasında vergi mükellefleri dışında, vergiden muaf olanlar da belirlenmekte olup sadece belli bir yaşa gelmiş, eli silah tutabilen, evli veya bekâr vergi mükellefleri kayda alınmaktaydı. Topraklı-topraksız köylüler, evli-mücerred (bekar) veya bive (dul kadın) mükellefler ayrı ayrı gösterilirdi.

Tahrir işlemi merkezi bürokraside "Nişancı" gözetiminde yürütülmekteydi. Bölgede tahrir işlemini idare edene il yazıcısı, tahrir emini veya muharrir denirdi. İl yazıcısının riyasetinde defterin yazılması ve düzenlenmesini üzerine alan, işin tekniğini iyi bilen kâtipler bulunmaktaydı. Ayrıca tahrir işlemi her bölgenin kadısının gözetimi ve denetimi altında yürütülmekteydi. Tahrir sırasında devletin mali idari ve adli teşkilatı il yazıcısının istediği bütün yardımı yapmağa mecburdu. İl yazıcısı ve kâtiplerden oluşan tahrir kuruluna, yerel eşraf (ehl-i örf) da yardımcı olurdu. Dirlik sahiplerinin huzurunda vergi mükellefi reâyâ deftere kaydedilir, eski defterdeki veriler böylece güncelleştirilir, ölenler kayıttan silinirken, mücerredler evlenmişse hane olarak, büluğ çağına gelen çocuklar da mücerred olarak deftere eklenirdi. Vergi muafiyeti tanınan kişiler ve köyler de, bu durumu kanıtlanarak yeni deftere öylece kaydedilirdi.

Tahrir defterleri, Osmanlıların 'klasik devri' denilen XV ve XVI. yüzyılda, timar sistemini uyguladıkları bölgelerde, vergi mükelleflerine ait çeşitli vergilerin hangi kişi veya kurumların tasarrufunda bulunduğunu tespit eden ve genelde sancak esasına göre düzenlenen resmî belgelerdi (Barkan 1988; İnalcık 1954). XVI. yüzyılda yaygın bir şekilde yapılan bu toprak yazımı daha sonraki yıllarda bazı aksamalara uğramıştı.

Tahrir defterleri iki nüsha yazılıp biri Eyalet Beylerbeyine, diğeri ise Padişaha gönderilmekteydi. Bu defterler, defteri düzenleyen kişinin adıyla anılmaktaydı. En son yazılan deftere "Defter-i Cedid" (Yeni Defter), ondan öncekine "Defter-i Atik", onun da eskisine "Defter-i Köhne" denilmekteydi. Tahrir eminleri Mevlana **Kir-**

mastî, İbn-i Kemal, Ebussu'ud gibi ulema yanında **Çakır Ağa** veya **Cebe Ali** gibi subaşı veya sancakbeyliği yapmış kişilerden oluşmaktaydı.

Bu tür sayımların Osmanlı döneminde hangi tarihte başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Günümüze ulaşan en eski defter olan 1431 tarihli Arvanid Sancağı Defteri Halil İnalcık tarafından 1954 yılında yayınlanmıştır.

Tahrir defterlerinin bir başka türü olan rûznâmçe ya da derdest adı verilen defterler ise, bir bölgede iki tahrir arasındaki idari değişiklikler, timar tevcihleri ve vergi muafiyetleri gibi hususların işlendiği defterlerdi. Bu defterler bir tür icmal/özet defterleri olup Dîvân-ı Hümâyûn'un tahvil kaleminde korunduğu için, sonraları *tahvil defterleri* olarak anılmıştı.

Bu kitapta yayınladığımız ve Kirmastî Defteri'nin parçaları olan iki deftere ilk olarak 1988 yılındaki kitabımda değinmiş, ardından "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu" adlı kitabımda sıklıkla bu defterlerden atıflarda bulunmuştum. Bu dönemde önemini farkettiğim bu iki defterin transkripsiyon olarak yayınlanması gereğini uzun süredir dillendirmekteydim. Kimse bu işe yanaşmayınca kendim yapmaya karar verdim. Ancak sonra Niyazi Topçu'nun özellikle Sultan I. Murad'ın imaret vakfı üzerinde yoğunlaştığını ve zaman zaman bu defterleri kullandığını görünce çalışmayı birlikte yapmayı önerdim. Daha sonra da Hüseyin Delil projemize katıldı. Büyük çoğunluğu Osmanlı Devleti'nin kuruluş devri vakıflarından oluşan bu defterlerin yayınlanması ile Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinin daha iyi anlaşılacağına inanıyorum.

İlk Tahriri (Çandarlı) Halil Bey mi Hazırladı?

Arşiv'in eski uzmanlarından Kamil Kepecioğlu; Hüdâvendigâr Livası'nın emlâk ve arazisi XV. yüzyıl başında, Sultan II. Murad devrinde yazılmaya başlandığını savunur: *"Saklı ve silintisiz olan bu defterlerden Başvekâlet Arşivi'nde birçokları vardır. Bursa'nın ilk emlâk, arazi ve vakıf defterlerini Halil Bey, Çakır Ağa, Mevlânâ Kirmastî, Ali Çelebi, Şiblî-zâde, Karagözoğlu Hasan, Hüseyin Çelebi ve Muallimzâde Mehmed Efendi hazırlamıştı."* (Kütük, IV/249)[1]

Ancak Kepecioğlu'nun verdiği bu sıralamanın doğru olmadığı, defterlerdeki atıflardan anlaşılmaktadır. Osmanlı Devleti'nde belgelerde adı geçen en eski tahrir emini **Halil Bey**'dir. Yayınladığımız vakıf defterlerinde klasik dönem defterlerindeki gibi öncekilere atıf yapılırken, "der defter-i köhne", "der defter-i âtik" gibi ifadelerin hiçbirine rastlanılmaz. Bu açıdan klasik tahrir defteri gibi değerlendirilmemelidir. Zira bu defterlerde kendinden önce sadece bir deftere atıf yapılmaktadır. O da **"Halil**

1- Kepecioğlu bir yazısında kaynak göstermeden Halil Bey'le birlikte Sünbül-zâde Defteri'nden de söz eder ki, bu bilgiyi destekleyecek hiçbir belgeye rastlayamadım.

Bey Defteri"dir. Yayınladığımız iki defterde Halil Bey Defteri'ne toplam 7 atıf bulunmaktadır. Bu **Halil Bey,** olasılıkla Çandarlı Halil olmalıdır. Nitekim Halil Bey'in, tıpkı Sultanlar gibi vakıf için nişan verdiği de kayıtlıdır:

*"Karye-i Karadona ki vakıfdır. Kâdîmden yerleri zayi' olmuş ve tanuklık ve rahli ve **Halil Bey** merhum nişanıyla Şeyh Ömer tasarruf edermiş."* (BOA, MAD 16016: 17)

*"Karye-i Barcınlu, Timâr-ı Hatun. Evvelde dahi Hatun yermiş. **Halil Bey** Defteri'nde bu suretledir."* (MC. 117/1: 48a)

*"Karye-i Abdi oğlanları vakıfdır, Gazi Hündgâr'dan Mahmud Fakı ve Mehmed Fakı tasarruf ederlermiş. **Halil Bey** defterinde bu resme kayd olunmuş."* (MC. 117/1: 63b)

XVI. yüzyıl tahrir defterlerinde de **Halil Bey** Defteri'nden atıflar bulunmaktadır. Örneğin 1521 tarihli defterde şunlar yazılmaktadır:

*"Mezre'a-i Göl-özü'nde Ahi Ali tasarruf ettigi yir vakıfdır. Süleyman Paşa'dan, Bayezid Hüdavendigâr nişanıyla tasarruf eder imiş. Sonra Ahi Ali evlâdından Ahi Mahmud oğlu Ahi Ahmed ve Ahi Mehmed oğlu Ahi Ahmed vakfiyet üzere müşterek tasarruf ederlermiş, **Halil Bey** Defteri'nde bulunmadı, amma Bayezid Hüdavendigâr ve Murad Han Hüdavendigâr nişanlarıyla tasarruf iderler, der-Def-ter-i **Kirmastî.**"* (BOA, TT. 453: v. 208)

*"(Göl kazasına bağlı) Karye-i Ağça-Kavak ki timar-ı Aydın kadısı idi, deyü naklolunmuş **Halil Bey** Defteri'nde. Amma merhum Sultan Murad Han bu köyü Edirne'deki Çölmekçi köyü ile, ki Abdullah Bey kızı Hundi Hatun'un mülkü imiş, istibdâl cihetiyle temlik olunmuş ve eşküncisi dahi bağışlanmış."* (BOA, TT. 453: v.214)

*"Karye-i Saraycık, vakıfdır. Kadîmden Polad Şeyh oğlu Ümmid Şeyh oğlu Ali tasarruf etmiş. Elinde Süleyman Paşa'dan hükm-i hümayun var imiş. **Halil Bey** Defteri'nde mestûrdur ve cema'at-ı kesîre vakfiyetine şehadet ettiler, deyü kayd olunmuş der-Defter-i **Kirmastî.**"* (BOA, TT. 453: v.165)

*"Kavak'da Segid yeri vakıfdır. Süleyman Paşa'dan, **Halil Bey** Defteri'nde mastûrdur. Mezkûr Segid oğlanlarından Sendul ve Hamza tasarruf ederlermiş, der-Defter-i **Kirmastî.**"* (BOA, TT. 453: v.203)

1573 yılı mufassal tahrir defterinde de, Kirmastî Defteri'nden yapılan alıntı sırasında Halil Bey Defteri'nden söz edilmektedir :

*"Karye-i Karalar ki, **Halil Bey** defteri'nde hassa Subaşı yazmış ve kadimden Pazarlu oğlu Murad Bey'in vakfı ebnâsı imiş."* (TKG. KK., 580: v.180)

Görüldüğü ve tahrir defteri verilerinden anlaşıldığı üzere Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrindeki en eski tahriri Halil Bey yapmıştır. Halil Bey defterinden

önce hiç bir deftere atıfta bulunulmamıştır. Halil Bey'den sonra Kirmastî tahriri gelir. Halil Bey, bu tahriri olasılıkla I. Murad devrinde yapmıştı. Sultan Murad Hüdavendigâr 1385 yılı Temmuz ortalarında düzenlediği Bursa'daki Kaplıca Vakfiyesi'nin tevliyet ve gözetimini Hayreddin Paşa'ya vermişti. Olasılıkla, bu tarihte Kaplıca Vakfı'nın tahriri bittikten sonra diğer vakıfların ve timarların tahririni yapmıştı. Bu fikrimizi destekleyecek en önemli işaret, 1455 tarihli Kirmastî Defteri'nin Osman Gazi ve Orhan Gazi vakıflarından değil, I. Murad vakfından başlamasıdır. Molla Kirmastî, olasılıkla Halil Bey Defteri'ni dikkate alarak tahririni yapmaya başladı.

Halil Bey tahririnden sonra Kirmastî Defteri'ne kadar başka bir sayım ve defter görülmemektedir. Bu kadar uzun süre yeni bir tahrir yapılmama sebebinin Rumeli'ndeki fetihler ve devletin yaşadığı gaileler olduğu düşünülebilinir. Bu dönemde olasılıkla Halil Bey Defteri esas alınıp defter üzerinde yapılan değişikliklerle yetinilmişti.

1455 Tarihli *Vakıf Defterleri, Kirmastî* Defterine *mi* Ait?

Bu kitabımızda Osmanlı kuruluş devri vakıflarının yer aldığı iki vakıf tahrir defteri yayınlanmıştır. Bunlardan biri İstanbul BŞB Atatürk Kitaplığı MC.O 117/1 nolu defter, diğeri Başbakanlık Osmanlı Arşivi MAD.16016 nolu defterdir. Defterlerin sadece ilkinde 1455 tarihi bulunmakta olup her ikisinde de kim tarafından yazıldığı kayıtlı değildir. Ancak biz bu defterlerin meşhur Kirmastî Defteri'nin parçaları olduğunu tespit ettik. Şöyle ki; 1573 tarihli mufassal tahrir defterinde (TKG. KK. TT. 580) yüzlerce Kirmastî Defteri atfı bulmak mümkündür. Atıf yapılan belge varak numaralarından bazıları şunlardır; 3, 5, 8, 9, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 33, 36, 54, 62, 186, 189, 200, 201, 202, 204, 205, 217, 218, 222, 224 vb. en sık atıfta bulunulan defter Kirmastî Defteri'dir. Atıf sırası ve sayısından anlaşıldığı kadarıyla, Osmanlı Devleti'nin ilk dönem tahrirlerinin temel dayanağı Kirmastî Defteri'dir. Daha az sayıda Çakır Ağa, Ali Çelebi ve Şiblizâde defterinden söz edilmektedir. Sonraki yıllara ait defterlerdeki Kirmastî Defteri'nden yapılan atıflarla, bizim yayınladığımız defterler karşılaştırıldığında hemen tüm defterlerde Kirmastî Defteri'ne atfedilen kayıtların aynısının bizim yayınladığımız defterlerde yer aldığı görülmektedir. Bu nedenle yayınladığımız defterlerin, Kirmastî Defteri'nin parçaları olduğuna dair hiç bir kuşkumuz yoktur ve bu iki defteri artık Kirmastî Defteri olarak adlandırmakta sakınca görmüyoruz.[1] Örnek ve mukayese açısından yayınladığımız defterlerdeki kayıtlarla bahse konu diğer atıfların bir kısmı aşağıda gösterilmiştir:

1- Beldiceanu da, bu defterin Kirmastî Defteri olduğunu düşünmektedir. (Beldiceanu-Steinherr, Irene "Bithynia'da Gayrimaslim Nüfus", Osmanlı Beyliği, 1997, s.8-22) Barkan da, yayınladığımız her iki defteri de kullanmıştır. Bak. Barkan, Ömer Lütfi-Enver Meriçli: Hüdâvendigâr Livası Tahrir Defterleri, I. Ankara: 1988

1455 tarihli Kirmastî Defteri (MC. 117/1: 32b)

*"Karye-i **Mede/Mide** ki vakıfdır, Süleyman Paşa'dan. Köpri-çün verilmiştir. Ahî Hamza oğlu tasarruf edermiş. Şimdi Ahi Hamza oğlanları Turhan ve Muhammedî ve İskender tasarruf ederler. Ellerinde Pâdişâhımız nişan-ı hümayun var."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.169)

*"Karye-i **Mede/Mide** ki vakıfdır, Süleyman Paşa'dan köpri içün. Ahi Hamza oğlu tasarruf idermiş. Şimdi Ahi Hamza oğlanları Turhan ve Muhammedî ve İskender tasarruf iderler. Ellerinde Pâdişâhımuz nişanı vardır, der defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (MC. 117/1: 30a)

*"Mezra'a-i **Taslakçı Mustafa** ki vakıfdır, Süleyman Paşa'dan. Şimdi Mevlana Muhiddin, Pâdişâhımız nişanıyla tasarruf eder."*

1521 ve 1573 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v. 177; TKG. KK. TT. 570: 29)

*"Mezra'a-i **Taslakçı Mustafa** ki vakıfdır, Süleyman Paşa'dan. Evvelden Mevlânâ Muhiddin nam kimesne, nişan-ı Pâdişâhi ile tasarruf etmiş," der defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. Cilt 16016: v.10)

*"Karye-i **Nîk-ide/Yiğid Baba** vakıfdır, Sultan'dan. Bursa'da Naib Hacı İvaz Paşa'nın Medresesi'ne kim müderris olursa ol tasarruf eder."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.244)

*"Karye-i **Yiğit-Baba** vakıfdır, Sultan'dan. Bursa'da Hacı İvaz Paşa Medresesi'ne her kim müderris olursa tasarruf ider, deyü naklolunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. Cilt 16016: v.8)

*"Karye-i **Baba** Köyü'nde İshak Ede Çiftliği vakıfdır, Gazi Hundgâr Murad Han nişanıyla, beş çiftlik yerdir. Şimdi Elvan Seydi evlâdından Hüseyin oğlu Hamza ve kardaşı Arif tasarruf iderler, ataları ve dedeleri tasarruf ettiği üzere."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.247)

*"Karye-i **Baba** köyünde İshak Ede Çiftliği vakıfdır. Gazi Hüdavendigar'dan, Murad Han nişanıyla, beş çiftlik yerdir. Şimdi Elvan Seydi evlâdından Hüseyin oğlu Hamza ve karındaşı Arif tasarruf iderler, ataları ve dedeleri tasarruf ettügi gibi, 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. 16016 : v.10)

*"**Baba** köyünde **Şeyh Yusuf** elinde bir çiftlik vakıf imiş, kadîmden. Merhum Sultan Murad Han Hundgâr nişanıyla. Mezkûr Şeyh Yusuf vefat etmiş. Şimdi oğlu Ahmed ve Ehad oğlu Davud tasarruf iderler ve ellerinde Sultanımız nişanı vardır."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v. 247)

*"Mezraa-i der Karye-i **Baba**, Şeyh **Yusuf** elinde bir çiftlik yer, kadîmden vakıf imiş. Mezkûr Şeyh Yusuf, merhum Murad Hüdavendigâr nişanıyla tasarruf ider imiş. Müteveffâ oldukdan sonra oğlu Ahmed ve Evhad oğlu Davud tasarruf ider, deyü nakl olunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. Cilt 16016: v.9)

*"Karye-i **Ada-öyük**'de Kızıl Murad Zaviyesi'nin bir çiftlik vakıf yeri vardır, merhum Gazi Hundgâr'dan."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.248)

*"Mezraa-i **Ada-öyüğü'nde** Kızıl Murad Zaviyesi'nin bir çiftlik yeri vardır, vakıfdır. Merhum Gazi Hüdavendigâr'dan, deyü nakl olunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. Cilt 16016: v.3)

*"Karye-i **Gökçesu**; vakıfdır, Şeyh İshak Zaviyesi'ne, Osman Beg'den. Şeyh İshak oğlu Hacı Mehmed tasarruf edermiş. Mezkûr Hacı Mehmed fevt olmuş. Şimdi Hacı Mehmed oğlu İshak tasarruf eder, Sultanımız nişanıyla."*

1521 ve 1573 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v. 237; TKG. KK. TT. 585: 295)

*"Karye-i **Gökçesu**; vakıfdır, Osman Beg'den, Şeyh İshak Zaviyesi'ne. Şeyh İshak oğlu Hacı Mehmed tasarruf ider imiş. Andan sonra Hacı Mehmed oğlu İshak tasarruf ider, deyü naklolunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. Cilt 16016: v.3)

*"Karye-i **Bokluca**, Alâ'eddin Beg'ün vakfıdır. Bursa'da türbesine ve Orhan Beg Medresesi'ne hasılı sarf olunur."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: ?)[18]

*"Karye-i **Bokluca** ve **Kendir**, Alâ'eddin Beg'ün vakfıdır. Hasılı Bursa'daki zaviyesine ve Orhan Beg Medresesi'ne sarf olunur, deyü nakl olunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (BOA, Mad. Cilt 16016: v.5)

*"**Baba** köyünde **Ermeni Baba**'nın bir çiftlik vakıf yeri var, Orhan Beg nişanıyla. Şimdi Ermeni Baba evlâdından Şeyh Mahmud oğlu Musa tasarruf ider."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.239)

*"**Baba** köyünde **Ermeni Baba**'nın bir çiftlik vakıf yeri var, Orhan Beg'den. Şimdi Ermeni Baba evlâdından Şeyh Mahmud oğlu Musa Fakı tasarruf ider, deyü nakl olunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1573 tarihli tahrir defteri (TKG. KK. TT. 585: v.297)

*"**Baba** köyünde **Ermeni Baba**'nın bir çiftlik vakıf yeri var, Orhan Beg'den. Şimdi Ermeni Baba evlâdından Şeyh Mahmud oğlu Musa Fakı tasarruf ider, deyü nakl olunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. (..)"*

1455 tarihli Kirmastî Defteri (MC. Cilt 117/1: 47a)

*"Karye-i **Barcınlu**, Timar-ı Hatun. Evvelde dahi Hatun yer imiş, **Halil Beg** Defter-i'nde bu suretledir. Mezkûr köyü merhum Sultan, Şahzâde Hatun'a mülklüge virmiş, nişan-ı hümayun var ve merhum Sultan Murad Han Hüdvendigâr mülkiyetin mukarrer dutub tecdîd hüküm virmiş. Sonra Şahzâde Hatun bu köyü eri Sinan Beg'e bağışlamış. Sinan Beg dahi kabz idüb Edirne'de imaretine vakfetmiş."*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.256)

"Karye-i Barcınlu; karye-i mezküreyi evvelde merhum Sultan, Şahzâde Hatun'a mülklüge virüb nişan-ı hümayun virmiş ve merhum Sultan Murad Han mülkiyeti mukarrer dutub mukarrer-nâme virmiş. Sonra 'Şahzâde Hatun bu köyü Sinan Beg'e bağışlamış, Sinan Beg dahi kabul ve kabz idüb Edirne'de olan 'imaretine vakf etmiş, der-Defter-i ***Kirmastî.*** *Andan sonra merhum Sultan Mehmed mûceb-i mezkûr üzere hükm-i hümayun virmiş. El-hâletü hâzihî mukarrer, vakfiyet üzere tasarruf olunur, mahsulâtı zikrolan 'imarete sarf olunur. Padişahımız hullidet hilâfetuhu hazretlerinden dahi nişan-ı şerif var, deyü kayd olunmuş der Defter-i Köhne. (..)"*

1573 tarihli tahrir defteri (TKG. KK. TT. 580: v.24)

1521 tarihli tahrir defterindeki kayıt tekrar edilmiştir.

Görüldüğü gibi, sonraki defterlerde yapılan tüm atıflar yayınladığımız defterlerin Kirmastî Defteri'nin parçaları olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Mevlânâ Kirmastî, Mevlânâ Sinaneddin Yusuf'un şöhretidir. Babası eski Bursa kadılarından Hüseyin Fakih'tir. Kirmastılı (M.Kemalpaşalı) olup burada bir okulu, İstanbul Fatih civarında da mektep ve medresesi vardı. 1494 yılında öldüğünde okulunun haziresine gömüldü. (Şakaik-i Numaniye 224; BKS. 17/18, 27/195). 1455 tarihinde Hudâvendigâr Sancağı'nın tahrir eminliğinde bulunduğu düşünülürse, oldukça yaşlı iken ölmüş olmalıdır. Kepecioğlu, arşivlerde bu deftere rastlayamadığını yazmaktadır. (Kütük, III/120)

Çakır Defteri

Önceleri, Kepecioğlu'nun verdiği bilgilere dayanarak 1455 tarihli defterinin, bu dönemde yaşayan ve Bursa'da subaşılık görevi yapan Çakır Ağa tarafından yazıldığını düşünmüştüm. Çünkü Kepecioğlu, Mevlana **Kirmastî**'nin hazırladığı defterin, Çakır Ağa defterinden sonra hazırlandığını yazmaktaydı. Oysa 1521 ve 1573 tarihli mufassal defterlerde 1573 tarihli mufassal tahrir defterinde (TKG. KK. TT. 580) Çakır Defteri'nden söz eden atıfların yer aldığı bazı varak numaraları şunlardır; 22, 24, 26, 27, 29, 30, 208, 223, 224 vb. Bu tahrir defterlerinde defalarca, Kirmastî defterinden sonra Çakır Defteri'nden atıflar yapıldığı görülmektedir. Bu konuda bazı örnekler vermek istiyorum:

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.247)

*"Karye-i Orta. Karye-i mezbûre, Beylerbeyi Karaca Bey satın almış mülküdür. Nişan-ı hümayun var, deyü nakl olunmuş 'an Defter-i **Kirmastî**. Andan sonra mezkûr Karaca Bey, Mihaliç'de olan imaretine vakfetmiş. Yılda bir eşkün verirler, deyü kayd olmu, der-Defter-i **Çakır**, deyü kayd olunmuş der Defter-i Atik. (..)"*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.256)

*"Karye-i Sartı-oğlu vakıfdır, Orhan Bey'den. Aslı-Bey Subaşı oğlu tasarruf ider imiş. Andan sonra Sinan oğlu Süleyman ve Ömer tasarruf etmişler. Altı çiftlik yerdir, deyü kayd olmuş der Defter-i **Kirmastî**. Andan sonra vakf-ı mezkûr, Sartı-oğlu Zaviyesi'ne vakf olub, tevliyeti evlâdına şart oldu, deyü kaydolunmuş der-Defter-i **Çakır**. (..)"*[1]

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v. 192)

"(Akyazı kazasına bağlı) Karye-i Puna'da Savcı Çiftligi ki, iki müdlik yer imiş. Din-süz-suyu Köprüsü meremmeti-çün Orhan Bey'den vakıf imiş. Kim köprüyi

---

1- *"Karye-i Sartı-oğlu vakıfdır, Orhan Beg'den. Aslı-Beg Subaşı-oğlu tasarruf edermiş. Şimdi mezkûr Sinan Beg oğlu Süleyman ve Ömer tasarruf iderler. Altı çiftlik yerdir."* (MC. Cilt 117/1: v.46b)

merem-met iderse ol tasarruf ide, deyü kayd olunmuş der Defter-i Kirmastî. Sonra İbrahim Fakı ve İlyas nâm kimesneler tasarruf ider imiş. Mezkurân himmette taksir iddik-leri sebebden alınub, el-hâletü hâzihî Hızır Fakı'ya ve Ali Fakı'ya sadaka olunmuş. Ellerinde padişahımız hullidet hilâfetuhu hazretlerinin hükm-i hümayunı var. Mezkûr çiftlik altı müdlik deyü kayd olunmuş der-Defter-i Çakır. Kadîmden vakfiyet üzere tasarruf olunan yer dahi altı mudluk imiş, deyü kayd olunmuş der Defter-i Köhne. (..)"

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.167)

"Karye-i Yılanda, vakıfdır, (Süleyman) Paşa'dan, Ahi İlyas'a. Hasıl olanı zaviyede sarf olunur, köpri hizmetiçün virilmiş. Ahi İyas'ın oğlu Ali tasarruf ider, deyü naklolunmuş 'an Defter-i Kirmastî. Kubelüye Lala vakfetmiş, Ahi Hamza'ya. Merhum Süleyman Paşa dahi mukarrer kılub mektub vermiş. El'ân neslinden Derviş Mustafa ve karındaşı Halil mutasarrıflardır. Ellerinde padişahımız hükmi var, deyü kayd olunmuş der-Defter-i Çakır. (..)"[1]

Aktardığımız tahrir kayıtlarından Çakır Defteri'nin Kirmastî Defteri sonrasında hazırlanmış ilk defter olduğu net biçimde anlaşılmaktadır. Bu, olasılıkla Fatih devri devlet adamlarından ve Bursa subaşılarından Çakır Ağa olmalıdır. 1455 yılından sonra yazılmış ve eldeki tek defter 1487 yılı defteridir. Ancak, 1487 defterinde de Çakır Defteri'ne atıflar yapıldığı göz önüne alınırsa Çakır Defteri'nin 1455-1487 yılları arasında hazırlandığı ve bugün elde olmadığı ortaya çıkmaktadır. 1530 yılı icmal defterinde de Çakır Defteri'nden bazı atıflar bulunmaktadır. (BOA. TT. 166: 63, 113, 114)

Bursa Tophane yolunda Çırapazarı'ndaki hamamıyla ünlü Çakır Ağa'nın yaptığı en önemli hizmetlerin başında, Hüdâvendigâr Sancağı'nın esaslı bir nüfus ve emlâk tahriri gelmekteydi. Zira yukarıda belirttiğimiz gibi hazırladığı defter, bugün bulunmayan ve 1487 tarihli tahrir defterinden önceki defterdi. Kepecioğlu da bu defterin arşivde bulunamadığını ifade etmektedir. Çakır Defteri'nin Fatih Sultan Mehmed devrinde hazırlandığı kesin olarak bilinmektedir. Fatih, arazilerin büyük bölümünün vakıflara ayrılması sunucu, devletin geliri azaldığı için, çok sayıda vakfı kaldırarak timara bağlamış, geliri vakıflara ait olan sayısız köyün statülerini iptal edip timar ve zeamet sahiplerine dağıtmıştı. Birbuçuk asırdan beri süren vakıfların birden kaldırılmasının yoğun tepki çekeceğini iyi bilen Sultan Mehmed bu önemli tahrir işini Çakır Ağa'ya havale etmiş, Çakır Ağa da hiçbir şikâyete meydan vermeyecek şekilde bu işi tamamlamıştı.(Kütük, I/326) Çakır Ağa, İstanbul'un fethinden sonra İstanbul Subaşılığında bulunmuştu. Silivri'de gelip geçenlerin iâşeleri ve is-

1- "Karye-i Yılanda ki vakıfdır. Süleyman Paşa'dan Ahi İlyas'a. Hâsıl zaviyede timur köprü hizmeti için verilmiş. Şimdi Ahi İlyas ki, oğlu Ahi Ali tasarruf eder. Elinde Sultanımız nişan-ı hümayun var." (MC. Cilt 117/1: 29b)

tirahatları için bir misafirhane ve bir de imaret inşa ettirmişti. Çakır Ağa, bu müessesenin masraflarını karşılamak üzere Bursa'dan Çakır Ağa Hamamı'nı, dördü debbağhane ve biri yağhane olmak üzere 11 dükkan ve birtakım yerleri vakfeylemişti. Edirne'de Eski Kapan ve Tahtakale yakınında dükkanlar, evler, tabakhane, başhane ve Bursa'da Çırapazarı'ndaki Çifte Hamamı yanında birbirine bitişik yedi dükkan da vakıfları arasındaydı. Silivri'deki zaviyesinden başka İstanbul'da, Aksaray kurbünde, Kadıköy'ünde, Yenikapı civarında Yağlıkçılar içerisinde, Laleli kurbünde Edirnekapı'sında (BAVD. 20057) birer cami yaptırmıştı. İstanbul'da Aksaray'da, Galata'da, Edirne'de Saraçhanebaşı'nda birer mahalle, halen bu Çakır Ağa'nın adını taşımaktadır. Bursa'da hamamdan başka bir de Mecnun Dede Camii'ni ve yine orada bir de mektep yaptırmıştı. Çakır Ağa, Silivri'de gömülüdür. 1479'da sağ olduğu anlaşılmaktadır. Bursa'nın Balıklı köyünde bir çiftliği vardı. (Kütük, I/326) Çakır Ağa'dan sonra Cebe Ali Bey Bursa'ya subaşı olmuştu.

Çakır Defteri Sonrası Hüdâvendigâr Vilayeti Tahrirleri

893/1487 tarihli (BOA, TT. 23) tapu defteri de, önemli defterlerden biridir. Nitekim bu defter, Fatih devrinde el konulan vakıfların geri verildiği ve bu halleriyle kaydedildiği bir defter olmuştu. Bu nedenle, başta Halil Bey ve Kirmastî defterleri olmak üzere önceki defterlere atıflar yapılarak tahrir tamamlanmıştı. Bu defter eksik olduğu için detaylı bir inceleme yapamadık. 1487 yılı tahrir defterini, Ali Çelebi Defteri olduğunu farzedersek 1521 tarihine kadar iki tahririn daha yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak olasılıkla Ali Çelebi Defteri, Fatih devrinde hazırlanmıştı. 1487 yılı tahrir defteri, Şiblizade tarafından hazırlanmış olması da mümkündür. Bu durumda 1455-1521 yılları arasında üç veya dört defter olduğu ortaya çıkmaktadır. Bunların ilkinin **Çakır** Defteri olduğunu kanıtlamıştık. Çakır Defteri'nden sonra sırasıyla **Ali Çelebi** ve **Şiblizâde** defterlerinden atıflar vardır. **Ali Çelebi** Defteri'nin **Çakır** Defteri'nden sonra, **Şiblizâde** Defteri'nden önce hazırlandığını gösteren çok sayıda örnek bulunmaktadır. Bu konuda da örnekler vermek istiyoruz:

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.138)

*"İrmiyaz'da **İldeniz** Çiftliği vakıfdır, Orhan Bey'den, imâmetlik içün. Sâbıkâ, kadılar imâmetlik idüb tasarruf iderler imiş."* Buraya kadarki kısım **Kirmastî** Defteri'nden alınmıştır; *"İrmiyaz'da İldeniz-oğlu Çiftliği, kadı tasarruf eder, imâmetliği-çün bir çiftlik yerdir, Orhan Bey'den vakıfdır."* (BOA, MAD. 16016: v.11) *"Sonra timara emr olundu," deyü kayd olmuş der Defter-i **Ali Çelebi**. Amma timar-eri tasarruf etmeyüb imam olanlar tasarruf iderler imiş. El'ân Mevlânâ Kasım mutasarrıfdır, deyü kayd olunmuş der Defter-i Köhne. (..)"*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.219)

"Mezraa-i Kurı-Öyük'de Çağırgan tasarruf ettüği yer Süleyman Paşa'dan

*vakıfdır. Şimdi timar olmuş, Kütahyalu bir hisar erine, der-Defter-i **Çakır** ve **Ali Çelebi** Defter'inde. (..)"*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.224)

*"Mezra'a-i **Sürüm**, kadîmden vakıfdır, deyü Kadı teftiş edüb mektub virmiş. Yahya nâm kimesne mutasarrıf imiş. Fevt olub sonra oğlu mutasarrıf imiş, haric-ez-def-ter, deyü kayd olunmuş der-Defter-i **Çakır**. Ammâ **Ali Çelebi** Defteri'nde timara kayd olunub Timar Defteri'nde hisar-erine timara virilmiş imiş. (..)"*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.140)

*"(Geyve kazasına bağlı) **Toka** nâm müteferrika yerler ve orman vardır. Mevlânâ Abdi elinde, mezâri' deyü kayd olunmuş, der-Defter-i **Mevlânâ Ali Çelebi** ve Def-ter-i **Şibli-zâde**."*[1]

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.141)

*"Geyve tevâbi'inde Sakarı kenarında **Büyük-Bük** dimekle ma'ruf kışlayı Mustafa ve Mehmed nâm kimesneler tapulayub tasarruf iderler imiş. Be-mûceb-i mek-tub-ı Kadı, deyü kayd olunmuş der-Defteri **Çakır** ve Defter-i **Şibli-zâde**. (..)"*

1521 tarihli tahrir defteri (BOA, TT. 453: v.164)

*"Geyve tevâbi'inde Yahşi Fakı'nın dedesi Alişar'dan mutasarrıf olduğu vakıf yer ki, Aluk-argı ve Kırantarla ve Amruddibi dimekle ma'ruf üç pare yer, ki berat-ı şahide masturdur, der-Defter-i **Çakır** ve **Ali Çelebi** Defteri'nde. (..)"*[2]

Görüldüğü gibi yapılan atıflarda, Çakır Defteri sonrasındaki defterlerden ilki Ali Çelebi, ikincisi ise Şibli-zâde Defteridir. Şibli-zâde, Bursa'da ünlü bir ailedir. 334/945 yılında Bağdad'da ölmüş, sûfi şeyhlerinin ünlülerinden ve büyük evliyalar-dan olan Şeyh Şiblî neslinden Mahmud Çelebi oğlu Bayezid Çelebi, 1458 yılında Bursa kadısı olmuştu. Sonra Galata kadısı iken İstanbul'da yaşamını yitirdi.[3] Bayezid Çelebi'nin oğlu Ahmed Çelebi, Bursa'da Yeşil'den Emir Sultan'a giden yolun tam ortasında bir mescid yaptırdı. Burası halen Şibli Mahallesi olarak anılmaktadır. (Kütük, IV/237; BOA. TT. 166: 86). 1487 yılı ile 1521 yılı arasında hazırladığı sanılan defterden bir eser kalmadığı sanılmaktadır.

1- *"Ve Toka nâm vakıfda müteferrika yerler ve orman vardır. Davar mesâlihi içün Mevlânâ Abdi elinde, be-mûceb-i mektub-ı kadı, deyü kayd olunmuş der-Defter-i **Çakır**."*

2- *"Zikrolan mezre'alar üç müdlik yerdir, deyü kayd olunmuş. Orhan Beg'den ve Bayezid Hüdav-endigâr'dan ve Sultan Mehmed Gazi'den vakfiyet üzere nişan-ı hümayunları var, deyü kayd olunmuş der-Defter-i **Kirmastî**."*

3- Bayezid Çelebi'nin oğlu Ahmed Çelebi, Bursa'da Yeşil'den Emir Sultan'a giden yolun tam ortasında bir mescid yaptırdı. Burası halen **Şiblî** Mahallesi olarak anılmaktadır. (BOA. TT. 166: 86)

918/1511 yılında **Paşalı/Paşa** Ali Bey'in oğlu **Sasa Bey/Çelebi**'nin hazırladığı[1] bir tahririn varlığı bilinse de, bu defterle ilgili bir belge bulamadık. Sadece 1530 tarihli defterde bu defterden atıflar yer almaktadır. (BOA. TT. 166: 136)

1521 tarihli *Hüdavendigar Livası'nın tahrir defteri, bugün neredeyse tam* olarak bulunmaktadır. Başındaki Arapça mukaddimede; "bu tahrir Sultan Süleyman'ın emriyle ve babası za'im olan Hasan bin Karagöz marifetiyle 1-10 Muharrem 928 (M.1-10 Aralık 1521) tarihinde tamamlanmıştır" denilmektedir.[2] (BOA. TT. no.111, 113 ve 453) Bu defterde daha çok maliye ve vakıf kayıtları yer alır. Daha sonra yine Kanuni döneminde, 1530 yılında Hüdavendigar Livası'nın **Ahmet** ve **Kemal Paşa**'lar ile **Katip Abdürrahman** tarafından tahrir yapıldığını Kepecioğlu yazmaktadır. (BOA, TT. 166, 438)

981/1573 yılında **Hüseyin Çelebi** tarafından hazırlanan tahrir defteri de bugün aynen korunmaktadır.[3] 1591 yılında **Muallimzâde Mehmed Efendi**, Kadıasker **Yusuf** ve 1776 yılında Veziri **Osman Paşa** tahrir yapılmıştı. 1801 Büyük Bursa yangınından sonra, yıkılan vakıfları **Molla Davut** tahrir etmişti. Kepecioğlu 1830 yılında, ülke genelinde yapılan sayımın Bursa bölümünün **Hafız Ahmet** Ağa tarafından yapıldığını yazar. Bu tarihte binbaşı ve kaymakam rütbelerinde üçer subay ile kâtiplerden oluşan kurullar tarafından bir anlamda modern anlamda ilk nüfus sayımı yapılmıştı.[4] 1844 yılında yapılan sayımda ise vergi yükümlüsü kadın-erkek tüm nüfus sayılmıştı.[5]

Kirmastî Tahrir Defterinin Özellikleri

Bu kitapta yayınladığımız iki defterden MC.O117/1 nolu defter 76 varak olup şöyle başlamaktadır:

1- *Oğlu* **Çalapverdi** *Bey, 1479'da Bursa'da oturuyordu. (Kütük, IV/127) Paşa Ali Bey'in oğlu Sasa* Bey'in Akhisar'da hamamı ile bazı mülkleri vardı. Ölümü üzerine oğlu Çalabverdi Beg vakfına mütevelli olmuştu. Manisa'da Söyler(?) köyleri bu aileye aitmiş. Kepecioğlu da bu Calabverdi'nin Bursa'nın emlâkini yazan Sasa Bey'in oğlu olduğunu yazmaktadır. 1479'da Bursa'da oturuyordu. Çelebi Sultan Mehmed, bunun büyük babası "Paşağlı Bey (Paşaoğlu Bey)"e Manisa taraflarındaki Akhisar tevabiinden Sobi köyünü vermiş. (Belleten, 11/12; Kütük I/313)

2- Kamil Kepecioğlu, Bursa Kütüğü II, s.198

3- Tapu Kadostro Genel Müd. Arşivi, no. 67, 68, 75, 80, 570, 580, 585 nolu defterler.

4- Bak. **Raif Kaplanoğlu**, *Nüfus Defterlerine Göre: Bursa'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu*, İstanbul: 2013. Bursa tahrirleri konusunda Kepecioğlu'nun Kütük'ü (C.IV, v.249) ile Uludağ Dergisi'nde yayınlanan bir makalesinde değerli bilgiler bulunmaktadır.

5- Bak. **Raif Kaplanoğlu**, Temettuat Defterlerine Göre: Değişim Sürecinde Bursa'nın Sosyal ve Ekonomik Durumu, İstanbul 2011; Bursa tahrir defterleri konusunda bazı araştırmacılar etütler yapmıştır. Bunlardan en önemlisi, **Ö. L. Barkan** ile **E. Meriçli**'nin hazırladığı, ancak yarısı yayınlanan çalışmayla, **Özer Ergenç**'in "XVI. Yüzyılda Bursa," (Ank.2006) doçentlik tezi vardır.

"Evkâf-ı Kapluca

Merhûm mağfûr, said, şehid, Gâzi Hündgâr nevverallâhu kabruhû imâretinün ve medresesinün evkâfların hâsılını ve masrifi beyan ider. Mevâcib-i sene tis'a ve hamsîn ve semâni mie'. (859/1455)"

Defterin başka bir yerinde tarih yer almaz. Bu defterin başının eksik olması ve tarihinin bulunması büyük bir şanstır. Ancak defterin sonu eksiktir. Önce bu ikisinin aynı defterin parçaları olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, ilk defterimiz olan MC.0117/1 nolu defterin ortasında da biraz eksiklik olduğu belirlenmiştir. Defterin orijinal sayfa numaraları yoktur. Sonradan konulmuş yeni rakamlar bulunmaktadır. Bu numaralara göre defterde eksik yok gibi görülse de, aradaki bazı sayfaların kopuk olduğu, dikkatli inceleme sonrasında anlaşılmaktadır. Nitekim Yenişehir vakıflarının yazıldığı 50. varağın (b) yüzü şöyle biter;

"Evkâf-ı Zaviye-i Reyhan Paşa

*Mezra'a-i **Yoğurdukara**, Vakf-ı Zaviye-i Reyhan Paşa, ki "Merhum Sultan" mülkliğe vermiş. Elinde nişan-ı hümayunu var. Şimdi mukarrer vakıfdır."*

Ancak takip eden 51. sayfası ise **Alifakı** Mahallesi ile başlamaktadır. Ki bu mahalle Kirmastı(MK.Paşa)'ya aittir. Bu mahallenin ardından Şahin Paşa'nın Kirmastı'daki vakıf köyleri olan **Ateri, Yeniceköyi, Çömlekçi, Çördük, Üçbeyi, Behram, Geredeli** köyleri gelir. Sonraki vakıf köyleri de yine Kirmastı'ya aittir. Oysa Kirmastı, Mihaliç'in bir nahiyesidir. Bu durumda defterde Mihaliç ve Kirmastı'nin başının eksik olduğu Kirmastı nahiyesinin ortadan başlayarak devam ettiği anlaşılmaktadır. Barkan, bu defterin sayfalarının koptuğunu ve sayfa atladığını farketmeyerek, Kirmasti'nin Ali Fakih Mahallesi ile Şahin Bey vakıf bağbanlarını, Yenişehir Yoğurdukara köyüne dahil etmiştir. Oysa, sonraki defterlerde bu eksiklikler açıkça görülmektedir..

Defterde sırasıyla **Kete, Ada, Karagöz/Pamukova, İznik, Yalakova/Yalova, Gürle/Orhangazi ve Yenişehir** vakıfları yazılmış, yukarıda belirttiğimiz gibi Yenişehir vakıfları bitmeden **Kirmastı**[1] nahiyesi, yani **Mihaliç** kazası başlamıştır. Kirmastı'dan sonra Mihaliç'in diğer nahiyeleri olan **Ulubat, Toyhisar/Tophisar** gelmekte, ardından **Aydıncık/Edincik, Gönen, Tarhala, Bergama,** ve **Behram** kazaları diğer tahrir defterlerindeki sırayla yer almaktadır.[2]

1- Nitekim 1521 tarihli tahrir defterinde; Şahin Bey vakıfları anlatılırken önce Kirmastı'nin Cami Mahallesi, sonra da Ali Fakih Mahallesi kaydedilmiştir. (BOA, TT. 453: 32a)

2- Nitekim 1487 tarihli mufassal tahrir defterinde (BOA, TT. 23:) Bursa, İnegöl, Söğüt, Yenişehir, Domaniç, Kirmiç, Yarhisar, Ermenipazarı, Gölpazarı, Geyve, Yenice Taraklu, Akyazı, Karagöz/Pamukova, Göynük, Beypazarı... diye tahrirler sürerken, 1521 tarihli (BOA, TT. 111:) tahrir defterinde; Bursa, Karagöz/Pamukova, Göynük, Beypazarı, Karahisar-ı Na'llu, Mihaliç-hisarı, Akçaşehr, Sefrihisar, Kete, Mihaliç/Karacabey, Ulubad, Kirmastı/M.Kemapaşa, Toy/Tophisar, Aydıncık/Edincik, Kapudağı, Gönen, Behram, Adranos, Kızılca-Tuzla, Kepsud, Tarhala ve Bergama biçimiyle yer alır.

Başbakanlık Osmanlı Arşivi MAD.16016 nolu defterde ise tarih yoktur, hem başı hem sonu eksiktir. Bu defter de yeni rakamlarla 24 sayfa olarak numaralandırılmıştır. Biz bu defterin önceki defterin bir parçası olduğunu düşünmekteydik. Yaptığımız incelemede de öncekinin ortadan kopan parçası olduğunu belirledik. Bu defter; Halil İnalcık, E. Radushev ve Uğur Altuğ'un hazırladığı Sultan II. Murad ve ve II. Mehmet devri tahrir defterleri projesinin ilk yayını olan "1445 Tarihli Paşa Livası İcmal Defteri"inde (Ank. 2013) hatalı olarak II. Murad devrine ait gösterilmiştir.[1]

Nitekim 16016 nolu defter, tam da MC.117/1 nolu defterin koptuğu yerden başlamaktadır: Zira defter; *"Karye-i **Koçıköy ve Akçalar ve Lagoz ve Balıklagu**'da üç çiftlik yer ki, Arab Çiftliği üç köy ve üç çiftlik Hadım Sungur Paşa'dan."* şeklinde başlamakta olup zikredilen yerler Yenişehir'e aittir. Bu bölümler, sonraki tahrirlerde açıkça izlenmektedir. 1521 tarihli tahrir defterinde, Yenişehir'deki Sungur Paşa vakıfları anlatılırken Koçıköy ve Akçalar ve Lagoz ve Balıklagu mezraaları yazılmıştır. Reyhan Paşa vakfı olan Yoğurdukara köyünden sonra ise Ali Fakı Mahallesi yoktur. (BOA, TT. 453: 259b)

16016 nolu defter, Yenişehir'in ardından onun nahiyesi olan Yarhisar ile sürer. Sonra da coğrafi olarak yanyana olan; **Ermeni-ili/Pazarcık, İnegöl, Söğüt, Kirmiç, Adranos, Kebsud** ile devam eder. Ancak bu kopuk parça da tam değildir. Mihaliç ve Kirmastı'nın başı bu defterde de yoktur. Olasılıkla bu defterin eksik parçaları özellikle BOA. MAD. tasnifi içindeki tahrir parçalarından çıkacaktır. Yayınladığımız her iki defterde olmayıp sonraki tahrir defterlerinde olan vakıf köyleri şunlardır:

Bursa kazasında; Kırcahasan, Bağlu, Barakfakı, Dikencik, Bedreddin zaviyesine vakıf olan Kozca köyü, Sultan I.Murad'ın kızı Erhundu Hatun'a ait iki köy; Fidyekızık, İshak Paşa Kızık'ı, Derekızık, Şeyhler mezraası, Gülçiçek Hatun vakıfları, Kelesen, Köprübaşı, Kirvasıl, Kılıç, Bademli, Hasboğa, Çağrışan, Timurtaş Vakfı olan Hatun ve Hacıköy ile Kara Musa, Dudaklı köyleri, Hafsa Sultan Vakfı'na ait Karacalar/Kumla, İbrahim/Asporça Vakfı'na ait Narlı ve Frenkli, Kapaklı, Burunhisar. Yine Mihaliç kazası da yoktur.

Kirmastî Defteri'nin gerek arşivde, gerekse kütüphanelerde çok sayıda parçası bulunmaktadır. Bu defterin bir parçası da, tarafımdan bildiri olarak sunulmuş ve metin transkripsiyonu yayınlanmıştır.[2] Kirmastî Defteri'nin başka parçalarını da tespit ettikçe yayınlamayı düşünüyoruz.

1- Ayrıca benim ve başka birçok araştırmacının sıklıkla kullandığı MC.O117/1 nolu defter II. Murad ve Fatih devri tahrirleri içinde hiç gösterilmemiştir.

2- "Tahrir Defterlerine Göre Çelebi Sultan Mehmed Vakfı Köyleri", Sultan Mehmet Çelebi Dönemi, Osman Gazi Sempozyumu, (İstanbul 2014) ss.334-375. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Ali Emiri tasnifi 71 numarada kayıtlı bulunan bu defter 14 varaktır.

Çelebi Mehmed vakıflarından oluşan bu defter parçası, her açıdan bizim bu kitapta yayınladığımız defterlere benzemektedir. Bu üç defterin, hem dil ve imla, hem de hat açısından aynı katibin elinden çıktığı anlaşılmaktadır.[1]

Kirmastî Defteri'nin Dil Özellikleri

Mevlana Kirmastî, aslında eserlerinin büyük bölümünü Arapça yazan bir alim idi. Ancak Kirmastî Tahrir Defteri'nin en önemli özelliği arı Türkçe olmasıdır. Defter, döneminin dil özelliklerini taşımaktadır. Sonraki tahrir defterlerinde rastlanmayacak ölçüde yoğun Türkçeyle yazılmıştır. Hatta birçok arkaik Türkçe kelimeye de rastlanmaktadır. Örneğin sonraki tahrir defterlerinde geçen hınta, şa'ir gibi kelimeler, bu defterlerde çoğunlukla buğday, arpa olarak yazılmıştır. Arapça tabir ve sözcükler oldukça azdır.

Defterlerde yeralan isimler dikkate alındığında öz Türkçe isimlerin yaygın olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim; Yahşi (36), Eyne/Eyne Bey (34), Bayram/Bayram Bey (31), Oruç (22), Umur (20), Turabi ve Turalı (18), Turud (17), Saruca (17), Dursun/Tursun (15), Kulfal (15), Süle (14), Bali/ Bali Bey (13), Pazarlu (12), Firuz (9), Sevindik (9), Timurtaş (8), Aslıhan (8), Bahşayiş (5), Kılavuz (5), Güvendik (4), Durak (4), Timurhan (3), Turgud (3) ve Göçeri (3) gibi Türkçe adlar geçmektedir.

İslam etkisiyle verilmiş isimler olarak; Mustafa (178), Ahmed (129), Hızır (100), Mehmed (91), Mahmud (75) isimleri karşımıza çıkmaktadır. Sıkça geçen Muhammedî adının ise (140) daha çok sonradan Müslüman olanlara verildiği tahmin edilmektedir. Yine Ramazan (27), Resul (19), İvaz (15), Habib (8), Nasuh (44) ile zaman zaman unvan olarak da kullanılan Seydi (19) ve Segid (14) isimleri yaygındır. Halifelerden ise Ali (342), Osman (29) ve Ömer (32) adı yer alır.

Elbette Kirmastî Defteri'nde açık ara en yaygın isim Ali'dir (342). Yine ehl-i beytten Ali'nin çocukları Hüseyin (48) ve Hasan (73) da en yaygın isimler olmuştur.

Tahrir defterlerinde yaptığımız araştırmada köle kökenli veya ihtida edip Müslüman olanların genellikle tüm ilahi dinler için yaygın isimler olan peygamber adlarını aldığı görülmektedir. Yusuf (153), Musa (120), İbrahim (91), İlyas (89), Halil (79), Süleyman (74), İsmail (59), Yakub (59), İsa (46), İshak (34), Yunus (19), Davud (19), Salih (17), Yahya (12), İdris (11) ve İskender (7) bu meyandaki isimlerdendir. Yine köle kökenli veya ihtida etmiş kişilerin yaygın olarak kullandığı isimlerin başında gelen Hamza (168), Şahin (47), Doğan (34), Sungur (11), Tanrıvermiş (29), Karaca

1- Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Ali Emiri tasnifi 71 numarada kayıtlı bulunan bu defter 14 varaktır. Eksiz olduğu anlaşılan defterin bazı varaklarının uçlarının kopuk olması nedeniyle, bir kaç kelime okunanamıştır. (Bak. **Raif Kaplanoğlu**,"Tahrir Defterlerine Göre Çelebi Sultan Mehmed Vakfı Köyleri", **Sultan Mehmet Çelebi Dönemi**, Osman Gazi Sempozyumu, (İstanbul 2014) ss.334-375

(27), Balaban (14), Hoşkadem (8), Abdi (5) adları da yaygın isimlerdir. Nitekim defterde 70 azadlu adı geçmekte olup bu azatlıların adları; Tanrıvermiş, İsmail, Hoşkadem, Şahin, Kutluca, Firuz, Şirmerd, Saruca, Atmaca, Doğan, Karaca, Eflak, Sungur, Yusuf, Balaban, İshak, Sevindik'tir. 15 kadar da Abdullah oğlu yani köle kökenli kişi vardır.

Unvanlara bakıldığında basit dini bilgileri bilen ve uygulayan kişiler anlamında 147 "fakı" varken, medrese eğitimi görmüş ve Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrinin en önemli din adamları olan "mevlana" unvanlı 29 kişi vardır. 134 "şeyh" unvanlı kişi bulunmaktadır. Defterlerde çok az "bey" ve "çelebi" unvanlı kişiye rastlanır. Esnaf lideri olduğu kadar şehirlerde yönetici olduğu anlaşılan "ahi" unvanlı 27 kişi belirlenmiştir.

Tahrirlerde Sultanların Unvanları

Erken dönem Osmanlı sultanlarının herbirinin ayırdedici unvanları olduğu gözlenmiştir. Asya ve Avrupa krallarında da görülebilen bu unvanlar, çoğu kez sultan isimlerinin önüne geçmiştir. Devletin en temel kayıtları olan tahrir defterlerinde de, karışıklığı önlemek üzere sultanların bilinen unvanlarıyla yazıldığı görülmüştür. İlk sultanlara verilen unvanlar da erken dönem tahrir defterlerinden alındığı için aynen kaydedilmiştir. Örneğin Osman ve Orhan Bey'in "sultan" unvanı alıp almadığı araştırmacılarca sürekli tartışılmıştır. Aslında bunun yanıtını, erken dönem tahrir defterlerinden öğrenmek olasıdır. 1455 tarihli tahrir defterinin hiç bir yerinde Osman ve Orhan için "Bey" ve "Gazi" unvanları dışında unvan kullanılmamıştır. Bu ikisi için "sultan", "padişah" veya "hüdâvendigâr" unvanlarının ancak sonraki yıllarda kullanıldığı görülmüştür.

Tahrir defterlerinde özellikle aynı adı taşıyan I. Mehmed (Çelebi) ile II. Mehmed (Fatih) ve I. Murad ile II. Murad vakıfları karıştırılmaktadır. Örneğin; Çelebi Mehmed'e, XV-XVI. yüzyıl tahrir defterlerinin hiç birinde "Çelebi" unvanının verilmediği görülmektedir. Çelebi Mehmed tahrir defterlerinde; "Merhum Sultan" ya da "Sultan Han" biçimiyle anılmıştır. Öyle anlaşılıyor ki, "Sultan" unvanını ilk kullanan padişah Çelebi Mehmed olduğundan, yayınladığımız defterlerde de tek başına "Sultan" unvanı sadece bu padişah için kullanılmıştır. Zira, birçok belgede, Çelebi Mehmed'in ismine bile gerek duyulmamıştır. Bursa'da "Sultan" denildiğinde, "Çelebi Mehmed" anlaşılmaktadır. Nitekim "Çelebi Mehmed"in yaptırdığı imarete "Sultan imareti"; medreseye ise "Sultan/Sultaniye Medresesi" adı verilmiştir. "Çelebi Mehmed"in külliyesinin bulunduğu Yeşil Mahallesi de kadı sicillerinde çoğunlukla "Sultan/Sultaniye Mahallesi" olarak zikredilmektedir. Yine Bursa Çarşısı'nda, "Çelebi Mehmed"in yaptırdığı İpek Han banisinin sıfatı nedeniyle "Sultan Hanı" olarak anılmaktadır.. "Sultan Mehmed" unvanı da "Fatih Sultan Mehmed" için kullanılmıştır. Defterlerde II.Murad her zaman "Sultan Murad"

olarak anılmış, I.Murad için "Gazi Hündkâr/Gazi Hüdâvendigâr" unvanı kullanılmıştır.

"Hündkâr" unvanı başka padişahlar için de kullanılmasına rağmen I.Murad için başına mutlaka "Gazi" unvanı eklenmiştir. Ayrıca "Hündkâr" kelimesinin zamanla "Hüdâvendigâr" şekline dönüştüğü de görülür. Zira, yayınını yaptığımız 1455 tarihli Kirmasti Defteri'nde "Hüdâvendigâr" kelimesi sadece iki yerde bu haliyle geçmektedir.

Yayın Kuralları

Defterlerin transkripsiyonunda kullandığımız yöntem şu şekildedir: Defterlerde herhangi bir nedenle meydana gelmiş olan eksik ibareleri köşeli parantez içinde "[akçe]" belirttik. Genellikle rakamlar verilirken yazılmayan "[akçe]" ifadesi okuma kolaylığı için tarafımızdan konulmuştur. Okunuşundan emin olamadığımız ifadelerin sonuna "[?]" işaretini koyduk. Okunamayan ifadeleri ise "(...)" işaretiyle gösterdik.

Transkripsiyonda mümkün oldukça kâtibin yazı stilini belirginleştiren harflerin (b-p, c-ç, ı-u, i-u, i-ü, vb.) kullanılışına sadık kaldık. Bunun yanı sıra kelimelerin erken 15. yüzyıl Osmanlı Türkçesi'ndeki ifade ve kullanış şekillerini (geldügi, itdügi, vb.) olduğu gibi yansıtmaya çalıştık. Ancak 'oglı', 'köyi', 'degirmen', 'çiftligi' ve 'beg' kelimelerini söylendiği gibi 'oğlu', 'köyü', 'değirmen', 'çiftliği', ve 'bey' şeklinde yazmayı tercih ettik.

Her "elif" harfini "â" gibi yazmadık, sadece okurken anlamı değişeceğinden endişe ettiğimiz, ya da yaygın kabul gören kelimelerde "â" ve "î" harfini kullandık.

Transkripsiyonda, kişilerin mesleklerini veya "çift", "bennak" gibi özelliklerini yazarken daha anlaşılır kılmak amacıyla parantez içinde; (çift), (bennak) yazmayı tercih ettik. Özel isimleri, farklı okuma tercihlerini veya yaygın bilinen adını gösterecek şekilde yazdık. Örneğin "Kete/Kite/Ürünlü" gibi. Bu kelimede; ilk ikisi farklı okuma tercihlerini, sonuncusu ise bugün bilinen ismi yansıtmaktadır.

Kaynakça

Arşiv Belgeleri

İstanbul BŞB Atatürk Kitaplığı Muallim Cevdet (M.C.) Ktp. No. O.89

İstanbul BŞB Atatürk Kitaplığı Muallim Cevdet (M.C.) Ktp. No. O.117/1

İstanbul BŞB Atatürk Kitaplığı Muallim Cevdet (M.C.) Ktp. No. O.117/2

Başkanlık *Osmanlı Arşivi Tapu Tahrir Defter (BOA. TT.)* No. 12

BOA, Tapu Tahrir Defter No.43

BOA, Tapu Tahrir Defter No.111

BOA, Tapu Tahrir Defter No.113

BOA, *Tapu Tahrir Defter No. 166*

BOA, Tapu Tahrir Defter No.308

BOA, Tapu Tahrir Defter No.453

BOA, Tapu Tahrir Defter No. 1082

BOA, *Ali Emiri Defter No.* 71

BOA, MAD. No. 4

BOA, MAD. No. 14

BOA, MAD. No. 1117

BOA, MAD. No. 16016

Tapu Kadastro Kuyud-ı Kadime Arşivi: TKG. KK. TT. 67

Tapu Kadastro Kuyud-ı Kadime Arşivi: TKG. KK. TT. 570

Tapu Kadastro Kuyud-ı Kadime Arşivi:TKG. KK. TT. 580

Tapu Kadastro Kuyud-ı Kadime Arşivi: TKG. KK. TT. 585

Araştırmalar

Afyoncu, Erhan: Osmanlı Devlet Teşkilâtında Defterhâne-i Âmire: XVI-XVIII. Yüzyıllar (doktora tezi, 1997)

—"Türkiye'de Tahrir Defterlerine Dayalı Olarak Hazırlanmış Çalışmalar Hakkında Bazı Görüşler", Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, 1/1, İstanbul: 2003, v. 267-286

Altuğ, Uğur: "II. Murad Dönemine Ait Tahrir Defterlerinin Yayına Hazırlanması ve Bu Malzemeye Göre Timar Sistemi, Demografi, Yerleşme ve Topoğrafya Üzerinde Araştırmalar" Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (basılmamış) Doktora Tezi, Ankara: 2010

Arıkan, Zeki: XV - XVI. Yüzyıllarda Hamit Sancağı, İzmir 1988 Ege Üniversitesi Yayınları

—"Tâhrir Defterlerinde Geçen Deyimler", Osmanlı Araştırmalı, S: 16 (1996) v. 1-13

Ayverdi, Ekrem Hakkı: Osmanlı Mimarisinin ilk Devri, 630-805 (1230-1402), I, İstanbul: 1966

—Osmanlı Mimarisinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri 806-855 (1403-1451), II, İstanbul: 1972

Barkan, Ömer Lütfi: "Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak Vakıflarının İdari-Mali Muhtariyeti Meselesi", Türk Hukuk Tarihi Dergisi, I, Ank.1944, s. 15. —XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları. Kanunlar, İstanbul: 1945.

—"Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri I", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, II/1, (1940) ss. 20-59

—"Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri II", İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, (1941) II/2, ss. 214-247

Barkan, Ömer Lütfi-Enver Meriçli: Hüdâvendigâr Livası Tahrir Defterleri, I. Ankara: 1988

Barkan, Ömer Lutfî-Ayverdi, Ekrem Hakkı: İstanbul Vakıfları Tahrîr Defteri (953/ 1546 Târîhli), İstanbul: 1970

Başol, Samettin: "Kentleşme, Ekonomi ve Sosyal Hayat Yönleriyle 17. Yüzyıl Bursa Vakıfları" Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara: 2008

Bayatlı, Nilüfer: XVI. Yüzyılda Musul Eyaleti, Ankara: 1999, TTK.

Beldiceanu-Steinherr, Irene "Bithynia'da Gayrimaslim Nüfus", Osmanlı Beyliği, 1997, s.8-22

Bilge, Mustafa: İlk Medereseler, İstanbul 1984

Çağatay, Neşet: "Sultan Murad Hüdâvendigâr Adına Düzenlenmiş Bir Vakfiye", VD. XII, Ankara: 1978, s. 7-15

David, Geza: Osmanlı Macaristan'ında Toplum, Ekonomi ve Yönetim 16. Yüzyılda

Simontornya Sancağı, İstanbul: 1999, Tarih Vakfı Yurt Yayınları **Delilbaşı, Melek-Muzaffer Arıkan:** Hicrî 859 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-ı Tırhala, Ankara: 2001, TTK.

Delilbaşı, Melek: "1564 Tarihli Mufassal Yanya Livası Tahrir Defterine Göre Yanya Kenti ve Köyleri", Belgeler (1997) XVII/21: 171-223

Demirel, Hale: *Mahkeme Sicillerine Göre XVI. Yüzyıl İlk Yarısında Bursa Vakıfları,* Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: 2006

Doğru, Halime: XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı, İstanbul: 1992, AFA Yayınları

—XV ve XVI. Yüzyıllarda Sivrihisar Nahiyesi. Ankara: 1997, TTK. **Emecen, Feridun:** XVI. Asırda Manisa Kazası, Ankara: 1989 TTK Yayını

-Doğu Karadeniz'de İki Kıyı Kasabasının Tarihi: Bulancak-Piraziz, İstanbul: 2005, Kitabevi

--"Sosyal Târih Kaynağı Olarak Tahrir Defterleri", Tarih ve Sosyoloji Semineri, 28-29 Mayıs 1990: Bildiriler, İstanbul 1991, v. 149-155

Ergenç, Özer: XVI. Yüzyılın Sonlarında Bursa, Ankara: 2006, TTK Yayını

Erdoğru, M. Akif: Beyşehir Sancağının 1584 Tarihli Nüfus Sayımı, İzmir: 2004, Ege Üniversitesi Yayınları

—"Ertuğrul Gazi'nin Bilecik'teki Vakıfları", VD. XXI, İstanbul 1990, s. 81-115;

Genç, Nevin: XVI. Yüzyıl Sofya Mufassal Tahrir Defteri'nde Sofya Kazası, Eskişehir: 1998, Anadolu Üniversitesi Yayınları

Gökbilgin, M. Tayyib: "Murad I. Tesisleri ve Bursa İmareti Vakfiyesi", Türkiyat Mecmuası, X, Ankara: 1951, s. 217-234

—XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası: Vakıflar-Mülkler-Mukataalar, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 508. İstanbul: 1952 **Gökçe, Turan:** XVI ve XVII. Yüzyıllarda Lâzıkıyye (Denizli) Kazası, Ankara: 2000, TTK.

Göyünç, Nejat: XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı, İstanbul: 1969, Edebiyat Fakültesi Basımevi

Gümüşçü, Osman: XVI. Yüzyıl Larende (Karaman) Kazasında Yerleşme ve Nüfus, Ankara: 2001, TTK.

Gündüz, Ahmet: Osmanlı İdaresinde Musul (1523-1639), Elazığ: 2003, Fırat Üniversitesi Yayınları

Halaçoğlu, Yusuf: Tapu-Tahrîr Defterlerine Göre XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Sis San-

cağı, İstanbul: 1979, Edebiyat Fakültesi Basımevi

İlhan, M. Mehdi: Amid (Diyarbakır): 1518 Tarihli Defter-i Mufassal, Ankara: 2000, TTK.

—"Erbil Vilayeti Mufassal ve Mücmel Tahrir Defteri (H. 949/M. 1542)" Belgeler (1994-95) Cilt XVI, Sayı 20

İnalcık, Halil: Hicri 835 Tarihli Suret-i Defter-i Sancak-1 Arvanid, TTK Yayını, 14. seri, no. 1: Tahrir Defterleri, Ankara: 1954, Türk Tarih Kurumu Basımevi

—"Osmanlılarda Raiyyet Rüsumu", TTK Belleten, XXIII (1959), v. 575-610

İnalcık Halil, E. Radushev, Uğur Altuğ: 1445 Tarihli Paşa Livası İcmal Defteri, Ankara: 2013

Kaldy-nagy, Gyula: Kanuni Devri Budin Tahrir Defteri (1546-1562), Ankara: 1971, Ankara Üniversitesi Dil Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No. 77

Kaplanoğlu, Raif: "Tahrir Defterlerine Göre Çelebi Sultan Mehmed Vakfı Köyleri", Sultan Mehmet Çelebi Dönemi, Osman Gazi Sempozyumu, (İstanbul 2014) ss.334-375

—"1487 Yılına Ait Tahrir Defteri'ne Göre: 15. Yüzyılda Bursa Şehrinde Toplumsal ve Ekonomik Yapı", Bursa Araştırmaları Dergisi, 32 (2011) ss.3-15

—"Tahrir Defterlerine Göre: Bursa'da İşçi/Bekar Odaları", Bursa Araştırmaları Dergisi, Sayı: 33 (2011) ss.31-43

--"1573 Tarihli Tahrir Defteri'ne Göre: Bursa'nın Eski Köleleri", Bursa Araştırmaları Dergisi, Sayı: 34 (2011) ss.5-14

Karaca, Behçet: XV. ve XVI. Yüzyıllarda Teke Sancağı, Isparta: 2002, Fakülte Kitabevi

Kepecioğlu, Kamil; "Bursa'nın Eski Devirlerine Ait Kayıt Defterleri", Uludağ, sayı 7, Temmuz 1936, 42-45

—Bursa Kütüğü, Bursa 2009

Kılıç, Orhan: XVI. ve XVI. Yüzyıllarda Van (1548-1648), Van: 1997, Belediye Başkanlığı Yayınları

Koç, Yunus: XVI. Yüzyılda bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı, Ankara: 1989, Kültür Bakanlığı Yayını

Kurt, Yılmaz: "1525 Tarihli Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri", Çukurova Tarihinin Kaynakları (I) Ankara: 2004, TTK Yayını

Lowry, Heath W.: On Beşinci Yüzyıl Osmanlı Gerçekleri-Limnos(Limni) Adasında Yaşam, İstanbul: 2013, Bahçeşehir Ünv.Yayınları

McGovvan, Bruce W.: Sirem Sancğı Mufassal Tahrir Defteri, Ankara: 1983, TTK Yayını

Miroğlu, İsmet: XVI. Yüzyılda Bayburt Sancağı Anadolu Yakası, İstanbul: 1975, Üçler Matbaası

—Kemah Sancağı ve Erzincan Kazası (1520-1566), Ankara: 1990, TTK Yayını

Öz, Mehmet: XV-XVI. Yüzyıllarda Canik Sancağı, Ankara: 1999, TTK Yayını

—"Tâhrir Defterlerinin Osmanlı Târihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler", VD, sy. 22 (1991), v. 429-439; **Özdeğer, Hüseyin:** Onaltıncı Asırda Ayıntab Livası, İstanbul 1988 **Özdeğer, Mehtap:** 15-16. Yüzyıl Arşiv Kaynaklarına Göre Uşak Kazasının Sosyal ve Ekonomik Tarihi, İstanbul: 2001, Filiz Kitapevi

Öztürk, Mustafa: 16. Yüzyılda Kilis Urfa Adıyaman ve Çevresinde Cemaatler-Oymaklar, Elazığ: 2004, Fırat Ünv. Yayını

Tuncer, Yakup: "Kentleşme, Ekonomi Ve Sosyal Hayat Yönleriyle 17. Yüzyıl Bursa Vakıfları", Gazi Ünv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Ankara: 2008

Turan Ahmet Nezihi: XVI. Asırda Ruha (Urfa) Sancağı, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara Ünv. Tarih Bölümü, Ankara 1993

Uzunçarşılı, İ. Hakkı: "Çandarlızâde Ali Paşa Vakfiyesi", Belleten, V, (20), Ankara 1941, s, 549-575

—Fatih Mehmed II Vakfiyesi, (Neşreden: K. Edip Kürkçüoğlu), İstanbul 1938;

Ünal Mehmet Ali: XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı, Ankara: 1999, TTK. Yayını

—*XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566), Ankara: 1989, TTK Yayını*

Yediyıldız, Bahaettin: Ordu Kazası Sosyal Tarihi (1455-1613), Ankara 1985

Yediyıldız, Bahaeddin-Ünal Üstün: Ordu Yöresi Tarihinin Kaynakları I. 1455 Tarihli Tahrir Defteri, Ankara 1992

—Ordu Yöresi Tarihinin Kaynakları II: 1485 Tarihli Tahrir Defteri, Ankara : 2002, TTK Yayını

Yediyıldız, Bahaeddin, Mehmet Öz, Ünal Üstün: Ordu Yöresi Tarihinin Kaynakları, III. 387 Numaralı Defter-i Karaman ve Rum'un Canik Livasına Ait Bölümü (1520), Ankara 2002, TTK Yayını

Yinanç, Rafet-Mesut Elibüyük: Kanuni Devri Malatya Tahrir Defteri (1560), Ankara 1983 -Maraş Tahrir Defteri (1563), 2 cilt Ankara 19

İstanbul BŞB Atatürk Kitaplığı MC.O 117/1 nolu defter

Tıpkıbasım-Çeviriyazı

s.1b

/ EVKÂF-I KAPLUCA

Merhûm mağfûr said şehid Gâzi Hündgâr nevverallâhu kabruhû imâretinün ve medresesinün evkâfların hâsılını ve masrifi beyan ider..

Mevâcib-i sene tis'a ve hamsîn ve semâni mie'. (859/1455)

Karye-i Mudanya vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâre-ti'ne ve medreseşine, bağvân kâfirlerdir.

Dimidri, Arslan, oğlu Yani, Yorgi, Todoros,

Bîve Tumay, Fotinos, Afalados, Kardaşı Mihal, Kuyra/Kavira,

Kuvaros, Bîve Çengar, Kamakari, Alauma, Kosta,

Serduku, Yani, Ovalina, Vestoğri, Diğer Yorgi,

Mihal, Avram, Manolcık, Halyori, Toros,

Bedros, bîve Horos, Movakine, Diğer Mihal, Can-sena bîve,

Katadolonos, Diğer Mihal, Dimitri, Kayınatası, Todoros,

Ezkeros, Lefteri, Ağalava, Kabelyanos, Kılnar-kos,

Diğer Mihal, oğlu Yani, Etmekçi, Canos, Erekla-nos,

Bîve Revi, Papaz, Diğer Canos, Todoros, oğlu Di-mitri,

s.2a

Eflakoğlu, Pandonolaoğlu, Kösve, Berud Papaz,

oğlu Kızhatanos, Koğos, Diğer Mihal, Yorgi,

Manol, Gavaler, Korofnos, Kosta, Oragene,

Luka, Dranos, Diğer Kosta, Nikola, Kosta, Lankori, Diğer Papas, Ağarbutos, Nikolaoğlu, Kondostafanos,

Brakos, Turabi, Yani, Katalobab, oğlu Yorgi,

Diğer Yorgi, Yorgioğlu, Kalkovasu, Papas, Diğer Yorgi,
Manol, Larnos, oğlu Lagaribitos, Kalogeri,

Kardaşı Kosta, Dimitri, İmrosti bîve, Malita,

Yani, Dimitri, oğlu Zoka, Nikola,

oğlu Kosta, Kalkaras, Aleksi, Girane bîve,

Ermiros, iki oğluyla, Yorgi, Kostabulos,

oğlu Kayrani (mücerred), Kardaşı Yorgi (mücerred), Manol, oğlu Yani (mücerred),

bir oğlu Yorgi, Nikola, oğlu Kosta, Fukaras,

oğlu Yorgi, Todoros, Kiryakos, Kar,

oğlu Manol, Todoros, Zamari, Kosta,

Todora, oğlu Manol (mücerred), Ularas, Kali (bîve),

Urane, oğlu Yorgi (mücerred), bir oğlu Kosta (mücerred), Azarkar, oğlu Kosta (mücerred),

s.2b

Yorgi, Kiryas, Sirandinos, Muskaliyos,

Yani, Kanli, Manol, Diğer Manol,

Bahadır, Yorgi, Ensonruç, Manol, oğlu Dimitri

Aslıhan, Madran, oğlu Manol, Todore (bîve), Cuvaz,

Arnavud, Suna, üveyatası, Paskal, Ağarbetos,

Papas, Nikola, Lonkanos, Burleno,

Dukas, Tirazanot, Filîros, Hertukalak,

Manol, Papas, diğer Manol, Yanko,

Kesarnos, Minomahos, Kosta, Yani,

Hersunkalos oğlu, Huma(bîve), Yani, Hallahamos,

Dügene (bîve), Yani, Manikiryoti, oğlu Dimidri,

Manol, Yani, Lublos, oğlu Yani,

bir oğlu Yorgi, Mihal, diğer Yani, Kapaduka,

Katakalos, Papas, Sirmerd, Andriyanakos,

Vetaç, Manol, Yorgi,

Hâne: 167, mücerred 23 [Nefer: 191]

Harâc-ı İmâret-i Âmire'ye, mezkûrûn gâvurlardan 15.000 akçe.

s.3a

3

Ve İstanbûl Tekfûryerü ki hâsılını şimdi Altunboğa oğlu İsmail ve Kenek müşterek yirler. Şıra bahâsı ve iskele balığından ve kurudan gelen balık ve
kerevit ve yer tapusundan ve cürümden
kıst tutarlar.
2.800 akçe.

Karye-i Kurşunlu vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne.
bağbân gavurlardır.

Yorgi, Baban, Zoka, Yani,

Yani, Limbo, Mihal, Srdeloz,

Def'a Yani, Segofloz, Yorgi, Dimidri,

Tezedod, Efteri, Def'a Mihal, Nikola,

Diğer Yani, Manol, Vatino, Diğer Mihal,

Vasil, diğer Tedozor, diğer Mihal, diğer Yorgi,

diğer Yorgi, diğer Yani, Lembozi, diğer Mihal,

diğer Petroz, Nikira, Mihal, diğer Tedozor,

diğer Mihal, Sırat, Tamari, diğer Yorgi,

Ogri, Halazari, Minas, Kosta,
Manol (yaya), Elyo (yaya), diğer Yani, Manol,

s.3b

diğer Mihal, diğer Mihal, Hamilor, Yorgi diğer,

Kunduz, Terindeflor, Darnor, Sava,

diğer Mihal, Kumtanor, ve iki dul avrat, Kornur,

Papahame, diğer Mihal, İstornos, Karaca,

Pananot, Tereniyekilos, diğer Dimidri, diğer Tedezor,

diğer Kosti, İstimati, diğer Tereniyekilos, diğer Tedezor,

Kiryako, Ataelanvati, Boğdanu.

Hâne 73 [Nefer: 71].

Harâc-ı mezkûr bağbânlardan ki gâvurlardır,
12.000 akçe.

Ve nezâret ki niyabetdir.
2.200 akçe.

Ve İstanbûl Tekfûryeri ki hâsıl ki Kenek
ve Altunboğa oğlu İsmail timâr yerler: Emir Polad
oğlu Yâni kıst tutar. 650 akçe.

s.4a

Karye-i Tuzakluköy vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne,
Kapluca'ya.

Babahan(imâm), Süleyman (çift-vakıf), oğlu Hamza (vakıf), Hızır v. Futa,

Turud v. İsa, Mustafa v. Uğurhan (çift), Turasân v. Seldan (çift), oğlu Musa,

Mehmed v. İbrahim (çift), kardaşı Doğan (çift), oğlu Mahmud, Begdeş v. İbri (çift),
Mehmed v. Fakı (çift), Kardaşı Kılağuz (çift), Turakan v. Mehmed, Âla'eddin Tarakan (çift),
Azadlu Tanrıvermiş (çift), Yusuf v. Abdullah, Hamza v. Kelekçi (çift-yaya), kardaşı Hızır (yaya),
bir kardaşı Veli, Azadlu İsmail, Azadlu İsmail, Azadlu Tanrıvermiş.
Hâne:
Bâ-çift 11, haymana 10 [Nefer: 24].
Hâsıl:
Buğday 4 müd 7 [kile], arpa 15,5 kile, yulaf 3 müd 10 kile, yemiş akçesi 320 akçe

Ve mezkûr köyde Asılhân evlâdından Hızır oğlu Süleyman elinde dutadurduğı çiftlik bağçesiyle,
Gâzi Hündgâr'un vakfıdır. Elinde Sultânımız nişânı vardır.

s.4b

Karye-i Kavacık vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Mustafa v. Turali (çift), Mahmud v. Hamza (çift), Ali v. Ahmed (çift), Halil v. Yahşi (çift),

Güvendik v. Bahşayiş (çift), kardaşı Hüseyin (mücerred), Gök Dede (çift), Yakub v. Yusuf Şeyh (çift),

Nasuh v. Karlu, Hasan v. Karaca (yaya) [Nefer: 10].

Hâne: Bâ-çift 8, haymana 2.

Hâsıl:

Buğday üç müd sekiz kile, arpa bir buçuk müd üç buçuk kile.

Karye-i Domalı ki, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Hamza v. Kara Hacı, oğlu Muhammedî, Musa v. Sülü (çift), Demurci Süleyman (çift),

Oğlu Hızır (çift), Musa v. Segid, Mehmed (çift), Avratı oğlu Aydın (hallaç),

İvaz(cüllah), İslam v. Kanberhan (çift), Bîve Aişe [Nefer: 11].

Hâne:

Bâ-çift 5, haymana 3, bîve 1.

s.5a

Hâsıl:

Buğday 2 müd 19 kile, arpa 14 kile, yemiş akçesi 30 akçe.

Karye-i Evciler, tâbi-i Adranos vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Yahya v. Âla'eddin (çift), oğlu Bayezid, Halil v. Âla'eddin (çift), Ali v. İsmail (çift),

Gül ve Ümeyyiz (çift), İlyas v. Koca (çift), Halil v. Sevinç (çift), [Nefer: 7].

Hâne: Bâ-çift 6, haymana 1.

Hâsıl:

Buğday 3 müd 5 kile, arpa 14 kile, ize 18 kile.

Karye-i Yağmalarköy tâbi-i Adranos, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr [İmareti'ne]

Kulfal v. Temur (çift), *Ali* v. Hamid (çift), Bîve Fatma v. Eynebeg [Nefer: 3].

Hâsıl:

Buğday 1 müd 6,5 kile, arpa 3 kile.

Karye-i Dereköy, tâbi-i Adranos, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

s.5b

Hasan Fakı (imâm-çift), oğlu Resul (çift), Kardaşı Musa, Ahmed v. Hasan (nim çift),

İbrahim v. Halil (çift), kardaşı Ramazan (terzi), Eynedeğen v. Nusret (çift), Aydoğdu (çift),

oğlu Mustafa (mücerred), Yakub v. Eynedeğen (çift), Başlamış (çift), Kardaşı Piri (çift) [Nefer: 12].

Hâne:

bâ-çift 9, haymana 1, mücerred 1.

Hâsıl:

Buğday 3 müd 11 buçuk kile, arpa 1 müd buçuk kile, ize 8 kile

Karye-i Güneylü, tâbi-i Adranos vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya

Yakub v. Uzun (çift), oğlu Devlethan, Pazarlu v. Gök Musa (çift), oğlu Resul (mücerred),

bir oğlu Eynebeg, ve bir oğlu Mustafa, ve karındaşı Eynedeğen, Dede Balı (çift-yaya),

oğlu Nasuh (yaya), Yaylacı v. Yani (çift), İniklülerin Hasan, Nusret v. Ak Koca (çift),

Hacı v. Adil (çift), Ahmed v. Yunus (çift), oğlu İsmail, kardaşı Meimad (çift),

oğlu Aydın (mücerred) ve bir oğlu Buber(?) (terzi), Kılaguz v. Firuz (çift),

kardaşı İshak (çift), Musa Şeyh (çift), Ahmed v. Yaycı İbrahîm (çift),

ve kardaşı Halil (müsellem).

[Nefer: 23, hâne: bâ-çift 12, mücerred 2]

s.6a

6

Ve iki harâclu değirmen vardır.

Hâsıl:

Buğday 6 müd 4 kile, arpa 1 müd 16 kile, ize 18 kile, burçak 9 kile,

çayır akçesi 30 akçe, değirmen mukâtaası 15 [akçe]

Karye-i Gögez/Göğez vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Turud v. Kızık (çift), oğlu Muhammedî, kardaşı Turabeg (çift), Hasan v. İlyas (çift),

Hamza v. Nusret (çift), kardaşı Hasan (çift), Yağmur v. Kulakçı (çift), kardaşı Bayrambeg,

Azadlu İsmail, bîve Leyla v. Nasuh [Nefer: 10, hâne: Bâ-çift 6]

Hâsıl:

Buğday 3 müd 3,5 kile, arpa 3 kile.

Karye-i Baraklu vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Hasan v. Hamza (çift), oğlu Mustafa, Muradçe v. Aydemür

s.6b

oğlu İshak, Hasan v. Polad (çift), oğlu Ahmed,

bir oğlu Ahmed, Devlethan v. Selam, Deragbut v. Gövenç (çift), Azadlu Doğan,

Kulfal v. Aydoğdu (çift), Hüseyin v. Turgud (çift), Muhammedî, Habib

Mustafa. Ve iki harâclu değirmen vardır.

[Nefer: 15, hâne: bâ-çift 5]

Hâsıl:

Buğday 3 müd 19 kile, arpa 4 kile, değirmen mukâtaası 30 [akçe].

Karye-i Karagöz/Karaköy vakıfdır, merhûm Gâzî Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Alemşah v. Temur (çift), Musa v. Murad (çift), Yakub v. Turgud (çift),

Hamarat v. İlyas (çift), Segid v. Ali (çift), kardaşı Muhammedî (çift), Habib v. Yahşi (çift),

kardaşı Mehmed (çift), Kıvanış (çift), üveyoğlu Nasuh (çift), Eyneoğlu Resul,

kardaşı Salih (çift), Kara Musa (çift), Yahşi v. İsa, Kızlarbegioğlu Hacı (çift),

Küçük Musa (çift), Hamza v. Muhammedî (çift), İbrahim v. Hoca Ali, İzel(?) v. Esen,

s.7a

Nusret v. Karaca Koca (çift), oğlu Ali, Demurci v. Oguzhan (çift) [Nefer: 22, hâne: bâ-çift ١6].

İki değirmen var, harâclu.

Hâsıl:

Buğday 5 müd 13 kile, arpa 5 kile, ize 2,5 kile, burçak 2 kile,

nohud 2 kile, daru 9 kile, değirmen mukâtaası 40 [akçe] ve bağçalar harâcı 20 [akçe].

Karye-i Çalışlar vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Mürüvvet v. Eynedeğen (çift), kardaşı oğlu Ramazan, Mahmud v. Ahmed (çift), kardaşı Muradhan,

Aydın v. Ahmed (çift), Davud v. Hoca Ali (çift), kardaşı Resul (çift), Mehmed v. Bayezid (çift) [Nefer: 8].

Hâne:

Bâ-çift 6, haymana 2.

Hâsıl:

Buğday 2 müd 5 kile, arpa 7 kile.

Karye-i Delülerköy vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

s.7b

Selim v. İshak (çift), oğlu Yusuf (çift), Sevinç v. İshak (çift),

Muhammedî v. Segid (çift), Hamza v. Emir Musa (çift), oğlu Muhammedî,

Ali v. Koca Hızır, Murad v. Oğulbeg (yaya), kardaşı Muhammedî (yaya), kardaşı oğlu İdris (yaya)

Mezid v. İsmail (çift), atası kardaşı Kocaglu (çift), Umur v. Hacı (çift),

kardaşı Dede Bali (çift), Yakub v. Varış (çift), oğlu Ali,

İbrahim v. Ali (çift), Mahmud v. Kocak (çift), Tura Hoca v. Resul (çift),

Üzeyr v. Köpek (çift), Sırcı Murad v. Ali (çift), kardaşı Hamza (çift),

Nebi v. Ali, kardaşı Habib, Mustafa v. Habib, Mustafa v. Hamza (çift),

kardaşı İsa (çift) [Nefer: 27].

Hâne:

Bâ-çift 18, haymana 3, mücerred 4.

Hâsıl:

Buğday 5 müd 5 kile, arpa 7 kile, fig 3 kile.

Karye-i Mürsellü, vakıfdır, Gâzî Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya

s.8a

8

Yakub Fakı (İmâm-çift), Yusuf v. Çavlu (çift), kardaşı Nasuh,

Turud v. Aydın (çift-yaya), oğlu Eynebeg (yaya), Ahmed v. Dündar (çift),
oğlu İbrahim, Mahmud v. Yusuf (çift), Hamza v. Eynebeg (çift),
Halil v. Ali Şeyh (çift), kardaşı Süleddin, ve bir kardaşı Hamza,
İlyas v. Habib (çift), Azadlu Hoşkadem, bîve Ayça [Nefer: 15].
Hâne:
Bâ-çift 7, haymana 6.

Hâsıl:
Buğday 4 müd 12 kile, arpa 10 kile, daru 1,5 kile

Karye-i Uzuncuk köy Vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne,
Kapluca'ya.

Bakçı v. Murad (çift), oğlu Ömer (çift), bir oğlu Nasuh,

ve bir oğlu Yusuf, İzzeddin v. Halil (çift), Karyağdı,

Ahmedin v. Ahmed (çift), oğlu Yakub, Hasan v. Kara Eynebeg (çift),

Bayezid v. Akdoğan (çift), Akaoğlu Hamza Ve bir harâclu değirmen var.
Nefer: 12, hâne: bâ-çift 6].

s.8b

Hâsıl:

Buğday 3 müd 4,5 kile, arpa 4 kile, fig 10,5 kile, değirmen harâcı 10 [akçe].

Karye-i Ağrasköy vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Azir v. Dündar (çift), oğlu Yusuf, bir oğlu Nasuh,

Uzun Hızır (çift), Yurtbegi v. Murad (çift) [Nefer: 6].

Ve bir harâclu değirmen var.

Hâne:

Bâ-çift 3, mücerred 2.

Hâsıl:

Buğday 2 müd 13,5 kile, arpa 5 kile, çayır [akçesi] 30 [akçe],

değirmen mukâtaasından 10 [akçe]

Karye-i Germendilerköy vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Yahşi (çift), Kulfal v. İlyas (çift), oğlu Muhammedi,

Kulfal v. Rum Başa (çift) Bir değirmen var, harâclu.

[Nefer: 4, hâne: bâ-çift 3].

s.9a

Hâsıl:

Buğday 1 müd 19 kile, harâc-ı değirmen 7 [akçe].

Karye-i Gündüret vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Âla'eddin v. Mehmed (çift), oğlu Süleyman, kardaşı Süleddin (çift),

Paşayigit v. Oruc Gazi (çift), kardaşı Hızır (çift), Osman v. Orucbeg (çift),

oğlu Orucbeg, Resul (çift) Bir harâclu değirmen var.

[Nefer: 8, hâne: bâ-çift 6].

Hâsıl:

Buğday 2 müd 13 kile, arpa 9 kile, burçak 5 [kile], yemiş öşrü 28 akçe,

değirmen harâcı 10 [akçe].

Karye-i Bağlu vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Demur v. Firuz (çift), kardaşı Menteşe (çift), Şeyh (terzi),

Hasan v. Hızır, oğlu Turud, bir oğlu Ali.

s.9b

Umur v. Eşref (çift), oğlu Veli, Yunus v. Yahya (çift),

Kardaşı Hacı Ali (imâm), ve bir kardeşi Halil, Nebi v. İshak (çift),

Bayram v. Hızır (çift), kardaşı Kurt (yaya), oğlu İbrahim (yaya),

ve bir oğlu Hamza (yaya), Suleyman v. Kulfal (çift), oğlu Hamza (çift),

Bekir v. Guvenc (çift), oğlu Mahmud Mehmet, Yahya v. Yahşi (çift),

oğlu Yakup (çift), Eynedügan v. Murad (çift), oğlu Abdi (çift), Ozur v. İdris (çift),

kardaşı İbrahim, Ramazan, Mustafa v. Koyun Ali (çift),

kardeşi Musa (çift), Babalı v. Menteşe (çift), Ahmet v. Musa (mucerred),

kardeşi Yahşi [Nefer: 32]. Ve bir harâclu değirmen var.

Hâne:

Bâ-çift 17, haymana 10.

Hâsıl:

Buğday 8 müd 9 kile, arpa 1 müd 2 kile, burçak 4,5 kile, yemiş akçesi 162 akçe.

Karye-i Akçakilise vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

s.10a

10

İdris v. Aydın (çift), İvaz v. Murad (çift), oğlu Muhammedî,

Pazarlu v. Turası (çift), oğlu Hızır, Oğul Paşa v. Bayezid (çift),

Ahi v. Yahşi (çift), oğlu Ali (çift-yaya), ve bir oğlu İlyas,

Hamza v. Halil (çift), Eynebeg v. Nusret (çift), Azadlu Murad (çift),

Yunus v. Hüseyin, Musa v. Yağmur

[Nefer: 14, hâne:bâ-çift 8].

Hâsıl:

Buğday 4 müd 2,5 kile, arpa 1 müd 1,5 kile, burçak 3,5 kile, yemiş akçesi 56 akçe,

havıc öşrü 57 akçe, asma (vasıl) 23 [akçe].

Karye-i Kızılköy, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Begli v. Temur (çift-imâm), kardaşı Yahya (çift), Nasuh v. Şeyh,

kardaşı Yusuf, Saltuk v. Gökçe (çift), kardaşı Hızır (çift),

s.10b

Musa v. Hasan (çift), kardaşı Bayezid (çift), oğlu Veli (çift),

Azadlu Tanrıvermiş (çift), İvaz (çift-yaya), Bayezid v. Yadigar (çift),

Gündüz v. Kaşlu (çift), oğlu Muhammedî, Mehmed v. Şeyh (çift),

Mehmed v. İsmail, Mustafa (çift), Hoca v. Yakub (çift),

kardaşı Ahmed, kardaşı Mahmud, Mustafa v. Yusuf [Nefer: 21, hâne: bâ-çift 14].

Hâsıl:

Buğday 6 müd 3 kile, arpa 7 kile, burçak 4 kile, yemiş akçesi 244 akçe.

Karye-i Şeyh/Şıhlarköy vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Sevinç v. Ahmed (çift), Kılavuz v. Turalı (çift), oğlu Mustafa,

Yahşi v. Turabi (çift), oğlu Hüseyin, Resul v. Yahşi (çift),

Yahya v. Yakub Şeyh (çift), Hızır v. Azir (çift), Yunus v. Hüseyin (çift),

kardaşı Nusret, Azadlu Şahin [Nefer: 11, hâne: bâ-çift 7].

Bir harâclu değirmen var.

s.11a

Hâsıl:

Buğday 2 müd 12 kile, arpa 14,5 kile, yemiş akçesi ve değirmen [mukâtaası] 389 [akçe], havıc akçesi 11 [akçe].

Karye-i Mürsellerköy, vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Hacı v. Kara Hasan (çift-imâm), Ahmed v. Yakub (çift), Mustafa v. Tanrıvermiş (çift),

Mürsel v. İbrahim (çift), kardaşı Musa, İshak v. Resul,

Tursun v. Yaylacı (çift), Orucbeg v. İsa, Osman v. Yakub (çift),

Sendel v. Bayrık (çift), oğlu Hacı, Musret v. Davud,

Mustafa v. İshak [Nefer: 13, hâne: bâ-çift 7].

Hâsıl:

Buğday 2 müd 18 kile, arpa 3 kile, yemiş akçesi 232 [akçe], havıç akçesi 15 [akçe].

Karye-i Gökvirân vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

İsrail (çift-imâm), kardaşı Mehmed (çift-yaya), *İsmailoğlu Halil (çift),*

s.11b

Hacı Ali v. Karlı (çift), Mezid v. Hasan, Süleyman v. Pir Ahi (çift),

Hızır v. Hallaç (çift), Emir v. Hamza (çift), oğlu İsmail,

Mahmud v. Yakub (çift), Eynebeg v. Kaygulu (çift), oğlu Ali,

Azadlu Kutluca, Azadlu Karaca. Bir değirmen var, harâclu.

[Nefer: 14] [Hâne: Bâçift 9]

Hâsıl:

Buğday 5 müd 6 kile, yemiş akçesi ve değirmen mukâtaası 350 [akçe], havıc [akçesi] 10 [akçe].

Karye-i Kirasluköy vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

İsmail Fakı v. Yusuf (İmâm), Hacı v. Hallaç Aydın (çift), Hasan v. Çoban (çift),

kardaşı Hüseyin (çift), Yusuf v. Turabi (çift), kardaşı Yahya,

Mustafa v. Emir Ali (çift), Eynehan v. Turabi (çift), oğlu İbrahim (nim çift),

s.12a

12

Mahmud v. Yigid (çift), oğlu Veys, Yusuf v. Hasan (çift),

Mahmud v. Temur (çift), oğlu Muhammedî, Emircan v. Turhan (çift),

oğlu Ramazan, bir oğlu Mustafa, Yakub v. Yahşice,

İsmail v. Bağdalın, kardaşı Nasuh, Musa v. İbrahim (çift),

kardaşı Hamza, Halil v. Şahin (şehirlüdür), kardaşı İbrahim,

Azadlu Firuz (nim çift), Azadlu Murad (çift). Ve bir harâclu değirmen var.

[Nefer: 26, hâne: bâ-çift 12, nim-çift 2, imâm 1]

Hâsıl:

Buğday 9 müd 5 kile, arpa 2 müd 13 kile, yemiş akçesi ve değirmen mukâtaası 430 [akçe],

havıc akçesi 459 [akçe].

Karye-i Gökçevirânköy, ki vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Mustafa v. Eşref (çift), Mehmed v. İshak (çift), İlyas v. Kılavuz (çift),

s.12b

Mustafa v. Hacı Murad (çift-yaya), Ali v. Bâki (çift), Bâkî v. Aydın (çift),

Mehmed v. Mahmud (çift), Bayezid v. Mahmud (çift), İdris v. Göçeri,

Orhan (terzi-çift), Yakub, Ve bir harâclu değirmen var.

[Nefer: 11, hâne: bâ-çift 9].

Hâsıl:

Buğday 10 müd 16 kile, arpa 10 kile, yemiş akçesi bağçelerinden 235 [akçe], değirmenden 10 [akçe].

Karye-i Çonkaraköy, ki vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Hasan Fakı v. İshak (İmâm), Eynebeg v. Firuz (çift), Doğan v. Abdullah (çift),

Mehmed v. Mahmud (çift), Kılavuz v. Turabi (çift), oğlu Hamza,

İsmail v. Aydın (çift), Turud v. Rüstem, Yahya v. Kımari

Satı v. İbrahim, oğlu Komaca, Mehmed v. Dağeri (çift),

s.13a

Halil v. Hızır (çift), Osman v. Abdul (çift), Hacı v. Paşayigid (çift)

Ramazan v. Murad (çift), Mustafa v. Turbeg (çift), Ve bir harâclu değirmen var.
[Nefer: 17, bane: bâ-çift 11, imâm 1].

Hâsıl:
Buğday 5 müd 13,5 kile, arpa 3 kile, burçak 1 kile, yemiş akçesi bağçelerinden 168 [akçe], kozdan, kestaneden, yemişden 120 [akçe], değirmen mukâtaası 250 [akçe].

Karye-i Gökbınar, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Mustafa v. Seydi Fakı (çift), oğlu Hamza, Kara Hamza v. Kutlu (çift),

oğlu Hasan (çift), ve bir oğlu Ahmed, İshak v. Eynedeğen (çift),

Mehmed v. Ayas (çift), Mahmud v. Yapar (çift), Kardaşı Muhammedî,

İsa v. Mustafa, Mehmed v. Halil (çift), Ali Şeyh, Hüseyin v. Hamid [Nefer: 13, hâne: bâ-çift 7].

s.13b

Hâsıl:

Buğday 3 müd, arpa 13 kile, yemiş bahâsı 110 [akçe], kestene mukâtaası 200 [akçe]

Ve dağda 18 kireç fırunı vardır. Her fırundan 10 akçe [üzre] 180 akçe.

Karye-i Yeniceköy vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Turabi v. Resul (çift), kardaşı Muhammedî (çift), Mustafa bir kardaşı

Mehmed Harac, oğlu Ramazan, Resul v. Ömer, Kara v. Abdullah [Nefer: 7, hâne: Bâ-çift 2].

Hâsıl:

Buğday 7 kile, kirasdan 13 [akçe].

Karye-i Misi, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Ayas v. Muhammedî (çift), Halil v. İbrahim (çift), Turası v. Azor (çift)

Musa v. Muhammedî (çift), Oruçbeg v. Aydın (çift), Murad v. Saruca (çift)

s.14a

Mustafa v. Yakub (çift), Ramazan v. Aruz, Eynedeğen v. Kayaglu (çift),
Yunus v. Salih
[Nefer: 10, hâne: bâ-çift 8].

Hâsıl:
Buğday 4 müd 15 kile, arpa 1 müd 10,5 kile,
yulaf 1 müd 18 kile,
bağçe öşri 30 akçe.

Karye-i Dereköy vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya

Sirmerd Azadlu (çift), Azadlu Şahin (çift),
Azadlu Saruca,

Azadlu Hoşkadem (çift) Ahmed (çift), Azadlu
Atmaca (çift),

Şeyh Eynebeg (çift), oğlu Hasan, Yusuf v. Danişmend (çift),

Kardaşı Musa (çift), Ahmed v. Hasan, Azadlu
Saruca,
[Nefer: 12, hâne: bâ-çift 8].

İmaretün bir mülk değirmeni var.
Ve iki harâclu değirmen var.
Azadlu Saruca Ve Kara Fâtıma'nın
bir değirmeni vardır.

s.14b

Hâsıl:
Buğday 8 müd 14 kile, arpa 2 müd 11 kile, yulaf 4 müd 1 kile, burçak 10 kile

daru 3 kile, bostan öşrü 31 [akçe], hâsıl-i değirmen 10 müd buğday, değirmen hâsılı 290 [akçe] bağçeler ve yerler icâresi 140 akçe.

Karye-i Karaman vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Yusuf v. Yağlı (çift), Ali v. Muhammedî (çift), kardaşı Mustafa (çift),

İsa ve bir kardaşı (çift), Mehmed v. Mustafa (çift), [Nefer: 5, hâne: bâ-çift 5].

Ve Mevlâna Yegân'ın bir damda beş değirmeni var, mukâtaalu.

Hâsıl:
Buğday 6 [müd] 14 kile, arpa 1,5 müd, yulaf 2 müd 3 kile, burçak 13,5 kile,

öşr-i bostan 73 akçe, Mevlâna Yegân değirmeninden mukâtaa hâsılı 200 akçe.

s.15a

15

Karye-i Hamidler, vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâre-ti'ne, Kapluca'ya.

Hacı Fakı v. Murad (çift-imâm), Oğulpaşa v. Pazarlu (çift), Paşalu v. Hızır (çift),

Mustafa v. Segid (çift), Ahmed v. Abdullah (çift), Azadlu İsmail (çift),

Süle v. Yahya (çift), oğlu Hamza (çift), Hamza v. Sunkur (çift),

İbrahim v. Abdullah (çift), *Musa v. Elvanşa(h)* (çift), bîve Fatma,

Bîve Gülpaşa

[Nefer: 13, hâne: bâ-çift 11].

Hâsıl:

Buğday 9 müd 2 kile, arpa 1 müd 14,5 kile, yulaf 2 müd 12 kile,

burçak 1 müd 6 kile, bostan öşri 35 akçe.

Karye-i Değişler, vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Aydoğdu v. İlyas (çift), Aziz v. Murad (çift), Mahmudça v. Osman,

s.15b

Azadlu Şahin (çift), Bayrambeg v. Hızır (çift), Durmuş v. Turasan (çift),

Hızır v. Abdullah (çift), Sığırtmac Tanrıvermiş.
[Nefer: 8, hâne: bâ-çift 6].

Hâsıl:

Buğday 3 müd 13,5 kile, arpa 2 müd 11 kile, yulaf 2 müd 18 kile,

burçak 1 müd 2,5 kile.

Karye-i Bigados ve Sitos ki, Eşekyedi dimekle meşhurdur,

vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya. Asılda iki pâre yerdir, bağvânlardır.

Tanrıvermiş v. Mihal (480), Şirmerd (8), Senbil (240),

Kosta v. Nikola (220), Andon, kardaşı Andranikos,

Bürüncükçü Yorgi (220), Yorgi Moraid (240), Emriyatçı (?) Aleksi (çift),

Dranos (420).

Soğancılardır

Bağanos, Bağdi, Esradi,

s.16a

Misafir, Avanis, Papasoğlu.

[Nefer: 16, hâne: bâ-çift 1].

Hâsıl ve 4 ortakdan:

Buğday 20 müd 7 kile ve arpa 2 müd, yulaf 5 müd 5,5 kile,

Soğan 6 pâreden 1.282 akçe ve bağvân gâvurlardan 2.240 [akçe],

bağçe mukâtaası 115 [akçe].

Karye-i Kavak ve Koçiköy vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya. Asılda iki pâre köydür. Ellicilerdir.

Nikola (çift), Kosta (çift), Mihaloğlu (çift),

Mihaloğlu Badnos (çift), Dimidri (çift), Berasivoğa (çift),

Botnos (çift), Todoros (çift-haracdır), Bedros,

Todoros (çift), Yorgi (çift), Yani (çift),

oğlu Mihal (çift), diğer Nikola, Azadlu Doğan (Müselleman),

s.16b

Sığırdmaç Doğan (Müselman).
Ve altı çiftlik yer var, ekilür.
[Nefer: 16, hâne: bâ-çift 12]
Hâsıl:
Yedi elliciler gâvurdan ve öşürden;
Buğday 76 müd, arpa 28 müd, yulaf 24,5 müd, daru 4 müd 16 kile bahâ 516 [akçe],
bostan öşründen 104 akçe ve soğan öşrü 156 akçe ve bağçe icâresinden 23 akçe

ve Koçıköy icâresinden 345 [akçe] ve koz öşründen 20 [akçe].

Karye-i Balâdyânos/Yunuseli vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya. Ellicilerdir.

Manol (çift), Yorgi (çift), Manukan (çift), oğlu Todoros,

Mihal (çift), diğer Yorgi (çift), Hristodilos (çift),

Yani (çift).

Ortakçılar
Andrayani (çift), Yorgi (çift), Dimidri (çift),

diğer Yorgi (çift), Todoros (çift), Hacı Musa şehirde olur, çift bunda yürür.

s.17a

Papas (çift), oğlu Dimidri, Nikola (bağvan),
[Nefer: 16, hâne: bâ-çift 13]

Hâsıl:
Ellicilerden ve öşürden:
Buğday 74 müd 4 kile, arpa 27 müd 12 kile,
yulaf 9 müd 16 kile, daru 7,5 kile,

burçak 9 kile, bağ harâcı 260 [akçe], bostan
[öşrü] 106 [akçe], soğandan 624 [akçe].

Karye-i İzvâdî vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne,
Kapluca'ya.

Hüseyin v. İshak (çift), İbrahim v. Armağan
(çift), Musa v. İbri (çift),

Azadlu Doğan (çift), Azadlu Şahin (çift), sagir
oğlanı ve Hasan,
Mustafa bir oğlu [Nefer: 7, hâne: bâ-çift 5].

Hâsıl:
Buğday 10 müd 1,5 kile, arpa 4 müd buçuk kile,
yulaf 2 müd 8 kile, daru 2 müd 8,5 kile, burçak 9
kile,
bostan öşrü 93 [akçe], yer icâresi 15 [akçe].

Ve mezkûr köyde merhûm Gâzi Hündgâr'ın
86 baş susığırı var, irili uvaklu, Mustafa ve
Hasan timâr iderler. Hâsılı 16 sağmal inekden
harâc
Binaltıyüz akçe.

s.17b

Karye-i Armudköy, vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.
Müselmanlardır/Müslümanlar

Azadlu Tanrıvermiş (çift), Azadlu Atmaca (çift), Azadlu İlyas (çift),

Tanrıvermiş diğer (çift), Azadlu Şahin (çift), Yusuf v. Terzi (çift),

Cüllah Muhammedî, Azadlu Ali (çift).

Ellicilerdir

Yani (çift), Nikola (çift), Dirane (çift), diğer Nikola (çift),
Macar (çift).
[Nefer: 13, Hâne: Bâ-çift 12]

Hâsıl:

Buğday 58 müd 17 kile, arpa 19 müd 13 kile, yulaf 14 müd 14 kile,

daru 6 müd 9 kile, burçak 2 müd 5,5 kile, bostan öşri 38 [akçe], soğan öşri 211 [akçe],

bağçeler icâresi 110 [akçe].

Karye-i Hatunköy harâb yatur, taşradan ekilür.

s.18a

18

Karye-i Çavuşköy ki Mümin-Ece demekle meşhurdur, vakıfdır, Gâzi Hũndgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Muhammedî (çift), Azadlu Uğurlu (çift), Azadlu Karaca (çift). Ve iki mukâtaalu değirmen var.

[Nefer: 3, hâne: bâ-çift 3]

Hâsıl:

Buğday 5 müd 8,5 kile, arpa 1 müd 11 kile, yulaf 2 müd 7 kile, daru 13 kile

burçak 10 kile, bostan öşri 22 [akçe], değirmen mukâtaası 150 [akçe], piyaz akçesi 25 [akçe].

Karye-i Çeltükçi, vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

İshak v. Sıddık (çift-imâm), Sefa v. Sâki (çift), bîve Paşalı (çift),

Azadlu Şahin (çift), Ali v. İsmail (çift), Yusuf v. Ali (çift),

Kalfa v. Yakub (çift), diğer Şahin (çift), İbrahim v. Muhammedî (çift),

Mezid v. Yarbeg (çift), Ali v. Osman (çift), Hacı v. Hüseyin (çift),

Azadlu Tanrıvermiş (çift), Murad v. Yahşi (çift), oğlu Yakub (çift),

Muhammedî v. Bayezid (çift), Yusuf v. Ali (çift), Hacı v. Yahşi (çift),

s.18b

Muhammedî v. Hızır (çift), Ramazan v. Balaban (çift), Mahmud v. Ahmed,

Firuz v. Abdullah (çift), Mehmed v. Sungur (çift), Hamza v. İzzeddin (çift),

Ali v. Hamza (çift), Azeb Ali, Hızır v. Umur (çift),

Bayrambeg v. Bayezid (çift), Selçuk bîve, Aişe üvey oğlu Tursun,

Oğulpaşa. [Nefer: 31, hâne: bâ-çift 26]

Ve mezkûr köyde bir çeltük argı var,
74 müd tohum ekilür.

Hâsıl:
Buğday 33 müd 2,5 kile, arpa 15 müd 5,5 kile, yulaf 12 müd 5 kile,

daru 7 müd 14 kile, burçak 3 müd 10,5 kile, bostandan ve hıyardan 1147 [akçe],

soğan akçesi 417 [akçe].

Hâsıl-i çeltük:
352 müd, pirinç müddiyle.

Karye-i Kükürdlü vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

s.19a

19

Yusuf v. Mukbil (imâm), Azeb Halil (müezzin), Hacı Yeşil,

Mehmed v. Yunus, İsa v. Eğlen, Hızır v. Halil,

Yakub v. Abdullah, Hamza v. Kutluca, Muhammedî v. Segid,

Aşçı Hacı, Azeb Musa, Hasan v. Şahin,

Tatar Mahmud, bîve 3 [Nefer: 13].

Hâsıl:

Bağ icâresinden ve yonca yeri icâresinden ve dükkânlar mukâtaasından ve hıyarlıkdan

1.111 [akçe].

Karye-i Yeniceköy ki, şimdi Yahşibeğ köyü dirler, vakıfdır.

Merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne. Taşradan ekilür.

Hâsıl:

Yoncalardan ve bağçalardan

312 [akçe].

[Hâric-i] Karye Müselmanlardır.

Azadlu Şahin, Azadlu Eflak, Azadlu Şahin,

Azadlu Tanrıvermiş, Azadlu İlyas, Hasdoğan,

Sasa Sungur, Azadlu Yusuf [Nefer: 8].

s.19b

Hâsıl:

Soğan akçesi 2.327 [akçe] ve yer icâresi 800 [akçe], yoncalardan ve bağçalardan 332 [akçe].

Nefs-i Kapluca, vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr'ın İmâreti'ne.

Ramazan v. Muhammedî (imâm), müezzin Seyd Ahmed, Hacı Ramazan (hafız), Âla'eddin v. Süle (vazî'),

Şeyh Sinan (hafız), Maruf Hamza (huddâm), kardaşı Mehmed (huddâm) ve bir kardaşı Veli (huddâm),

Mehmed v. Ahmed, Murad v. Osman Kethüda (huddâm), oğlu Yusuf,

bir oğlu Osman, Mehmed v. Hamza, Kazım v. Mehmed (kâtib), İbrahim v. Yahya (huddâm), kardaşı İsmail (habbaz), Timurtaş v. Abdullah (kâtib), İbrahim v. Abdullah (anbari),

Murad v. Paşagelend (habbaz), kardaşı Mustafa (aşçı), Süleyman(etmekçi), Hacı Bayram,

Aşçı Hamza (huddâm), Aşçı Mehmed (huddâm), kardaşı Mustafa (huddâm), Hamza v. Hızır,

Yusuf (ferraş), Yusuf (kapıcı), Mahmud (çanakçı), Muhammedî (çırakçı/çirağcı),

Muhammedî v. Ömer, Nakib Mehmed, Nakib Ali, Ahmed (kilerci),

Hasan v. Emir Ali (hamam hizmetkârı), kardaşı Hacı Murad (hamam hizmetkârı), Nasuh v. Hacı Nebi,

s.20a

20

İshak v. İbrahim, Yusuf v. Orucbeg, Yusuf v. İlyas,

Hoca Ali v. İbri, kardaşı Hacı Ömer, Ahmed v. Eynedeğen, Hacı Mustafa,

Süleyman v. İbrahim, Balaban(azadlu), Doğan(reçber), Hasan v. Mahmud,

İbrahim v. Ahmed, Kıyas v. Nusret, oğlu Muhammedî,

Ahmed v. Muhammedî, Tokmak Muhammedi, Yusuf v. Resul,

Süleyman v. Mahmud , Eynebeg v. Cüllah, Salih v. Muhammedî,

Atmaca v. Abdullah, İbrahim v. Ahmed, Yusuf v. Hacı Murad,

Halil v. Ahmed, Umur (terzi), Seydî,

Sufi Ali, Davud Ece Ömer, *Ali (nalband),* Muhammedî (nalband), Sufi Mustafa, Sufi Ahmed,

Ekinci Haydarî, İdris, Paşayigid v. Güvendik,

Mehmed v. Abdurrahman, Hüseyin Karamani, Muhammedî (dellak),

Atmaca (dellak), Naib Ali, Abdullah (azeb),

Bozacı Balaban, Muhammedî v. Mustafa, Azadlu Sunkur,

İbrahim v. Arab [Nefer: 46].

Ve Pınarbaşı ayağına ve Hamamlar ayağına bir argı var, 30 müd tohum ekilür.

Ve Eskikuyu'da yürür bir vakıf değirmen vardır.

s.20b

Hâsıl-i Kapluca:

İbrahim Paşa avreti hanım elinde olan yer mukâtaasıyle değirmen haracı 450 [akçe]

Eğrice/Eğerceköy'de bağçe icâresi 400 [akçe],

Kozlubağçe'den 250 [akçe] ve kozdan, yemişden 470 [akçe], buğday 18 müd 14 kile,

arpa 5 müd 7 kile, yulaf 12 müd 9 kile, daru 3,5 müd bahâ 135 [akçe],

burçak 1 müd 15 kile ve bağçeler ve yemişler akçesi 345 [akçe].

Hâsıl-ı çeltük:

27 müd 16 kile pirinç İmâret-i Âmire'ye harc olunur.

Öğencek(?) 50 müd olurmuş.

Dink icâresi 400 [akçe]. Selman değirmeni mukâtaası 100 [akçe].

Uğurlugöl Kıranı'nda merhûm Gâzi Hüngâr'ın 10 çoban elinde 1.346 baş koyunı, irili uvaklu var.

Hâsılı:

Koyun şirinden 2.460 [akçe] ve yününden 176 [akçe].

s.21a

21

Karye-i Timurhisar vakıfdır, Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya. Râ'iyyeti yokdır, yerleri bağ ve bağçe ve yonca olmuşdır. İcâreye dutarlar.

Hâsıl:
Yılda 1.100 [akçe] ve Okçuoğlu yarıcı bağı 150 [akçe].
Halil Beg defterinde dahi bu resim yazıludır.

Cümletân:
1.250 [akçe].

Karye-i Temurkapu vakıfdır, merhûm Gâzi Hündgâr İmâreti'ne, Kapluca'ya.

Bağbân kâfirlerdir.

Kosta (200), Vataç (300), Çonkaralu (100),

oğlu Astoryos (200), Azgur (mücerred), Muruzi (300),

diğer Kosta (200), Saru Mihaloğlu (100), Okçu Nikola (100), Müselman Firuz,

Müselman Yörük Mehmed, Müselman İlyas Kan (ellici), Mustafa v. Yakub, Yakub v. Kilari.
[Nefer: 14]

Hâne: Bağvân 9, Müselman 6.

s.21b

Hâsıl:

Bağvân gâvurlardan harâc 1.600 akçe.

Ve yer mukâtaasından ve bağçelerden 720 akçe.

Ve evler yerinden mukâtaa ve bağçelerden harâc 129 akçe.

Ve şehir içinde olan evkâf hâsılı

Tahıl Bazarı'nda olan Çifte Hamam yılda 21.650 akçe, eyyâm-ı şerîfeden ve iki bayramdan dört günden gayrıdır.

Kervansaray ve içindeki dükkânlar 22.500 akçe.

Baş-hâne hâsılı yılda 3.000 akçe.

Ve bozahâne kıstı her ayda 160 akçe üzre yılda 1.920 akçe.

Ve Kabluca'da bir bozahânesi 270 akçe.

Ve 16 dükkândan her ayda eder 257 akçe üzre yılda 3.084 akçe.

Ve iki muattal dükkân var.

20 müd daru satıldı, müddi 47 akçe üzre bahâ 940 [akçe].

Def'a 7,5 müd daru müddi kırkar akçe üzre bahâ 300 [akçe].

Ve 14 müd burçak satıldı, her müddi 50 akçe üzre bahâ 742 [akçe].

s.22a

415 müd ak pirinç arglardan hâsıl oldı, bu cümleden 300 müd pirinç satıldı, 90 akçe üzre 27.000 akçe.

El-bâkî bu cümleden 115 müd İmâret-i Âmire içün kalur.

Ve 102 müd 14 kile yulaf satıldı, yirmialtışar akçe üzre 2.662 akçe.

Değirmenlerin icâresi 1.405 [akçe].

Beyt'ül-mâl'dan 2.405 akçe.

Bu yıl bu kadar oldı, ammâ onat zabt edicek ziyâde olunur.

Cem'an mahsûl: Tahıldan ve pirincden ve nakidden 142.862 [akçe].

Buğday 150 müd 4 kile ve arpa 129 müd 12 kile.

El-Masrif, ehl-i vezâif:

Mevlâna Tâceddin Hâfız 4 [akçe], mu'arrif hâfız 4 [akçe], Hayreddin Hâfız 4 [akçe], Muhyiddin Hâfız 4 [akçe],

Eymenoğlu Hâfız 4 [akçe], Ramazan 4 [akçe], Şeyh Sinan 4 [akçe], Kasım Hâfız 4 [akçe],

s.22b

Hızır Hâfız 4 [akçe], İbrahim Hâfız 4 [akçe], Kemal Hâfız 4 [akçe], Mahmud Hâfız 4 [akçe],

Murad Hâfız 4 [akçe], Benlü Ahmed 3 [akçe], Veled-i Bahâ Hâfız 2 [akçe], Alâ'eddin Hâfız 2 [akçe],

Türbedâr Mehmed 2 [akçe], Osman Hâfız 2 [akçe], Veled-i Satı 2 [akçe], Temurtaş Hâfız 2 [akçe].

El-cümle hâfız: nefer 20, yevmiye 67 [akçe].

Nâzır 10 [akçe], şeyh 12 [akçe], müderris 12 [akçe], talebe 10 [akçe],

hatib 4 [akçe], imâm-ı Kapluca 4 [akçe], müezzin-i Kapluca 2 [akçe], mu'allim 2 [akçe],

mu'arrif 2 [akçe] El-cümle yevmiye 125 [akçe].

Ehl-i huddâm:

Türbedâr 1 [akçe], kâtib 5 [akçe], vekil-i harc 5 [akçe], kilardâr 4 [akçe],

anbardâr 2 [akçe], Ova kâtibi 2 [akçe], Ova câbüsi 2 [akçe], koyun ve sığır câbüsi 3 [akçe],

Dağ-ili câbüsi 5 [akçe], Dağ kâtibi 3 [akçe], nakîb-ı imâret 3 [akçe],

nakıyb-i tekye 1 [akçe], bevvâb-ı imâret 2 [akçe], ferrâş ve hizmetkârân 2 [akçe],

s.23a

Çanak yuvıcı 1 [akçe], çırakçı/çıracı 1 [akçe], hizmetkâr-ı gûşt 1 [akçe],

Aşcı Hamza 2 [akçe], Aşcı Mustafa 2 [akçe], Aşcı Mehmed-i diğer 1 [akçe],

Aşcı Mehmed-i diğer 1 [akçe], Habbâz Murad 2 [akçe], Bayram 2 [akçe],

Süleyman habbâz 3 [akçe], Kaban/Kapan imâmı 1 [akçe], müezzin rubu' 3 [akçe],

Câmi bezirine rubu' 3 [akçe].

Cem'an ehl-i vezâif ve huddâm:

Yevmiye 185 [akçe], her ayda 5.550 akçe,

yılda eyler 66.600 akçe.

Tevliyet

Nâzır 10 [akçe], Seydi Ali 8 [akçe], Zeynel-âbidin Şeyh-i Ebu İshâk 5 [akçe], Alâ'eddin Halife veled-i Kuşaksuz 2 [akçe],

Emir-i Hoşhevan 2 [akçe], Delü Halife 2 [akçe], Veled-i Zâkir 1 [akçe], Kal'a-i Câmi-i hatibine 3 [akçe].

El-cümle yevmiye 33 [akçe].

Yılda 10.880 (*onbinsekizyüzseksen*) [akçe].

23

s.23b

Cem'an ehl-i vezâif ve tevliyet:
78.480 [akçe].

El-bâkî:
Cem'an meblağ; ehl-i vezâifden gayrı kaldı:
64.864 [akçe].

Râkabe ve İmâret-i Âmire'ye günde et bahâsı 62 akçe üzre 3 batman eder

Yılda 22.350 akçe.

Ve matbah içün günde 9 akçe aşcıya ve etmekçiye harc,

Yılda 3.460 akçe.

Ve yılda iki bayram harcı
752 akçe.

Ve 'Aşûre Bayramı harcı
100 akçe.

s.24a

24

Cem'an harc-ı kâmile 104.662 [akçe].

El-bâkî; ziyâfete ve meremmete ve bala, yağa ve tuza ve çırak yağına 38.200 [akçe].

Ve pirinç 115 müd bâkî.

Gallât-ı Buğday:

Köylerden hâsıl 450 müd 4 kile.

Minhâ: harc-ı cerre:

Şeyh 12 müd, müderris 6 müd, imâm 4 müd, müezzin 3 müd, mu'arrif 3 müd,

Mu'allim 3 müd, Kethüdâ Murad 6 müd, Kâsım 6 müd, kâtib 6 müd, vekil-i harc 6 müd,

türbedâr 6 müd, anbardâr 6 müd, kilardâr 6 müd, Ramazan 6 müd, hatib-i câmi 6 müd,

hatib-i imâret 6 müd, câbi-i Çongara 6 müd, İbrahim Kâtib 3 müd, câbi-i dekâkin 6 müd,

Hacı Turud susığırı ve koyun câbüsi, Aşcı Hamza 4 müd, Aşcı Mustafa 3 müd, Aşcı Hızır 3 müd,

s.24b

Etmekci Murad 3 müd, Etmekci Bayram 3 müd, Etmekci Süleyman 3 müd, Etmekci İsmail 3 müd,

Nakiyb-i imâret 6 müd, nakiyb-i tekye 3 müd, çırakcı 3 müd, ferrâş 3 müd, çanak yuvıcı 3 müd,

hizmetkâr-ı gûşt 5 müd, bevvâb-ı imâret 4 müd, Osman 6 müd, İlyas 1 müd, pâbuciler 2 nefer 12 müd,

dürger be-mesâlih-i imâret 6 müd.

Cem'an 184 müd buğday harcıdır.

El-bâkî: İmâret-i Âmire içün harc kaldı, 266 müd 4 kile.

Cem'an arpa: cem'an köylerden hâsıl, nâzır ma'rifetiyle, defterleri mu'cebiyle 129 müd 12 kile.

Minhâ: harc[-ı cerre]:

Şeyh; arpa 12 müd, yulaf 12 müd, müderris 6 müd, Murad Kethüdâ 6 müd, Kâsım 6 müd,

kâtib 6 müd, vekil-i harc 6 müd, türbedâr 6 müd, anbardâr 6 müd, kilardâr 6 müd.

[25a boş sayfadır.]

s.25b

EVKÂF-I ADA/ADAPAZARI

Karye-i Beloban ki vakıfdır, Orhan Beg'den ve *Murad Beg'den hatib olan tasarruf edermiş.*

Ali (çift), güveysi Fazlullah, kardaşı Süleyman, Mahmud (çift),

kardaşı Nasuh (müccerred), Bazergan (çift), oğlu Mustafa (mücerred), Şaban (çift), kardaşı Ali (mücerred) Aydın (çift), oğlu Nasuh (mücerred), Sadık (çift),

kardaşı İsmail (mücerred), Pazarlı, güveysi Hüseyin, Hamza (benlek), oğlu Mahmud (benlek), oğlu Musa (çift), İlyas (çift), Hamza (çift),

Hâne: bâ-çift 7, benlek 6, mücerred 5.

Hâsıl:

Hububat ve resm-i otlak ve kozdan 1.500 [akçe].

Karye-i Tersiye'de Emirali Çiftliği ki vakıfdır. Orhan Beg'den mezkûr köyün mescidin yapmağa ve imâmet etmekçün vakıf imiş.

Mahsûl 150 [akçe]

s.26a

Karye-i Kaymaklu ki vakıfdır, Orhan Beg'den mescide, Mevlânâ Yusuf Fakı
tasarrruf edermiş.

Kara Hamza   Mahsûl 250 [akçe].

Karye-i Kuyumculu ki vakıfdır, Orhan Beg'den ve Murad Beg'den mescide. Muhammed Fakı tasarruf edemiş. Şimdi oğlu Mustafa Fakı tasarruf eder. Elinde Sultan Murad Han nişanı ve sultanımızın berât-ı hümayun var.

Sıddık (çift), Durmuş (benlek), Hasan Fakı (çift), Hamza Fakı (çift),
Sevindik (çift), Sıddık (çift), kardaşı Ali, Küçük Mustafa,

Kardaşoğlu Hüseyin (çift), Ahmed (çift), kardaşı Seydi (mücerred), bir kardaşı Fazıl (mücerred),
Ahmed (çift), Geredeli temurcı (çift), Muhammedî (çift), Yakup (çift),

Turabeg, Hızır.

Hâne:
Bâ-çift 10, benlek 5, mücerred 2.

Hâsıl-ı hububat
500 [akçe].

Hâne-i evkâf 25.

s.26b

EVKÂF-I VİLÂYET-İ KARAGÖZ

Karye-i Muğri/Moru, vakıf-ı imaret-i merhum Süleyman Paşa ortakçılardır.
Hâsıl zaviyeye gider. Ahi Mustafa tasarruf eder.

Hamza (ortak), Menteşe (ortak), Mahmud (ortak), Umur (ortak),

İsmail (ortak), Hüseyin (çift), İnebey (benlek), Yusuf (çift),

Esen (benlek), Bîve, Bîve-zen Hasan (çift).

İki çiftlik yerün Mahmud Çelebi tutar, öşrün var.

ve 12 çift taşradan ekerler ve ortağa tutarlar.

Hâne:
Ortak 5, çift 2, benlek 3, bîve 2.

s.27a

Hâsıl:

Buğday ortakdan ve öşürden 93 müd 13 kile kıymet 5.400 [akçe], şa'ir 25 müd kıymet 750 [akçe], yulaf 43 müd 3 kile kıymet 1.080 [akçe],

za'ferândan/safran ve bağ mukâtaasından 185 [akçe], burçak 10 kile kıymet 20 [akçe].

İznik'de Karaoğlan Zaviyesi'ne harc olur.

Karye-i Bacı köy ki, Karaoğlan vakfıdır. Hâsıl zaviyesine harc olur. Şimdi Ahi Mustafa tasarruf eder.

Hızır Fakı (imâm), oğlu Kasım (mücerred), Mezid v. Muhammedî (ortak), İbrahim (ortak),

oğlu Hasan (mücerred), Muhammedî (ortak), Bekir (ortak), oğlu Musa (mücerred),

Hamza (ortak), Yusuf (ortak), Seydi (çift), İvaz (çift),

Ali (çift), İsmail (ortak), Muhammedî (ortak), İmirza (çift),

Hızır (benlek), Oruc Gazi (benlek), Devlethan (benlek), Bağşi Şeyh (benlek),

Halil (benlek), Adilhan (benlek), İsmail (terzi-benlek), Hasan (benlek)

Hundi (bîve), Fatma (bîve). Ve iki çiftlik taşrada ekerler, öşrün verürler.

Egriçayı

s.27b

Temur Fakı (imâm), Ömer (çift-ortak), Mustafa (çift-ortak), Osman (çift-ortak),

Muhammedî (çift-ortak), Hasan (çift), Eynebeg (çift-ortak), Yusuf (çift-ortak),

Ramazan (çift-ortak), Gayibi (benlek), Mümin (çift), Eyne Hace,

İsmail v. Hızır, Eyne kızı (bîve), Kara Emine (bîve).

Hâne:

Ortak 15, *bâ-çift* 5, *benlek* 12, *mücerred* 2, bîve 4,

Hâsıl:

Hınta 40 *müd* 1 *kile*, *şa'îr* 18 *müd* 16 *kile*, *yulaf* 4 müd, 12 kile, burçak 10 kile

darı 6 müd, harâc-ı bağ ve za'feran/safran 78 [akçe].

İznik'te zaviyesinde harc olur.

Karye-i Kastamoni tabi-i Tirse merhum Orhan Beg'den vakıfdır. Hâsıl mezkûr zaviyeye harc olur, Ahi Mustafa tasarruf eder.

Süle (çift), Hamza (çift), Ukkaş (çift), oğlu İbrahim,

Ömer (çift), Hacı Yusuf (çift), Yakup (çift), Yahşi (çift),

Durmış, Eldevle Mestan (çift), Mustafa (çift), Ali (çift),

Mezid (çift), Süleyman (benlek), Fazlullah Fakı (çift), Bayezid (imâm-çift),

28

s.28a

Mustafa, Hızır (benlek), Mustafa (benlek), bîve.

Hâne:

Bâ-çift 13, benlek 6, bîve 2.

Karye-i Hüseyinköy merhum Orhan Gazi Beg vakfıdır. Mütevellisi mezkûr Ahi Mustafa'dır.

Hüseyin (çift), Musa (çift), Umur (çift), Hızır (çift),

oğlu Emre, Musa (çift), İlyas (çift), Mustafa (çift),

Hacı (çift), Ali Han (çift), Umur (çift), Hamza (çift),

Ali (benlek), Oğul Paşa (bîve), Salih (bîve).

Hâne:

Bâ-çift 11, benlek 1, bîve 2.

Karye-i Katırözü, Orhan Beg'den vakıfdır, tabii Tirsi, mütevellisi Ahi Mustafa'dır.

Sadık (çift), İbrahim (çift), Hacı (çift), Murad (çift),

Süle Fakı (çift), Yusuf (çift), Hızır (çift), Hüseyin (çift),

oğlu Mustafa, Salurbeg (çift), Mezid (çift), oğlu İlyas (mücerred),

İdris (çift), Sevindik (çift), Bayrambeg (çift), Bağşi (çift),

s.28b

Resul (çift), Hacı Halil (çift), **Mahmud Fakı** (çift), Hüseyin (çift),

Taşoğlu (çift), Resul (benlek), Salih (benlek), Koca Hallac (benlek),

İbrahim Fakı, bîve.

Hâne:

Bâ-çift 19, benlek 3, mücerred 2, bîve 2,

Hâsıl:

Hınta 21 müd 6 kile, şa'ir 3 müd 8 kile, yulaf 1 müd, 7 kile, fiğ ve burçak 16 kile.

Altı değirmen mukâtaası 60 [akçe].

İznik'te Karaoğlan Zaviyesi'ne harc olur.

Karye-i Betnaz-öreni kim, Süleyman Paşa vakfıdır. Gâvir Kadısı tasarruf eder.

Hamza (çift), İbrahim (çift), Halil (çift), Ahmed,

Mahmud (çift-ortak) Hüseyin (çift), Ali (çift), Mustafa (çift),

Mehmed (çift), Salih (çift), Mustafa (çift), İlyas (çift),

Yusuf (çift), Durak Hamza Yahya (çift),

Mehmed (çift). 3 müdlik hâssa yeri var.

Ve bir koz ağacı var.

s. 29a

Hâsıl:

1.985 [akçe]

Hınta 20 müd kıymet 1.200 akçe, şa'ir 5 müd kıymet 150 akçe, yulaf 5 müd kıymet 125 akçe, burçak 10 kile kıymet 25 akçe.

Karye-i Esengünayı/Eşen-Güney ki vakıf, Bayezid Beg Hündgâr nişanıyla. Hâsıl Ahi Hızır Tekkesi'ne harc olur. Âyende ve revendeye Mevlânâ Kemal tasarruf eder. Elinde Sultanımız nişan-ı hümâyûn var.

Muhammedî (çift), Nebi (çift), Mustafa (çift), Hüseyin (çift)

Hamza (çift), Ramazan, Yenibeg, bîve Melek,

diğer bîve Melek.

Mezra'a-i Ahmed Şeyh bir çiftlik yeri vakıfdır. Merhum Süleyman Paşa'dan.

Şimdi Ahmed Şeyh oğlanları Hamza ve Hacı Yakub ve Şeyh İvaz tasarruf ederler. Ellerinde Sultanımız nişan-ı hümâyûnı var.

Mahsûl 210 [akçe].

Karye-i Çekre/Çökre ki vakıfdır. Süleyman Paşa'dan Köprü hizmeti için. Ahi Sadık tasarruf edermiş. Şimdi mezkûr Sadık Şeyh evladından Musa oğlu İbrahim tasarruf eder. Köpri hizmetiçün. Elinde merhum Sultan'ın ve Murad Beg Hündgâr'un ve Sultanımız'un nişan-ı hümâyûnları var.

s.29b

Yigid (çift), Mahmud (çift), Ali (çift), Davud (çift),

Turasân (çift), Hacı (zevle), Ali (çift), Asılbeg (çift),

İbrahim (zevle), Musa, Kethüda İshak (zevle), Muhammedî (benlek),

Yenmiş (benlek), Kemal (benlek), Süleyman (benlek), Bîve Kızlar Begi.

Hâne: bâ-çift 7, benlek 8, bîve 1.

Hâsıl:

1.315 [akçe].

Hınta/buğday 20 müd kıymet 1.200 [akçe], şa'ir/arpa 1 müd kıymet 30 [akçe], yulaf 3 müd kıymet 75 [akçe], burçak ve ize 5 kile kıymet 10 [akçe].

Karye-i Yılanda ki vakıfdır. Süleyman Paşa'dan Ahi İlyas'a. Hâsıl zaviyede yenür. Köpri hizmetiçün verilmiş. Şimdi Ahi İlyas'ın oğlu Ahi Ali tasarruf eder. Elinde Sultanımız'un nişan-ı hümayun var.

Halil (çift), Aydın, Gündüz (çift), Elvan,

Terzi (çift), Durgud (çift), Tanrıvermiş (çift), oğlu Murad (çift),

Abdal Şeyh (çift), oğlu Davud (çift), oğlu Muhammedî (mücerred), Kasım (mücerred),

Kulfal, kardaşı Kılavuz, Nasırlı (çift), oğlu İbrahim (mücerred)

s. 30a

İbrahim v. Murad, Hızır (çift), oğlu Mustafa (çift), Mehmed (benlek),

Murad Ali, bîve Evliya, bîve Devlet, bîve Mara.

Hâne:

Bâ-çift 11, benlek 8, mücerred 3, bîve 3.

Hâsıl:

1.930 [akçe]

Hınta 20 müd kıymeti 1.200 [akçe], şa'ir 10 müd kıymeti 300 [akçe], darı 1 müd kıymeti 30 [akçe], yulaf 8 müd kıymeti 200 [akçe].

Mezra'a-i Dadek/Dedebeg ki vakıfdır. Süleyman Paşa'dan. Şimdi mezkûrun evladından Said Fakı oğlu Yusuf tasarruf eder. Elinde Sultanımız'un nişan-ı hümâyûnı var.

Dursun v. Terzi Hamza.

Mahsûl: 190 [akçe].

Mezra'a-i Taslakçı Mustafa ki vakıfdır, Süleyman Paşa'dan.

Şimdi Mevlânâ Muhiddin, Pâdişâhımız nişanıyla tasarruf eder.

Hâsıl:

200 [akçe].

Karye-i Eynel ki vakıfdır. Merhum Süleyman Paşa'dan Karaca Ahmed Seydi'ye. Şimdi evladından Şeyh Musa oğlu Seydi İbrahim tasarruf eder. Elinde Pâdişâhımız nişanları var.

s.30b

Karye-i Çağlayık ki vakıfdır, merhum Süleyman Paşa'dan. Evvelde Kemaleddin oğlu Hacı Ahmed tasarruf edermiş. Şimdi Mevlânâ Muhiddin'e verilmiş. Elinde Sultanımız'un nişan-ı hümâyûnı var.

Hamza (çift), Ali (çift), bîve Tur Paşa, bîve Fatma,

Hâne:
Bâ-çift 2, bîve 2.

Hâsıl
1.802 [akçe]
Hınta 17 müd 4 kile kıymet 1.032 [akçe], şa'ir 10 müd 10 kile kıymet 315 [akçe], yulaf 5 müd 3 kile kıymet 155 [akçe], darı 14,5 kile kıymet 25 [akçe],

bögrüce buçuk kile kıymet 20 [akçe],
koz/ceviz 3 kile kıymet 6 [akçe].

Bağ harâcından ve za'ferandan 270 [akçe].

Mezra'a-i Kirasiye/Kirse ki Süleyman Paşa'dan vakıf imiş ve hayli zamandan berü harab olmuş. El-haletü hazihü Pâdişâhımız azze nasruhû Akyazı Subaşısı'na ihya etmek-çün vermiş. Mezkûr dahi ihyâ edüb, kârvansaray yapmış ve haricden getirdügi evler, bu zikrolandır.

Ömer, kardaşı Ali, Paşa Yigit, Kasım,

Yusuf Han, Ali, Muhammedî, Ehad,

s.31a

Mustafa, Hacı Mehmed, İsmail, Uruz,

Azadlu Doğan, Salih, Mustafa.

Evkâf-ı Zaviye-i Şerafeddin Beg. Mütevelli Mahmud Çelebi, nâzır Mevlânâ Abdulgaffar.

Karye-i nefs-i Mekece vakfı-ı zaviye-i Şerafeddin Beg

Müselmanlar/Müslümanlar

Murad (çift), Mürüvvet (çift), Halil (çift), Ali (çift),

Begtaş (çift), Hacı Bayram (çift), Eynebeg (çift), Hamza (çift),

Kancı Hızır (çift), Musa (çift), Salih (benlek), Yusuf,

Fazlı (mücerred), Bive Fatma.

Mahalle-i Kâfir Mekece

Dimitri (çift), Mihal (çift), Hamza (çift), Karaca (çift),

s.31b

Turud (çift), Abdal (çift), İbrahim (çift), Eksinoz (çift),

Hızır (çift), Yani (çift), Sukaraca (çift), Odel (çift),

İbrahim (çift), Şahin (çift), Hamza (çift), Hamza v. Kirpasi (çift),

Yusuf (çift), Papas (çift), Yanbolu (çift), Güveysi Karaca (çift),

Şahin (çift), Esmed (çift), Doğan (çift), Süleyman (çift),

Solak (çift), Tekfur (çift), Kiryazi (çift), Yani (çift),

Yorgi (çift), Değirmenci Hızır, Değirmenci Hasan, Değirmenci Murad,

Değirmenci Mahmud, Karaca(cüllah), Said, Çakır,

Muhammedî.

Vakfün bir argı var. 13 müd çeltik tohum ekilür, gâvurlar ortaka ekerler.

Ve zaviyenin 49 susığırı var. 150 vakiyye yağ hâsıl olur.

Ve 300 baş koyun var. 40 vakıyye yağ,

Ve 80 vakıyye peynir hâsıl olur.

Karye-i Dereköy tabii Mekece.

Eyne Han (çift), Ali (çift), Hızır öksüzü (çift), Hamza (çift),

s.32a

32

Osman (çift), Bali, Süleyman, Hızır,

Hüseyin.

Karye-i Yaylak-i Kâki Hisarcık tabil-i Mekece

Yusuf (çift), Mesud (çift), Ahmed (çift), Hamza (çift),

Turbeg (çift), Hüseyin (çift), Hacı (benlek), Mahmud (benlek),

Şahin (çift).

Hâsıl-ı panpuk mukâtaasından ve pirincden ve yağ mukâtaasından ve emruddan ve yemişden 6.878 [akçe].

Ve hariçden bakiye kalan buğday ve arpa bahasından

4.375 [akçe].

Cem'an mahsûl:

11.243 [akçe].

El-masrif:

Şeyh 2, nâzır 1, kâtib 2, imâm 1, hacı 2, nakib 1.

Yevmiye 9, 6 nefer.

s.32b

Yılda ehl-i vezaif harc
3.400 [akçe].

Ve tevliyet 690 akçe,

cümletân 4.090 [akçe].

El-bâki; râkabe ve ziyâfete ve kula 7.048 akçe
7.048 [akçe].

Karye-i Mede/Mide ki vakıfdır, Süleyman Paşa'dan köpri-çün verilmiştir.
Ahi Hamza oğlu tasarruf edermiş. Şimdi Ahi Hamza oğlanları
Turhan ve Muhammedi ve İskender tasarruf ederler. Ellerinde Pâdişâhımuz nişan-ı hümâyûnı var.

Mustafa (mücerred), Aslıhan (çift), oğlu Hamza (çift), Eynehan (çift),
Hızır Fakı (imâm), bîve Tura Paşa.

Hâne:
Bâ-çift 2, benlek 1, mücerred 1, bîve 1.

Hâsıl:
950 [akçe].
Hınta 9 müd 54 [akçe], şa'ir 2 müd 60 [akçe], yulaf 4 müd 100 [akçe], harâc bağ 50 [akçe].

s.33a

Karye-i Kâki vakıfdır. Merhum Murad Beg'den İsmail Şeyh bir çiftlik yeridir. İçinde İslam Şeyh elinde Pâdişâhımuz nişan-ı hümayunı var.

Mahsûl 210 [akçe].

Mezra'a-i Çekre/Çökre ki vakıfdır.

Hasan (çift), Hacı İvaz (çift), Hacı Ahmed, Musa, kardaşı İvad, Yakub (çift), Mehmed (imâm), Bahşayiş, Kaşıkçı, Ali, Hasan, kardaşı İsa, Hisar Begi, bîve.

Mahsûl 50 [akçe].

Mezra'a-i Mısrî Hatun tabii-i Akhisar bir çiftlik yeridir. Çakmak oğlu Yusuf elinde ki, Halil Paşa'ya mensub ademdir.

Mahsûl 300 [akçe].

Vakf-ı İmam Daî ki, 25 pâre bağ varmış.

Mahsûl 250 [akçe].

Cem'an hâne-i evkâf:

Bâ-çift 163, benlek 90, bîve 24, nefer 277.

s.33b

EVKÂF-I İZNİK

اوقاف ازنیق

Evkâf-ı İmaret-i merhum Orhan Beg nevveral-lâhu kabruhû

اوقاف عمارت مرحوم اورخان بك نور الله قبره

Nahiye-i Söğüd ki vakıfdır, Orhan Beg İmareti'ne.

ناحیه سوكود كه وقفدر اورخان بكك عمارتنه

34

s.34a

Karye-i Danişmendler tabii-i Söğüd

İmam Mustafa (çift), Hamza (çift), Abdi (çift-mücerred), kardaşı Yakub (çift),

İbrahim Halil (çift), Turud (çift), İbrahim (çift),

oğlu Mustafa (çift), Turhan (çift), Muhammedî (çift), Yusuf,

Hüseyin (cüllah), Aliye Hatun, Eyne Kızı, Kulfal (sığırtmac),

Şahin (azadlu).

Hâne:

Bâ-çift 10, benlek 4, bîve 2.

Karye-i Gedeleklü tabii-i Söğüd, vakf-ı imaret-i Orhan Beg.

İmam Halil Fakı (çift), Salih (çift), kardaşı İlyas, Muhammedî (çift),

Yusuf (çift), kardaşı Nasuh (mücerred), Azadlu Firuz, Ömer (çift),

oğlu Hasan (mücerred), kardaşı Osman (çift), diğer kardaşı Ali (çift), Ramazan (çift),

Ahmed (çift), Tanrıvermiş (çift), İsa, Satı,

Ayşe bîve, İncilü bîve, Hacı bîve, Selçuk bîve. Eynehan.

Hâne:

Bâ-çift 10, benlek 4, mücerred 2.

s.34b

Karye-i Dereköy, vakf-ı İmaret-i Orhan Beg.

İlyas (çift), oğlu Davud (mücerred), kardaşı Mustafa, Hacı Bayram (çift),

Güvenç biraderi mezkûr (mücerred), oğlu Mustafa (mücerred), Hasan (çift), Musa (çift),

Hamza (çift), kardaşı Mahmud (çift), Ali (çift), Muhammedî (çift),

İvaz, oğlu Abdi, Muhammedî (mücerred), Devlathan (çift),

Paşa Hatun bîve, İsmail, Köse İvaz (çift), oğlu Salih,

bir oğlu Muhammedî (mücerred).

Hâne:

Bâ-çift 10, benlek 3, mücerred 7, bîve 1.

Cem'an 3 pâre köy yarım çiftlik yeridir. Mukâtaa tutar.

Buğday 60 müd, arpa 40 müd.

Vakıf 12 değirmen var. Mukâtaa tutarlar. Brusa müdiyle
41 müd buğday alur.

Ve 7 değirmen ocağı var, harab.

s.35a

Ve bir vakıf dinki var. Yılda 350 akçe hâsıl olur.

Ve asmalarun ve bağ mukâtaasından yılda 900 [akçe]

Karye-i Güfi/Güfer vakf-ı İmaret-i Orhan Beg bağbanlar ve ellicileridir.

Yahşi (ellici-çift), Dimidri (ellici), Andranakos (ellici-çift), Dimidri (ellici),

Hızır (ellici), Mihal (bağban 100), Karaca (Müselman bağban 100),

Uskulari (bağban 100), Pertakalos (bağban 100), kardaşı Tekofos (bağban 130),

Esiryun (bağban 130), Yorgi (100), Karagöz (bağban 210),

Karakuşi (bağban 130), Girane (bağban 250), bîve Dozure,

Hâne:

Ellici 5, bağban 10, bîve 1.

Hâsıl:

Bağ-i harâc 1.500 [akçe] ve bağ mukâtaasından 600 [akçe].

Hınta 18 müd 18 kile, şa'ir 18 müd 18 kile ve bostandan ve bağçelerden ve bağlardan hâsıl 675 [akçe].

s.35b

Ve mezkûr köyde hımar ve bahçesinden 100 akçe.

Vakf-ı Sarubahçesi'nde ev yerinden mukâtaa tutar 100 akça.

Karye-i Çepni, vakıfdır. İmaret-i Orhan Beg bağbanlarıdır.

Yorgi (10), kardaşı Todoros (190), bir kardeşi Grakos (400),
Dimitri (250), Todoros (250), Yani (150),

Anastos (250), Suvatyanos (325), İstavros (200), Kosta (250),

Cavirzi (150), Cullah (250), Carole (bîve), Yorgi (azadlu-115),
Anastos (azadlu), Yani (200), Vartani (400), Başçı Yani (350).

Hâne:
Bağban 18.

Harâc:
3.850 [akçe].

Ve bostanda ve kelemden ve şalgamdan ve kavundan mukâtaa 700 akçe.

Ve yeni bağlar mukâtaa gelecek, 900 akçe.

36

s.36a

Nefs-i İznik vakıf yerlerün; buğdayı 8 kile, arpa 8 müd.

Karye-i Demürkapu, vakf-ı İmaret-i Orhan Beg bağbanlar idi. Kimse kalmamış.

Yerleri harab. Şimdi mezkûr bağban yerlerinden ki mukâtaa verilmiş. 800 akçe.

Ve Kethüdaoğlu Pınarı katında bir pâre bağ yeri var. Hâsıl: 60 [akçe].

Ve nefs-i İznik'teki vakıf dükkânı var. Kirasından yılda 216 akçe.

Vakf Arklar Beyanındadır

Söğüd argı 22,5 erlikdir. 16,5 müd tohum ekilür.

Reis Hamza 54 müd ak pirinc.

Cem'an: buğday 132 müd 8 kile, arpa 66 müd ve

pirinç 54 müd kıymeti 5.400 akçe ve nakid 10.252

Harc-ı ehl-i vezâif; 91 müd, tevliyet 13 müd.

s.36b

Cümletân:
104 müd buğday.

El-bâkî:
28 müd 8 kile 1.700 [akçe].

Cem'an: Pirinc bahasıyla ve satılan dahlil bahası ve nakdiye
17 bin 306 akçe

El-masrif, ehl-i vezaif:

Tevliyet; senevi 1.500, şeyh 4, imâm 3, kâtib 3, ambardar ve aşçı 2,

müezzin 100, nakib 1, çırakçı ve bevvab 1 ve hafız 7 ve nâzır 2,

Cümle: 15 nefer, yevmiye 24.

Yılda 8.640 akçe.

Cem'an: tevliyet ve ulufe-i ehl-i vezaif 10.100 akçe.

El-bâkî: Râkabe ve ziyafetine ve sair harc içun kalur 7.610 akçe.

Karye-i Hocaköy ki vakıfdır. Cami-i Orhan Beg. Kim hatib olursa ol tasarruf eder. Şimdi Mevlânâ Sinan tasarruf eder.

s.37a

Kılavuz (çift), oğlu Hüseyin (mücerred), Tanrıvermiş (çift-ortak), oğlu Halil (mücerred).

6 çiftlik yeridir.

Hâsıl-ı galle; 10 müd, mahsûl 8 [akçe].

Karye-i Kozluca vakıfdır, Orhan Beg Medresesi'ne. Mahsûlat talebeye sarf olunur.

Eynebeg (İmâm), İbrahim (çift), Ramazan (çift), Hamza (çift),

Kardaşı Yusuf, Hamza (çift), oğlu Ali (mücerred), Muhammedî (çift),

oğlu Yusuf (mücerred), Halife (çift), Muhammedî Hoca (çift),

Bîve-zen Elvan (çift), Fatma, Hadice, Elif,

Hâne:

Bâ-çift 8, benlek 3, mücerred 2, bîve 4.

8 çiftliği mukâtaaya verirlermiş, yılda 880 akçe olur.

Ve boş tuttuğu çiftliği İbrioğlu Hacı Ahmed ve İmamoğlu Ahmed tasarruf ederler. Yunus kesim tutar, 110 akçe.

Karye-i Hamzabey ki vakıfdır, merhum Hayreddin Paşa'nın mescidine ve türbesine.

Sarı Manol (300), Mihal (300) ve Mihal oğlu (300), İsmail (200),

Nikola (200), Tanrıvermiş (benlek), Civan (azatlı-benlek), Musa (çift),

s.37b

İsmail (çift), Tanrıvermiş (azadlu), Hamza, Hâlde ki bağbanlardır.

Harâc:

1.210 akçe.

Ve Karasu Dalyanı'nda 3.500 akçe.

Ve bir çiftlik yeri vardır. Taşradan ekilür, öşür 8 müd hâsıl olur.

Ve bir pâre bağçası var, yemişinden 300 akçe.

Ve beş pâre bağdır ki harab olmuştur. Şimdi 150 akçe hâsıl olur.

Cem'an: hâsıl 5.150 akçe ve 8 müd tahıl erzene, kuran-ı huffâz ve mescid İmâmına ve kayyumuna ve müezzine sarf olunur.

EVKÂF-I ZAVİYE-İ NİLÜFER HATUN

Karye-i Hatun köyü vakıfdır, Zaviye-i Nilüfer Hatun mütevelline, şimdi Hatun'dur.

İlyas (çift), Yani (çift), Çavuşoğlu (azadlu-çift), Mihal (çift),

Nikola (çift), Karayurtoğlu (azadlu-çift), Hacı Doğan (*Tondugu çiftliği*), Papaz Koykos (*Tutar bir çiftlik*),

s.38a

Karaca v. Sevinmiş (çift), oğlu Yusuf.

Bağban Gâvurlar

Kedilü Hazir (160), Meratib (200), Saruhan (100), Radonic (100),

Yakub Müselman (100), Manol (Avratı oğlanı 100), Birma azadlu (100), Solos (100),

Hâne:

Müselman 1, çiftçi gavur 8, mücerred 1, bîve 1, bağban 8.

Hâsıl:

Buğday kesim ve öşür 44 müd, arpa kesim ve öşür 44 müd, bağban gavurlardan harâc 900 akçe.

Bağlar mukâtaasından 600 akçe.

Ve Brusa'da 20 dükkân var. Yılda kirasından 6.660 akçe.

İznik'te bir vakıf hamam yılda 1.200 akçe.

Ve bir kenâre 550 akçe.

Cem'an buğday 44 müd, arpa 44 müd,

Harc-ı [buğday] 26,5 müd, [arpa] 20 müd.

El-bâkî [buğday] 17,5 müd kıymeti 1.050 [akçe], (arpa) 24 müd kıymeti 720 [akçe].

s.38b

Ve bağbanlar ki gavurlardır, hârac ve bağlar mukâtaası ve Brusa'da dükkânları icaresi ve hamam ve kenâre hâsıl yılda 9.960 akçe.

Cem'an:

11.700 akçe.

El-masrif:

Tevliyet-i senevi 1.144 [akçe]. kâtib 2 [akçe], şeyh 4 [akçe], câbî 2 [akçe], huffâz 54 [akçe].

Cümle yevmiye 134 [akçe],

Yılda 4.860 [akçe].

Cem'an harc-ı tevliyet ve ehl-i vezaif: 6.000 [akçe]. 6 bin akçe.

El-bâkî; Râkaba ve zaviyenun sair harcına kalur 5.740 akçe.

Vakf-ı Camii-i Orhan Beg ki, İznik şehri içinde harâcgüzâr gâvurlardır.

Kapucu Manol (50), Yani (50), Okçu Koca (50), İstemad (50),

Papuci Manol (50), Dranos (50), Terzi İlyas (50).

39

s.39a

İki çiftlik yeri var.

Hâsıl:

750 [akçe].

Buğday 2,5 müd 150 [akçe], arpa 2,5 müd 75 [akçe].

Baha-i hasır içün ve çırak/çırağ yağına ve huffâzlara sarf olunur.

Karye-i Ereğli tabii-i Yalakova, Süleyman Paşa'dan vakıfdır, İznik'teki mescidine. Mahsûlatını hâfızlara tasarruf ederler.

Andranikos (160), Palanbos (224), Todore (96), Nikola (80),

Saru (120), Azeboğlu (256), Yani (48), Yaniçoğlu (160),

İstemad (224), Todore (208), Karaman Todore (96), Toma oğlu Yorgi (240),

Manol (240), Todore (224), Praskove (232) Kosta,

Diğer Kosta, Papas (192), diğer Todore (160), Yorgi (112),

Yango v. Papas, Papasoğlu Yani, diğer Todore, Terzi Yorgi (128),

Küçük Yani (240), Kiryazi (112), İstemad (64), Mihal (194),

oğlu Yorgi (64) ve bir oğlu Yani, Yakub (Müselman 288), Papas Koykosi,

s.39b

Manol, Yani v. Toma (mücerred), Dranos (mücerred), Cani (174),

Polad (176), Mavrazi oğlu Yorgi (368), Diğer Yani (160), Mesed (96),

Yaniç (384).

Cem'an kâfir 40.

Harac: 5.550 [akçe].

ve bağdan ve değirmenden ve iskeleden 324 [akçe].

Cümletan: 5.855 [akçe].

El-masrif:

Hatib-i senevi 720 [akçe], müderris bâcı 720 *[akçe], Hafız İsmail 240 [akçe], Hafız Alemdar* 360 [akçe],

Abdurrahman senevi 360 [akçe], Kadı-naib Muslihiddin senevi 240 [akçe], müezzin senevi 240 [akçe],

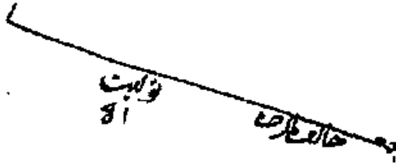
Eşrefoğlu 240 [akçe], Kâtib Muslihiddin 240 [akçe], Aydınlu Muhiddin 240 [akçe], Mevlânâ Lütfi 240 [akçe],

Derviş Bedreddin 120 [akçe], Mevlânâ Dede'ye 240 [akçe], İmam Muhiddin'e 240 [akçe],

Çilingir Ali'ye 120 [akçe], Yalakova kadısına 50 [akçe], Kirdeci Mehmed 240 [akçe],

Hafız Bedreddin'e 240 [akçe], Salih oğlu Muhammed'e 240 [akçe], çırak/çırağ yağına 40 [akçe].

s.40a

Cem'an 5.250 [akçe] tevliyet 51.

Zaviye-i Karaoğlan ki mütevellisi Karaoğlan oğlu Ahi Mustafa

İznik şehrinde bir şarabhâne; hâsıl 206 akçe 15 müd de sirkelik.

Ve bir pâre vakıf yeri gallesi 3 müd buğday ve 3 müd arpa.

Ve zaviye yanında bir vakıf bahçası var, kıst 100 [akçe].

Ve bir bostanlığı var 73 [akçe].

Ve bir pâre bağ mukâtaası var 7 [akçe].

Ve bir hamam var, vakıf battal.

Bacı tabii-i Karagöz vakf-ı mezkûre.

Nefs-i Egriçayır vakf-ı zaviye-i mezkûre.

Bu iki pâre köyde hâsıl buğday 36 müd 1 kile ve arpa 17 müd, 4,5 kile ve yulaf 4 müd 13 kile ve daru 6 müd, 4 kile ve burçak buçuk müd ve bağ ve za'ferân/safran mukâtaasından 70 akçe.

s.40b

Karye-i Muğrı tabii-i Karagöz vakf-ı zaviye-i mezkûre Karaoğlan.

Buğday 93 müd 8 kile, arpa 25 müd 17 kile, yulaf 43 müd 10 kile.

Bağ ve za'ferân/safran mukâtaasından 180 akçe.

Karye-i Tersiye/Tirsi tevabi'iyle tabii-i Karagöz.

Buğday 25 müd 8 kile, arpa 5 müd ve yulaf 1 müd 7 kile, burçak 7 kile.

Değirmen mukâtaasından 60 [akçe].

Mezra'a-i Dışbudak, der uhde-i mütevelli vakf-ı zaviye-i mezkûre.

Cem'an:

Buğday 158 müd arpa 51 müd, yulaf 49 müd 3 kile, burçak 1 müd, daru 50 müd 1 kile 165 [akçe],

nakd-i akçe 701.

Nakdiye dahili harcından fazla olan satıldı.
3.214 [akçe].

s. 41a

Mahsûlat, zaviye-i mezkûrede sarf olunur, âyende ve revendeye ve sair harcına.

Cem'an:

Bâ-çift 38, benlek 110, bîve 7,

Nefer 155.

s.41b

EVKÂF-I YALAKOVA

Karye-i Çalca vakıfdır, İmaret-i Yakut Paşa ki, Hamza Beg oğlu Ali Beg'den satun alınmış, zaviyesine vakfetmiş. Mütevellisi Süle Beg oğlu Hamza'dır.

Kethüda Elvan (çift), Dursun Fakı (imâm-çift), Halil Derviş (çift), Adil (çift),

Bayrambeg (çift), Ali (çift), Topal (çift), Kara Yusuf,
İsmail (çift), Küçük İsmail, Dul avrat.

Vakfın beş kulu vardır. Üçü sığır güder, ikisi koyun güder.
Ve bir argı var. Altı erlikdir. 6 müd tohum ekilür.

Hâsıl:

Buğday 18 müd, arpa 4 müd ve asmadan ve kozdan ve emruddan 155 [akçe].
Ve bağ mukâtaasından 114 [akçe], kovan resminden 96 [akçe], burçak 13 [akçe] ve çeltuk hâsıl 3.500 [akçe].

Ve 40 baş susığın var, irilü ve uvaklu: hâsıl 650 akçe.
Ve 620 baş koyun var. Hâsıl südünden ve yağından 800 [akçe].

Ve bir dingi var. Kendünün çeltügi ekilür.

s.42a

Mezra'a-i Turbeg Çiftlik tabii-i Brusa. 7 çiftlik yeri-dir. Yakut Paşa satun alıp zaviyesine vakfetmiş.

Hâsıl:

254 [akçe]

Nefs-i İznik'de bir evlü gâvuri vardır. Bağvanlar iki bağ dutar, hâsıl 350 [akçe].

Ve üç evladı vardır. Vakıf yılda kirası 100 [akçe].

Ve imaret yanında bir bahçesi var. Hâsıl 140 [akçe].

Altı pâre bağ vardır. Hâsıl 10.030 [akçe].

Ve iki çiftlik yeri vardır. Buğdayı var, 5 müd.

Ve bir pâre bağ yeri var, mukâtaasından 1 müd buğday hâsıl olur.

Cem'an:

Buğday 24 müd ve arpa 6 müd, nakid akçe 7.202.

Ve harcından kalan galle bahası 99 [akçe], yulaf bahasından 750 [akçe].

Cem'an:

7.830 [akçe].

El-masrif:

Mütevelli 5, kâtib 2, huffâz 8 ve nâzır 1.

Yevmiye 16 [akçe].

42b

Vezaif-i senevi:

5.980 [akçe].

Mütebâkîsi zaviyeye sarf olunur

1.030 [akçe].

Mezaraa-i Yudas Örencigi ki vakıfdır, Bayezid Beg'den ve Emir Süleyman'dan ve İsa Beg'den ve Sultan'dan nişanları var. Şimdi merhum Murad Han Hündgâr nişanıyla Süleyman Şeyh oğlu Ma'ruf Şeyh tasarruf eder.

Ve kardaşı oğlu YUsuf yetim.

Mahsûl 150 [akçe].

Mezra'a-i Akçakilise vakıfdır, Orhan Beg'den Şeyh Adil oğlu Hasan tasarruf eder. Bir çiftlik yeri var. Kendü çift yürür.

Mezkûr şeyh Hasan fevt olmuş, şimdi oğlu İlyas elindedir.

Mahsûl 200 [akçe].

Mezra'a-i Artuklu'da Mevlânâ Araboğlu Süle'nin 4 müdlik vakıf yiri vardır. Şimdi kardaşı İsmail Fakı tasarruf eder. Ve bir koz ağacı ve iki dip asması *vardır, kâdîmden.*

Mahsûl: 190 [akçe].

Hâne-i evkâf:

Bâ-çift 8, benlek 1.

43

s.43a

EVKÂF-I GÜRLE

Karye-i Pazarköyü ve Terziler ki vakıfdır. Orhan Beg'den İznik'de Mevlânâ Âla'eddin Medresesi'ne. Kim müderris olursa, tasarruf eder.

Ve el-hâletü hazihü Mevlânâ Taceddin tasarruf eder.

Karye-i Terziler

Mehmed Fakı (imâm), Mustafa (çift), oğlu Bayezid, Halil (çift),

Kardaşı Yusuf, Mustafa (çift), Musa (çift), Hamza (çift),

Diğer Hamza (çift), Yusuf, Bedir (çift), kardaşı Zelûl (çift),

Ve bir kardaşı dahi, İslah'eddin, Derviş Ahmed, Muhammedî,

İlyas Kesik Hamza (çift), Güvendi (celeb), Musa (çift),

Rum Paşa, Hamza, Orucbeg (çift), Süleyman,

Sayruhan/Saruhan (çift), Ahmed (çift), Pazarlu, Kır İlyas (çift),

Güvendik, bîve kimesne, bîve Hadice, bîve Tur-paşa, bîve Aişe.

Hâne: bâ-çift 14, benlek 14, bîve 4.

s.43b

Karye-i Pazarköyü

Nalband (çift), Mustafa, kardaşı Musa, Mustafa (çift),

Murad (çift), Kardaşı Turbeg (çift), Hasan, Osman (çift),

Kardaşı Musret (çift), Mahmud (çift), oğlu Ahmed *Mustafa (çift),*

Muhammedî (çift), Ahmed (çift), kardaşı Begendük, Yakub,

Azeb Hasan (çift), Halil (çift), Uzun Hasan oğlu Musa (çift),

Resul (çift), oğlu Hasan, İbrahim, Ali (çift),

Oğlu Hızır, Kasım (çift), Mahmud, Mustafa,

Muhammedî (çift), Mustafa (çift), Hamza (çift), Ahmed (çift),

Muhammedî, Musa, Süle (çift), Hasan (çift),

Firuz, Tanrıvermiş, Derviş Yakub, Yol Şeyh,

Yahşi Fakı (imâm), Delü İbrahim, bîve Fatma.

Bir gavur virân, 4 koz ve incir ağacı var.
Ve bir arg çeltik var, 24 erlikdir. Tohum 24 müd, Reis Kethüda Yusuf.

Hâne:
Bâ-çift 23, benlek 19, bîve 1.

44

s.44a

Hâsıl: 12.450 [akçe].

Buğday 60 müd kıymeti 2.000 [akçe] ve arpa 20 müd kıymeti 600 [akçe], yulaf 15 müd kıymeti 350 [akçe], burçak 1 müd kıymeti 30 [akçe],

kozdan 130 [akçe], otlak resminden 100 [akçe], bağ haracından 130 [akçe], bostandan 50 [akçe],

panbukdan 100 [akçe] ve çeltükden yılda 8.000 [akçe].

Ve mezkûr köye vakıf argı düşecek 14 erlik çeltik ekerlermiş. Akçe hâsıl olurmuş. Yılda taksim olundu. Yılda 1.000 akçe.

Karye-i Gemiç ki merhum Sultan Murad Han Hündgâr Şahin Lala oğlu Mehmed Beg'e mülklige vermiş. Evvelde Subaşı hassıymış. Zaviyesine vakfetmiş.

İbrahim, Nasıf, Mirsâd, Kılavuz,

Ahmed, Muhammedî, Ehad, Mustafa,

Saruca, bîve 3.

Hâne: Bâ-çift 2, benlek 6, bîve 3.

Koz ağacları var ve zeytun var.
Ve iki arg çeltik var, 20 erlikdir. Tohum 20 müd ekilür, 60 müd ak pirinc hâsıl olur.

Ve bir pâre has bağ vardır.

s.44b

Hâsıl:

Buğday 20 müd 1.000 [akçe] ve arpa 12 müd 360 [akçe], yulaf 20 müd 400 [akçe], burçak 1 müd 30 [akçe],

çeltük hâsılı yılda 9.000 [akçe].

Cem'an: 10.590 [akçe].

Eşkünci yerü müd 2.

Karye-i Hatib köy ki vakıfdır, Orhan Beg'den, Gürle Camii-i Mescidi'ne Mevlânâ Gürle Kadısı tasarruf eder.

Murad (çift), oğlu Hüseyin ve bir oğlu Hasun ve bir oğlu Hasan,

ve bir oğlu Ramazan (mücerred), Osman (çift) ve oğlu Yakub ve bir oğlu Salih (mücerred),

ve bir oğlu Hacı Bayram (mücerred), Bayrambeg (çift), kardaşı Süleyman (mücerred) ve bir kardaşı Mehmed (çift),

Bayezid (çift), İsmail (çift), Yusuf Fakı (imâm-çift), oğlu Sefa,

Kethüdaoğlu (çift), oğlu Receb, kardaşı Mahmud (çift), İbrahim.

Hâne:

Bâ-çift 8, benlek 8, mücerred 4.

Hâsıl: hububatdan ve koyun resminden ve kovandan ve bağdan

1.370 [akçe]

45

s.45a

Karye-i Yüregir ki Hacı Cemmaz'e vakıfdır, Orhan Beg'den Zaviyesi'ne.

Musa Fakı (İmâm-çift), kardaşı İsa (mücerred), Ali v. Halil (çift), Hamza (çift),
Azeb, Gayib (çift), Sunkur, Musa.

İki çiftlik yeri vardır.

Vakfun gâvurları ki çeltikçilerdir.

Kiryakos (çift), Kiryani (çift), Yuma (çift), Karaca (çift),
Eynebeg (çift) ve Hızır (çift), oğlu Kara (çift).

Bağban Gâvurlar

Umuç (300), Hazir (200), Papas (200), Dimidri (200),
Rurenzan (300), Mihal (200), oğlu (200), İstimad (200).
Hâne:

Bâ-çift Müselman 4, benlek 3, mücerred 1, bağban çiftçi 15.

Hâsıl:
Buğday kesim ve öşürden 60,5 müd kıymeti 2.000 [akçe]. Yulaf ve arpa 3 müd kıymeti 75 [akçe].
Bağvan gâvurlardan harâc 1.800 [akçe].

s.45b

Harc-ı buğday: tevliyet 6 müd, şeyh 12 müd, kâtib 6 müd, ehl-i vezaif 6 müd.

Cem'an:

30 müd.

Bâkî:

30.5 müd.

Baha-i: 1.530 [akçe]

Ve kâfiri asmadan ve kozdan ve yemişden 380 [akçe].

Cem'an meblağ: 4.000 [akçe].

El-masraf:

Mütevelli senevi 200 [akçe], şeyh senevi 540 [akçe], kâtib senevi 300 [akçe], nâzır senevi 240 [akçe], müderris senevi 140 [akçe],

ser-mahfil yılda 180 [akçe], Kasım Fakı oğlu 180 [akçe],

Harc-ı cümle:

2.120 [akçe],

El-bâkî:

1.900 [akçe].

Zaviyeye sarf olunur.

Selös/Sölöz'de Ahi Örencik bir çiftlik yeri vardır, vakıfdır. Orhan Beg'den

zaviyesine ve iki koz ağacı var ve bir çift yürür ve bir ortağı var.

Ahi Doğan ve bir çiftlik.

Mahsûl: 300 [akçe].

Cem'an evkâf (hâne:)

Bâ-çift 51, benlek 47.

46 s.46a

EVKÂF-I VİLÂYET-İ YENİŞEHİR

Karye-i Babadiye/Papatya ki vakıfdır, merhum Orhan Beg'den İznik'te Mevlânâ Âla'eddin Medresesi'ne el-hâletü hazihü Mevlânâ Taceddin tasarruf eder.

Mustafa (çift), Mürüvvet (çift), Yusuf (çift), Ali (çift),

Süle, Sığırtmac İbrahim, Tanrıvermiş (çift).

Beş çiftlik yeri vardır. Bazısı taşradan ekilür.

Hâne: 7

s.46b

Hâsıl: 2.150 [akçe].

Buğday 20 müd kıymeti 1.000 [akçe], arpa 30 müd kıymeti 900 [akçe], yulaf 5 müd kıymeti 125 [akçe], burçak 1 müd kıymeti 30 [akçe]. Soğandan ve bostandan ve bağ haracından 100 [akçe].

Gelencik'de Hasan Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri var. Gazi Hündgâr'dan ve Bayezid Beg'den ve Sultan'dan nişanı vardır. Mezkûr Hasan Fakı'nın nesli münkatı' olmuş(kesilmiş). Sonra merhum Murad Han Hündgâr Kasım Fakı'ya vermiş ve mezkûr Kasım Fakı ölmüş. Şimdi Kasım Fakı oğlu Hasan Fakı tasarruf eder, Pâdişâhımız nişanıyla.

Mahsûl: 200 [akçe].

Karye-i İmadbeg, Timâr-ı Naiboğlu. Hündgâr zamanında Anastos yermiş. Sonra merhum Sultan Murad Han Hündgâr Akbıyık'a mülklüge vermiş. Akbıyık Tekkesi'ne vakfetmiş. On çiftlik yeridir ve beş has çiftlik yeridir. Ve on çift sürer kulu var. Hâsıl-ı buğdayı ve arpa ve yulaf, 600 müd baha bir gallât tahminen bir-biri üzre kırkar akçe. Çift hâsılı tamam.

Asılda bürüme, bir oğlanıyla eşilürdi.

Karye-i Sartıoğlu vakıfdır, Orhan Beg'den. Aslı Beg Subaşıoğlu tasarruf edermiş. Şimdi mezkûr Sinan Beg oğlu Süleyman ve Ömer tasarruf iderler. 6 çiftlik yerdir.

Mustafa, Timurtaş, Ali, Musa.

Mahsûl: 800 [akçe].

s.47a

Karye-i Çalcaköyü ki mülkdür, mezkûr Aslı Beg'i Subaşıoğlunun satun alınmış, Orhan Beg'den. Şimdi mezkûr Sinan Beg oğlu Süleyman ve Ömer tasarruf eder.

Ali, Hasan Fakı (imâm), Süleyman ve üç çiftleri yürür.

Hâsıl: Kendüler çift ve öşür 70 müd buğday, arpa ve yulaf hâsıl olurlar.

Saruca Paşa köyünde Şeyh Turud oğlu Şeyh İsmail'in Sekban İshak yeri vakıf evladıdır. Merhum Emir Süleyman Çelebi'den ve Sultanımız nişanıyla. Şimdi girü mezkûr Şeyh İsmail mutasarrufdır, vakfiyet üzere.

Mahsûl: 250 [akçe].

Karye-i Vakıf ki, Postin-Puş Zaviyesi'ne vakıfdır ve hem ortakçılardır.

Merhum Orhan Beg'den nevverallâhu kabruhû.

Ahmed Fakı (imâm-çift), oğlu Süleyman, Kethüda Muhammedî (çift), kardaşı Mustafa (çift)

Süleyman (çift), Durmuş, Şahin, Yahşi (çift),

Muhammedî (çift), İlyas (çift), Koca İsmail (çift), oğlu Hüseyin (çift),

bir oğlu Hüsam (mücerred), Bayezid oğlu Hamza (çift), oğlu Ali,

Musret (çift), Karaca, Hacı Murad, Sığırtmac,

Sığırtmac Umur, İlyas Şeyh, Tatar Ahmed.

s.47b

Ve 5 çiftlik yerlerin taşrada ekülir, kullugu alurlar.

Ve Köpribaşı'nda iki çiftlik var ki Engürlü'dür. Vakfun iki kul ve bir cariyesi var.

Ve Yenişehir'in ve Ahi-hamam vakıfdır, günde 9 akçe kıstadır ve İznik'in

gavur harâcından 5 akçesi vardır ve İnegöl'de çeltükciden yılda 6 müd

ak pirinc vardır ve Yenişehir müddiyle Yenişehir nalbinden yılda Pazar müdüyle

45 müd buğdayı vardır. Evvelde 90 müd imiş ve İmran/Ümran

köyünde bir çiftlik yeri vardır ve Barcınlu'da iki müdlik yeri vardır.

Ve zaviye katında 10 müdlik yeri vardır ve bir pâre bağ vardır ve Kığla'da

iki pâre bağ yeri vardır.

Hâne:

[çift] 11, benlek 9, bîve 3.

Hâsıl:

Buğday 71 müd 8 kile ve arpa 80,5 müd, bağ haracı 328 [akçe]

ve Yenişehir subaşısından yir mukâtaası 40 [akçe]

ve kılıc-ı dervişden 25 [akçe]

ve Hallac Doğan'dan ve Ulm-ı el-hac Doğan'dan yer mukâtaasın buğday 4 müd, arpa 4 müd.

Ve Barçunlu'dan yir mukâtaası buğday ve arpa 3 müd.

Ve zaviye yöresindeki yirden arpa 8 müd.

Cem'an el-mecami-i nakid:

4.503 [akçe].

El-masrif:

Şeyh 3, nezaret 1, yazıcı 1, nakib ayda 40, bir ayda 190 akçe; 2.280 akçe.

Ve zaviyeye günde 13, cümletan 3.360 [akçe].

s. 48a

El-bâkî:

1.143 akçe ziyâfette ve rakabeye ve gayri harcına kalur.

Cem'an:

Buğday 122 müd 3 kile ve arpa 91 müd 15 kile, bu mezkûr hâsıladan şeyh yılda 24 müd buğday ve yazıcıya 6 müd buğday ve aş ve etmege yılda 30 müd buğday.

El-bâkî: 60 müd buğday.

Ve arpadan tekye eşigine harc olunur, 6 müd 15 kile ve misafire

6 müd 5 kile

El-bâkî: arpa 78 müd.

Ve zikir olan buğday ve arpa ki kalur satulur, ziyafete ve râkabeye ve bâkî harcına sarf olunur.

Gençlü'de Nâzır Fakı'nın 6 müdlük vakıf yeri var, Gazi Hündgâr'dan ve Bayezid Beg ve Sultan Mehmed Hündgâr'dan nişanı vardır. Şimdi mezkûr Fakı oğlu Ali Fakı mutasarrufdır. Vakfiyet üzre ve oğlu Musa nam. Mahsûl 120 [akçe].

Küçük Ayas köyünde Şeyh Kıran'un bir çiftlik yeri var, Orhan Beg'den ve bir pâre bağ var. Şimdi Şeyh Kıran'un kardaşı Sendel Şeyh. Sendel mutasarrıfdır, Merhum Murad Hündgâr nişanıyla. İki oğlu var: Satı ve Salih Mahsûl: 230 [akçe].

Karye-i Barçınlu, Timâr-ı Hatun. Evvelde dahi Hatun virmiş. Halil Beg Defteri'nde bu suretledir. Mezkûr köyü merhum Sultan Şahzade Hatun'a mülklüge virmiş. Nişan-ı hümayun var ve merhum Sultan Murad Han Hündgâr mülkiyetin mukarrer tutub tecdid-i hüküm virmiş. Sonra Şahzade Hatun, bu köyü Eri Sinan Beg'e bağışlamış. Sinan Beg dahi kabz idüb Edirne'de imaretine vakfetmiş.

s.48b

Salih Fakı (İmam), kardaşı Kapıcı Hasan (çift), Mustafa (çift), Hacı kulfal (çift),

Hızır (çift), İsa (çift), Muhammedî (çift), Ahmed (çift),

Davud (benlek), Ali (çift), Yahşi (çift), Yakub (çift),

Hızır (çift), Yusuf (çift), Süleyman (çift), İskender (çift),

Ali (çift), Hacı (çift), Yahşi (çift), Segid (çift),

Musa (çift), Yusuf (çift), İvaz (çift), Muhammedî (çift),

Ali (çift), Ali v. Hamza (çift), Ahmed (çift), Hacı Bayram,

Ahmed b. Mehmed (çift), Muhammedî (çift), İlyas, *Eynebeg (çift)*,

Muhammedî (çift), Orucbeg (çift), Kardaşı Hüseyin (çift), Hüseyin (çift),

Musa (çift), Nebi (çift), Ali (çift), Nasuh (çift),

Devlethan (çift), Eynebeg (çift), Muhammedî (çift), Eynebeg v. Doğan (çift),

Kardaşı İlyas, Süleyman (rubu'), Cayan Hacı (rubu'), Veli v. Davud (çift),

Mustafa (çift), Hamza, Kırk Ahmed, Doğan,

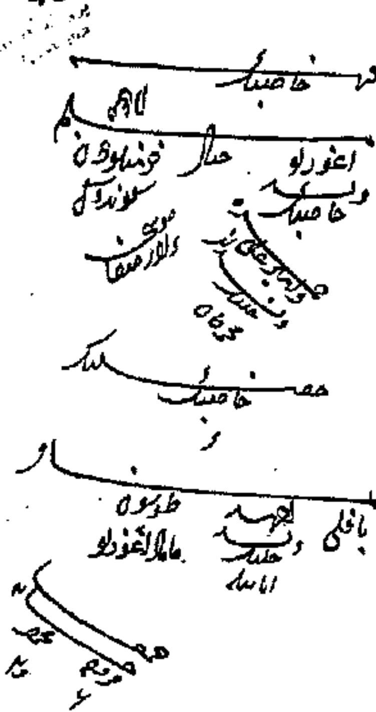
Mustafa, Bişe Kureyş(?), oğlu Yusuf, Hüseyin,

Dellal Halil, İshak, Muhammedî, İskender,

oğlu Mustafa, Hüseyin, Hacı Hatun (çift), Hallac Şa'ir,

Hallac Hızır, Cüllah Süleyman, Mürüvvet, oğlu Yusuf,

Demurhan, Terzi Süleyman, Abdullah, Polad.

s.49a

Karye-i Hasbeg.

Müslim Haneler

Uğurlu v. Hasbeg　　Harmanludan Güvendük

Hamza ve Emir Ali　　Veledan(?) Halil Mihrihan

Musa biraderi Safa

Çiftlik-i Hasbeg

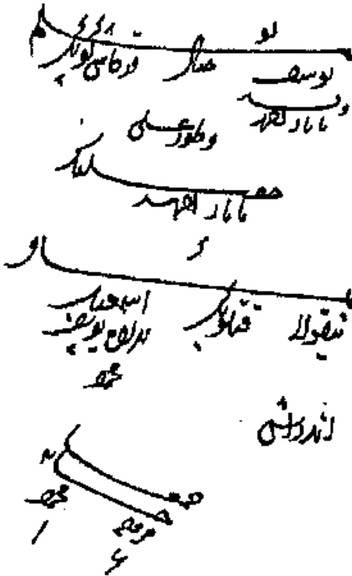
Timâr-i Baklı

Ahmed v. Halil atasıyla

Dursun Mamad Uğurlu

Cem'an hâne:

Korucı 6,　mücerred 2

Müslim Haneler

Yusuf v. Tatar Ahmed

Kardaşı Köpek

ve Tur Ali

Çiftlik-i Tatar Ahmed

Timâr-i Nikola

Kutlu Beg

İsmail azade Yusuf (mücerred)

Andras

Cem'an hâne:

Korucı 6, mücerred 1

s.49b

Timâr-ı Yayabaşı Azadlu Mahmud, kulu Emir kadimdir.

Karye-i Delü Mihal çiftlik-i hâssa

Çiftlik-i bâ-re'aya.

Ali (benlek), Hızır (benlek), Eynebeg (benlek), Şahin (benlekk), Segid (benlek),

Ziya Ali (benlek), Halil (benlek), Yunus (benlek), Bennakludan Çağşadi (benlek)

Re'aya

Ali (çift), Yakub (çift), Mustafa (çift), Kulfal (çift),

Köse İbrahim (çift), Ali (çift), Musa (çift), Şahin (çift),

Segid (çift), Ahmed (çift), Mahmud (çift), İlyas (çift),

Balaban (çift), Halil (çift), İbrahim (çift), Yunus (çift),

Yusuf (çift), Durak (çift), Ali (çift), Devlethan (çift),

Aslıhan (çift), Hızır (çift), Mustafa (çift), Süleyman (çift).

İki karındaştır. Bu ikisi kâdîmden doğancılar olduğu doğancı üzerine yazıldı.

Cem'an hâne:

Çiftlü 24

s.50a

Balaban gulâm Ali, Küplü Yusuf, Hacı Mahmud, İlyas,

Ramazan, Hacı İbrahim, Hoşkadem, İbrahim.

İki has çiftlik vardır. Kendü çift yürür.

Ve bir pâre has bağ vardır.

Ve üç büçük çiftlik boz yeri var, bazısı ekilür.

Hâne:

Bâ-çift 14, nim-çift 25, bennak 42, bîve 6.

Hâsıl:

9.000 akçeye kıst tutarlar.

Karye-i Alaman, timâr-ı Atmacacı Hızır. 8 çiftlik yeridir.

Merhum Sultan Murad Han Hündgâr, Şahzade Hatun'a mülklüge virmiş. Nişan-ı hümayunu var.

Hâsıl yılda 2.000 akçe.

Karye-i Dereköy, merhum Ali Paşa'nın mülküdir. Brusa'da zaviyesine vakıfdır.

Kethüda Eynebeg (çift), oğlu Muhammedî, Demur (çift), Mustafa (çift),

bîve Fatma. Vakfın iki çifti yürür.

8 çiftlik boz yeri vardır, bazısı ekilür.

6 koz ağac vardır.

Hâne:

[çift] 4, bîve 1.

s.50b

Hâsıl:

Buğday 40 müd, arpa 25 müd, yulaf 10 müd, burçak 2 müd, bağ mukâtaasından 600 [akçe].

Halka-evlü'de Şeyh Esenlü'nün birbuçuk müdlik vakıf yeri var. Orhan Beg'den dip asması ve bir bahçesi var ve iki oğlu vardır;

Hamza ve Ali nam.

Köprühisar'da Dündar Beg vakıf kadısı marifetiyle bir çiftlik yerdir. Fakı tasarruf eder. Ve bir değirmen vardır. Sultan Mehmed Han Hündgâr nişanıyla tasarruf edermiş. Fevt olmuş, şimdi oğlu Ali tasarruf eder. Merhum Sultan Murad Han Hündgâr nişanıyla.

Mahsûl: 250 [akçe].

Dobrak/Toprak Öyük'inde Umur köyüdür, Mevlânâ İmam İvad Fakı'nın çiftlik vakıf yeri vardır, Orhan Beg'den. Bir harab bağ yeri vardır. Vakfiyet üzre tasarruf eder.

Mahsûl: 220 [akçe].

Kazık Musa köyünde Mevlânâ Osman Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri vardır. Osman Beg'den ve Murad Beg'den şimdi mezkûr Osman Fakı'nın oğlu Zekerlya tasarruf eder.

Mahsûl: 210 [akçe].

EVKÂF-I ZAVİYE-İ REYHAN PAŞA

Mezra'a-i Yoğurdukara, Vakf-ı Zaviye-i Reyhan Paşa, ki merhum Sultan mülklige vermiş. Elinde nişan-ı hümayunu var. Şimdi mukarrer vakıfdır.

51

s.51a

Mahalle-i Ali Fakı (imâm)

Çerci Hasan, Rüstem v. Karaca, Aziz Mustafa,

Hacı Musa, Terzi Abdullah, Paşmakçı Yusuf, Tanrıvermiş,

Balmumcu Yakub, Yusuf (mücerred), Sûfî Hamza,

Sabuncı Hasan, Papuci Abdullah, Hacı İbrahim, Tabbak Hamza,

Oğlu Mustafa, İbrahim, Köse İbrahim, Kancı Doğan,

Paşmakçı Musa, Keçi Ahmed, Avdan Ali,

Hacı Mahmud, oğlu Yusuf, bir oğlu İlyas, Çerçi Mehmed,

Terzi Süle, Hacı Ali, Ma'ruf Hamza, Papuci Süle,

oğlu Eynebeg, Süleyman, Hızır, Naib Mustafa,

Cûllah Müstecab, Harudcı Ali, İsa v. Evhed, Ahmed,

Tanrıvermiş, Papuci Ali, Papuci Eynebeg, Aksak Sendel,

Davud v. Çalık, oğlu Mustafa, Hacı Şahin, Nalband Ömer,

Hoşkadem, Musakulu oğlu, Hacı İshak, Nalband Ahmed,

Papuci Hamza, Ali, Muhammedî (danışman), Yusuf (müezzin),

s.51b

Hacı Yusuf, Tabbak Hoşkadem, Hızır (*müezzin*), *Tabbak Süleyman*,

Muhammedî, Ömer, Çalıcı Aşık, Murad, Yusuf.

Hâne: 58, mücerred 6.

Ve nefsi şehirde Şahin Beg'in vakıf bağban gavurları budur:

Turud (cizye 400), Karaca (cizye 500), Dimidri (cizye 400), bîve Melek (cizye 300)

Sinadanu (cizye 350), Yaniç (cizye 600), Doğanoğlu Hızır (200), Manol (400),

Saru Şahin (400), Kosta (200), Dimidri (400), Nikalo (400),

Bozacı Tatar (400), Kalumcu (200), Kiryani(400), oğlu Fukad (200),

Kara Avrat (400), Kalo Yani (400), Lala (250), Sūdzi (250),

Macar (250), bîve Ayine (50), Pavlo Sığırtmac.

El-cümle harac: 7.200 [akçe].

Ve 12 vakıf dükkân var: İcaresinden 60, yılda 1.080 [akçe].

Ve hamamdan yılda 900 [akçe].

Cem'an: 9.180 [akçe].

s.52a

Karye-i Ateri köyü ki, Şahin Beg zaviyesine vakıfdır.

Mustafa Fakı (imâm çift), İlyas (çift), Sarı Bahşayiş, Sevinç Mahmud,

Nasuh Tavşanlı, Süleyman, bîve-zen Kasım (çift), Hoca Ömer,

Turabeg, Ali v. Hasan, İsmail, Murad,

Kardaşı Hamza, Yusuf, Mustafa (çift), Hoca Ömer (çift),

Musa v. Ersitam, Yolcu Ali, İbrahim anasıyla, Doğan,

Hızır, Bâkî, Germiyanlu Mezid, Göçeri (çift),

Musa (çift), biraderzadesi Musa, Hacı Ahmed, Yusuf,

Toy Halil, Hacı, Halil v. Yörgiç, Mehmed ra'iyyet-i İlyas Beg,

İzzeddin, bîve-zen İbrahim, Orucbeg, İlyas(cüllah),

Nasuh, Yolcu İlyas, Hamza (çift), mezkûr Pazarlu,

Durmuş (çift), oğlu Mustafa, İbri v. Kutlu, Yusuf.

Kardaşı Umurca, Öksüz Halil, Yusuf.

Ve iki Çingene evi var.

Sığırtmac Karaca.

Hâne:

Bâ-çift 9, benlek 39, mücerred 2, bîve 2.

s.52b

Karye-i Yeniceköyi, vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne

Muhammedî (çift), Yusuf (çift), İlyas (çift), İbrahim (çift)

oğlu Yahya, Davud (çift), Durali, Yusuf v. Halil (çift),

Hacı Şeyh, Bayezid Derviş, Gaib Şeyh, Bekir Derviş,

Bîve Hadice, Mustafa kardaşludur. Hamza, Yusuf ra'iyyet (çift).

Azadlular

Nikola (çift), İstafani (çift), Manol (çift), Mihail (çift), diğer Mihail (çift),

Suzorod (çift), Yani vakıfludur, Temur duzakçı, Papas Yorgi (çift),

Ve iki çingene evi.

Hâne: ba-çift 114, benlek 8, bîve 1, Çingene 2.

Karye-i Çömlekçi ki Şahin Beg İmareti'ne vakıfdır.

İsa (çift), Süleyman (çift), Muhammedî, Nusret,

Mustafa (çift), Ömer Tatar (çift), Ali (çift), Begtaş (çift),

Hamza (çift), oğlu Muhammedî, Eynebeg (çift), Umur (çift),

s.53a

Şadani (çift), oğlu Yahşi, Yusuf (çift), Yusuf (terzi),

Musa v. Murad (çift), Hacı İsa (çift), Yakub (yaya), Ömer v. Segid,

Hamza (anasıyla), İlyas (sığırtmac), Mustafa (çift), Bali v. Umur,

Bîve Aişe, Mehmed v. Umur, Ali (çift).

Hâne:

Bâ-çift 15, benlek 8, mücerred 1, bîve 1.

Karye-i Çördük vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne.

İvaz (çift), oğlu Muhammedî(çift), İshak (çift), kardaşı Süle (çift),

oğlu Yusuf, bir oğlu Abdi, Yakub biraderi İshak (çift), oğlu Nasuh,

Düşvend Yusuf (çift), Aslıhan (çift), oğlu Yakub (çift), bir oğlu Yusuf (çift),

Hacı Oğulpaşa, Hacı (terzi), Mustafa, Hacı Rum eri (çift),

oğlu Resul, Hasan v. Kaküleci (çift), oğlu Hamza, bir oğlu Ali,

Şaban, Orucbeg (çift), oğlu İlyas (mücerred), Benli Baba derler,

oğlu Eynebeg.

Hâne:

Bâ-çift 13, benlek 10, mücerred 2.

s.53b

Karye-i Üçbegi vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne.

Osman Fakı (İmâm-çift), Yusuf (çift), oğlu Hamza, Hoca Ali (çift),

Muhammedî (çift), Mustafa (hallaç), oğlu Halil, bir oğlu Muhammedî,

Hamza (çift), oğlu İbrahim (çift), Hacı Satı (çift), Balaban (çift),

Mustafa, Azadlu Doğan, Yakub (mücerred), Durmuş,

Mustafa (mücerred), İdris (çift), Hacı Muhammedî (çift), Barak Baba derler.

Hâne:

Bâ-çift 9, haymana 6, mücerred 2, bîve 1.

Karye-i Behram vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne

Mustafa Fakı (İmâm-çift), İsa v. Sendel (çift), Hızır (çift), oğlu Musa (mücerred),

Balu (mücerred), Umur v. (çift), Bayezid v. İbrahim (çift), kardaşı Yahşi (mücerred),

Halil (çift), oğlu Mustafa (mücerred), Veli (çift), oğlu Musa (mücerred),

İbrahim (çift), Hamza.

Hâne:

Bâ-çift 8, benlek 2, mücerred 4.

s.54a

Karye-i Geredeli vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne.

İsmail (çift), İbrahimce (çift), Aslıbeg (çift).

Gıman-ı Şahin Beg ki vakıfdır, çift sürerler.

Hasan hâssa (çift), İlyas hâssa (çift), Saruhan hâssa (çift), Şahin hâssa (çift),

Bîve-zen İstemad, bîve Aişe.

Hâne:

Bâ-çift 4, bîve 2.

Ve mukâtaa: bağ ve bostan ve ketan ve çayırlar icareye dutarlar.

Hâsıl: 4.000 [akçe].

Cem'an:

Yılda 13.200 [akçe], hınta 141 müd, şa'ir 51 müd 8 kile, yulaf 40 (kile),

câvers 14 müd, 6 kile, burçak 44 müd kileyan, nohud 3 kile

El-masraf-ı harc-ı zai 7.290 [akçe].

mütevelli Ömer 380 [akçe], hatib 380 [akçe], imâm 380 [akçe], müderris 1.800 [akçe], müezzin 380 [akçe], nakib 380 [akçe], aşçı ve etmekci 380 [akçe],

kâtib 380 [akçe], huffâz 1.940 [akçe], kosye yevmiye 4, baha-i pirinc ve ugur ve sair yevmiye 2.

Yekûn mah: 40.000 [akçe]. Yekûn: 410.000 [akçe].

s.54b

Ez-mütallaa-i harc-ı ez-muayyen 111

mütevelli-i öşür 14 müd, hatib 3 müd, imâm 3 müd, müezzin 3 müd, nakib 3 müd, kâtib 3 müd, aşçı ve etmekci 3 müd, huffâz 12 müd, harbende 3 müd.

ra'iyet yevmiye:

Aş içün 1 kile, etmek içün 2 kile yekün senevi 15

El-bâkî: Yılda 4.000 [akçe], hınta 4 müd, şa'ir 51 müd 8 kile, yulaf 64 müd, câvers 14 müd 6 kile kıymeti 429 [akçe], burçak 14 müd.

Ve Kirmasti Subaşısı Bali Beg'ün Boynuzdere-si'nde iki değirmen var, vakfetmiş. Dedesi imare-tine ve bir pâre bağ vakfetmiş. Camii müezzinine ve bir sabunhâne 1.000 akçe sermayesiyle vakfet-miş. Mahalle mescidinün imâmına ve çırak/çırağ yağına ve meremmetine ve mescide muttasıl bir pabuci dükkânın dahi ve mahalle mescidinün mü-ezzinine bir pâre bağ vakf etmiş ve Bali Beg'in kardaşı Kasım Beg, Mihaliç'de bir dükkân ve Kir-masti'de bir bağ var.

Karye-i Mümin-ili ki, Şahzade Hatun'dan Me-dine'ye vakıfdır.

Şerrefehu allahu te'ala. Evvelde Şahin Beg yir-miş.

Oğulbeg (çift), kardaşı Hamza Kara v. Resul (çift), ve kardaşı Ali (çift),

İlyas (çift), Şaban (çift) ve kardaşı Ömer Yusuf (çift),

kardaşı Abdal Turali (çift), İbrahim (çift), Ahmed (çift),

Hasan Fakı (imâm-çift), Eynebeg (çift), oğlu Tu-rali ve kardaşı Ali (mücerred),

s.55a

Mustafa (çift), Kademeri (çift), Muhammedî (çift), İbri,

Koyun Ali ve oğlu İbrahim, Nasuh (çift), İlyas,

oğlu Hamza, Kara İlyas (çift) ve oğlu İlyas, Nasuh,

Kardaşı Yusuf (çift), Mustafa (çift), Ali (çift), Ahmed,

Hızır, Bali, Hamza, Ahmed kardaşı (çift),

ve bir kardaşı Pazarlu, Kasım, Beyanhan (çift), Yusuf (çift),

Kardaşı Osman (çift), bir kardaş oğlu Bali, Yusuf (çift), Bayrambeg (çift),

Ali (çift), İbrahim (çift) ve kardaşı Halil (mücerred), Halil,

Kethüda Hacı (çift), oğlu Veli (çift) ve oğlu Nebi (mücerred), Köpek,

Seydi (çift), Ahmed (çift), Sendel (çift) ve oğlu Davud (mücerred),

ve bir oğlu Musa, Mustafa (çift), ve kardaşı Nasuh, Musa (çift-terzi),

ve üvey oğlu ve kardaşı Şatır (çift) ve oğlu Mustafa, Bekir (çift-gulâm),

ve oğlu İsa (mücerred), Nasuh (çift), Delü Ahmed (çift) ve oğlu Rüstem,

Hacı Hızır (çift), Muhammedî (çift) ve kardaşı Devlethan (çift), Hamza (çift),

Mustafa ve kardaşı İsa, Nasuh ve oğlu Süleyman (mücerred),

bir oğlu Hacı Murad ve Saruca İbrahim, Kademoğlu Nasuh, Tanrıvermiş,

Balaban, Zurnazân Ahmed, Eynesi (çift), Balaban-ı kebir.

s.55b

Süle oğlu Hızır Fakı (imâm), ez-haric, Kulfal (çift), oğlu Muhammedî,

bir oğlu Mustafa, Mehmed v. Mihail (çift), İvaz, Şahin (sığırtmac),

Uğurlu, Muhammedî (çift), Durmuş, Can Paşa,

Âla'eddin (çift), Lala Hamza, Şahin (muattik).

Hâne:

[çift] .53, benlek 52.

Hâsıl:

Hınta 74 müd kiletan kıymeti 4.446 [akçe], şa'ir 14 müd 10 kile kıymeti 560 [akçe], yulaf 9 müd 7 kile 220 [akçe], burçak 5 müd 8 kile kıymeti 324 [akçe], daru 2 müd kıymeti 60 [akçe], nohud 10 kile kıymeti 9 [akçe], saman bahası 275 [akçe], çayırdan 93 [akçe], bostandan 17 [akçe],

panbuk 5 [akçe], harac-ı bağ ve yer mukâtaası 562 [akçe], kovan resmi 64 [akçe], koyun resmi 84 [akçe].

Ve sallarluk hâsıl 1000 [akçe].

Hınta 13 müd kıymeti 780 [akçe], şa'ir 4 müd kıymeti 120 [akçe], burçak 1 müd kıymeti 50 [akçe], yulaf 2 müd kıymeti 50 [akçe].

Karye-i Salıcılar Çeri Başı Yusuf tahvîlinden alınub Brusa'da merhum Murad Han Hündgâr Medresesi'nün müderrisine vakf olunmuş, şimdi Mevlânâ Yegan oğlu Sinan tasarruf eder.
Asılda cebelü 3

Nasuh Fakı (imâm-çift), Kethüda Kara (çift), Umur (çift), kardaşı İsa (çift),

s.56a

Mustafa (çift) ve kardaşı İsa (çift) ve bir kardaşı Musa (çift), Ahmed (mu'atik) (çift),

Ali (çift) ve kardaşı Hamza, bîve Şahin (çift), İlyas (çift),

Yusuf (çift), Derveci Ahmed (çift), Balaban, oğlu Muhammedî (çift),

Dursun (çift), Muhammedî (çift), kardaşı Mustafa (çift), Esenlü (çift),

Kulfal (çift), Muhammedî (çift), Mustafa (çift) ve kardaşı Yusuf (mücerred),

Bayezid (mücerred), Muhammedî (çift) ve kardaşı Yusuf (çift), bir kardaşı Ali (mücerred)

Yusuf (çift), Âla'eddin (çift), Karaman (çift), Mir-bütün (çift),

Hızır, Kasım (cüllah-mücerred), kardaşı Musa (mücerred),. Kasım v. Ümeyz (mücerred),

Mustafa (mücerred), İlyas (çift), İsmail (Mücer-red), bîve-zen Süle

Bayram kişi, Tenzile, Gülhati.

Hâne:

Bâ-çift 28, benlek 4, mücerred 7, bîve 4.

Karye-i Karabürcek vakıfdır, Hündgâr'un. Evve-linde Sivri-Hisar subaşısı Sunkur yermiş.

Asılda eşkinci 5.

Muhammedî (imâm-çift), Hacı Mümin (çift), Hamza (çift), Durmuş (çift),

İsa (çift), Ali (terzi-çift), Yakub (çift), Hamza (çift),

s.56b

Delü Mezid (çift), Eynebeg (çift), Hamza v. Süleyman (çift), İshak (hallaç),
Nasuh (çift-hallaç) Oruc (çift), Mustafa (çift-cüllah), Koca Azeb (çift),

Küçük Hamza (çift), Yılık Muhammedî (çift),
Delü İbrahim (çift), Muhammedî v. Mümin (çift),

Menteş (çift-haraç), oğlu Hamza, Demürci Oğulbeg (çift), oğlu Mansur,
Yusuf (çift), Nasuh (çift-terzi), Mahmud v. Bayramlu, Samed Muhammedî,

Azadlu Şahin (çift), oğlu Rumbaşa, Koca Hamza, Satı(cüllah),
Hacı (okçu), Ahmed, Şeyh Pazarlu, Musa,

Bali Çenger, Muhammedî, Terzi Aziz, Yusuf,

İshak, Azadlu Doğan, Azadlu İshak, Tatar İlyas (çift),

Muhammedî (çift), Şeyh Süle, Bostancı Durud, Kel Yusuf,
Kımari, Bâkî v. Halil, Güvegi Muhammedî, Nasuh(terzi),

Karaca Hasan, Tanrıvermiş (azadlu), Köse Şahin, Saruca(azadlu),

Çeri Hasan, Çevik Ali (çift), Eflagonlu Ali (çift), Ahmed,
Ali, Azadlu Balaban, Yakub (çift), Dana Halil (çift),
Mustafa (çift), Başlamış (çift), Tanrıvermiş (çift), Ahmed,

Otamış (çift), bîve Tenzile.
Hâne:
Bâ-çift 33, haymana 34.

s.57a

Karye-i Dereköyü vakıf.

Danışman Muhammedî (İmâm-çift), Delü Hacı (çift), oğlu Kasım (benlek), Mürsel (çift)

Bıyıklı Yusuf (çift), Ramazan (çift), Köse Orucbeg (çift), Aziz (çift),

Azadlu Balaban (çift), Halil (çift), Veyis v. Hamza (çift), Durud (çift)

Kara Ahmed, Bali v. Mezid, Dursun, Eynebeg,

Pazarlu, kardaşı Mezid (hallaç), Gökmen değirmenci, Yusuf,

Hamza v. Ali (çift), Halil (cüllah).

Hâne:

Bâ-çift 12, benlek 9.

Hâsıl:

Buğday öşrün ve ortakdan ve imeceden 74 müd, şa'ir 47 müd 17 kile,

yulaf 20 müd 15 kile, daru 14 müd 15 kile, burçak 4 müd 8 kile,

nohud ve mercimek 10 kile, bostan öşürinden 200 [akçe], hıyar öşür 150 [akçe], bağ mukâtaası 550 [akçe],

Değirmen mukâtaası 52 [akçe], panbuk öşür 58 [akçe], saman akçesi 90.

Hâne-i evkâf Cem'an:

Bâ-çift 188, benlek 228, bîve 5, nefer 421.

s.57b

EVKÂF-I ALUBAD/ULUBAD

اوقاف الوباد

Karye-i Aksakal timâr-ı Mustafa, merhum Sultan Murad Han Hündgâr Hunde Hatun mülklüge vermiş. Brusa'da türbesine vakıfdır, danışmanlar taşarruf ederler.

Ali Fakı (imâm-çift), Sevindik (çift), oğlu Hamza (çift), Satı v. Hacı (çift),

Umur (çift), Nasuh (çift), Kardaşı Ali (çift), Yusuf (hallaç),

Üvey oğlu Ali (çift), İdris (çift), Resul, Muhammedî v. Ahmed (çift),
Kardaşı Mustafa Musa (çift), Hacı Satı (çift), Kardaşı Hamza (çift),

58.

s.58a

Doğan v. Davud (çift), oğlu Nasuh, Kasım v. İsa (çift) ve oğlu Musa

Kardaşı Veysel (çift), Musa (çift), kardaşı Yusuf (çift), Cafer (çift)

Ali v. Musa, Hasan (çift), ez-haric, Veli,

Turabeg, oğlu Dursun, Hamza(hallaç), Ali v. (terzi-çift),

İsmail Ömerce (çift), Satı biraderi Ali (çift), Tanrıvermiş (muattik),

diğer Tanrıvermiş (çift), İsmail, Ramazan, Nasuh Koca (çift),

Musa v. İsa (çift), Ahmed (çift), Hacı İbri (çift), Doğan (çift),

Mustafa (çift), Yusuf.

Hâne:

Bâ-çift 32, benlek 11.

Hâsıl:

2.579 [akçe].

hınta 32 müd kıymeti 1.920 [akçe], şa'ir 1 müd 15 kile kıymeti 75 [akçe], yulaf 7 müd kıymeti 210 [akçe], burçak 8 kile kıymeti 12 [akçe],

mercimek 4 kile 12 [akçe], koyun hakkı 145 [akçe], harâc-ı bağ 270 [akçe], kovandan 25 [akçe], ketandan 100 [akçe],

sarımsak 5 [akçe].

Karye-i Doğlu timâr-ı Hamza v. Hacı Beg kadîmden timârdır. Sonra merhum Murad Han Hündgâr hemşiresi Selçuk Hatun'a mülklüge vermiş. Şimdi vakıfdır, Medine'ye. Şerrefehu allahu te'ala

s.58b

Hamza Kethüda (terzi-çift), Ahmed Fakı (imâm-çift), Ahmed (muattik-çift), oğlu Yusuf

güveyisi Yusuf, Muhammedî v. Bahadır (çift), Kınk Hamza (çift), Ali (çift),

Mustafa (çift), oğlu Halil, Köle Hamza (çift), Su'fi Hamza (çift),

İlyas (çift), Delü Hamza (çift), Seydi (çift), İsa v. Nasuh (çift),

Musa (çift), Muhammedî (çift), Saruca (muattik-çift), Hamza v. Ali (çift),

Ahmed (çift), İshak (çift), İsa (çift), Hacı İbrahim (çift),

Saruca Musa (çift), oğlu Bekir (mücarred), Muhammedî (çift), kardaşı Hamza (çift),

Koca Ahmed (çift),

Ez-haric

Mahmud, kardaşı Musa, Ahmed (cüllah), Doğan (muattık),

Bîve Selçuk bîve Kıymeti, bîve-zen Öder, Danacı Hızır.

Hâne:

Bâ-çift 25, benlek 11, mücerred 2, bîve 3.

Hâsıl:

3.702 [akçe].

Hınta 41 müd ve salarlık 10 müd 2.860 [akçe], şa'ir 3 müd 18 kile 156 [akçe], yulaf 14 müd 12 kile 338 [akçe], burçak 45 [akçe],

ketandan 54 [akçe], panbukdan 16 [akçe], bostandan 44 [akçe], kovan resmi 30 [akçe],

koyun resmi 18 [akçe], bağ haracı 131 [akçe], soğan–sarımsak 14 [akçe].

s.59a

Karye-i Balcıköyi vakıfdır, Orhan Beg'den ve Tugrul Beg'den. Mihalice kadı olanlar yermiş ve yılda 12 müd tahıl Eyüb Fakı ve Fahreddin Fakı yerlermiş. Şimdi Brusa'da Delü Halife tasarruf edermiş.

Kethüda Timurtaş (çift), Su'fi Musa (çift), Nasuh (çift), Bayezid (çift),

oğlu Mustafa ve bir oğlu Muhammedî, Halil (çift), İbrahim,

Kırcamak Yusuf (çift), oğlu Davud, Satı, oğlu Ali,

Delü Ali (çift), oğlu Hacı, bir oğlu Nasuh, Halil (çift),

oğlu Yusuf, Hızır (çift), İlyas, Muhammedî (mücerred),

Diğer Muhammedî (çift), oğlu Hamza, Bayram Hacı (çift), İsmail (çift),

Çelik Hızır (çift), Davud, oğlu Muhammedî, Musa (terzi-çift),

Seydi (mücerred-çift), Ali (çift), Karyağdı (çift), Ali (mücerred),

Ramazan (çift), Mahmud, Timurtaş, oğlu Süle,

İlyas (çift), kardaşı Yusuf (mücerred), Hacı Nebi (çift), Yusuf (çift),

Zekeriya (çift), Ahmed (çift), kardaşı Mahmud (mücerred), Delü Muhammedî (çift),

Murad (çift), Pardim (çift), Ahmed (çift), Osman (çift),

Mustafa (çift), oğlu Safa, bir oğlu Muhammedî, Turabeg (mücerred),

s.59b

Köle Hamza, Doğan, Şahin, Ali Doğan,
İlyas Fakı, oğlu Hacı, Yakub, oğlu Durmuş,
bir oğlu Eynebeg.

Hâne:
Bâ-çift 28, bennak 27, mücerred 5.

Hâsıl: 5.151 [akçe].
Hınta 60 müd kıymeti 3.600 [akçe], şa'ir 20
müd kıymeti 800 [akçe], yulaf 10 müd kıymeti
300 [akçe], burçak 5 kile 71 [akçe],

daru 5 kile 71 [akçe], bakla 10 kile 30 [akçe],
nohud 10 kile 30 [akçe], harac-ı bağ 170 [akçe],
kovan resmi 56 [akçe],
bostan 120 [akçe], ketandan 30 [akçe].

Karye-i Eymisöz/İmsöz köyü Orhan Beg'den ve
Tugrul Çelebi'den vakıfdır.
Mihallce kadı olanlar yirmiş.

Kurt (çift), kardaşı Mustafa, İsa (çift), kardaşı
İbrahim (mücerred),
Diğer İbrahim (çift), oğlu Ali, Mustafa (çift),
Mirsad (çift),

oğlu Mustafa (mücerred), bir oğlu Kasım, Mu-
hammedî (çift), Ahmed (çift),
Hacı Ali (çift), Süleyman (çift), Mihal (çift),
oğlu İsa (mücerred),

Resul (çift), oğlu İskender (mücerred), bir oğlu
İlyas (mücerred), Hızır (çift),
Selçuk, oğlu Mahmud, Muhammedî (çift),
Mesud (çift).

s.60a

oğlu Durmuş, Abdurrahman (çift), Uçar (çift), İsa (çift),

Pazarlu (çift), oğlu Osman, Hamza, İbrahim (çift),

oğlu Muhammedî, Mustafa (çift), oğlu İlyas (çift), Karyağdı (çift),

oğlu Musa, Kır Yusuf (çift), oğlu Halil, Eynesi (çift),

Mustafa Fakı, Ahmed (çift), Mahmud, İbrahim,

oğlu İsmail (mücerred), İdris, oğlu Mahmud (mücerred), Şeyh Hamza,

Halil (cüllah), İsmail, Hamza, Şirmerd,

Şeyh Sarac, Timurtaş (mücerred), Süleyman (mücerred), Şahin (muattik),

Halil, İshak, Koca Ahmed (çift), oğlu Hamza,

bir oğlu Ali, Bayezid, oğlu Emir, İsmail Fakı,

Hasan, kardaşı Nasuh, Mustafa, Kara (terzi),

Demürci Mustafa, Musa, kardaşı İsa.

Hâne:

Bâ-çift 29, benlek 35, mücerred 10.

Hâsıl: 3.294 [akçe].

Hınta 25 müd kıymeti 1.500 [akçe], şa'ir 15 müd kıymeti 600 [akçe], yulaf 5 müd kıymeti 150 [akçe], burçak 5 kile 71 [akçe],

daru 20 müd kıymeti 600 [akçe], bögrilce 2 kile 6 [akçe], harac-ı bağ 211 [akçe], bostan öşrü 75 [akçe], panbukdan 120 [akçe],

ketândan 30 [akçe].

s.60b

Karye-i Namazlagu vakıfdır, Orhan Beg'den Mihalice kadı olan tasarruf edermiş. Şimdi Mevlânâ Şerifoğlu Kadı Taceddin tasarruf eder.

Kethüda Bali (çift), Hasan Fakı (imâm), Muhammed (çift), oğlu Hamza (mücerred),
bir oğlu Ali (mücerred), Mahmud (çift), Diğer Mahmud (çift), Hızır (çift),
Mustafa (çift), Nasuh, Türkmenoğlu (eski sipahi), Yağnoğlu İbrahim korucidir.

Hâne: Bâ-çift 6, benlek 3, mücerred 2.

Hâsıl: 1.829 [akçe]

Hınta 15 müd 1.600 [akçe], şa'ir 3 müd 120 [akçe], yulaf 10 kile 15 [akçe], burçak 1 müd 30 [akçe],
harâc-ı bağ 22 [akçe], kovan resmi 21 [akçe], bostan 11 [akçe], sazlıkdan 10 [akçe].

Ve Alubad/Ulubad'da harab bağlarından öşür 10 kile.

Karye-i Ayas köyü vakıfdır, zaviyesine.

Kara Musa (çift), Yani (muattik-çift), Uruz (çift), Saru Hızır (çift),

Eynebeg (çift), Kanlıcı Hızır, Sipahi kardaşı (çift), Nikola Süzrüc,

Tanrıvermiş (muattik), Ayaz, oğlu Muhammedî iki çift yürür.

s. 61a

61

Ve Küçük Ayaz Beg'ün iki çift yürür.

Hâne:

Bâ-çift 6, benlek 3.

Hâsıl:

Hınta 2 müd kıymeti 1.200 [akçe], şa'ir 8 müd kıymeti 240 [akçe], burçak 1 müd kıymeti 30 [akçe], yulaf 4 müd kıymeti 120 [akçe], ketândan 18 [akçe], mercimek 10 [akçe].

Karye-i Boz İbrahim vakıfdır, Gazi Hündgâr'dan, Mihaliç'de Runguş Paşa Zaviyesi'ne. şimdi Mamak mütevellidir.

Sunkur-ı gulâm Halil Beg (çift), Ali (çift), Balaban-ı gulâm Koçara (çift),

Tanrıvermiş, Eynebeg (sığırtmac) ve taşradan sipahların çiftleri yürür.

Hâne: Bâ-çift 3, benlek 2.

Hâsıl: 2.311 [akçe],

Hınta 15 müd kıymeti 900 [akçe], şa'ir 2 müd kıymeti 800 [akçe], yulaf 10 müd kıymeti 300 [akçe], burçak 3 müd kıymeti 90 [akçe],

daru nim müd, kettândan 30 [akçe], Karacaoğlanlarınun evleri mukâtaası 120 [akçe],

ve Çeribaşı Timurtaş evi mukâtaası 10 [akçe], harâc-ı bağ 6 [akçe], bir pâre çayır 10 [akçe].

s.61b

Ve nefs-i Mihaliç'de 8 dükkân var. Girüde hâsıl yılda 330 akçe ve beş muattal dükkân var. Ve birer hânesi var. Yılda 350 akçe ve Kayaeli'nde bir dolab değirmenler, yılda 10 müd buğdayı hâsıl olunur ve 27 baş susığırı var. Azadlulu kulu ve Brusa'da evleri mukâtaası 70 akçe ve Mihaliç'de Kübderesi 70 akçe ve 7 esiri ki vakıfdır, azadlu kulu.

Evkâf-ı Zaviye-i Tugrul Beg, Oğuz köyünde iki çiftlik var ve Alubad/Ulubad'da bir has bağ var ve 10 gavur bağlarından ki şimdi Alubad gavurları mukâtaa verürler. 400 akçe hâsıl olur ve bir has bağ var. Yılda 150 akçe hâsıl olur ve Oğuz köyündeki çiftliği hâsılı 200 akçe alur. Gelene gidene harc olurmuş. Şimdi Pâdişâhımız hükmüyle Hacı Hamza tasarruf eder.

Karye-i Çoraklı/Çöreklü köyü timâr-ı Mahmud ve Kılaguz, sonra Sultan Murad Hündgâr kızkardaşı Hadice Hatun'a mülkliğe vermiş. Şimdi mezkûr köy, Hadice Hatun türbesine vakıfdır. Danışmanlar yerlermiş.

Mezra'a-i Tavşancık. Evvelde mülkdür, şimdi merhum Sultan Murad Han Hündgâr'un hemşiresi mezkûr Hadice Hatun satun alub Brusa'da türbesine vakfetmiş.

Azadludan bir pâre yer, Şerafeddin Paşa'nın çeşmesine vakıfdır.
Elinde sultanımuz nişanı var.

s. 62a

Evkâf-ı Zaviye-i Saru Kadı, Mihaliç'de zaviyesine vakıfdır. Mihaliç karşusında bir çiftlik yeri vardır. Kendünin iki çift yürür, ortakçıdır.

Hâsıl çift 800 akçe alur ve altı değirmen varmış. Vakıf üç muattal ve üçünden hâsıl 1000 akçe alur ve Mihaliç'de beş pâre bağ var. Hâsıl 200 akçe ve 6 dükkân icarından 424 akçe ve 7 dükkân var, muattal. Ve 24 baş susığırı var. Hâsıl 300 akçe ve Kirmasti'de iki değirmen ocağı var. Mezkûr vakıf çiftliğinde mütemekkin olan.

Evler bu(n)lardır.

Karaca (muattik-çift), Şahin (muattik-çift), Bedroz (çift), Sümer (benlek).

Hacı Hayreddin'in nefs-i Mihaliç'de İshak Fakı Mahallesi'nde mescidinin evkâfı kurasında iki değirmen var ve Mihaliç'de iki dükkân ve bir pâre bağı var.

Ve Urumeli Beglerbegi Karaca Beg'in nefs-i Mihaliç'de yeni imareti var. Evkâf budur. Bir pâre bağı ve iki yol aralığında imaretinden aşağa bir pâre yeri var ve Eynegöl tevabi'inde Orta köyde değirmen ve bir bahçesi ve içinde olan evlü gâvurlar oğlu kızıyla ve çiftleriyle ve Brusa'da Gelincik Pazarı'nda olan tus/tuz dükkânlarıyla ve tahtalu dükkânlarıyla ve Eskifçi evi havalisiyle ve dükkân yirleri ki Eskifçi Hacı ona muttasıldır ve bu(n)lardan gayri dükkânlar ardında bir ev dahi vardır. Dükkân yabulcak yeri vardır. Ve Brusa'da Yenişehir'e gider yol üstünde bir bozhâne vardır.

Bahçesiyle ki Daye Hatun kızından satun alınmışdır ve imaretin ardunda bir pâre yer bu zikir olanlar imarete vakıfdır.

s.62b

Nefs-i Mihaliç'de merhum Bayezid Hündgâr'ın bir vakıf hamamı var. Günde 19 akçe camil-i hatib ve hafızlar ve müezzin ve kayyım tasarruf ederler.

Camaan hâne-i evkâf:
Bâ-çift 12, haymana 84, nefer 204.

s. 63a

63

اوقاف طوی حصار

EVKÂF-I TOYHİSAR/TOPHİSAR

Mezra'a-i Esemen Seydi vakıfdır, Orhan Beg'den ve Gazi Hündgâr'dan

şimdi Esemen Seydi evladından Ali oğlu Eyübi tasarruf eder. Elinde

merhum Sultan Murad Hündgâr'ın nişanları var. Mukarrer.

Ve Şeyh Ayvati'nin bir çift yürür. Ve mezkûr Seydi'nin ve karındaşlarının dört bahçeleri var.

Ahmed, Hızır, Musa, Hızır evladı, Hasan Şeyh.

Mezra'a-i Ahi Turca vakıfdır. Orhan Beg, Meç Hatun'dan Toy Hisar

tevabi'inde zaviyesinde. Şimdi Ahi Turca evladından Mustafa oğlu Umur

ve kardaşı Ömer tasarruf ederler. Ellerinde merhum Murad Han Hündgâr'un ve Sultanımızın nişanları var. Mukarrer.

Hasan, Yusuf Fakı (İmâm), Balaban (muattik).

Mezra'a-i Tanluca/Tatluca Şeyh, Gazi Hündgâr'dan şahadet ittiler.

Şimdi mahlûl.

s.63b

Mezra'a-i Kayaca/Kabaca Paşalu Şeyh Çiftliği vakıfdır, Orhan Beg'den. Şimdi evladından Turasan kardaşı Begce ve Ali tasarruf ederler.

Amma nişanları varmış. Zayi' oldi deyu Kadı Naib Ahmed Fakı ve cemaat-i kesire şahadet ittiler.

Şeyh Teslim İsa.

Karye-i Abdi oğlanları vakıfdır, Gazi Hündgâr'dan Mahmud Fakı ve Mehmed Fakı tasarruf ederlermiş. Halil Beg defterinde bu resme kayd olunmuş,

sonra kadılar, Pâdişâhlarımuz hükmiyle teftiş edub vakıf

evladı deyu hükm etmişler. Kapu arz oluna.

s.64a

64

EVKÂF-I AYDINCUK/EDİNCİK

Mezra'a-i Gömeç oğlu Şeyh Hızır elindeki yer, Orhan Beg'den vakıfmış. Şimdi oğlu Kasım tasarruf eder. Elinde merhum Sultan Mehmed Han'ın nişanı var ve mezkûr Kasım'ın bir kardaşı var, Eyüb adlu.

Mazraa-i Tobi/Dobi Sultan Mehmed Han zamanından mezkûr Dobi yermiş, eşermiş ammâ Bayezid Hündgâr zamanında bu mezra'anın yarısın tepeligde Yund Korusu'na katmışlar. Ol sebebden verilmeyib mezra'anın yarısın dahi komuş. Kır Musa timârına zamm etmişler. Şimdi mezkûr Dobi'nin oğlu var. Çiftlik bütün sadaka alınursa eşer.

Ve Sazludere'de kadı olanlar bir çiftlik tasarruf ederlermiş.
Şimdi kadı'nun iki çift yürür.

Mezra'a-i Bayezid Fakı ki, Yakub Beg çiftliği derler. Murad Beg'den ve Bayezid Hündgâr'dan ve Sultan'dan, Bayezid Fakı'ya vakfolunmuş. Şimdiki halde Bayezid Fakı oğlu Ahmed Fakı'nın kızı ve Zehra Hatun oğlunun oğlu Mustafa tasarruf eder.

s.64b

EVKÂF-I ZAVİYE-İ ALTAN BEG

Bir vakıf hamam var, günde 26 akçe kıst dutarlar.

Hâsıl: 9.400 [akçe].

Ve iki bezir hânesi var. Birisi harabdır ve birisini kızı Hadice Hatun imaret eder, yürür.

Ve iki vakıf dükkânı var. Yılda kirasından 60 akçe hâsıl olur.

Ve 6 dönüm bağ var, hâsıl: 250 [akçe]

Ve bir ding ocağı var.

Ve iki vakıf değirmeni var, bir imaret, bir kızı mütevelli elinden hâsıl 5 müd buğday viren dahi meremmet itseler gerek.

Ve bir bağçesi var, hâsıl: 1.000 [akçe]

Hâsıl: 12.890 [akçe].

El-masrif-i ehl-i vezaif:

İmam yevmiye 3 [akçe], hâtib yevmiye 2 [akçe, ve nezaret-i ihvan-ı kadı, yevmiye 1 [akçe] ve çırak/çırağ yağında yevmiye buçuk [akçe] ve nakib yevmiye 1 [akçe] ve müezzin yevmiye 1 [akçe] ve kayyım yevmiye 1 [akçe]

El-cümle yevmiye 9,5 akçe olur.

Ve 10 sipâre okuyan danışmanlara, kadılar ve mütevelli-i ilmiyeye günde 10 akçe verürlermiş.

Bâkîsi zaviyeye ve mütevelliye kalur: 5.380 [akçe]

Cümleten harc-ı ehl-i vezaif;

19,5 akçe üzerine 7.020 [akçe]

65 s. 65a

EVKÂF-I GÖNEN

Evkâf-ı zaviye Ahi Ali ki vakf-ı evladmış. Şimdi oğlu Hamza tasarruf eder. Elinde Sultanımız nişanı var.

Sekiz vakıf dükkânı var, yılda hâsıl 400 akçe.

Ve bir vakıf hamamı var, yılda hâsıl; 1.800 akçe.

Ve dört pâre bağı ve bahçesi var, yılda hâsıl; 1.000 akçe.

Bezirhâne ve tahanhânesi var. Hâsıl; 2.000 akçe.

s.65b

Evkâf-ı Zaviye-i İskender Beg bir vakıf bağı var. Hâsılı 1.800 akçe ve iki dolab değirmeni var; 900 akçe ve mütevelli yevmi iki akçe, bir günde üç sipâre okunur ve bâkî mahsûlat zaviyeye sarf olurmuş.

Mevlânâ Hatib'in elinde bir çiftlik var. 10 kestane ağacı ve iki koz ağacı var. Evvelden kim hatib olıgelirse ol tasarruf edermiş ve bir pâre çayırı dahi var.

Ve nefs-i Gönen sınurında, şimdi halkının bağlarından harac ve öşür alınıgelmiş, Gazi Hündgâr zamanından beru Pâdişâhlarımuzın nişanı var. Ellerinde mukarrer.

s.66a

66

EVKÂF-I TARHALA

Karye-i Galyevirân/Kalyevirân ki Kanoğlu Mustafa Beg'den Şeyh Yusuf vakfetmiş. Şimdi evladından Şeyh Paşa oğlu İlyas vakfiyet üzre tasarruf eder. Elinde sultanımızun ve merhum Murad Han Hündgâr'ın nişan-ı hümayunları var.

Hamza (çift), kardaşı Hızır (çift), Yusuf (çift), Eynesi (çift),

Ali Şeyh (çift), Muhammedî (benlek).

Hâne: [çift] 6

Mecnun Şeyh dutageldügi yirî ki kâdîmden vakıf imiş. Şimdi mezkûr Mecnun Şeyh evladından Davud oğlu İlyas Şeyh tasarruf eder. Elinde merhum Sultan ve merhum Murad Han Hündgâr'ın ve sultanımız nişan-ı hümayunları var.

Halebi, oğlu Yusuf, Zekeriya v. Mecnun,

Toful (benlek), Nusret, İsmail Şeyh, Musa (terzi),

Pazarlu, Musa, Segid, Bîve-zen.

Hâne: [çift] 10, bîve 1.

s.66b

Ahi Mahmud oğlu Ahi Beg'in Kanoğlu Mustafa Beg'den dutageldigi yer vakıf imiş. Şimdi mezkûr ve Ahi Beg'in oğlanları İlyas ve Mustafa vakfiyet üzre tasarruf ederler. Ellerinde merhum Bayezid Hündgâr ve Emir Süleyman Çelebi nişanları var.

Sevindik (azadlu), Karaca (azadlu), Saruhan.

Hâne: [nefer] 3.

Ahi Aslıhan evvelden vakfetmiş. Şimdi evladından Ahi Musa oğlu Mustafa dahi mukarrer vakfetmiş. Elinde merhumeyn Sultan ve Emir Süleyman nişanları var.

Kardaşı Tobibeg, oğlu Orucbeg, kardaşı Devlethan,
Mahmud v. Rahman, Muhammedî v. Musa.

Hâne:[nefer] 5.

Salavat Şeyh dutageldügi yer Donuz Pınarı'yla. Evvelden vakıf imiş. Mezkûr Salavat Şeyh'ün nesli münkâti olduktan sonra Mahmud Fakı'ya müntakil olmuş. Merhum Sultan nişanıyla el-haletü hazihü İskender mutasarrıfdır, sultanımızın nişan-ı hümayunla.

Said, kardaşı Yusuf, Yusuf.

Hâne: [nefer] 3

s.67a

Tarhala sınurında Kurdlu Halil Çiftliği Ahi Bulduk'a vakıf imiş. Şimdi mezkûr Ahi Bulduk evladından Ahi Musa oğlu Ahi Ömer
tasarruf eder. Elinde merhumeyn Sultan ve Murad Beg Hündgâr nişanları var.

Kardaşı Osman.

Şeyh Yunus evvelden yiyügeldugi vakfına el-haletü hazihû evladından Muhammedî v. Hasan tasarruf eder. Elinde merhumeyn Sultan'ın ve Emir Süleyman Çelebi nişanları var.

Oğlu Ali, bir oğlu Ahmed, Güveysi Toful.

Babayîler ve Köpek Şeyh demekle maruf olan yer ki, İvrindi kadısı Mevlânâ Âla'eddin elindedir. Merhum Murad Han Hündgâr'ın ve Sultanımızın nişan-ı hümayunları var.

Yakub, Durak v. Eynebeg,
Azadlu Sevindik

Hâne: [nefer] 3

s.67b

EVKÂF-I BİRGAMA/BERGAMA

Karye-i Şapluca ki Menteşeoğlu Mahmud Beg'ün mülki imiş. Sonra varislerinden Hamza Beg satun alub Brusa'da imaretine vakfetmiş. Evvelde Şapluca Hacı yermiş.

Mustafa (çift), Bekir v. Saruca İbrahim (çift), kardaşı Ali (benlek), Nebi v. İbrahim (imâm),

Kardaşı Mürsel (benlek), Kulfal (çift), Kardaşı İlyas (benlek), İsmail (çift),

Kardaşı İlyas (benlek), Azadlu Sevindik (çift), Eynebeg (çift), kardaşı Saruca (benlek), Hamza (benlek), Ali (benlek), Ali v. İshak ve bir has çiftlik veled.

Hâne: Bâ-çift 6, benlek 9.

Hâsıl-ı hububat ve öşr-i çeltük 2.000 [akçe]

Boryacık'da Şeyh İsa oğlu Şeyh Ensarlı'nın 1,5 çiftlik yeri ve iki pâre bağı var. Vakfiyet üzre tasarruf edermiş. Şimdi mezkûr Şeyh Ensarlı'nın oğlu Bektaş tasarruf eder. Elinde merhum Murad Han Hündgâr nişan-ı hümayun var.

Kardaşı Eynehan.

s. 68a

Karye-i Ömer Paşa köyü ki kâdîmden vakıf imiş. Şimdi mezkûr Ömer Paşa evladından Şeyh Mehmed oğlu Ahmed tasarruf eder. Elinde merhumeyn Bayezid Beg Hündgâr'un ve Murad Beg Hündgâr'un ve Sultanımızun nişan-ı hümayunları var. Hacı Muhammed v. Ahmed el-mezkûr.

Ali birader, Ahmed el-mezkûr, Yusuf, Musa, Derviş Hızır,

Derviş Bayezid, Derviş Mustafa, Hamza v. Abdal, Süleyman,

Turud v. Hızır, Musa Fakı, Azadlu Hoşkadem, Hacı Turud,

oğlu Mahmud, Urumbegi, Yusuf, Derviş Saruca,

Musa v. Süleyman, Yusuf.

Hâne: [nefer] 18.

Hâsıl:

Hububat ve beyyine ve harâc-ı bağ

1.000 [akçe]

Mezra'a-i Kayser/Kaysir tutageldügi yer ki kâdîmden vakıf imiş. Şimdi evladından Ehad oğlu Ali tasarruf eder.

Receb, Gündoğdu, Aydoğdu, Ehad, bîve Gülsitte.

Hâne: [çift] 4, bîve 1.

Karluca çiftlik ki Narluca sınırı muttasıldır. Hanoğlu Beglerbeginden vakf-ı evlad imiş. Şimdi Karluca evladından Şeyh Mezid oğlu Muhammedî tasarruf eder.

s.68b

Ve şehir yöresinde Kadı Kın Ahmed Hanoğlu Beglerbeginden satun aldugi bir çiftlik yer ki, mescidine vakfetmiş. Kim imâm ve müezzin olursa tasarruf ederler.

Ve nefs-i Bergama'da merhum Hatib Paşa'nun bir hamam var, vakf-ı ebna imiş. Yakub ve Yusuf Çelebi mütevellilerdir. Ve öşrün hak-ı tevliyyet tasarruf ederler.

Yevm-i 24 akçeyedir, senevi alur. 8.340 [akçe].

Eycek adlu vakıf ki, Hatib Paşa oğlu Yakub tasarruf eder. Elinde

merhum Sultan Murad Hündgâr'ın ve Sultanımızun nişan-ı hümayunları var.

Nefs-i Bergama'da olan vakıf,

Begpars Hamam ki, vakıfdır, Brusa'da merhum-Sultan İmareti'ne. Yevmi 5

Akçedir. Yılda alur 1.800 [akçe]

Ve Eyne Subaşı'nın bir çifte hamamı var. Vakıfdır, Balıkesir'deki imaretine yevmi 24 akçayedir, senevi olur 8.340 [akçe]

Ve Beglerbegi Hamza Beg'ün bir Bezzazistanı var. Vakıfdır, Brusa'daki imaretine.

69

s.69a

Ve merhum Bayezid Beg Hündgâr'un bir camii var. Kızılca Tuzla'da yevmi 10 akçesi var. İmam ve hatib ve müezzin ve huffâz ve hasıra ve çırak/çırağ yağına sarf olunur.

EVKÂF-I BEHRAM

Karye-i Lavut köyü ki nefs-i Tuzla'dır. Gazi Hündgâr'un cami-i mescidine vakıfdır. Mevlânâ Kadı mütevellidir.

s.69b

Halil (benlek), İlyas (benlek), Halil (benlek), kar-
daşı Mustafa (benlek),

oğlu Muhammedî Hamza (çift), İlyas (çift), oğlu
Mahmud (benlek),

Halil (benlek), Muhammedî v. Halil (benlek), oğlu
Halil Ahmed v. Yahşi (çift),

kardaşı Hızır (çift), Yusuf (çift), Mehmed v. İbrahim
(benlek), Ali v. Hamza (çift),

Yakub (çift), oğlu Turabi (benlek), Doğan (benlek),
Karagöz v. Abdullah (benlek),

Abdullah (benlek), Musret (benlek), İbrahim (çift),
Hamza v. Temurhan (benlek),

Ahmed v. Mustafa (çift), Latif v. Ahmed (çift), Hacı
v. İsmail (benlek), Durak,

Muhammedî v. Vasıl (benlek), Hızır (çift), kardaşı
Halil (benlek), Bayramlu (benlek),

Şahin (benlek), Musa (benlek), Ali v. Ahmed (ben-
lek), Mustafa (benlek),

Yakub (çift), Ahmed v. Ali (benlek), Hüseyin (ben-
lek), Ahmed v. İsa (çift),

İsa v. Yusuf (benlek), İsmail (benlek), Balaban
(çift), Karaca v. Mihal (benlek),

Yakub v. Hızır (benlek), Ali (çift), kardaşı Yusuf
(çift), Mustafa (benlek),

Turali, kardaşı Mustafa (benlek), Muhammedî
(benlek), Hamza (benlek),

Mahmud (benlek), Kasım v. Ali (çift), Bayramiç
(benlek), Halil (benlek),

İsa (benlek), Şahin (benlek), Turasan (benlek),
kardaşı Yusuf,

Mustafa (çift), Hızır (benlek), Bahşayiş (benlek),
Yusuf (çift),

s.70a

Muhammedî v. Yeni (benlek), Turasi v. Yusuf (benlek), Hamza (benlek), İlyas (benlek),

Muhammedî v. Mustafa (benlek), Ahmed (benlek), Hasan (benlek), Ali v. Saraylı (benlek),

Hamza v. Firuz (benlek), Mehmed v. İshak (çift), Turali (benlek), Mustafa (benlek),

Mustafa v. Hasan (benlek), Hızır v. Muhammedî (çift), Yusuf (benlek), Ali (benlek),

Yunus (benlek), İlyas (çift), İbrahim (benlek), Ali v. Hamza (benlek),

Hızır v. İlyas (benlek), Hamza (çift), Mustafa (çift), Muhammedî (benlek),

Mehmed v. Veli (benlek), Musa oğlu Hızır (benlek), İshak (benlek), kardaşı Ali (benlek),

Turud v. Hüseyin (benlek), Üveys v. Mustafa (benlek), Hamza (çift), Kardaşı Ali (çift),

Muhammedî v. Davud, Süleyman, Kuyumcu, Mustafa,

Boyacı Yusuf, Nasuh, Mustafa, Hamza Fakı, Gülbahar bîve.

Hâne: Bâ-çift 26, benlek [bennak] 78, bîve 1.

Mezkûr köyün öşri ve Tuzla'dan yevmi 15 akçe, vakf-ı camiidir. Mevlânâ Kadı Muhammedî mütevellidir.

Asılda

İmâmetlik yevm-i 4 [akçe], hatib yevm-i 3 [akçe] ve huffâz yevm-i 6 [akçe] ve kayyum yevm-i 1 [akçe] ve müezzin yevm-i 1 [akçe].

Şimdi Kadı tasarrufunda, arz oluna.

s.70b

Karye-i Dereköy ki, tuzculardır. Bayezid Beg Hündgâr'un vakfıdır. Peygamber ravzasına aleyhisselâm.

Hüseyin Fakı, kardaşı İlyas Fakı, Hamza Fakı (imâm-çift), Musa (çift), kardaşı İsa, Yakub v. Ali (çift), Muhammedî v. Bâkî (çift), Kardaşı Ali (çift), bir kardaşı Mustafa (çift), Mahmud (benlek), Mustafa v. Süleyman(benlek), Hoşkadem(benlek), Tanrıvermiş, Azeb v. Hasan (benlek), Habib (benlek), Mehmed v. Musa (çift), Kardaşı Mustafa (çift), Pazarlu v. Habib (çift), kardaşı Muhammedî (çift), Musa v. Muhammedî (çift), kardaşı Karaca (çift), bir kardaşı İlyas (çift), Yusuf (çift), Eynebeg v. Ömer (çift), Hamza v. Muhammedî (çift), Hamza v. Aziz (çift), İlyas (çift), Abdullah (çift), Mustafa (benlek), Hızır v. İbrahim (benlek), Musa v. Fakı (benlek), Mustafa (benlek), Timurhan (çift), Mustafa v. Musa (benlek), oğlu Musa (benlek), kardaşı İsa (benlek), Mehmed v. Ali (çift), kardaşı İbrahim (benlek), Yusuf v. Fakı (çift), Mustafa (çift), oğlu Seydi Hacı v. Mustafa (çift), kardaşı Hızır (çift), Temur v. Süleyman (benlek), Bali v. Abdullah (çift), Bayezid v. Abdullah (benlek), Muhammedî (çift), Yunus (benlek), Emir Ali v. Nasuh (çift), Said v. Mustafa (çift), Hızır (benlek), kardaşı Yahşi (benlek), Mahmud (benlek), oğlu Mustafa (benlek), Hamza v. İsa (benlek), İlyas (çift),

s.71a

İdris (çift), Turasan (çift), Hacı Musa (çift), kardaşı İsa (benlek),
Timurtaş (çift), Nasuh (çift), Doğan (benlek), oğlu Timurtaş (benlek),
Muhammedî v. Aslıbegi (çift), Ali v. Karlu (çift), oğlu Hamza (benlek), Yahşi (çift),
Kardaşı Yahşi (çift), Bektaş, Ali v. Tanrıvermiş (benlek), oğlu Satı (benlek),
Ali v. Yâni (çift), İsa v. Bayezid (çift), Kardaşı Azeb (çift), Üveys (çift),
Umur v. Ahmed (çift), oğlu Bektaş (benlek), Mehmed v. Timurhan (benlek), Temur v. Kayabeg (çift),
Muhammedî (çift), Mustafa v. Mehmed (benlek), Rumbegi v. İgdiş (çift), Hızır (çift),
Yunus v. Asarbegi (çift), Muhammedî (çift), Muhammedî v. Güvendik (çift), Nasuh (benlek),
Ali v. Mehmed (benlek), Yağmur (çift), oğlu Ali (benlek), bir oğlu Hamza (benlek),
Nasuh v. Yusuf (benlek), Halil v. Ahmed (benlek), Hacı (çift), oğlu Hüseyin (benlek),
İlyas (benlek), İsmail (benlek), Hamza (çift), Hamza v. Şuayb (benlek),
Yahşi v. Bayezid (çift), Mustafa (çift), oğlu Mehmed (benlek), Hızır (çift),
Hamza v. Azeb (çift), Hamza v. Timurhan (çift), Turhacı (çift), oğlu Hüseyin (çift),
Yusuf v. Satı (benlek), Sungur azadlu (benlek).

Hâne:
Bâ-çift 62, benlek [bennak] 48

s.71b

Karye-i Babaderesi tabii-i Dereköy tuzculardır. Bayezid Beg Hündgâr'un vakfıdır. Peygamber ravzasına aleyhisselâm.

Sevinç v. Süleyman (çift), Hacı (çift), Hacı v. Paşa Yigit (çift), İlyas (çift),
Kösten v. Göçeri (benlek), Mehmed v. Kurt (çift), oğlu Veysel (çift), Hacı (benlek),
Hasan (benlek), Musa v. İbri (çift), İlyas (çift), Hamza v. Süleyman (benlek)
İlyas (benlek), İlyas v. Mehmed (benlek), İsa v. Hızır (çift), Mustafa v. İshak (çift)
Dündar (çift), kardaşı Orucbeg (çift), Yusuf (benlek), Mustafa (benlek),
Musa (çift), Mehmed v. Hasan (benlek), Hüseyin (çift), İlyas (benlek),
Ahmed v. Menteşe (çift), Hüseyin (çift), Mu-*hammedî* (çift), oğlu Yahşi (benlek),
Ahmed v. Segid (çift), Hamza v. Ali (benlek), Hüseyin v. Hamza (çift), Muhammedî (çift),
Çelebi Derviş (benlek), Nasuh v. Kutlubeg (benlek), Veli v. Osman (çift), Yakub (çift),
Veli (benlek), kardaşı Ali (benlek), bir kardaşı Karaman (benlek), Bayezid (benlek),
Halil (çift), İbrahim (çift), Veli v. Karlı (çift), Hamza (çift),
Ali v. Emir (çift), Mahmud (çift), kardaşı Yusuf (çift), Seydi (benlek),
İlyas v. Orucbeg (çift), Ahmed (benlek), Şahin (azadlu).

Hâne: Bâ-çift 29, benlek 21.

s.72a

Hâsıl-ı Tuzla ve mahsûlât-ı Dereköyü ve Babaderesi'dir, İmaret'e.

Hacı Hızır. Yılda 320.000 [akçe].

Bil-ziyade 26.368 [akçe].

Mezkûr Tuzla'nun reislerun beyan eder.

Temur evladından Mehmed oğlu Musa Reis'dir, 84 külek tuz yir.

Ve İvaz reisligi şimdi Kadı karındaşı Mevlânâ Taceddin elinde 50 külek tuz yirler.

Ve Kazancıoğlu reisligi oğlu Mustafa elinde 48 külek tuz yir.

Ve Ali Fakı Ali adlu kişiden satun aldugı reisligi ki, Bayezid Hündgâr mukarrer tutmuş. Hüsameddin oğlu Mehmed Hacı ve karındaşı Taceddin Fakı elinde 100 külek.

Ve Ali reisligi oğlu Yakub elinde 48 külek tuz yir.

Ve Aslıhan reisligi güveysi Hızır Fakı elinde Sultanımız nişanıyla 48 külek tuz yir.

Yakub Fakı reisligi Hüseyin Fakı'yla ve Hamza Fakı elinde 72 külek tuz yir.

Reisoğlu İlyas reisligi Hacı Hızır elinde 84 külek tuz yir.

Ve Çelebi Alisi oğlu Yusuf'un reisligi oğlu Mehmed Beg ve Hızır Beg elinde 72 külek tuz yirler.

s.72b

Behram Tuzlası'nda Vakıf köyde Emir Hacı Çiftliği. Mevlânâ Âla'eddin tasarruf edermiş, Sultan nişanıyla. Şimdi evladından Hüsameddin oğlu Tace İbrahim Fakı elinde mutasarrıfdır.

Nefs-i Tuzla'da Emir Ali Çiftliği mahlul olduğu sebebden merhum Sultan nişanıyla Mevlânâ Âla'eddin'e verilmiş. Şimdi evladından Hüsameddin Kadı Mehmed tasarruf eder.

Bayramiç'de Ahi Hızır Zaviyesi'nin bir çiftliğinin vakıf yeri var. Mahsûlat, zaviyede harc olur ve bir pâre harab bağ yeri var.

Ve Bayramiç köyde mescidün bir çiftlik vakıf yeri var. İmam tasarruf eder ve içinde koz ağaclar var.

Dereköyü'nde Sinaneddin Yusuf dutageldügi yer vakıf imiş. Merhum Sultan nişanıyla mezkûr Yusuf Fakı fevt olmuş. El-haletü hazihü Yusuf Fakı oğlu Hızır Fakı ve kardaşı Hacı Mehmed ki oğlu Hamza Fakı tasarruf ederler. Ellerinde sultanımuzun nişan-ı hümayun var.

Babaderesi'nde mütevefa Danişmend Oruc Beg dutageldügi yir, Gazi Hündgâr'dan muaf ve müsellem olıgelmişdir. Elinde Gazi Hündgâr'dan nişan var. Mezkûr Oruc Beg'ün oğlu Ahmed Fakı ve Kımari tasarruf ederlermiş.

Mezkûrlar Hacı fevt olub el-haletü hazihi Ahmed Fakı oğlu Ali Fakı ve Kımari oğlu Muhammed tasarruf ederler. Ellerinde Sultan ve Bazezıd Beg Hündgâr nişanları var.

s.73a

Dereköyü'nde Hızır oğlu Hacı Fakı dutageldügi çiftlik, merhum Sultan ve Murad Han Hündgâr ve Sultanımız nişanlarıyla muaf ve müsellem imiş. Mezkûr Hacı Faki'ye fevt olmuş. Şimdi oğlu Pir Mehmed tasarrufundadır. Ber-karar.

Karye-i Kepe/Kebe Yakub köyü ki, kâdîmî beglerden Etmekyemezoğlu Hacı Yusuf vakfetmiş. Elinde merhum Sultan nişanıyla vakfiyet üzre tasarruf olınagelmiş. Şimdi mezkûr Etmekyemezoğlu Hacı Yusuf evladından ma'ruf oğlu Ali tasarruf eder. Elinde sultanımuzun nişan-ı hümayun var. Mukarrer-name.

İmam Salih Fakı (çift), Ali v. Hacı Ahmed (çift), kardaşı Veli (çift), Musa v. Mehmed (çift) Kardaşı Hızır (çift), İsa v. Temurci (çift), Ali v. Abdullah (çift), Süle v. Hüseyin (çift)

Hâne: [çift] 11

Nefs-i Tuzla'da Hacı Kayağulu, merhum Sultan nişanıyla muaf ve müsellem olıgelmiş, dutageldügi yerden öşür verigelmemiş. Şimdi mezkûr Hacı Kayagulu evladından Yunus oğlu Çelebi Hayreddin muaf ve mesellem imiş. Ber-karar.

Kızıl köyünde bir çiftlik yir ve Kırbanluca'da bir yerde iki değirmendir. Evvelden vakıf imiş. Gazi Hündgâr nişanıyla Çelebi Fakı tasarruf edermiş. Şimdi mezkûr Çelebi Fakı evladından Mehmed Fakı oğlu Abdullah, Sultanımuz nişanıyla tasarruf eder.

Ve kardaşı Halil bile.

s.73b

Mahmud Fakı tutageldügi ki çiftlik ve bir tapa-hâne, iki değirmen ki, vakıfdır, Merhum Gazi Hündgâr'dan. Şimdi evladından Ali Fakıh oğlu Musa Fakı tasarruf eder ve elinde merhum Sultan nişanı var. Mukarrer.

Ve mezkûr Mahmud Fakı tutageldügi parakende çiftlik ve Ağırca Bedreddin Tepeligin ki merhum Gazi Hündgâr'dan vakıfdır. Şimdi evladından Ali Fakı oğlu Musa Fakı vakfiyet üzre tasarruf eder. Elinde merhum Sultan nişanı var.

Kozlu'da Veli Fakı'nın tutageldügi ki bir çiftlik yer ve bir pâre bağ ve 30 emrud ağacı vakıf varmış. Kâdîm'ül-eyyamdan vakfiyet üzre tasarruf olınagelmiş.
Şimdi evladı tasarruf eder. Ve ellerinde Sultan nişanı var.

Kemderi köyünde Hızır Fakı'nın bir çiftlik vakıf yiri varmış. Kâdîmden Emir Süleyman Çelebi ve merhum Sultan nişanıyla tasarruf edermiş. Şimdi mezkûr Hızır Fakı'nın oğlu Mehmed Fakı tasarruf eder ve hem defterde mastûrdur.

Çukur köyünde Musa Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri varmış. Şimdi mezkûr Musa Fakı'nın evladı tasarruf ederler ve hem defterde mastûrdur. Ellerinde merhumeyn Sultan ve Emir Süleyman nişanları var.

s.74a

Naib Ali köyünde Hüseyin Fakı'nın elinde Bayezid Beg Hündgâr nişanı ve Emir Süleyman nişanı vardır ki, evvelde tecdid olıgeldi. Sipageru ile evlad deyu ve kâdîmden vakıf idügine şahadet etmişler. Halil Beg defterinde bu resme masturdur. Şimdi evladını memnucan ber-karar.

Eynebeg Fakı'ya, evvelde tutageldügi yer vakıf olıgelmiş. Merhum Bayezid Beg Hündgâr nişanıyla. Şimdi mezkûr Eynebegi'nin oğlu Enbiya ve kardaşı oğlu İsa Fakı tasarruf ederler.

Kardaşı İbrahim

Hayreddin elinde Şeyh Hamza'nın bir çiftlik vakıf yeri varmış. Merhum Sultan nişanıyla ve bir değirmen var. Şimdi mezkûr Hamza Fakı'nın oğlu İsa Fakı tasarruf eder. Elinde merhum Murad Han Hündgâr'un ve sultanımuzun nişan-ı hümayun var.

Sırru/Sayru Şeyh elinde dutadurdigi bir çiftlik yer ve bahçe evvelinde vakıf imiş, Gazi Hündgâr'dan. Şimdi evladından Yunus oğlanları Musa ve Muhammed tasarruf ederler.

Sazlu'da İsmail Danişmend dutageldugi çiftlik, Gazi Hündgâr'dan vakıf imiş. İmametliğiçün. Şimdi evladından Hamid oğlu Mustafa tasarruf eder. Gazi Hündgâr ve Emir Süleyman nişanıyla ve Halil Beg defterinde mastûrdur.

s.74b

Musa Fakı elinde Bayezid Hündgâr nişanı vardır ki, kimesneye haceti olmaya ve zâhmet ve vermeye deyu şimdi oğlu Veliyüddin elinde dahi merhum Sultan nişanı var. Mukarrer-name.

Kapuci köyünde Yunus Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri varmış. Sultan nişanıyla, şimdi oğlu Muhammedî tasarruf eder. Elinde mukarrer-name.

Mihallu tevabiinde Çaytı/Cebni köyünde ve Ovacık'da Yahşi Fakı tutageldügi çiftlik yerleri vakıf imiş. Şimdi mezkûr Yahya Fakı evladından İsa Fakı oğlu Abdullah ve İsrail oğlu Ahmed Fakı tasarruf ederler ve Abdullah'ın oğlanları Yahya ve Yakub bile mutasarrıflardır.

İlyas v. Yakub

Kulfal köyünde Orhan Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri varmış. Şimdi evladından kızı var.

İlyas Fakı tutageldügi çiftlik vakıf imiş. Elinde Bayezid Beg Hündgâr nişanı var. Şimdi oğlu Fakı elinde.

Virânlu'da Şeyh Menteşe oğlu Yusuf ki, kıssahun âşıkdır. Kara Geyiglü Virâni ve Halil Çiftlik merhum Sultan nişanıyla vakıfdır.

Şimdi oğlu Ali tasarruf eder.

Pınarbaşı'nda Hamza Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri vardır.

Şimdi kardaşı Mustafa elinde.

Arz oluna.

s.75a

Ağaca Ali köyünde bir çiftlik yir ki, vakıfdır. Kâdîm beglerinden. Şimdi Ağaca Ali evladından Hacı Hızır oğlu İbrahim tasarruf eder. Elinde sultanımuz nişanı var ve üç dönüm bağ var ve bir erlik çeltük tohum eker,

10 kile.

Behram'da bir çiftlik yer vakıf. Yakub Fakı'nın, mezkûr Yakub Fakı fevtolmuş. Şimdi evladlar elinde. Arz oluna.

Yenikler'de Muhammed Fakı'nın bir çiftlik vakıf yeri vardır, ama imâmetliğiçin.

Cem'an hâne-i vakıf:

Bâ-çift 115, benlek 158, nefer 273.

s.75b

Behram sınurında olan Beglik Arklar ki sonra Saruca Paşa'ya temlik olunmuş. Şimdi Saruca Paşa imaretine vakıfdır.

Nehr-i Türkmenlü 45 erlikdir. 24 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 12.000 [akçe].

Nehr-i Bacılar 40 erklekdir. 21 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 20.000 [akçe].

Nehr-i Ağacaköy, 32 erlekdir. 10 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 5.000 [akçe].

Nehr-i Yeniler 25 erlikdir. 8 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 9.000 [akçe].

Nehr-i Kızıl köy, 32 erlikdir. 8 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 3.050 [akçe].

Nehr-i Ali Fakı, 20 erlikdir. 6 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 3.000 [akçe].

s.76a

Nehr-i Gülmez Örücigi 7 erlikdir. Bir müd, 4 kile tohum ekilür.

Hâsıl: 800 [akçe].

Nehr-i Karabaşlu, 8 erlikdir. Bir müd 5 kile tohum ekilür.

Hâsıl: 800 [akçe].

Nehr-i Albacaoğlu Mustafa 4 erlikdir. 15 kile tohum ekilür.

Hâsıl: 300 [akçe].

Nehr-i Menteşe Deresi 7 erlikdir. Bir müd tohum ekilür.

Hâsıl: 300 [akçe].

Nehr-i Küplü, 17 erlikdir. 3 müd tohum ekilür.

Hâsıl: 1.200 [akçe].

Nehr-i Egrideresi, 3 erlikdir. Buçuk müd tohum ekilür.

Hâsıl

Nehr-i Yassıbağ, 4 erlikdir. Bir müd tohum ekilür.

Hâsıl: 300 [akçe].

Nehr-i Adadepe, 22 erlikdir. 6 müd tohum ekilür.

Hâsıl:2.000 [akçe].

76b

Nehr-i Papaslık Argı, 6 erlikdir. 1,5 müd tohum ekilür.

Hâsıl:
800 [akçe].
Nehr-i Ahiler, 12 erlikdir. 3 müd tohum ekilür.
Hâsıl:
1.200 [akçe].

Cem'an 16 pâre arkdır. Tohum 92 müd, 4 kile tohumdur.
Hâsıl el-mecmû':
45.000 [akçe].

[Başbakanlık Osmanlı Arşivi MAD.16016 Nolu Defter)

Başı eksik sonradan sayfa numaraları konulmuş.

s.1

Şeyhoğlanı'na 1, Ali'ye 1, Ahi Karaca'ya 1, İsmail'e 1, İbrahim'e 1,

Muhammedi'ye 1, aşçıya ayda 40 [akçe], Turgud'a 1, Ahmed'e 1, Paşa Begi'ne ayda 40 [akçe]

Musred'e 40 [akçe], kilardara 20 [akçe], Brusa'da imâma 70 [akçe], müezzine 23 [akçe]

Nefer 21, Yevmiye 40 [akçe].

Ayda 1.200, yılda olur 14.400 akçe.

Ve ete günde 5 akçe ve çırak yağında ve bir yerde günde bir akçe, ayda 180 akçe yılda 2.260 akçe.

El-bâkî 11.500 akçe râkebesinde ve pirincine ve yağına ve balına ve ziyafete ve bâkî hurda harcına sarf olunur.

Zaviyeye etmek/ekmek içün yılda 32 müd ve bâkî ehl-i vezaife ve hizmetkârlara yılda 90 müd asıl ve harc-ı mukarrer ve arpa asıl ve harc-ı mukarrer.

Avşar'da İsmail Fakı'nın 6 müdlik yeri vardır, vakıf, Orhan Beg'den. Şimdi oğlu varmış. Tahsilde imiş.

Ayaşlar'da Ali Şeyh'ün 3 müdlik vakıf yeri varmış, merhum Bayezid Beg'den. Şimdi Ali Şeyh oğlu Muhammedi tasarruf eder.

Habib v. Hızır (benlek), Yusuf v. Orucbeg (benlek), Nebi v. Hızır(benlek).

Hâne: [nefert] 3

s.2

Hâne-i evkâf cem'an
929

Karye-i Koçıköy ve Akçalar ve Lagoz ve Balıklagu'da üç çiftlik yir ki, Arab Çiftliği dimekle meşhurdur. Fi'l-cümle işbu zikrolan üç köy ve üç çiftlik Hadım Sungur Paşa'dan Koçı köyündeki mescide vakıfdır. Pâdişâhımız dahi müsellem dutub deftere sebt etmek buyurdu. Anınçün yazıldı.

EVKÂF-I YARHİSAR

Nasreddinler'de Ümeyz Fakı oğlu İsmail Fakı'nın üç müdlik vakıf yeri var ve bir pâre bağı vardır, Bayezid Beg nişanıyla. Şimdi İsmail Fakı oğlu Yusuf Fakı tasarruf eder. Elinde Sultan Murad Han Hündgâr nişanı var.

Mahsûl: 150 [akçe].

s.3

Yarhisar tevabi'inde Kureyş Dağı'nda Akbıyık Zaviyesi'nin evkâfın zikreder: Ferekçe'de bir eşkünci çiftliği ve Alaca Hamza oğlu Yayabaşılığı'ndan Pir ve Murad mezra'asına ve Turnapınarı'nda Segidpınar'ında mezra'asın ve Gökezler'de İsa oğlu Halil ve Kulfal Çiftliği ki, dört çiftlikdir. Yaya yeridir. Merhum Sultan Murad Hündgâr nişanıyla vakf olmuşdur.

Karye-i Bokluca, Alâ'eddin Beg'ün vakfıdır. Brusa'da türbesine ve Orhan Beg Medresesi'ne hâsılı sarf olunur.

Ömer Fakı (imâm-nim çift), ve kardaşı Osman (nim çift), İsa (çift), kardaşı Mürüvvet (çift),

Turut (çift), oğlu Osman, Hamza (çift), Urgut (çift),

Dura (çift), Muhammedî (çift), oğlu Ömer, Oruc (ama),

Bîve Mısri, Azatlı Musa (çift), bîve-zen Hamza.

Hâne: [çift] 10, benlek: 3, bîve:2

Hâsıl: 800 [akçe].

Karye-i Gökçesu, vakıfdır, Şeyh İshak Zaviyesi'ne, Osman Beg'den. Şeyh İshak oğlu Hacı Mehmed tasarruf edermiş. Mezkûr Hacı Mehmed fevt olmuş. Şimdi Hacı Muhammed oğlu İshak tasarruf eder,

Sultanımız nişanıyla.

s.4

Hamza, oğlu Ali, ve bir oğlu Mustafa, ve kardaşı,

Ve bir kardaşı, İsa, Mahmud (ortak), oğlu İsa(ortak),

Ve bir oğlu Ahmed, Demurci (çift), Hacı Sabati,

Bir vakıf değirmeni var.

Ve iki harâclu değirmen ocağı vardır.

Hâne: [nefer] 10

Hâsıl:

Hınta 10 müd kıymet 500 [akçe], şa'ir 4 müd kıymet 120, yulaf ve iza 3 müd kıymet 90 [akçe], bostandan ve haracdan 80 [akçe],

kovan hakkı 18 [akçe].

Mezra'a-i Çamurluca ki vakıfdır, Osman Beg'den. Şimdi Mevlânâ Muhammedî Fakı tasarruf edermiş. Mezkûr Mehmed Fakı fevt olmuş. Oğlancıkları var, Yusuf ve Hasan ve Mustafa nam. Mahlûl. Arz oluna.

Mehmed v. İsmail, Karaca azadlusı (Hâne 2)

Mahsûl: 250 [akçe].

Avşar'da Osman Şeyh'ün bir çiftlik vakıf yeri var ve bir değirmeni var ve bir pâre bağı var. Mukarrer vakfiyet üzere tasarruf edermiş. Şimdi Şeyh Osman oğlu Sevindik tasarruf eder.

Mahsûl: 300 [akçe].

Mezkûr Sevindik Şeyh'in iki oğlu var: Oruçbeg ve oğlu İlyas.

Ve Şeyh Osman oğlu Ahmed Fakı ve oğlu Davud.

s.5

Baba köyünde Ermeni Baba'nun bir çiftlik vakıf yeri var, Orhan Beg nişanıyla. Şimdi Ermeni Baba evladından Şeyh Mahmud oğlu Musa tasarruf ider.
Mahsûl: 170 [akçe].

Şeyhler'de, Şeyh İlyas oğlu Yusuf'un bir çiftlik vakıf yeri var ve Yenişehir tevabi'inde Baluklı'da üç Menteşe Çiftlik vakıfdır, Orhan Beg nişanıyla. Şimdi mezkûr Yusuf tasarruf eder.

Aydın, Ahmed, Yahşi, Hızır (Hâne: 4)
Mahsûl: 210 [akçe].

Karye-i Kilisecik ki, Emir Seyid Hazretleri'nün Hatun mülkdür. Brusa'da Emir Seyid İmareti'ne vakıfdır.

Kethüda Yunus (çift), oğlu Mustafa, Bazarlu (çift), kardaşı Murad,
Ali v. Demurtaş.

Hâne: [çift] 5

Hâsıl:
1.000 [akçe].

Hâne-i evkâf cem'an 38

s.6

EVKÂF-ı VİLÂYET-İ ERMENİ-İLİ

Karye-i Zekeriya Baba köyü, Osman Beg'den vakıfdır. Evvelde Zekeriyya Baba'ya vakıfdır. Hüseyin Seydi tasarruf ederdi. Şimdi Hüseyin Seydi oğlu Aslı Paşa mutasarrıfdır. İki oğlu var, Ahmed ve Ma'ruf nam kardaşı Dede Bali.
Mahsûl: 340 [akçe].

Karye-i Eymür köyü ki vakıfdır. Bayezid Beg'den ve Orhan Beg'den nişan vardır. Evvelden Saru Baba'ya vakıfmış. Andan sonra Yusuf tasarruf etmiş. Şimdi Yusuf kardaşı Ahmet oğlu Hacı ve kardaşı Dede mutasarrıfdır.

Ahmed (çift), Satılmış (çift) ve bir kendü yürür (Hâne: 3)
Mahsûl: 300 [akçe].

Karye-i Esri ki, Orhan Beg'den vakıfdır. Yarım çiftlik yer Şeyh İlyas elinde, Orhan Beg nişanıyla İlyas tasarruf ederdi.
Şimdi mezkûr İlyas oğlu Şeyh Menteşe ve kardaşı Bektaş mutasarrıfdır.

Sevindik (çift), Sadık kardaşı (ortak) (Hâne: 2)

Mahsûl: 336 [akçe].

s.7

Karye-i Katmanlar köyünde Esenlü'ye bir çiftlik yer vakıfdır, Orhan Beg'den ve Murad Beg'den. Elinde nişanı vardır. Şimdi Esenlü evladından İbrahim oğlu Ramazan tasarruf eder.

Mahsûl: 240 [akçe].

Karye-i Kayı içinde bir çiftlik yer, Esenlü oğlu Mustafa Şeyh'e vakıfdır, Murad Beg'den ve Bayezid Beg'den. Elinde nişanı vardır. Şimdi Cüneyd oğlu Şeyh Mustafa ve kardaşı Musa mutasarrıflardır.

Mahsûl: 220 [akçe].

Karye-i Direkönü'nde Çıldır oğlu Süleyman Şeyh'çün 20 dönüm vakıf yeri vardır. Bunun üzerine Ermeni Hızır ve Mevlânâ Kadısı tanıklık verdiler vakıfdır deyü, şimdi mezkûr Süleyman Şeyh evladından Salman Şeyh oğlu Sıddık tasarruf ederler ve kardaşı adına

Mahsûl: 370 [akçe].

Karye-i Depecük-eşen'de Ahi Musa, Bayezid Beg nişanıyla mu'af ve müsellem imiş ve merhum Sultan dahi mukarrer-name vermiş.

Şimdi Musa evladından Aydın oğlu Mahmud ve kardaşı Ahmed mu'af ve müsellemdir.

Ermeni-ili'nde Ali Beg Çiftliği Yunus Fakı'ya vakf-ı evladmış, Bayezid Beg Hündgâr nişanıyla. Şimdi Yunus Fakı evladından

Muhiddin Fakı oğlu Mevlânâ İsa ve kardaşı Musa tasarruf eder.

Turud, oğlu Nasuh, İvaz,

Kardaşı Bayrambeg, ve Bazarlu (Hâne: 5)

Mahsûl: 230 [akçe].

s.8

EVKÂF-I EYNEGÖL/İNEGÖL

Karye-i Baba köyünde İshak Ede çiftliği vakıfdır, Gâzi Hündgâr Murad Han nişanıyla beş çiftlik yerdir. Şimdi Elvan Seydi evladından Hasan oğlu Hamza ve kardaşı Arif tasarruf ederler. Ataları dedeleri tasarruf etdügi üzre.

Ali (çift), kardaşı Resul (çift), İskender (çift), Ayvad (çift),

Oğlan Abdullah ve oğlu Hamza, Derviş Mehmed, Abdal,

oğlu Muhammedî, Hacı Şeyh, Hızır, Yusuf,

Ömer v. Ali ve oğlu İlyas. Ve bir değirmen vardır (vakıf). Ve 4 pâre bağları var.

s.9

Ve 30 koz ağacı var. Ve 4 kiras ağacı var.
Ve kendülerün 2 çifti yürür.

Hâne: Ba-çift 6, benlek 8.

Hâsıl-ı hububat ve koz ve harâc-ı bağ,
meblağ 1.500 [akçe].

Karye-i Lipodama'da Kulfal Şeyh Çiftlik vakıfdır.
Yakub Fakı'ya Bayezid Beg Hündgâr nişanıyla.
Şimdi Yakub Fakı oğlu Yusuf tasarruf eder.
ve bir oğlı var, Carullah Fakı.

Karye-i Karagöz'de Şeyh Ali Çiftliği vakıfdır. Gazi
Hündgâr nişanıyla Ve Emir Süleyman nişanıyla.
Şimdi Şeyh Ali oğlu İzzet ve kardaşı Hacı tasarruf
ederler. Ve bir oğlu var Musa..

Karye-i Ada-öyük'de Segid Fakı'nın bir çiftlik vakıf
yeri var. Orhan Beg'den Kara Baba Zaviyesi'ne.
Şimdi Segid Fakı oğlu Burhan Fakı tasarruf eder,
vakfiyet üzre.
Karye-i Ada-öyük'de Kızıl Murad Zaviyesi'nin bir
çiftlik vakıf yeri vardır. Merhum Gazi Hundkâr'dan.

Eymür köyi içinde Şeyh Musa'nun 5 müdlik vakıf
yeri vardır.
Bayezid Beg Hündgâr'dan. Ve mezkûr Şeyh Musa'nun bir oğlu var. Yusuf adlu ve kardaşı Aydın'un
oğlu Ali.

s.10

Baba köyünde Şeyh Yusuf elinde bir çiftlik vakf etmiş. Kâdîmden merhum Sultan Murad Han Hündgâr nişanıyla. Mezkûr Şeyh Yusuf vefat etmiş. Şimdi oğlu Ahmed ve Ehad oğlu Davud tasarruf iderler ve ellerinde Sultanımız nişanı vardır. Yahşi ve oğlu Halil ve Ramazan.

Nefs-i İnegöl'de Ahi Yusuf'un bir değirmen vardır. Tekyesine vakf etmiş ve 3 müdlik yeri dahi vardır, vakıf.

Nefs-i İnegöl'deki hamam vakf-ı camiidir. Hâsıl, mesalihe sarf olunur.

Karye-i Nikde/Yigidbaba vakıfdır. Sultan'dan Brusa'da Naib Hacı İvaz Paşa'nın Medresesi'ne. Kim müderris olursa, ol tasarruf eder.

Turud (çift), oğlu Mustafa, İlyas, Asarbegi (çift),
Yusuf (çift), Menteşe (çift), Musa (çift), İmam Hızır Fakı,
Saruca. Ve koz ağacı vardır.
Hâne: Bâ-çift 5, benlek 4.

Hâsıl: 1.360 [akçe]:
Hınta 18 müd kıymeti 600 [akçe], şa'ir 25 müd kıymeti 500 [akçe], yulaf 11 müd kıymeti 240 [akçe], daru 5 müd kıymeti 100 [akçe],

Resm-i kovan 30 [akçe], harâc-ı bağ 60 [akçe] ve koz 30 [akçe].

s.11

İrmiyaz'da İldenizoğlu Çiftliği, Kadı tasarruf eder, İmâmetliğiçün bir çiftlik yerdir. Orhan Beg'den vakıfdır.

Zindancuk ki, Emir Hazretleri'nin mülkidir. Brusa'da imaretine vakıfdır.

Çeltükçilerdir.

Kethüda Mustafa (çift), oğlu Çandar, bir oğlu Kaysar, İsa (çift),

Eşref (çift), Kara Hoca (çift), kardaşı Mahmud (çift), Hamza Fakı (imâm-çift),

Hızır v. Murad (çift), Pınari (çift), Musa (çift), Süleyman,

İlyas, Sığırtmac Kara , Çoban Doğan, Azadlu Doğan,

Azadlu Malçe, Pabuci Ayvad, bîve Melek, bîve Paşalı, bîve-zen Mesud.

Ve üç gâvurı vardır, mülkdür vakfın.

Kosta, Saruca, Azeb ve bir diğeri vardır.

Ve bir argı vardır. 16 erlikdir. Tohum asılda 24 müd ekilür idi, şimdi 16 müd tohum ekilür.

Hâne:

Bâ-çift 10, benlek 7, bîve 3.

s.12

Hâsıl: 6.837 [akçe].

Hınta 60 müd kıymet 2.400 [akçe], şa'ir 50 müd kıymet 1.500 [akçe], yulaf 12 müd kıymet 240 [akçe], burcak 12 [akçe].

Ve pirinç 63 kabran kıymet 2.500 [akçe], öşr-i kovan 185 [akçe].

Cem'an evkâf-ı hâne:

[çift] 39, bive 1.

s.13

EVKÂF-I SÖGÜD

Karye-i Kozcu ki, vakıfdır, Osman Beg'den. Ede oğlu Mahmud tasarruf edermiş. Şimdi Mahmud oğlu Şeyh Mehmed tasarruf eder.

Kethüda Hızır (çift), oğlu Yakub (çift), ve bir oğlu Hamza, Sefa,

oğlu Turabi, Ali (çift), kardaşı Mustafa (çift), Nasuh (çift),

Halil (çift), Hacı İmam (çift), Ali v. İsa (çift), oğlu Mürüvvet,

ve bir oğlu Muhammedî, Hamza (çift), oğlu Hasan ve bir oğlu Yusuf,

Musa (çift), oğlu Turali, Hacı Ali.

Hâne: Bâ-çift 10, benlek 10.

Karye-i Kozağac ki, vakıfdır. Osman Beg'den mezkûr Ede oğlu Mahmud Paşa tasarruf ederdi. Şimdi oğlu Şeyh Mehmed tasarruf eder.

Turabi (çift), oğlu Musa (çift), Bahşayiş (çift), Orhan (çift),

Nasuh (çift), kardaşı Turabeg ve bir kardaşı Âla'eddin, Durmuş,

s.14

Eynebeg (çift), Karaca (çift), Hundi İmam (çift), oğlu Mustafa,

bir oğlu Muhammed ve bir oğlu Hızır, Mahmud, Mezid,

Musa.

Ve Söğüd'de üç gâvur var, vakıfdır, Orhan Beg'den.

Karaman (gebr-çift), Murad (gebr-çift), Şahin (gebr-çift), İlyas biraderi Şahin.

Hâne: Bâ-çift 14, benlek 9.

Hâsıl: 1.680 [akçe].

Buğday 20 müd kıymeti 1.000 [akçe] ve arpa 15 müd kıymeti 450 [akçe] ve nohud 1 müd kıymeti 30 [akçe] ve çift resminden ve koyun hakkından 60 [akçe],

Panbukdan [pamuk] 100 [akçe] ve baş harâcı 40 [akçe].

Şarabhâne'de Hacı Eşref Fakı'nın bir çiftlik yeri var, vakıf. Bayezid Beg'den ve Emir Süleyman'dan ve Sultan'dan nişanları var. Mezkûr Eşref Fakı fevt oldı. Mezkûr çiftlik mahlul kalmış, sonra merhum Sultan Murad Han Hündgâr, Mevlana Şemseddin Ahmed'e vermiş.

Elinde nişanı var ve mezkûr Ahmed fevt olmuş, yetimleri var. Arz oluna.

Musa v. Ali (çift) ve kardaşı Mehmed (çift).

Hâne: [çift] 2

s.15

Karye-i Örencük'de Ahmed Fakı'nın bir çiftlik yeri var, vakıfdır, Orhan Beg'den ve Bayezid Beg'den. Şimdi Ahmed Fakı oğlu Yusuf Fakı ve Kasım ve Beylikoğlu Süleyman Fakı tasarruf eder.

Karye-i Sögüt'de Ömer Fakı'nın bir çiftlik yeri vardır, vakıfdır, Osman Beg'den ve Orhan Beg'den. Şimdi Ömer Fakı'nın oğlu İsmail Fakı ve kardaşı Mehmed tasarruf ederler, imâmetliğçün. Ellerinde merhum Sultan Murad Han Hündgâr nişanı var.

Karye-i Kızılsaray'da Ali Fakı'nın bir çiftlik yeri var, vakıf. Murad Beg'den nişanı var. Şimdi mezkûr Ali Fakı'nın oğlu Salih Fakı ve Ramazan Fakı, Pâdişâhız hazretleri nişanıyla tasarruf eder.

Karye-i Kızılsaray'da Ömer Fakı'nın bir çiftlik yeri var. Murad Beg'den vakıfdır. Ve şimdi elinde Pâdişâhımızun nişanı var.

Karye-i Kızılsaray'da Murad Fakı'nın yeri var, vakıfdır. Orhan Beg'den ve Murad Beg'den ve Sultan'dan. Şimdi Murad Fakı oğlu Muhammed Fakı tasarruf eder. Elinde sultan Murad Han ve Pâdişâhımızdan nişan-ı hümayunları var. Mukarrer vakıfdır ve Muhammed Fakı'nın oğlu var Murad Fakı adlu.

Karye-i Ahur köyde Mustafa Fakı oğlu Yusuf'un yeri vardır, vakıfdır. Orhan Beg'den ve şimdiki Pâdişâhımızdan nişanı vardır. Vakfiyet üzre tasarruf eder ve oğlu Beytullah.

s.16

Karye-i Başvirân'da Turabeg Fakı oğlu İrice'nin yine oğlu İvaz elinde bir çiftlik yeri var. Vakıf üzre Murad Beg nişanıyla mahlul.

Karye-i Ahur köyde İncioğlu Temur'un bir çiftlik yeri vardır, vakıf. Orhan Beg'den ve mezkûre vakfa, mezkûre Temur ve kardaşı Umur vakfiyet üzre mutasarrıflardır. Ve ellerinde merhum Sultan Murad Han nişanıyla Ali birader mezkûrlar.

Karye-i İnce Pelit'te Şeyh Süleyman Beg bir çiftlik yere vardır. Vakıf, Osman Beg'den ve Sultan'dan *nişanı var. Ali Şeyh tasarruf edermiş* ve *şimdi* mezkûr Şeyh Ali oğlu Mehmed ve kardaşı tasarruf ederler, vakfiyet üzre.
Mukarrer. Mehmed oğlu Mustafa, Yabaneri Aydın.

Karye-i Ümran'da Salih Şeyh oğlu Tursun'un bir çiftlik yiri var. Vakıf Murad Beg'den ve Bayezid Beg'den ve merhum Murad Han Hündgâr'dan nişanı dahi vardır. Vakfiyet üzre tasarruf eder.

Muhammedî (çift), Durak, Çalcı Hamza, oğlu Turabi *ve bir oğlu Tursun, Aydın Şeyh, oğlu* Ahmed ve bir oğlu Eynebeg
ve bir oğlu Hüseyin.

Karye-i Gökçevirân'da İsa Sufi, Osman Beg'den ve Gazi Hünkar'dan mu'af ve müsellem imiş. Şimdi anun evladından Sufi Hasan oğlu Davud kardaşı Sevindik muaf ve müsellemdir.

s.17

Karye-i Söğüt'de mezkûr Söğüt kadısı iki çiftlik yeri vardır, vakıf. Biri Orhan Beg'den ve biri Murad Beg'den ve üç ellici gâvır ellicller Tugrul canl-çün ve bir pâre bağ vardır. Ve Reşid oğlu çiftliğinun yarısını bile yir.

Mehmed oğlu Yakub (ortak) ve Yahya kardaşı ve bir kardaşı Mahud.

Karye-i Karadona ki vakıfdır. Kâdîmden bitileri zayi' olmuş ve tanuklık virdiler ve Halil Beg merhum nişanıyla Şeyh Ömer tasarruf edermiş. Şimdi oğlu Şeyh Paşa tasarruf eder, vakfiyet üzre ve oğlu Kılavuz nam.

Karye-i Yoğunca Pelit'de iki müdlik yeri vardır. Vakıf, Orhan Beg'den İbrahim Fakı'nın imâmetlikçün.

Cem'an hâne-i evkâf:

[çift] 54

s.18

EVKÂF-I KİRMİÇ

Karye-i Kâdîmi, vakıfdır. Murad Beg'den, İznik'de Rükneddin Medresesi'ne ki Gazi Hündgâr Medresesi'dir. Kim müderris olursa tasarruf edermiş. Şimdi Mevlânâ Müderris Ahmed mutasarrıfdır.

Hacı Sinan (İmâm-çift), Sefa (çift), Şeyh Paşa (çift), Abdullah (çift),

Hüseyin (çift), Şahin (çift), Hoşkadem, Ahmed,

Nebi v. Hacı (çift), Mahmud (çift), Taşoğlu (çift), Süleyman (çift),

Halil (çift), Niko (gebr) Tanrıvermiş, Malkoç kardaşı Ehad,

oğlu Yakub, Azadlu Hamza, bîve Elif, bîve Nergis,

Hâne: [çift] 11, benlek 6, bîve 2.

Hâsıl:

Hınta 22 müd kıymet 1.320 [akçe], şa'ir 12 müd kıymet 360 [akçe], yulaf 6 müd kıymet 125 [akçe], daru 2 müd kıymet 80 [akçe].

Meblağ:

2.250 [akçe].

Karye-i Babayiler, ki vakıfdır, Orhan Beg'den Baba'ya. Şimdi Saka oğlu Muhammed tasarruf eder.

s.19

Ali v. Tursun, Osman (imâm), İvad, Mustafa,

Mehmed v. Ahmed, Eynebeg v. Yahşi, İshak Tursun,

Hacı v. Hızır, Müezzin, İsmail, Muhammedî,

Bali v. Hasan, Mestan, Sefa, Çelebi Durmuş,

Yusuf, Hüseyin v. Yakub, Hüseyin v. İlyas, Veli,

Saltuk, Gayb, Mustafa, Kethüda,

Mübarek, Bayrambeg, Şeyh Paşa, Hızır,

Yusuf, Ali v. Ayvad, İlyas, Ebu Leys,

Ali, Turabl. Bir has değirmen var, yılda 5 müd buğday hâsıl olur.

Bir hamam var, Timurtaş'ın oğlu Umur Beg vakfetmiş, yevmi 3 akçe, yılda 1.080 [akçe].

Ve Brusa şehrinde iki vakıf dükkânı var, hâsıl yılda 420 [akçe].

Ve mezkûr Babaylar yerinde bağçeler mukâtaasından yılda 400 [akçe].

Ve bir has bahçe var, yılda 100 [akçe].

Ve bir erlik kestanesi var ve koz var 100 [akçe].

Hâne: [nefer] 34

s.20

Karye-i Kulbar ki vakıfdır, Baba'ya, Bayezid Beg Hündgâr'dan. Şimdi Şeyh, mezkûr Saka oğlu Muhammedî'dir.

Halil (çift), Aslıhan (çift), Bayramlu (çift), Süleyman (çift),
Doğan (çift), Yahya (çift), Üç çiftlik yiri var, mu'attal yatur.

Ve yer mukâtaasından ve bahçeden ve kozdan yılda 200 [akçe].
ve çift resminden 36 [akçe].
Hâne: Bâ-çift 6.

Hâsıl:
Hınta 10 müd kıymet 500 [akçe], şa'ir 2 müd kıymet 60 [akçe], yulaf 2 müd 50 [akçe].

Karye-i Kirmiç'de Çonkaraoğlu Şeyh elinde ki, atadan ve dededen vakfiyet üzre tasarruf edegelmişdir. Ber-karar vakıfdır, Sultanımız nişanı var. Ve oğlu Ahmed.

Mezra'a-i Hayran Dede oğlu Şeyh Paşa vakıfdır, Gazi Hündgâr'dan. Mezkûr Şeyh Paşa tasarruf eder. Bir erlik kestane ağacı vardır
Ve 5 koz ağacı ve bahçesi dahi vardır.

Mezra'a-i Develi Hacı Çiftlik, Gazi Hündgâr'dan vakıfdır, Şeyh Hayran('a). Şimdi Şeyh Hayran evladından Şeyh İsmail oğlu Şeyh Mehmed tasarruf eder. Ve oğlu Hasan ve Mustafa bir erlik kestane ve yemiş ağacı vardır.

s.21

Mezra'a-i Sevkî(?) Abdal vakıfdır, Murad Beg'den. Şimdi mahlul bir çiftlik yerdir. Ve bir erlik kestane ağacı ve yemiş ağacı vardır.

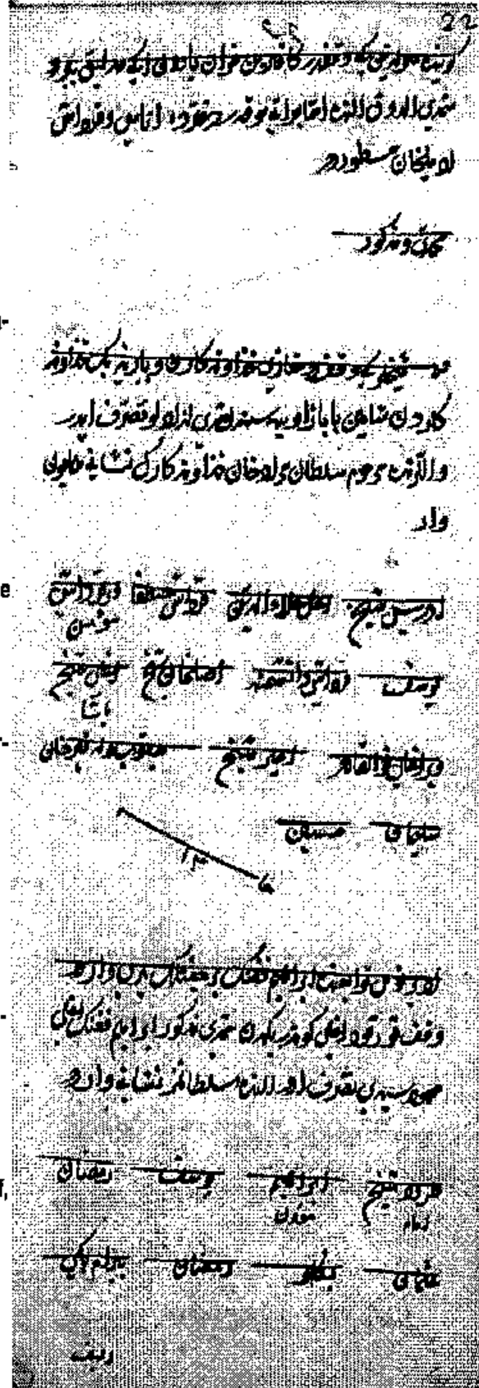
Cem'an hâne-i evkâf: 59 nefer.

EVKÂF-I ADRANOS/ORHANELİ

Göynükbeleni köyde Şeyh[in] mülk dutageldigi yer kâdîmden vakıf imiş. Merhûm Sultân nişânıyla. Şimdi oğlu Hisarbeg Şeyh tasarruf ider. Zâviyede âyende ve revendeye hizmet eder.

oğlu Elvan ve bir oğlu Musa ve bir oğlu Muhammedi. [Nefer 3]

s.22

Karye-i Güney'de Süleddin ki vakıfdır, kâfirin kovan yâveden iki müdlik yirdir. Şimdi Alduk elinde, amma berâtı yokdır. Defterde atası ve kardaşı Âdilhân mastûrdır.

Muhammedî ve mezkûr.

Karye-i Şeyhler/Şıhlar ki vakıfdır, Gâzi Hudâvendigâr'dan ve Bayezid Beg Hudâvendigâr'dan Şâhin Baba Zâviyesi'ne. Şimdi azâdlu tasarruf ider. Ve ellerinde merhûm Sultân Murâd Hân Hüdâvendigâr'un nişân-ı hümâyunı var.

İdris Şeyh, Ali Âla'eddin, kardaşı Mustafa, ve bir kardaşı Mümin,

Yusuf, kardaşı Danişmend, Aslıhan Şeyh, oğlu Şeyh Paşa,

Ve bir oğlu Dulkadir, Emir Şeyh, Yakub v. Kırhan,

Süleyman, Hüseyin.

Hâne: [nefer] 13

Adırnos tevâbiinde İbrahim Fakı'nın bir çiftlik yeri vardır, vakıf. Korkud oğlu Gündüz Beg'den. Şimdi mezkûr İbrahim Fakı'nın oğlu Mahmud Seydî tasarruf eder. Elinde Sultânımız nîşânı vardır. [Nefer 10]

Turud Şeyh (imâm), İbrahim (müezzin), Yusuf, Ramazan,

Osman, Beglü, Ramazan, Bayrambeg.

s.23

Elif bîve, oğlu Bâkî.

Ve bir harâclu değirmen satun almış. Mezkûr Mahmud Seydi, harâcını subaşı alur ve bâki mâhsulâtını zâviyesine vakf itdi.

Hâne: [çift] 9, bîve 1.

Karye-i Özler içinde Perçîn adlu bir köy vakıfdır, Durûd Beg'den ki mülk-i insden satun alub nefs-i Adranos'da mescid-i câmie vakf etmiş. Halil Beg defterinde dahi bu resme mastûrdır. Mezkûr mescid-i câmi harâb olmuşdır. Şimdiki halde ısmarlandı, kim mezkûr köyün mahsûlâtın ve mescid meremmetine sarf ideler, ba'de'l-yevm.

Evvelden kim imâm olursa tasarruf idermiş. Şimdiki halde Mahmud Şeyh tasarruf ider, elinde pâdişâhımız nîşânı var.

Eynebeg (çift), oğlu Musret (benlek), Musret (benlek), Bâkî v. Hasan (çift),

Kardaşı Murad (çift), Durmış (benlek), Turud (benlek), Hacı Hamza (benlek),

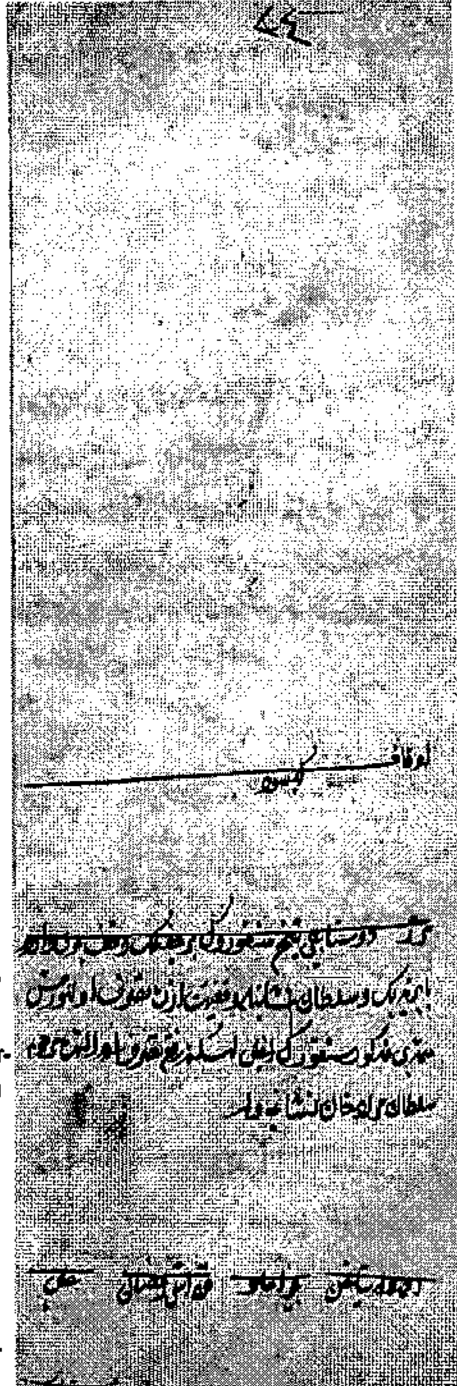
Halil, oğlu Hızır (çift), kardaşı Murad (çift), Eynekeş bîve-zen.

Hâne: [nefer] 12

Hâsıl: 920 [akçe].

Hınta 8 müd kıymeti 400 [akçe], arpa 5 müd kıymeti 150 [akçe], câvers 3 müd kıymeti 90 [akçe], koyun resminden 80 [akçe].

s.24

EVKÂF-I KEBSUD

Mezra'a-i Dostacı Şeyh Sunkur'un bir çiftlik vakıf yeri vardır. Bayezid Beg ve Sultan nişanıyla vakfiyet üzre tasarruf olunurmuş.

Şimdi mezkûr Sunkur'un oğlu İskender Fakı tasarruf eder. Elinde merhum Sultan Murad Han nişanı var.

Ahmed v. Yatağan, Bayramlu, kardaşı Ramazan, Ali,

Defter bitmemiş olup sayfa altında, bir sonraki sayfada olması gereken "vakıf" sözcüğü yazılıdır.

Ek. 1

1455 ve 1530 tarihli tahrir defterlerine göre;

Osman Gazi, Orhan Gazi ve I. Murad Devri Vakıfları

Raif Kaplanoğlu

Giriş

Osmanlı dönemindeki vakıfların sayısı, vakıf eserleri, gelirleri ve bugünkü durumları konusunda henüz yeterli araştırmanın yapılmış olduğu söylenemez. Ancak Barkan'ın yaptığı araştırmalara göre XVI. yüzyılın başlarında Osmanlı topraklarının beşte birinin vakıflara ait olduğu anlaşılmaktadır. Geri kalan toprakların beşte biri padişah haslarına, beşte üçü ise dirlik sahiplerine ayrılmış. (Barkan 1944: 15) Bu durum, Osmanlı Devleti'nde vakfa verilen önemin göstergesidir. Hudâvendigâr Eyaleti, Anadolu'nun geniş bir bölgesi olduğu için tımarların çoğu serbest idi. Diğer yandan Bursa'da çok sayıda anıtsal yapı olduğundan birçok köy, bu hayır kurumlarının yaşaması için vakıf köyü olmuştur. Kanuni devrinde Hüdavendigar'ın 1.966 köyünden 477'si vakıf köyüdür.[1]

Osman ve **Orhan Gazi** döneminde tahsis edilen vakıfların çok büyük bölümünün şeyh ve baba unvanlı kişiler öncelik olması, kuruluş döneminde bu din adamlarının devlet tarafından büyük saygı gördüğünün açık göstergesidir. Gerçekten de Osman Bey'in vakıf arazilerinin 9/10'unu bu sufilere verdiğini görüyoruz. Dervişlere, önemli yollar ve geçitler üzerinde, korunup gözetilmesi gereken topraklar vererek, buralarda tekke ve zaviyeler kurulmasını sağladığı görülmektedir. Böylece devlet, hem başıbozuk olarak görüldüğü topluluğu kentlerden uzaklaştırmış, hem de yolların güvenliğini sağlamıştı. Diğer yandan, ıssız yerlerde kurulmuş bu zaviyelerde her tür üretim yapıldığı da anlaşılmaktadır.[2] Hatta Akbıyık zaviyesinde olduğu gibi, hizmetlilerden bazılarının köle ve Hıristiyan kökenli olduğu görülmektedir. (Barkan-Meriçli, 1988: 112)

Yakup Tuncer, Bursa vakıfları konusunda hazırladığı çalışmada 15. yüzyıl Bursa merkezine ait 303 vakfiye tespit etmiştir. Samettin Başol da aynı konudaki araştırmasında 15. yüzyıla ait yukarıdaki 303 vakfiyeden farklı 33 vakfiye daha belirlemiştir. (Başol 2008: 13-15) Böylece 15. yüzyıl Bursa merkezine ait toplam vakfiye sayısı 336'dır. Başka bir araştırmada 16. yüzyılın ilk yarısında tespit edilen Bursa

[1] Yaşar Yücel, *Çoban-Candaroğları*, Ank. s.136

[2] Aksu'daki eski kervansarayın tamiri, gelene geçene hizmet etmesi ve orasını şenlendirmesi için tekke kurulmasına izin verilmişti. (Barkan-Meriçli 1988: 141)

vakfiyelerinin sayısı 567'dir. (Demirel 2006: 2) 17. yüzyıl Bursa vakıflarını içeren araştırmada ise toplam 917 vakfiye tespit edilmiştir. Yukarıdaki araştırmalardan elde edilen verilere göre yalnız iki yüzelli yıllık bir dönem de Bursa vakfiyelerinin toplam sayısı 1.820'ye ulaşmaktadır. 14, 18, 19 ve 20. yüzyıl vakfiyeleri de düşünüldüğünde bu rakamın en az iki katına ulaşacağı tahmin edilebilir. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ndeki vakıf fihristi dijital veri tabanında yapılan sorgulamaya göre Bursa merkez, ilçe ve köylerinde toplam 1.294 adet vakıf kurulmuştur. Bu vakıflardan dokuzunun kurucusu Bursa ili dışındadır.[3]

Bu çalışmamızda transkripsiyonunu yayınladığımız 1455 tarihli Kirmastî Defteri eksik olduğundan, Osmanlı kuruluş devri vakıflarının tümünü görme olanağı bulunmamaktadır. Bu nedenle, genellikle 1530 tarihli icmal defterlerine dayanarak, Osman Gazi, Orhan Gazi ve I. Murad devri selatin/sultan ve amme vakıflarının tümünü belirlemek amacıyla bir çalışma yapılmıştır. Böylece, 1455 yılı Kirmastî Defteri'nin eksik kısımlarının hangi vakıflar olduğunun tespiti yapılabilecektir. Aşağıdaki çalışmada 1530 yılı icmal defteri esas alınsa da, dipnotlarında 1455 tarihli Kirmastî Defteri'nde yer alan vakıflar not edilmiştir.

Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa'nın, vakıf için nişanlar verdiği görülmüştür. Bu nedenle Süleyman Paşa'ya, sultan gibi ayrı bir bölümde yer verilmiştir.

Yine Halil Bey/Paşa'nın da nişan verdiği görülmüştür. Ancak bu çok azdır. Çandarlı Halil ve çocuklarına ait vakıflara, "Diğer Vakıflar" başlığı ile ayrı bir bölümde yer verilmiştir. Lala Şahin Paşa vakıfları da bu bölümde değerlendirilmiştir.

---

[3] VGMA. Bursa Vilayeti Siyakat Defteri Fihristi, Nu. 2245; VGMA. Bursa ve Civarında Bulunan Vakıflara Ait Vakfiyeler Defteri, Nu. 2163; BOA. MM. Sultan Orhan Evkâfı Muhasebe Defteri, Nu. 4593; BOA, MM. Sultan Murad İmareti Evkâf Muhasebe Defteri. (Başol 208: 24)

A- Osman Gazi Devri Vakıfları

Osman/Ataman Bey olarak anılan Osman Gazi (1258–1324), Osmanlı Beyliği ve hanedanının kurucusudur. 27 Temmuz 1302 tarihinde Bizanslılarla yapılan Bapheus Savaşı sonucu Osman Bey'in tüm Anadolu'da şöhreti artmış, bir yıl sonra yapılan Tekfurlar Savaşı sonucunda beyliğini fiili olarak kurmuştu. Moğol istilalarından kaçan Müslümanların, Osmanlı Beyliği'ne sığınması ile siyasi ve askeri gücü arttı. Çöküş döneminde bulunan Doğu Roma İmparatorluğu'ndaki karışıklıkların da etkisiyle kısa sürede Anadolu ve Doğu Roma'nın hakimi durumuna geldi. Öldüğü zaman beylik; Eskişehir ile Bursa arasındaki topraklarda hüküm sürmekte, İznik ve Bursa'yı ise abluka altında tutmaktaydı. Osman Gazi devrinde oldukça az vakıf kurulduğu gözlenmiştir.

Söğüt Kazası

(Bilecik'te) "Vakf-ı Osman Han'dan" **Ede Şeyh**[4] Zaviyesi Vakfı'na ait **Kozca** köyü mezraası; 8 hane, 5 mücerred. (826 akçe hasıl)[5]

Kozağaç köyü; (9 hane, 1 mücerred, 1 imam, 10 hane gulam/köle ve 896 akçe hasıl)[6]

Bunak'ta bir bağ (70 akçe hasıl) olmak üzere vakfın toplam 94 hane, 32 mücerred, 2 imam, 5 zemin olmak üzere 20.056 akçe hasılı vardı.

Avdancık'ta bir zemin. (250 akçe hasıl)

"Osman Sultan"dan Söğüt'te İmam **Ömer Fakih'e** bir çiftlik. (200 akçe hasıl)[7]

İncepelid köyünde bir mezraa. (6 hane ve 450 akçe hasıl)[8]

"Osman Sultan"dan **Gökçeviran** mezraası. (7 hane ve 200 akçe hasıl)[9]

"Osman Han"dan Söğüt Derbendi için **Sakızpınarı**/Sekizpınar köyünde[10] bir mez-

---

[4] **Şeyh Ede-Balı Zaviyesi**, 453 ve 585 numaralı defterlere göre **Orhan Bey** tarafından Şeyh Edebali'ye vakfedildiği belirtilen Söğüd Nahiyesi'ne bağlı Kozağacı köyünde **Osman Bey'den** vakfa verilen 3 "gavur" bulunduğu kayıtlıdır. Zaviyeye Şeyh Ede oğlu Mahmud Paşa oğlu Şeyh Mehmed mutasarrıf olmuşlar ve meşihat şartlarını yerine getirerek ayende ve ravendeye hizmet etmişler. Aynı nahiyede Kozca mezraası, Osman Bey'den Bilecik'deki Ede Şeyh Zaviyesi'ne vakfedilmiş bu mezraya Edebalı oğlu Şeyh Mehmed'den sonra Paşa ve Mahmud mutasarrıf olmuşlar. 1487 yılında 13, 1573 yılında ise 24 nefer yaşamaktaydı. (TKG. KK. TT. 585: v. 282b-283b)

[5] 1455 tarihli tahrir defterine göre; **"Kozca ki**, vakıfdır, **Osman** Beg'den **Ede oğlu Mahmud** tasarruf."

[6] 1455 tarihli tahrir defterine göre; **"Kozağaç ki**, vakıfdır, **Osman** Beg'den. Mezkur **Ede oğlu Mahmud Paşa."**

[7] 1455 tarihli tahrir defterine göre; **"Sögüt'de Ömer Faki'nün** bir çiftlik yeri vardır, vakıfdır. **Osman** Beg'den."

[8] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**İnce Pelit'te Şeyh Süleyman Beg** bir çiftlik yeri vardır. Vakıf, **Osman** Beg'den."

[9] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Gökçeviran'da İsa Sufi, Osman Beg'den.**

[10] Akbaş Derviş Zaviyesi için "Söğüd derbendinde Sekizpınarı demekle maruf mevzide bir çiftlik yer, Akbaş Derviş evladına vakıf olup, harab olduktan sonra Salih'e sadaka olunmuştu." Aşıkpaşazade, burada adı geçen Akbaş Derviş'e, Orhan Gazi döneminde yaptığı faaliyetler sonucu Kandıra taraflarının verildiğini belirtmektedir. (Aşıkpaşazâde 2007: 82, 310)

raa. (40 akçe hasıl)
"Osman Han"dan "vakf-ı enam-ı mestûrdur" ve Kızılsaray köyünde **Ömer Fakih** Çiftliği. (140 akçe hasıl)

Yenişehir Kazası

Amme vakıfları

1530 yılı tahrir defterinde, "Osman Han"dan Mevlana **Osman Fakih** Zaviyesi vakfına" denilip Kazık **Musa** köyü sadece **Kazık** olarak anılmış olup mezraadır. (560 akçe hasıl)[11]
"Vakf-ı Zaviye-i Şeyh İshak" için **Gökçesu** köyü. (11 hane, 2 mücerred ve 1.038 akçe hasıl)[12]
"Osman Han"dan Mevlana Mehmed Fakih'e **Çamurluca** civarında Çamurluca mezraası vakıfdır. (230 akçe hasıl)

Ermeni Pazarı (Pazaryeri) Kazası

Amme Vakfı

"Osman Han"dan **Zekeriya Baba** Zaviyesi için Zekeriya Baba köyü. (4 hane, 2 mücerred ve 360 akçe hasıl)[13]

İznik Kazası

Gündüz Bey'in oğluna ait vakfın **Boynueğri Nusret** çiftliği. (2 hane ve 950 akçe hasıl)

Beypazarı Kazası

Amme Vakfı

Ahi Evren Zaviyesi Vakfı'na ait dükkanlar, kervansaray ile **iki** bahçe yeri. (10.200 akçe hasıl).

---

[11] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Kazık Musa** köyünde Mevlana Osman Faki'nün bir çiftlik vakıf yeri vardır. Osman Beg'den." (Mahsul 210 akçe) Yenişehir'de bulunan **Sükkerim Baba Zaviyesi**, Hacı Bektaş-ı Veli hazretleri dervişlerinden olan Hasan Dede'nin, "arak-ı cebinleri ve kedd-i yeminleriyle ayende ve revendeye hizmet ederken", mevkufat eminleri tarafından zor duruma sokulmasına binaen yapılan teftişte, II. Selim zamanında sıkıntı verilmemesi yönünde bir emr-i şerif verilmişti. (TKG. KK. TT. 580, v. 30; Barkan-Meriçli 1988: 259)

[12] 1487 yılında 3 hane, 1 mücerred ve 1 imamdan oluşan köy, 1521'de 7 haneye çıktığı gözlenmiştir. (BOA, TT. 23, s. 107; TT. 166, s. 29)

[13] Zekeriya Baba Zaviyesi için vakfedilen **Zekeriya Baba** köyünde 1573 yılında 10 hane ve 7 mücerred ve 360 akça hasılı vardı. Zekeriya Baba vakfına Hüseyin Seydi'den sonra oğlu Aslıpaşa oğlu Ahmed, Maruf ve Dedebali mutasarrıf olmuştu. Fatih Sultan Mehmed zamanında tımara geçen köy, sonra tekrar vakfa dönüşüp, Yusuf ve Ahmed oğlu Hüseyin'e sadaka olunmuştu. (TKG. KK. TT. 585, v. 289a, Barkan-Meriçli, 1988: 160)

B- Orhan Gazi Devri Vakıfları

1324 ile 1362 yılları arasında egemenlik sürmüş olan Orhan Bey/Gazi (1281-1362), Osmanlı Beyliği'nin kurucusu Osman Gazi ve Malhun Hatun'un oğludur. Babası Osman Gazi'den 16 bin km2 olarak aldığı devleti, oğlu I. Murad'a 95 bin km2 olarak bırakmıştır. Babasının vefatı üzerine 1324'te "bey" olmuştu. Orhan Gazi'ye dinin kahramanı manasına gelen Şücaeddin lakabı verilmişti.

Bursa Kazası

Evkâf-ı Selatin (Sultan Vakıfları)

Gazi Orhan Bey'in Bursa İmareti Vakfı (Kuruluş tarihi: 761/1360)

Filedar/Gündoğdu köyü kalesi: Kalenin tamamı, surları ve burçlarıyla birlikte, sulanabilir araziler ve diğer araziler, el sanatkârıyla ve diğer işlerle uğraşanlar vakfedilmişti. Ayrıca Bursa'ya bağlı **Tepecik, Panayır, Musa Baba** ve **Ulubat'a** bağlı **Gilyos/Karaağaç** köyü, (Bu köydeki gayrimüslim halk, savaşta esir alınmış köleler olup ekin ekmekle görevlendirilmişlerdi.) **Pazarköy/Orhangazi** ve **Hatun** köyü vardı.

Tepecik köyü sonraları Sultan Murad Han vakfı olmuş. (38 hane Müslüman, 18 hane Gayrimüslim, 19 Müslüman mücerred, 21 hane haraçgüzar, 15 hane elliciyan ve 21.482 akçe hasıl vardı) Bursa'ya bağlı diğer Tepecik köyü 1530 yılında Mehmed Ağa vakfı idi. (12 hane, 6 mücerred, 1 imam ve 1.995 akçe hasıl)

Gilyos/Karaağaç köyü. (Vakıf köleleri, kesimcileridir. 31 nefer, 81 hane Gayrimüslim, 2 hane Müslüman, 3 Müslüman mücerred, 27 azatlı hane ve 41.248 akçe hasıl vardı)

Manastır Medresesi'ne ait **Alişir/Alaşar** köyü. (26 hane, 5 mücerred ve 6.790 akçe hasıl vardı)

Babalaban Paşa Vakfı'nın bir mezraası vardı. (200 akçe hasıl)

Alaaddin Bey Vakfı (Kuruluş tarihi: 733/1332)

Osmanlı Devleti'nin ikinci beyi olan Orhan Bey'in küçük kardeşi Alaeddin Bey, Osman Bey'in sağlığında dedesi Edebali'nin yanında Bilecik'teydi. Sonra da Yenişehir'de yaşadı. Osman Bey'in ölümünden sonra beylerbeyi olmuş ve ona Kete/Ürünlü Ovası'ndaki **Fodra/Alaaddin** köyü ile çevresi önce mülk olarak verilmişti. Sonra da bu araziler, kurduğu vakfa dahil edildi. Bursa'da Kaplıca kapısı yakınlarında kale içinde tekke, mescidle yanında hamam ve evler yaptırdı. Bugün **Fodra, Demirci** gibi vakıf köylerinde de adına cami bulunsa da, olasılıkla sonradan yapılmıştır. Alaeddin Bey, Orhan döneminde vefat ederek, Bursa'da babası Osman Bey'in türbesine defnedilmiştir.

Çatal Burgos köyü, köyün içindeki sığırlar ile birlikte, köyün çiftçileri ve köye bağlı diğer yerlerin tamamı vakf edilmişti. Fodra/Alaaddinbey köyü ve bu köye bağlı diğer yerler vakfedilmişti.[14]

---

[14] Vakfa; 1912 yılında Demirci, Fodra ve Misi köyleri bağlıydı.

"Vakf-ı Merhum Aladdin Beg" için **Fodra/Alaaddin** köyü. (16 hane Hıristiyan vakıf kölesi, vakıf reayası Hıristiyan 16 hane, 3 hane Müslüman, 1 Müslüman mücerred ve 8.200 akçe hasıl, 6 müd tohum)[15]
Yorgi/Naz-ili köyü. (10 hane, 1 mücerred ve 4.807 akçe hasıl imarete harcanırmış)
Misebolu/Aydınpınar köyü. (20 hane Hıristiyan ve 16.690 akçe hasıl)
Demirciler köyü. (10 hane, 10 mücerred ve 2.160 akçe hasıl)
"Vakf-ı Mescid-i Alaaddin" **Kelesen** köyünde çiftlik (350 akçe hasıl) ile bir bostanlık. (300 akçe hasıl).
"Vakf-ı Evlad-ı Alaaddin Paşa" için Yenişehir'e bağlı **Misenöz** köyünde bir çiftlik. (400 akçe hasıl).
Yenişehir'e bağlı **Karaağaç** köyü. (30.055 akçe hasıl)
Ayrıca Alaaddin Bey'in vakıflarına ait; Yenişehir'e bağlı **Kendür** köyü ile **Cülahlar/Koyunköy** civarında **Fakih Çiftliği** vardı.

Yarhisar Kazası
Selatin/Sultan Vakıfları
"Vakf-ı Zaviye-i Alaaddin Bey ma vakf-ı Medrese-i Orhan" için **Bokluca** köyü. (10 hane, 3 mücerred ve 1.893 akçe hasıl)[16]
"Orhan Sultan"dan **Şeyhler** mezraası. (1 hane, 130 akçe hasıl)[17]
"Orhan Sultan"dan Babaköy'de **Ermeni Baba** Zaviyesi'ne için Ermeni Baba mezraası. (3 hane, 1 mücerred, 1 imam ve 350 akçe hasıl)[18]
Yarhisar kazasına bağlı başka bir **Karağaç** köyü Alaaddin Bey vakfı imiş. (8 hane, 1 mücerred ve 2.055 akçe hasıl)

Asporca Hatun/İbrahim Bey Vakfı[19] (Kuruluş tarihi: 723/1323)

Asporça Hatun, Bizans imparatorunun kızı ve Orhan Gazi'nin eşidir. Orhan Gazi'den İbrahim ve Fatma adında çocukları oldu. Kendi adına ve oğlu İbrahim adına kurduğu vakfa ait Kete'ye bağlı 4 köyü vardır.
Kete/Ürünlü'ye bağlı Narlı, Kapaklı, Firenkli, **Çepni** köyü ve alandaki dört çiftlik, Yörükler köyü ve bağlı iki çiftlik. Ayrıca Bursa'ya bağlı **Balıklı Çiftlik**, Samanlı köyü, **Burun Hisar** köyü, **Eğrice/Eğerce** mezraası.

---

[15] Vakfın 1530 yılında toplam 449.160 akçe geliri vardı.
[16] **Kendürlü** namıdiğer **Bokluca** köy, 1574 kayıtlarına göre; "vakıf yerlerinden gayri baltalarıyla açtıkları yerlerdir." (TKG. KK. TT. 80, v. 217/b)
[17] **Köy-başı/Kuy-başı** ve **Şıhlar**'da 1573 yılında 24 hane kayıtlıydı.
[18] 1455 tarihli defterine göre; "**Baba köyünde Ermeni Baba**'nın bir çiftlik vakıf yeri var, Orhan Beg nişanıyla. Şimdi Ermeni Baba evladından Şeyh Mahmud oğlu Musa tasarruf ider." (Barkan-Meriçli, 1988: 152, 171; TKG. KK. TT. 80, v. 213/a)
[19] İ. Uludağ, "Osman Gazi'ye Dair Mühim Bir Vesika" *Uludağ*, s.61-68; 1513 yılına ait bir Bursa Kadı Sicili no. 23, s. 308; Bursa Kütüğü, C. IV, s. 55; Barkan-Meriçli 1988: 72-73; Kepecioğlu, Bursa Kütüğü, C. III, s. 240; C. 1, s. 34; BKS., No. 81, s. 49.

1530 yılı tahririne göre "Vakf-ı İbrahim Bey"
Narlı köyü. (20 hane, 8 mücerred ve 2.291 akçe hasıl)
Kapaklı köyü. (16 hane, 8 mücerred ve 2.291 akçe hasıl)
Firenk-ili köyü. (13 hane, 11 mücerred, 1 imam ve 6.858 akçe hasıl)
Eğrice/Eğerce köyü civarında bir mezraa. (1.600 akçe hasıl)

Çoban Bey Vakıfları

Osman Gazi'nin yedi çocuğu olup bunların biri kız, altısı erkektir. Alaaddin ve Orhan dışında yaygın olarak bilinen Bazarlu Bey ve Çoban Bey vardır. Melik, Hamid ve Fatma adlı çocukları da bilinse de haklarında fazla bir bilgi yoktur. Osman Gazi'nin oğlu Çoban Bey'in doğumu ve ölümü hakkında elde bilgi yoktur. Bursa'da Balabancık Hisarı'nda bir türbesi ile türbenin korunması ve bakımı için kurduğu vakfı vardır. Neslinden Paşalı Çavuş adındaki torunun adı belgelerde geçmektedir. Çoban Bey'in oğulları, babalarının türbesinin yanına bir de cami yaptırarak arazinin gelirinden bir kısmını camiye harcanmak üzere tahsis ettirmişler. (BKS., No.107-104) Kâmil Kepecioğlu, Çoban Bey'in İznik'te Tabakhane yakınında bir mescit yaptırdığını yazmaktadır. Yine Çoban Bey oğullarının babaları adına Bursa'da bir medrese yaptırdığı yazılsa da doğruluğu kanıtlanamamıştır. Ayrıca Kepecioğlu, Balabancık kelimesinin Çoban Bey'in lâkabı olma olasılığı üzerinde de durmuştur. (Kütük I-226; I-343)
1530 tarihli tahrir defterinde, adına mahalle ve dolayısıyla mescid bulunduğu yazılsa da, bu vakfın akarına dair bir kayıt yoktur. (BOA, TT. 166: s.1)

Bazarlu Bey Vakfı

Osman Gazi'nin ortanca oğlu olan Bazarlu Bey'in, doğum ve ölüm tarihleri bilinmemektedir. İznik kuşatmasına katıldığı, Pelekanon Savaşı'nda da Osmanlı kuvvetlerine Bazarlu Bey'in kumanda ettiği bilinmektedir. Mustafakemalpaşa ilçesinin güney-doğu tarafındaki dağlık Temrezler[20] nahiyesinde Bazarlu Bey'in üç ayrı araziyi vakfettiği anlaşılmaktadır. Bu arazilerden birini yine bu bölgedeki Yurdu Zaviyesi'ne vakfeden Suhali mezraasını evlâdiyet üzere vakfetmişti. Diğer arazi ise Camandı köyünün bir kısmını içine almaktadır.[21]
Mihaliç Kazası Temrezler nahiyesi; Bazarlu Bey'den **Camandi** mezraası. (1 imam, 1 mücerred ve 367 akçe hasıl)
Bazarlu Bey'den **Suhali**(?) mezraası. (552 akçe hasıl)
Bazarlu Bey'den **Yurdu** Zaviyesi mezraası. (4 hane, 1 mücerred ve 744 akçe hasıl)

---

[20] Geniş bilgi için bkz. Sezai Sevim, "XVI. Yüzyılda Karasi Sancağı", Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü basılmamış Doktora Tezi, Ankara 1993.

[21] Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tapu Tasnif, No. 166, s. 297; TKG. Kuyud-ı Kadîme Arşivi, no: 568, vr. 108a Orhan Bey dönemi sınırları içinde birçok Bazarlu adlı köy ve çiftlik bulunmaktadır. 1530 yılında İnegöl'de Akdarma köyünde bir Bazarlu Çiftliği (19), Demürci/Bazarlu (19) köyü ile Kıragu-bazarlu mezraası (21), Bergama'da Bazarlu Çiftliği (190), Göl ve Göynük kazalarında Bazarlu mezraası (62, 96) Fart nahiyesinde Bazarlu köyü (289) olup bu köy ve mezraaların Orhan Bey'in kardeşi olan Bazarlu Bey ile ilişkisi olabilir.

Kete/Ürünlü Kazası
"Vakf-ı Türbe-i Merhum Orhan Han" için **Siği/Kumyaka** köyü. (106 Hıristiyan hane ve 22 bin akçe hasıl)

İznik Kazası
Selatin/Sultan Vakıfları
Gazi Orhan Bey'in İznik Medresesi Vakfı (Kuruluş tarihi: 761/1359)
Kozluca köyü, içindekilerle beraber İznik'teki medresesinin yanındaki evler vakfetmişti.[22]
Gazi Orhan Bey'in İznik İmareti Vakfı[23]
Söğüt'e bağlı **Gedikli** köyü; kesimcidir. (30 hane, 8 mücerred ve 6.008 akçe hasıl)
Dereköy köyü kesimcidir. (17 hane, 6 mücerred, 2 sipahizade ve 4.270 akçe hasıl)[24]
Danişmendlü köyü, kesimcidir. (8 hane, 6 mücerred ve 3.495 akçe hasıl)[25]
Cepni köyü. (34 hane Müslüman, 3 mücerred Müslüman, 3 sipahizade, 7 hane Gayrimüslim ve 27.557 akçe hasıl)[26]
Güfer köyü. Köylüler "muaf"tır. (Hasıl: 682 akçe)[27]
Hoca köyü, İznik'teki Orhan Camii'nin vakfıdır. "Vakf-ı Camii-i Orhan Bey der-İznik." (6 hane, 3 mücerred, 1 imam ve 725 akçe hasıl).[28]
İznik'de Orhan Bey Medresesi Talebeleri Vakfı
Hanım Sultan Vakfı'na ait **Hasbegli** köyü (21 hane, 5 mücerred, 1 imam ve 4.250 akçe hasıl)
Hundi Hatun Vakfı'na ait **Akköy** (1 hane, 2 mücerred, 2 hizmetkâr ve 2.285 akçe hasıl)
Karaoğlan Zaviyesi Vakfı (İznik) için **Karatekin** köyü (1 hane ve 1.150 akçe hasıl)
Orhan Bey'den; Vakf-ı Zaviye-i **Ahi Örencik'e** ait bir çiftlik. (150 akçe hasıl)[29]
Sölöz Köyü Orhanbey Camii İmaret ve Mescidi Vakfı; 1 çiftlik. (200 akçe hasıl)
Sölöz Köyü Camii Hatib ve Müezzini Vakfı
Hatice Hatun bnt. Sitti Hatun Vakfı. (Sölöz'de medrese var)
Sölöz köyü. (37 hane, 7 mücerred, 1 imam ve 19.855 akçe hasıl)
Hediyeler köyü. (16 hane, 5 mücerred ve 1.600 akçe hasıl)

---

[22] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Kozluca** vakıfdır, Orhan Beg Medresesi'ne. Mahsulat talebeye sarf olunur." (Hane çift 8, bennak 3, mücerred 2, bive 4)
[23] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Evkâf-ı İmaret-i merhum Orhan Beg."
[24] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Dereköy**, vakf-ı İmaret-i Orhan Beg."
[25] *1455 tarihli tahrir defterine göre Söğüt'e bağlıydı.*
[26] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Cepni**, vakıfdır. İmaret-i Orhan Beg bağbanlarıdır."(Bağban 18 hane)
[27] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Güfer**, vakf-ı İmaret-i Orhan Beg bağbanlar ve ellicilerdir." (Hane; ellici 5, bağban 10, bive 1)
[28] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Hocaköy** ki vakıfdır. Cami-i Orhan Beg, kim hatib olursa." (Hasıl 10 müd galle)
[29] 1530 tarihli tahrir defterine göre; "Sölöz'de; **Ahi Örencik**'te bir çiftlik yeri vardır, vakıfdır. Orhan Beg'den."

Nilüfer Hatun Zaviyesi Vakfı'na ait **Hatun** köyü. (2 hane, 2 mücerred ve 885 akçe hasıl)[30]

Amme vakıfları

Eseleme/Teseleme Hatun Vakfı'na ait; Karadiken köyü. (3 hane, 1 mücerred, 7 Gayrimüslim ve 1.305 akçe hasıl)
Sinan Paşa Vakfı'na ait **Yaros** köyü.
(İznik) "Hüsam Bey Zaviyesi Vakfı" için **Deliklikaya** köyü. (120 akçe hasıl)
"Vakf-ı Zaviye-i Hacı Çakra" (Orhan Bey Sarayı'nda Hoca) için Gürle'ye bağlı **Üregir/Üreğil** köyü. (32 hane, 12 mücerred, 7 vakıf kölesi ve 4.250 akçe hasıl. Diğer tahrirde; 4 Müslüman hane, 3 hane Gayrimüslim hane, 4 Müslüman mücerred, 3 Gayrimüslim mücerred ve 5.548 akçe hasıl)[31]
Karacalar Köyü (500 akçe hasıl)
(Orhan Bey'den) **Ali Erdicik** Zaviyesi Vakfı için 1 çiftlik. (150 akçe hasıl)
İznik'de **Hacı Hamza** Mescidi Vakfı. (imam ve müezzin için)
İznik'de **Mevlana Alaaddin-zade** Camii Vakfı'na ait bir hamam var. (1.500 akçe hasıl)
İznik'de **Çarıkçı** Zaviyesi Vakfı'na ait bir zemin. (300 akçe hasıl)
İznik'de Sarıca Subaşı Zaviyesi Vakfı'na **Sarucabey** köyü. (333 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan İznik'de **Ahi Çoban** Zaviyesi Vakfı. (500 akçe hasıl)
İznik'de **Balaban** Bey Zaviyesi Vakfı'na ait **Ayucuk** köyü. (42 hane, 13 mücerred ve 9.697 akçe hasıl)
İznik'de **Ahi Savcı** Zaviyesi Vakfı'na ait bir bağı var. (Hasıl 75 akçe)
İznik'de **Koca Ahmed** Zaviyesi Vakfı.
Orhan Bey'den Davut Fakih'e; **Hacetpınarı** köyünde bir çiftlik. (422 akçe hasıl)
Orhan Bey'den **Salur** köyünde bir çiftlik. (150 akçe hasıl)
Orhan Bey'den **Kurt** köyünde bir çiftlik. (557 akçe hasıl)

İnegöl Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Vakf-ı Geyikli Baba; Kulbar köyü[32] (10 hane, 9 mücerred), **Geyikli Baba**[33] (32 hane,

---

[30] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Hatun** köyü vakıfdır, Zaviye-i Nilüfer Hatun mütevelline, şimdi hatundur." (Hane; çift 10, bennak 4, mücerred 2) (Nilüfer Hatun Zaviyesi Vakfı, G. A:13.032. B: 9.605)

[31] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Yüregir ki Hacı Camanda/Cemaze vakfıdır, Orhan Beg'den Zaviyesi'ne." (Hane çift 51, bennak 47)

[32] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Kulbar** ki vakıfdır, Baba'ya, Bayezıd Beg Hundgâr'dan. Şimdi Şeyh, mezkur Saka oğlu Muhammedi'dir." **Kulbar** Karyesi de Yıldırım Bayezid zamanında Geyikli Baba zaviyesine bağışlanmıştır. Köy nüfusunun 19 neferden 51 nefere yükseldiği görülmektedir. Bunlardan 27'si hane, 24'ü mücerreddir.

[33] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Babayî'ler** ki vakıfdır. Orhan Beg'den Baba'ya." İnegöl'e bağlı Geyikli Baba köyü, "Orhan Bey'den Baba'ya" vakfedilmiş olup, Sakar oğlu Muhammed mutasarruf olmuştur. Kanuni döneminde "Babayî'ler" olarak kaydedilen ve 34 hane ile meskûn olan köyde, 1573 yılında 39 hane ve 19 mücerredden oluşan 58 nefer vardı.

18 mücerred) köyü ile bağ, bahçe, keten ve koz ağacı mukâtaları (4.200 akçe hasıl), Geyikli Baba köyünde hamam (1.080 akçe hasıl) ile Bursa'da kiralık dükkanlardan olmak üzere vakfın toplam 7.783 akçe geliri vardı.
"Vakf-ı Orhan Bey; **İldeniz** der karye-i **İrmiyaz**." (260 akçe hasıl)[34]
Hatib Çiftliği mezraası. (100 akçe hasıl)

Amme Vakfı
Segid Fakih[35] için **Ada-öyük/Edeöyük**'te[36] (5 hane ve 300 akçe hasıl) bir çiftlik.

Yenişehir Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları
Postin-Puş Zaviyesi Vakfı'na ait Vakıf/Vukuf köyü.[37] (15 hane Gayrimüslim, 3 mücerred, 1 imam ve 11.428 akçe hasıl) Kesimci köyüdür. Ayrıca Yenişehir içinde bir hamam (3.100 akçe hasıl), Yenişehir'de üç yerin mukâtaası vardı. (125 akçe hasıl). Reyhan Köprüsü'nün kıble tarafında üç çiftlik yeri (565 akçe hasıl) ile 3 koz ağacı (10 akçe hasıl) vakfa aitti.
İnegöl Padişah haslarından pirinç.
Barçınlı köyünde bir parça yer.
Zaviye civarında 5 müdlik yer, bir parça çayır.
Toplam olarak **Postin-Puş** Vakfı'nın 15.218 akçe geliri vardır.

"Vakf-ı Medrese-i Süleyman Paşa" (İznik'te) için **Babadya/Papatya** köyü[38] (3 hane, 1 imam) ve Karagöz'e bağlı Süleyman Paşa mezraası. (8 nefer, toplam hasıl 6.739 akçe)
Babadya köyü yakınlarında **Sarıçayır** köyü (900 akçe hasıl) ve Eğriçay.
Ereğli köyü.[39] (Müslüman 3 hane, Gayrimüslim 70 hane, 27 da Gayrimüslim mücerred.)

---

[34] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**İrmiyaz'da İldeniz oğlu** çiftlik, Kadı tasarruf eder. İmametlik çün bir çiftlik yerdir, **Orhan** Beg'den vakıfdır."
[35] **Adaöyük** köyünde de bir çiftlik yer, Kızıl Murad Zaviyesi'ne Gazi Murad Hüdavendigar'dan vakıftır. Kızı Paşa-Melek ölümünden sonra tasarruf etmiş, onun ölümünden sonra Mevlana Nureddin'e sadaka olunmuş. (TKG. KK. TT. 585, v. 308a, BOA.Mad 16016, s.5, Barkan-Meriçli 1988: 121)
[36] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Adaöyük'de Segid Faki'nün** bir çiftlik vakıf yeri var. **Orhan Beg'den Karababa** Zaviyesi'nde." Adaöyük köyünde de bir çiftlik yerde, Kızıl Murad Zaviyesi'ne, Gazi Murad Hüdavendigar'dan vakıf olmuştu. (TKG. KK. TT. 541, v. 28b) İnegöl'e bağlı Adaöyük köyünde de bir çiftlik yer evvelden Kara Baba Zaviyesi'ne vakıf iken, **Orhan Gazi** tarafından Segid Fakih'e sadaka olunmuştu. (TKG. KK. TT. 585, v. 308a, Barkan-Meriçli 1988: 121)
[37] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i Vakıf/Vukuf ki, Postinpuş Zaviyesi'ne vakıfdır ve hem ortakçılardır. Merhum Orhan Beg'den." (TKG. KK. TT. 570, v. 131, 257; Barkan-Meriçli, 1988: 239)
[38] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Babadya/Papatya** ki vakıfdır, merhum Orhan Beg'den İznik'te Mevlana Alaaddin." (Hane çift 7)
[39] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Ereğli** tabii Yalakova/Yalova, Süleyman Paşa'dan vakıfdır." (Toplam kafir 40)

Amme Vakfı

"Merhum Orhan Bey"den Akdere civarında **Sartıoğlu** köyü. (1.500 akçe hasıl)[40]

"Orhan Sultan"dan **Halka Havlı** köyünde Şeyh **Esenlü**'nin 1,5 müdlik yer/mezraası. (100 akçe hasıl)

"Sultan Orhan"dan **Toprakövüğü** civarında **Umur** köyünde bir çiftlik. (240 akçe hasıl)

Toprak-öyügi: 1530'da 14 hane, 1573'de 12 hane kayıtlıydı.[41]

Orhan Bey'den Şeyh Sevinç evladına vakıf olarak **Karakilise** köyünde bir çiftlik. (240 akçe hasıl)[42]

Orhan Bey'den Geyve'ye bağlı **Çalca** köyü.[43]

Orhan Bey'den **İsmail Fakih** Vakfı evladına vakıf olarak **Avşar** köyünde 6 müdlik bir yer. (200 akçe hasıl) (Yenişehir) Orhan Bey'den Avşar köyü. (16.011 akçe hasıl).[44]

Söğüt Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Vakf-ı Merhum Sultan Orhan: "Söğüt'te merhum Sultan Mehmed bir camii bina eyleyip Bursa'da Orhaniye Zaviyesi'nden niyabet (pay ayrıldı)."[45] Bir başka Orhan Sultan evkâfı ile birlikte toplam 2 cemaat, 588 hanesi, 180 mücerred, 1 imam, 1 camii ve 17.617 akçe hasıl.

1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Gedeleklü** tabii-i Sögüd, vakf-ı imaret-i Orhan Beg."

Amme vakıfları

Virancık köyünde **Ahmed Fakih ve Beylik Fakih** Çiftliği. (250 akçe hasıl)[46]

"Orhan Sultan"dan **Ahur**'a bağlı bir haneli **Temur** Çiftliği. (140 akçe hasıl)[47]

---

[40] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Sartıoğlu** vakıfdır, Orhan Beg'den, Aslı Beg Subaşıoğlu." (6 çiftlik yeridir)

[41] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Dobrak Öyük'inde Umur köyüdür. 1455 tarihli tahrir defterine göre; Faki'nın çiftlik Orhan Beg'den bir harab bağ yeri vardır." (BOA, TT. 166, s. 41; TKG. KK. TT. 75, v. 15/a)

[42] Kara-kilise: 1530 sayımında 12 hanelik bir yerleşimdir. 1573'de 11 hane kayıtlıydı. (BOA, TT. 166, s. 42)

[43] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Çalcaköyü** ki mülkdür, mezkur Aslı Beg, Subaşıoğlu'dan satun almış, Orhan Beg'den." (Hane çift 14, bennak 14, bive 4) 1573 yılında, 7 hane, 7 mücerrid kayıtlıydı. (TKG. KK. TT. 80, v: 49/a)

[44] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Avşar'da İsmail Faki'nin** 6 müdlik yeri vardır, vakıf, **Orhan** Beg'den."

[45] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Nahiye-i Söğüd ki vakıfdır, Orhan Beg İmareti'ne".

[46] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Örencük'de** Ahmed Faki'nin bir çiftlik yeri var, vakıfdır, **Orhan** Beg'den."

[47] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Ahur** köyünde İncioğlu Temur'un bir çiftlik yeri vardır, Vakıf **Orhan** Beg'den."

"Orhan Sultan"dan Ahur'a bağlı **Mustafa Fakih** zemini. (200 akçe hasıl)[48]
"Orhan Sultan"dan bir çiftlik. (6 hane, 3 mücerred ve 1.960 akçe hasıl)
"Orhan Han'dan Vakfı İmam-ı Camii" (Söğüt'te) **Badyak**'a bağlı **Yağunca Pelid**'te bir zemin. (70 akçe hasıl)[49]
"Zemin-i Murad Fakih der karye-i Saray". (200 akçe hasıl)[50]
1455 tarihli tahrir defterine göre; "Söğüt'de mezkur Söğüt kadısı iki çiftlik yeri var, Orhan Beg'den."

Akhisar/Karagöz/Pamukova Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

"Orhan Sultan"dan **Karaoğlan Zaviyesi**[51] Vakfı için;" **Katırözü** köyü (26 hane, 7 mücerred ve 1.180 akçe hasıl), **Hüseyin** köyü. (17 hane, 3 mücerred ve 1.146 akçe hasıl)[52]

Amme Vakfı

"Orhan Hüdavendigar"dan **Şerafettin Paşa** Zaviyesi[53] ve mescidi vakfı için verilen köyler Sakarya Köprüsü için hizmetle yükümlü.
Nefs-i **Mekece** kasabası. (13 hane, 11 mücerred, 1 imam, 1 muaf ve 6.146 akçe hasıl)[54]
Gılman-ı Mekece köyü. (25 hane, 7 mücerred, 5 köle neferi ve 18.404 akçe hasıl)
Dere köyü. (8 hane, 4 mücerred ve 1.575 akçe hasıl)[55]
Hisarcık/Yaylaki Kâki köyü. (19 hane, 10 mücerred ve 1.670 akçe hasıl)[56]

---

[48] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Ahur** köyünde Mustafa Fakih oğlu Yusuf'un yeri vardır. **Orhan** Beg'den vakıfdır."
[49] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Yoğunca Pelit**'de iki müdlik yeri vardır. Vakıf, **Orhan** Beg'den."
[50] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Kızılsaray'da Murad Fakı'nın yeri var, vakıdır. **Orhan** Beg'den."
[51] İznik'te Kara Oğlan Zaviyesi (G.:A. TT. 438): 1.153. B:9.760+fs3.312) vakfı 1360 tarihlidir. Hacı Karaoğlan diye ünlü Osman bin Yusuf'un tekkesidir. Hayatta bulundukça Hacı Karaoğlan'ı vakfa nazır ve mütevelli olması kayda alınmıştı. Suğru, Bacı, Örtülü, Sandul/Sundul, Elberk, Hüseyinler, Altuntaş köyleri ile İznik'e bağlı doğudan Keşkeş ve güneyden Gökdağı, kuzeyden Ercik ve doğudan Akçakaya, Kızılcahisar ve Sundullu sınırlarıyla Karagöz nahiyesinden **Tirse** ve **Katırözü** köyü vakfa aitmiş. Karamürsel ve Yalova'da olan fakat isimleri belirtilmemiş olan bazı köy ve araziler ile Yenişehir'deki Papatya ve Saruhanlar köyleri İznik'teki cami ve medreseye vakfedilmişti.
[52] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Katırözü, Orhan Beg'den vakıfdır,** tabi-i Tirsi." (Hane çift 19, bennak 3, mücerred 2, bive 2) **Çilekli/Katırözü** köyünde kaliteli katırlar yetiştiğinden Katırözü adını taşımaktaymış.
[53] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Evkâf-ı Zaviye-i Şerafeddin Beg**, mütevelli Mahmud Çelebi, nazır Mevlana Abdulkadir."
[54] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Nefs-i Mekece vakfı-ı zaviye-i Şerafeddin Beg.**" (Müslüman hane 10, bennak 1, mücerred 1, bive 1, *Hıristiyan çift 29, 7 mücerred*) Mekece; Paşalar Boğazı adıyla bilinen; Cambaz kayaların 3 km kuzeydoğusundadır.
[55] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Dereköy tabii-i Mekece**" (Hane çift 5, mücerred 4) Mekece'de Dereköyler mevkii adı olarak korunmaktadır.
[56] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Yaylak-i Kâki Hisarcık tabii-i Mekece**" (Hane çift 7, bennak 2)

Köprühisar'da bir mezraa. (80 akçe hasıl)
Hisarcık köyü. (20 hane, 12 mücerred ve 2.540 akçe hasıl)[57]

Ermeni Pazarı (Pazarcık) Kazası

Amme vakfı

Orhan Bey'den **Sarı Baba** Zaviyesi vakfı için **Eymir** köyü. (2 hane, 1 mücerred ve 200 akçe hasıl)[58]
Orhan Bey'den **Esri** köyünde **Şeyh İlyas**'a bir çiftlik. (250 akçe hasıl)
Orhan Bey'den **Kamanlar** köyünde bir çiftlik. (150 akçe hasıl)

Yalakova/Yalova Kazası

Orhan Bey'den "Vakf-ı Alaca Şeyh" için **Akkilise** köyü. (3 hane ve 300 akçe hasıl)[59]

Gürle Nahiyesi

Selatin/Sultan Vakıfları

Bursa'daki "Vakf-ı İmaret-i Orhan Bey" ait **Hatib** köyü. (6 hane, 4 mücerred ve 1.100 akçe hasıl)[60]
Orhan Bey'den **Pazarköyü**; çeltikçiler vardır. (55 hane, 30 mücerred, 1 imam ve 35.600 akçe hasıl)[61]
Orhan Bey'den **Terziler** köyü; çeltikçiler vardır. (15 hane, 5 mücerred ve 11.585 akçe hasıl)
Orhan Bey'den **Akköy**; çeltikçiler vardır. (30 hane, 7 mücerred ve 6.885 akçe hasıl)
Orhan Bey'den "Vakf-ı Hz. Eyüp Ensari Efendi" için **Dereköyü.** (13 hane, 6 mücerred ve 1.325 akçe hasıl)
Nadiri köyü; çeltikçiler vardır. (14 hane, 6 mücerred ve 13.000 akçe hasıl)

Amme vakıfları

İznik'te **İbrahim Paşa İmareti Vakfı**. (Orhan Bey'den ve Sultan Murad'tan)

Ada(Pazarı) Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Orhan Bey'in Hicri 724 tarihinde Mekece'deki zaviyeye yaptığı[62] vakıf ile Adapa-

[57] 1530 tarihli tahrir defterine göre Mekece'de; "Vakf-ı İmaret-i Orhan Bey" vardı. **Hisarcık** köyü bu vakfa balıydı.
[58] **Orhan Bey** ve Bayezid Bey'den **Sarı Baba** Zaviyesi'ne vakfedilen köyün 1573 yılında nüfusu kalmamıştır. (TKG. KK. TT. 585: v. 289a, Barkan-Merîçli, 1988: 161)
[59] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mezraa-i Akçakilise** vakıfdır, Orhan Beg'den Şeyh Adil oğlu Hasan tasarruf eder." (Mahsul 200 akçe)
[60] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Hatib** köy ki vakıfdır Orhan Beg'den, Gürle Camii-i Mescidi'ne." (Hane çift 8, bennak 8, mücerred 4)
[61] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Pazarköyü ve Derziler/Terziler** ki vakıfdır. Orhan Beg'den İznik'de Mevlana Alaaddin Medresesi'ne." (Pazarköy'de hane; çift 23, bennak 19, bîve 1)
[62] 1530 tarihli tahrir defterine göre Mekece'de; "Vakf-ı İmaret-i Orhan Bey" vardı. Hisarcık köyü bu vakfa bağlıydı.

zarı'nda **Emir Ali-çiftliği**, **Kaymaklu** ve **Kuyumcılu**[63] köylerinde bu köylerin mescidleri için, "Karagöz vilayetinde" **Hüseyin** köyü ve **Balcı**[64] köylerinde, tevliyetini bazı ahi, fakih ve Kadı'lara tevcih etmek amacıyla kurduğu vakıflar. Bir de Beypazarı'na bağlı **Kuyumcu** köyü vardı.[65]

Orhan Bey'den "Vakf-ı Karasu Mescidi İmamı" için **Kuyumculu** köyü. (32 hane, 18 mücerred, 1 imam, 6 çeltikçi ve 2.000 akçe hasıl)

"Vakf-ı Hatib-i Camii-i Orhan Bey" için **Beloban** köyü. (7 hane, 9 mücerred, 2 doğancı ve 1.575 akçe hasıl)[66]

"Vakf-ı İmam-ı Mescid-i Orhan Bey" için **Kaymaklu** köyü. (1 hane ve 350 akçe hasıl)[67]

Orhan Bey'den; "Vakf-ı Medrese-i Sultan Alaaddin" için **Karaca** köyü. (7 hane)

İzmit Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Orhan Bey'den "Vakf-ı Adil Faki" için İzmid-Kandıra'da **Senir-Kezen** köyü. (18 hane, 8 mücerred, 1 imam ve 1.415 akçe hasıl)

"(İzmit'te) Vakf-ı İmam-ı Camii-i Orhan" ve "Vakf-ı İmam-ı Mescid-i karye-i **Kandıra**" (Orhan Bey Camii) için bir çiftlik.

Gebze Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

"Vakf-ı Camii-i Gökbüze/Gebze" (Orhan Bey'den) iki köy.

Orhan Bey'den **Danişmend-viran** köyü. (7 hane, 4 mücerred ve 607 akçe hasıl)

Orhan Bey'den **Kardal** köyü. (40 hane Hıristiyan, 10 Hıristiyan mücerred ve 7.838

---

[63] **Kuyumcullu** ve **Karasu** köyleri, **Orhan Gazi** zamanında uçbey komutanlarından Konuralp Bey tarafından feth olunmuştu. İlk yerleşim yeri Çamköprü'dür. Bu yol, eski Karadeniz ipek yoludur. (1455 tarihli tahrir defterine göre hane 10, bennak 5, mücerred 2)

[64] 1530 tarihli tahrir defterine göre Orhan Bey'den verildiği yazılıdır. (24 hane, 11 mücerred ve 1.635 akçe hasıl) **Bacıköy** ve **Eğriçay** köyü çok eski köyler olsa da boşaldığı sanılmaktadır. Sonra bazı aileler, 1880 yılı göçünden sonra Eğriçay köyüne gelerek yerleştikleri bilinmektedir.

[65] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Kuyumculu ki vakıfdır, Orhan Beg'den ve Murad Beg'den mescide." "Beypazarı'na tabii **Kuyumcu** Mezraası'nda Lütfullah Çiftliği demekle maruf yer vakıf olup, nesli münkati" olduktan sonra Tapdık Emre evladından Hacı Abdullah'a sadaka olunmuş. (TKG. KK. TT. 585: v. 376a, Barkan-Meriçli 1988: 701)

[66] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Beloban** ki vakıfdır. Orhan Beg'den ve Murad Beg'den. Hatib olan tasarruf edermiş." (Hane 7, bennak 6, mücerred 5) **Sapanca'ya bağlı Beloban/Beloyan**; (Balaban'a dönüşmüş olabilir. Nitekim Bacı köyünde Balaban mevkii vardır.) **Adapazarı Orhan** Camii için, Orhan Bey tarafından vakfedildi. "Karye-i Beloyan vakfdur, Orhan Bey'den. Ada (Pazarı) Camii'nin hitabetine her kim hatîb olur ise tasarruf ider." (BOA, TT. 733: 326) Osmanlı Arşivi'ndeki bir başka belgeden 1330'lu yıllarda Adapazarı'nda yaptırılan Orhan Camii'nin, Sapanca'ya bağlı Beloyan köyü halkı, tamire muhtaç oldukça sözü edilen camiyi tamir etmeleri karşılığında avarız-ı divaniyeden muaf tutulduğu kayıtlıdır.

[67] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Kaymaklu** ki vakıfdır, Orhan Beg'den mescide. Mevlana Yusuf Fakih tasarruf edermiş." (hasıl 250 akçe)

akçe hasıl)
Gebze'de **Turabeg** köyü, bazdar tımarı olup 5 hane doğancı vardı. (200 akçe hasıl)[68]

Amme Vakfı
Orhan Bey'den; "Vakf-ı Şemsi Şeyh" için **Şemsişeyh** köyü. (6 hane, 1 mücerred ve 1.525 akçe hasıl)
Orhan Bey'den; **Akpınar** mezraası. (2.220 akçe hasıl)
Orhan Bey'den; **Çongara** köyünde bir çiftlik. (250 akçe hasıl)
Orhan Bey'den; **İlyas Bey** Zaviyesi vakfından bir yer.

Göl (Gölpazarı) Kazası
"Orhan Bey'den nefs-i Göl'de merhum Mihal Bey bir zaviye bina idüp, mezkûr zaviye içün bir hamam bina idüb vakf etmiş. Zikrolan hamam harab olub imarete muhtacdır ve zaviye-i mezbur dahi mu'attaldır, deyü kayd olunmuş."
Amme Vakfı
"Orhan Sultan"dan **Çomaklu** mezraasında **Polad** mevkiinde bir zemin. (2 hane 160 akçe hasıl)
Orhan Han'dan **Kavacık** mezraasında **Musa Şeyh** Çiftliği. (1 hane, 220 akçe hasıl)
Orhan Han'dan **Akpınar** mezraası. (1 hane, 250 akçe hasıl)
Orhan Han'dan **Hızır Şeyh**'de 5 müdlik yer. (165 akçe hasıl)
Orhan Bey'den **Kösediken**'de Ahmed Fakih zemini. (2 hane, 160 akçe hasıl)

Yenice Taraklı Kazası
Amme Vakfı
Orhan Sultan'dan **Toy** deresinde **Halil Fakihoğlu** mezraası. (2 hane, 150 akçe hasıl)

Geyve Kazası
Amme Vakfı
Orhan Bey'den İshak Fakih evladına vakıf olarak **Firuz Çiftliği**. (550 akçe hasıl)
"Orhan Sultan'dan" Alan Arkı'nde 3 kıtaa yer. (120 akçe hasıl)

Akyazı Kazası
Amme Vakfı
"Orhan Padişah"tan; köprü hizmeti için Şeyh İsmail'e **Çalıca** mezraası. (10 hane 5 mücerred ve 1.216 akçe hasıl)[69]
İshak Fakih'e **Saruçayır** Çiftliği (300 akçe hasıl) ve bir çiftlik (110 akçe hasıl) ile bir zemin yeri (150 akçe hasıl) vakfedilmişti.

---

[68] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Turabeg** Çiftliği tabii-i Bursa."
[69] "Mezra-ı **Çalıca** vakfdur, Orhan Bey'den. Şeyh İsmail tasarruf ider imiş. Mukayyed der-defteri-i Kirmastî. Şimdi mezkurun (Şeyh İsmail'in) evladı evladından **Derviş İsmail**, Minnet ve Bâli ve Yusuf mutasarruflardur. Ellerinde Orhan Hüdâvendigâr'dan hükm-i hümayunları var (...)"

"Orhan Padişah"den köprü için **Punda** köyünde **Savcı** Çiftliği, **Dinsüzsuyu** Köprüsü için vakfetmişti. (215 akçe hasıl) Yine Punda civarında **Murad Danişment**'e bir mezraa vakfedilmişti.
Hendek'te **Yahya Şeyh**'e iki parça yer.

Göynük Kazası

Orhan Bey'den Kılaguz Şeyh'e Harmankaya mezraası. (2 hane)[70]
Ahi Sevindik mezraası. (260 akçe hasıl)

Adranos/Orhaneli Kazası

İlbise köyü; Orhan Gazi tarafından **Kayaglu/Kaygulu Bey'e** mülk olarak verilmiş, eşkincili mülk imiş. Köyün mülkiyeti Fatih Sultan Mehmed tarafından bozulup tımara kaydedilmiştir. Sultan II. Bayezıt yeniden eşkincili mülk olarak vermiş. (11 hane, 8 mücerred ve 1.781 akçe hasıl)
Bugün İlbise olarak anılan bölgedeki köyler şunlardır; **Koçi, Ortaköy, Başköy, Süleymanbey/Beyköy ve Çınarcık.**
Adranos Şeyhler/Şıhlar köyünün **Şahin Baba Zaviyesi'ne** I.Murad Yıldırım Bayezid dönemlerinde vakfedildiği görülmektedir. Zaviyeye daha sonra vakıf azadlılarının mutasarrıf olduğu, Hüseyin'den sonra **Şahin Baba** evladından Ala'üddin'in şeyh olduğu, zaviyeye bağlı olarak 19 neferin kaydedildiği görülmektedir. (KKA.TD 585, v. 324a)

Ulubat Nahiyesi

Selatin/Sultan Vakıfları

Hz. Eyüp el-Ensari Vakfı'na ait **Balcı** köyü. (42 hane, 16 hane mücerred ve 6.823 akçe hasıl)[71] Ayrıca **Çatallar ve Kocaşlı** köyü.
Eymisöz köyü. (32 hane, 21 hane mücerred ve 5.320 akçe hasıl)[72]
Namazlagu köyü. (12 hane, 4 hane mücerred, 1 imam ve 2.155 akçe hasıl)[73]

---

[70] **Kulaguz Zaviyesi için Muttalib** köyünde bir çiftlik yeri, kadimden vakıf iken mensûh olub tîmâra verildiği ancak daha sonra Seydi Mahmud adındaki dervişe sadaka olunduğu belirtilmektedir. (TKG. KK. TT. 541: v. 25b)
[71] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Balcı köyi** vakıfdır, Orhan Beg'den ve Tuğrul Beg'den Mihaliç kadısı olanlar yermiş." (Hane çift 28, bennak 27, mücerred 5) **Balcı Zaviyesi** Bergama'da beylik yerleri ve yaya yerleri arasında olduğu belirtilen 120 akça hasıllı bir çiftlik yerin Balcı Zaviyesi'ne vakfedilmiş olduğu, meşihatının ise Seydi Ali'ye sadaka olunduğu görülmektedir. (TKG. KK. TT. 580: v. 144b)
[72] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Eymisöz köyi Orhan Beg'den** ve Tuğrul Çelebi'den vakıfdır. Mihaliç kadısı olanlar yermiş." (Hane çift 29, bennak 35, mücerred 10)
[73] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Namazluglu** vakıfdır, **Orhan** Beg'den, Mihaliç kadısı olan tasarruf edermiş." Karacabey'e bağlı eski bir köy. 1530 tarihli tahrir defterine göre Ulubat nahiyesine bağlıydı. 1530 tarihli tahrir defterine göre köyde 25 hane yaşamaktaydı.

Toyhisar/Tophisar Nahiyesi

Amme Vakıfları

Vakf-ı Karaca Paşa; Damağıl ve **Turnuç** köyü. (21 hane, 5 mücerred, 4 nefer kesimci 3 hane Gayrimüslim, 4 Gayrimüslim mücerred ve 12 nefer vakıf kölesi, toplam 9.462 akçe hasıl)[74]

Mehmed Ağa evlad vakfı için **Karaca Baba** köyü. (5 hane, 6 mücerred ve 2.292 akçe hasıl)[75]

1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Esemen** Seydi vakıfdır, Orhan Beg'den."

Manyas Nahiyesi

Amme Vakıfları

Orhan Bey'den **Hacetpınarı** ve **Ballık** köyleri. (422 akçe hasıl)

Orhan Bey'den **Salur** köyünde bir çiftlik. (150 akçe hasıl)

Orhan Bey'den **Fart** nahiyesine bağlı bir çiftlik. (557 akçe hasıl)

Sındırgı ve Sorma Nahiyesi

Amme Vakıfları

"Sultan Orhan"dan; **Burak Dede'ye** "vakf-ı evlad etmiş." (Aşağıdaki köylerin toplam hasılı 4.200 akçedir)

Orhan Bey'den; **Burak Dede** köyü. (20 hane)

Orhan Bey'den; **Sarımusalar** köyü. (20 hane, 6 mücerred, 1 imam)

Orhan Bey'den; **Tutluk** köyü. (11 hane, 2 mücerred)

Orhan Bey'den; **Alucala/Aluca-atlu**(?) köyü. (16 hane, 4 mücerred, 1 imam)

Orhan Bey'den; **Başviran** köyü. (28 hane, 8 mücerred, 1 imam)

Aydıncık/Edincik Nahiyesi

Amme vakıfları

Gömeç çiftliği vakfı. (80 akçe hasıl)[76]

Tarhala Kazası[77]

Selatin/Sultan Vakıfları

"Vakf-ı Mescid ve Muallimhane-i Orhan Bey" için hamam (600 akçe hasıl) ve bağ vakfetmiştir. (130 akçe hasıl)

---

[74] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mezraa-i Ahi Turuca vakıfdır,** Orhan Beg Meç Hatun'dan Toy Hisar tevabiinde."

[75] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mezraa-i Kayaca/Karaca Paşalu Şeyh Çiftligi vakıfdır,** Orhan Beg'den." (Ayrıca bak. TKG KK. .TT. 580: v. 86)

[76] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mezraa-i Gömeç oğlu Şeyh** Hızır elinde ki yer, Orhan Beg'den" vakıfmış. Gömeç mezraası ise yine burada bulunan Gömeç Zaviyesi'ne vakıftır. Murad Hüdavendigar'dan vakıf olan mezraa Şeyh Yusuf oğlunundur. Diğer bir mezraa ise Gömeç mezraasına tabi Cevher Lala Bey'in mülkü olan, **Cevher Lala** mezraasıdır.

[77] **Tarhala**, adı zamanla Darkale olarak değişmiştir. Bugün Soma-Manisa'ya bağlı bir köydür.

C- Süleyman Paşa Vakıfları

Süleyman Paşa, Orhan Gazi'nin büyük oğludur. Babasının yerine sultan olması için yetiştirildiği halde, babasından önce bir av sırasında attan düşerek vefat etmişti. Orhan Gazi'nin büyük oğlu olup, annesi Nilüfer Hatun'du. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye, başka bir deyişle Avrupa'ya geçişinin öncüsü ve sembolü olan Süleyman Paşa, "Rumeli Fatihi" olarak bilinir. Bolayır'da imareti civarında yaptırdığı türbeye gömülmüştür. Kendisi için daha önce yaptırdığı Yenişehir'deki türbe boştur. Bursa, Yenişehir, Göynük, Geyve, Akyazı, İzmit, İznik ve Gelibolu'da imaret, cami medrese, kervansaray, mektep ve mescit gibi eserler inşa ettirmiştir.[78]

Süleyman Paşa için babası Orhan Bey tarafından **Hacı Karaoğlan Zaviyesi Vakfı** kurulmuştur. (Kuruluş tarihi: 761/1360)

İznik kazasına bağlı Karagöz nahiyesinde kendi tasarrufundaki **Tirse**[79] köyü ve **Katırözü** yaylağını bütün hukuk ve kapsamıyla vakfetmiştir.

(İznik) Süleyman Paşa Camii Vakfı için dükkanlar, bağlar vakfedilmiştir.

(İznik) Süleyman Paşa Camii İmamı Vakfı için bir zemin var. (200 akçe hasıl)

Karagöz/Akhisar/Pamukova Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Süleyman Paşa'dan Karaoğlan Zaviyesi Vakfı için akarat köyleri:[80]

Makri/Mugri köyü. (13 hane, 7 mücerred ve 8.412 akçe hasıl)[81]

Bacı köyü. (24 hane, 10 mücerred ve 5.241 akçe hasıl)[82]

Eğriçay köyü. (13 hane, 6 mücerred ve 520 akçe hasıl)[83]

---

[78] "İznik'in fethinden sonra Orhan Gazi burasının idaresini oğlu Süleyman Paşa'ya verdi. Taraklı Yeniçeri ve Göynük'ün halkı bu yerleri kendi istekleriyle Süleyman Paşa'ya teslim etti: "Süleyman Paşa ol kadar adl etti kim, ol vilayetin halk iderlerdi kim, nolaydı, bunlar bize kadim zamandan beg olaydı. Çok köyler bu müslümanları gördüler ve müslüman oldular." (Aşıkpaşazade 2003: 102)

[79] Bizans tarihinde Tirse tekfurluğu diye anılan **Tirse** harabeleri üzerine kurulmuş köy, bir söylenceye göre, içlerinde Kemaliye köyüne adını veren Kemal Dede'ninde olduğu; Emevi orduları önce Beğce'yi (Mekece) fethetmiş, daha sonra **Rinsel/Tirse** Tekfurluğu üzerine yürümüş. 1309 yılında Akhisar'ın Osmanlılar tarafından fethinden sonra Müslüman olan halkının baskıları sonucu Tirse tekfuru teslim olmuş. 1938 yılında Tirse adı **Kemaliye** olarak değiştirildi.

[80] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Zaviye-i Karaoğlan ki mütevellisi Karaoğlan oğlu **Ahi Mustafa**."

[81] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Megri/Muğri**, vakıf-ı imaret-i merhum Süleyman Paşa ortakçılardır." (Hane ortak 5, çift 2, bennak 3, bive 2) Yenişehir'e bağlı olan **Bakırköy/Magri** köyü olmalıdır.

[82] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Bacı köy ki, Karaoğlan vakfıdır.**" (Hane ortak 15, çift 5, bennak 12, mücerred 5, bive 4) Samanlı Dağları'nın eteklerindeki, Çakıllar adlı yerde kurulmuştu. Doğuda Hayrettin, güneyde Eğriçay, Fevziye, batıda İsabalı, kuzeyde Akçakaya ve Hüseyinli köyleri ile komşudur. Eski Bacı köyü civarında, Bizanslılara alt saray ile anıt mezar olduğu bilinmektedir.

[83] 1455 tarihli tahrir defterine yeralan **Eğri Çayı** köyü, Mekece ile Fevziye köyünün arasında kurulmuştur. Doğusunda Fevziye, batısında Mekece kuzeyinde Pınarlı Bacı ve Şeyhvarmaz köyleri ile çevrilidir. Hüseyinli, Karapınar ve Sondul köylerinin akrabaları olan Türkmen Karabağ Yörüklerinden 12 hanenin önce Kıranyurt'a, sonra Eğriçay köyüne gelip yerleşerek ve köyün nüfusunu arttırmışlar. Bugünkü köyün daha da büyümesini sağlayarak köyün esas kurucuları olmuşlardır.

Kastamoni köyü. (28 hane, 11 mücerred ve 1.925 akçe hasıl)[84]
Çakallu köyü. (4 hane, 1 mücerred ve 578 akçe hasıl) (1455 defterinde bu köy yoktur.)
Katırözü köyü. (26 hane, 7 mücerred ve 1.180 akçe hasıl)
Hüseyin köyü. (17 hane, 4 mücerred ve 1.146 akçe hasıl)
Orhan Beg'den; 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Tersiye'de Emirali** Çiftliği."[85]
Vakf-ı Süleyman Paşa (Akhisar **Desbina** köyü civarında 4 çiftliği vakfetmiş).
Gazi Murad Han'dan; vakfedilen **Ahmed Fakih** mezraası. (400 akçe hasıl)

Amme Vakıfları

Ahi İlyas Zaviyesi Vakfı için: "Sakarya Köprüsü'ne hizmet ederler" **Yılanda (Balanda/Bağlarbaşı)**[86] köyü (21 hane, 7 mücerred ve 2 bin akçe hasıl), **Çökre-i Kebir** köyü. (16 hane, 7 mücerred ve 1.546 akçe hasıl)[87]
Süleyman Paşa'dan Kara(ca) Ahmed Zaviyesi vakfı için **Eynel/Eyne** köyü. (250 akçe hasıl).[88]
Süleyman Paşa'dan Sakarya köprüsü hizmeti için **Mide** köyü. (9 hane, 5 mücerred ve 256 akçe hasıl)[89]
Süleyman Paşa'dan **Dedik** mezraası. (400 akçe hasıl)[90]
Süleyman Paşa'dan **Yunak** köyüne bağlı **Okçu Osman** Çiftliği. (250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Çağlayık** köyü. (2.366 akçe hasıl)[91]

---

[84] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Kastamoni tabi-i Tirsi merhum Orhan Beg'den vakıfdır.**" (Hane çift 13, bennak 6, bive 4)

[85] **Tersiye/Esence,** Orhan Camii'nin Orhan bey tarafından vakfedilmiştir. 'Karye-i Tirsi'de Emir Ali Çiftliği vakıfdır. **Orhan bey** tâbe serâhudan mezkûr köyün mescidine imaret itmek için. Yahya Fakih veledi vakfiyyet üzere mutasarrıf imiş. Elinde Padişah Bayezid Hüdâvendigâr ve Murad tâbe seâhümâlardan mukarrernameleri var. (BOA, TT. 733: s.328) Aşağı Sakarya Vadisi'nde, Adapazarı'nın doğusunda, Erenler ilçesine bağlı Büyükesence/Tersiye mahallesi (köyü), Küçükesence Mahallesi/köyü arasındaki Tersiye Tepesi'nde yapılmış bir Bizans kalesi vardır. Adapazarı-Hendek karayolu üzerindeki Erenler/Büyük Esence köyünde ise halen Orhan Camii ayaktadır.

[86] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Yılanda ki vakıfdır.** Süleyman Paşa'dan Ahi İlyas'a. Hasıl zaviyede timur köprü hizmeti"nde bulunurlarmış. (Hane çift 11, bennak 8, mücerred 3, bive 3)

[87] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Çekre/Çökre ki vakıfdır.** Süleyman Paşa'dan Köprü hizmeti için Ahi Sadık tasarruf edermiş." (Hane çift 7, bennak 8, bive 1) **Gökbalı Abdal Zaviyesi** Akhisar'ın Çökre-i Sagir köyü iki hisse olup, evvelde Gökbalı Abdal'ın vefatından sonra Dedebali ve evladından Mevlana Kasım tarafından tasarruf edilen karye, Sakarya Köprüsü'ne hizmet için avarızdan muaf ve müsellem tutulmuştur. (TKG. KK. TT. 585: v. 341a, Barkan-Meriçli 1988: 496)

[88] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Eynel ki vakıfdır.** Merhum Süleyman Paşa'dan Karaca Ahmed Seydi'ye."

[89] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mede/Mide** ki, vakıfdır, Süleyman Paşa'dan köpriçin Ahi Hamza'ya verilmiştir." (Hane çift 2, bennak 1, mücerred 1, bive 1)

[90] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mezraa-i Delük(Dedik-Dede Beg) ki vakıfdır.** Süleyman Paşa'dan." (Mahsul 190 akçe)

[91] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Çağlayık ki vakıfdır.** Merhum Süleyman Paşa'dan." (Hane çift 2, bive 2)

Süleyman Paşa'dan **Bednosviranı** köyü. (15 hane, 6 mücerred ve 1.058 akçe hasıl)[92]
Süleyman Paşa'dan **Dede Kadıoğlu**'na **Abdalviranı** mezraası. (250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Taslakçı** mezraası. (330 akçe hasıl)[93]
Süleyman Paşa'dan **Abdal Şeyh** mezraası. (250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Ahmed Şeyh** mezraası. (370 akçe hasıl)[94]
Süleyman Paşa'dan Kervansaray hizmeti için **Kirasiye** mezraası. (9 hane, 4 mücerred ve 731 akçe hasıl)[95]

Akyazı Kazası

Süleyman Paşa'dan Çaypazarı Camii Vakfı'na ait Beklanvid köyü. (4 hane, 2 mücerred ve 4.350 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Kozani** Camii Vakfı. (Öşrü kovan 3)
Süleyman Paşa'dan amme vakfı olarak **Kargalı** köyünde bir çiftlik (200 akçe hasıl), **Buriyacı** köyünde bir çiftlik (225 akçe hasıl) ve 5 müdlik **Çarığıkuru** köyünde yer vakfetmiştir. (500 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Hacıoğlu** köyünde **Hasan Çiftliği**. (400 akçe hasıl)

Yenice-Taraklı Kazası

Amme Vakıfları

Süleyman Paşa'dan **Kutbaddin Fakih** evladına Aksu köyü. (38 hane, 16 mücerred, 1 imam ve 5.578 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan üç müdlik bir mezraa **Sabaalanı**. (200 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Dündar Bey** Mezraası. (150 akçe hasıl) (Dündar Bey'e verilmiş)
Süleyman Paşa'dan **Emir Şeyh** zemin yeri. (4 hane, 1 mücerred ve 165 akçe hasıl)
Halil Şeyh'e Halil Fakih mezrarası.

Ada(Pazarı) Kazası

Amme Vakıfları

*Süleyman Paşa'dan **Göl Camii** için Bokluca Çiftliği. (hasıl 700 akçe)*

---

[92] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Batnazöreni** ki Süleyman Paşa vakfıdır." (Hane çift 14, mücerred 3)

[93] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Taslakçı Mustafa** ki vakıfdır. Süleyman Paşa'dan." (Hasıl 200 akçe)

[94] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Ahmed Şeyh** bir çiftlik yeri vakıfdır. Murhum Süleyman Paşa'dan." (Hasıl 210 akçe)

[95] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Kirasiye/Kersiye** ki Süleyman Paşa'dan vakıf olmuş ve hayli zamandan beru harab olmuş." (15 nefer) Pamukova'ya bağlı **Kazımiye** köyü; Osmanlıların çevreye yayılmasından sonra küçük bir Bizans Tekfurluğuna ait olan harabelerin üzerine kurulmuştur. Tekfurluğun adı **İnkirse/İnkilise** imiş. Köyün kurulduğu yerin tekfurluk merkezi olduğunu gösteren Bizans kalıntısı sur kalıntılarıyla kilise kalıntısı ve kayalara işlenmiş kabartmalar halen mevcuttur.

Süleyman Paşa'dan **Hamza** köyü. (8 hane, 3 mücerred ve 1.250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Yiğitviran**'a bağlı **Mahmud Şeyh** Çiftliği. (6 hane, 270 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Derecik**'e bağlı **Musa Şeyh** Çiftliği. (2 hane 160 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Derecik** köyü **Musa Şeyh** Çiftliği. (4 hane, 8 mücerred ve 280 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Tuzaklı** mezraası **Ahmed Fakih** ve Davut Fakih zemin yeri. (3 hane 170 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Tepe** mezraası. (270 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Künbed'de** bir çiftlik yeri. (120 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan Kozcalar mezraası **Pusad Şeyh**[96] Çiftliği. (250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Dükanönü** mezraası bir çiftlik yeri. (160 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Gökçekaya** mezraasında **Esenlü Şeyh** zemin yeri. (3 hane, 1350 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Köprücüler** köyü. (6 hane, 1.260 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **İl-mümin** mezraası **Kırıkoklu** zemin yeri. (170 akçe hasıl) Bu yer, İsmail b. Süleyman Paşa'dan imiş.
Süleyman Paşa'dan **Pelid-viranı** mezraasında **Mahmud Şeyh** Çiftliği. (210 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Aktaş** mezraası **Saru Şeyh** zemin yeri. (140 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Karaağaç** mezraası. (4 hane, 8 mücerred ve 280 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Elmakolu** mezraası. (2 hane ve 131 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Kuruin** mezraası **Çağırsa** zemin yeri. (160 akçe hasıl)

Geyve Kazası

Geyve Gazi Süleyman Paşa Camii Vakfı: 1331 yılında Geyve'nin fethettikten sonra bölgenin yönetimini Süleyman Paşa'ya geçmişti. Gazi **Süleyman Paşa** bu camiyi 1331-1356 yılları arasında yaptırmış olmalıdır.

Amme Vakfı

Süleyman Paşa'dan Şeyh Resul vakfına **Kurdalanı/Karabey** köyü. (48 hane, 14 mücerred ve 5 bin akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Ahur** köyü. (48 hane, 14 mücerred ve 5 bin akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Geyve** kazası. (700 akçe)
Süleyman Paşa'dan **Mehmed Şeyh Vakfı'na Pelüdözü/Koçum** mezraası. (5 hane, 6 mücerred ve 570 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan 8 müdlik yer. (500 akçe hasıl)

---

[96] Yenişehir'e bağlı **Pusadlu** köyü olmalıdır. Bu köy boşalmış, mezra haline gelmiş. "Beş çiftlik boz yer ve bir hass çiftliği ve otuz koz ağacı var" diye defterde tasvir olunmuştur. (TKG. KK. TT. 7: v. 23/a)

Süleyman Paşa'dan **Saraycık** köyü. (4 hane, 250 akçe hasıl)[97]
Süleyman Paşa'dan **Bağraz** Çiftliği. (100 akçe hasıl) (Süleyman Paşa evladından imiş)

Göynük Kazası
Selatin/Sultan Vakıfları
Göynük Süleyman Paşa Camii Vakfı köyleri (Toplam hasıl 11.674 akçe)
Bir hamam. (5.940 akçe)
Bir hamam zemini ve bir parça harap bağ mukataası. (30 akçe).
Değirmenözü mezraası. (200 akçe hasıl).
Eskihisar köyü. (5 hane, 2 mücerred).
Kürnüç köyü. (8 hane).
Hacılar köyü. (1 hane, 550 akçe hasıl).
Boyaluca mezraası. (300 akçe hasıl).
Gölcük meraasında **Taş** Çiftliği. (170 akçe hasıl).
Süleyman Paşa vakfı toplamı hasılı 7.859 akçedir

Amme Vakıfları
Süleyman Paşa'dan **Tonsa** köyünde **Abdal-Şeyh** Çiftliği. (6 hane ve 280 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Gölözü** mezraasında **Ahi Ali** zemini. (300 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Büküler** mezraasına bağlı **Bağdad-Şeyh** Çiftliği. (160 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Bayındır** köyünde bir mezra. (110 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Bölücek** köyü. (8 hane ve 450 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Büküler** mezraası. (200 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Badaman** köyü. (10 hane, 5 mücerred, 1 imam ve 1.259 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Çirkin-boğaz** mezraası. (200 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Danişmendoğlu** mezraası. (1 hane, 2 mücerred ve 200 akçe hasıl).
Süleyman Paşa'dan **Delüce-kaya** mezraası. (60 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Demürlü-kilise** mezraası. (310 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Erbasan** mezraası. (1 hane ve 174 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Eşek-kirişi** zemin. (160 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Göllü-viran** köyü. (3 hane ve 161 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Hacılar** köyü. (3 kıtaa)

[97] Saraycık köyü 1487 yılında hariçten ekildiği anlaşılmaktadır. Nitekim bu köyün adına 1530 ve 1573 yılı tahrir defterlerinde rastlanmadığı gibi, adı geçen köyün "harab" halde olduğu son mufassal defterde belirtilmektedir. Hassa karyesi olan Saraycık'ın mukaatası yıllığı 100 akçeden Aravud derbendi kâfirlerine verilmişti. (BOA, TT. 23: s. 108; TT. 166, s. 29; TKG. KK. TT. 80: v. 212/a-b)

Süleyman Paşa'dan **Çirkin/Digin-Boğaz** mezraasında Halil-Şeyh yeri. (3 hane ve 243 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Güvenç-Şeyh** zemin. (60 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Esredik** mezraasında **Hoca-Fakih Çiftliği**. (300 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **İlistanoğlu** mezraası. (3 hane ve 250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Falanos** mezraasında **İlyas-Şeyh** vakıf yeri. (12 neferi ve 280 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan Falanos mezraasında **İzzüddin** Çiftliği. (180 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Embanos** mezraasında **Karabaşlu** Çiftliği. (vakıf kölesi 5 nefer ve hasıl 400 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Kara-Şeyh** mezraası. (160 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Kavak** mezraası. (200 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Falanos** köyünde **Kızılyer** adlı mevki.
Süleyman Paşa'dan **Kavak** mezraasında **Ömer Şeyh** Çiftliği. (1 hane ve 180 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Satı** mezraası (260 akçe hasıl), diğer **Satı** köyünde. (3 kölesi nefer, 3 mücerred ve 225 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Kavak** köyünde **Segidyeri** mezraası. (5 hane, 1 mücerred ve 120 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Temürtaş** zemini. (250 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Toprak-öyücek** mezraası. (4 hane ve 248 akçe hasıl)[98]
Süleyman Paşa'dan **Koz-alanı** mezraasında **Turhan Şeyh Çiftliği**. (5 kölesi nefer ve 350 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Zaferanlık** mezraası. (1 hane ve 150 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Yusuf-Şeyh** bin **Polad** mezraası. (160 akçe hasıl)
Süleyman Paşa'dan **Eski Hisar** köyünde **Oruç Beyoğlu** bir zemin. (270 akçe hasıl)

Bolu Livası Borlu/Safranbolu Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Süleyman Paşa'nın camisine ve medresesine vakıf için Nefs-i **Borlu/Safranbolu** kasabası (3.100 akçe hasıl) ve **Remeldes** mezraası. (2 hane, 1 mücerred ve 895 akçe hasıl)
Kapulu Özü köyü. (62 hane, 10 mücerred ve 20.648 akçe hasıl)

Mengen Kazası (Bolu Livasına bağlı)

Mengen'de Taysı Divanı'nda Mehmed Fakih'e 8 müdlik yeri (191 akçalık), Süleyman Paşa nişanıyla.

[98] Göynük'ün **Toprakköyücek** mezraasında, **Çiledar Şeyh** Zaviyesi'ne vakıftır. Çiledar Şeyh evladından Şaban oğlu Yusuf'un mutasarrıfı bulunduğu vakfı daha sonra oğullarından Lütfi, Abdi ve Seydi tasarruf etmişlerdi. (TKG. KK. TT. 585: v. 442a, Barkan-Meriçli 1988: 583)

Mengen'de **Hatun Akçeliği** köyünde Kılaguz oğlu Mahmud Fakih'e, Süleyman Paşa zamanından imamet için vakıftır. (64 akçe hasıl)
Mengen'de **Rükneddin** Divanı'nda Turpaşa için, 211 akçalık yer, Süleyman Paşa zamanından imamete vakıftır.
Mengen'de **Kasra** Divanı'nda 388 akçalık yer imamete vakıftır. Süleyman Paşa nişanı vardır.
Mengen'de **Taysı** Divanı'nda İmam Nazir Fakih için, 8 müdlik yeri, imamet için vakıftır. Süleyman Paşa nişanı vardır. (6 hane, 286 akça hasıl)
Viranşehir'de **Sevindik** Divanı'nda 138 akçalık yer, Süleyman Paşa zamanından imamete vakıftır.

Mudurnu Kazası (Bolu Livasına bağlı)

Mudurnu'da Fınducak köyünde, 158 akça geliri olan yer, Süleyman Paşa'dan imamet üzere vakfedilmiş.
Mudurnu'da Uzunöz köyünde bir yer, Mevlana Murad Fakih için imamet için vakıftır. Süleyman Paşa'dan nişanı var. (Hane; 14 hane, 1 mücerred ve 413 akçe hasıl)
Mudurnu'da Tuti köyünde, Kılağuz Fakih'e bir yer yer, Süleyman Paşa'dan imamet için vakıftır. (Hane; 2 hane, 1 mücerred ve 121 akçe hasıl)
Mudurnu'da Gelinözü köyünde, 120 akça geliri olan yer, Süleyman Paşa'dan imamete vakıftır.
Mudurnu'da Saruot köyünde, Özüşeyh Zaviyesi'ne ait olan yer, Süleyman Paşa'dan imamet ve hitabet için vakıftır. (Hane; 12 hane, 1 mücerred ve 518 akçe hasıl)
Mudurnu'da Dereköy'de ve Pelidözü köyünde, 616 akça geliri olan Nasreddin Hoca Çiftliği denilen yer, Süleyman Paşa'dan imamete vakıftır.

Biga Livası (Bolu Livasına bağlı)

Selatin/Sultan Vakıfları

"Vakf-ı merhum Süleyman Paşa"nın Edremit'teki camisi için **Susığırı** köyü. (2.000 akçe hasıl)
"Vakf-ı Süleyman Paşa" için **Danişmendlü köyü**. (50 akçe hasıl).
Savcı Çiftliği demekle ünlü çiftliği, Süleyman Paşa evladına vakfedilmiş. (150 akçe hasıl)

Ezine Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Süleyman Paşa ve Sultan I. Murad'tan; **Kemallü Camii** imamı için **İkizlü** köyü. (14 hane, 3 mücerred, 1 imam ve 931 akçe hasıl)

Amme Vakıfları

Süleyman Paşa ve Sultan I. Murad'tan **Abdurrahman Zaviyesi** için **Ömer Danişmendlü** (Abdurrahman) köyü. (18 hane, 6 mücerred, 1 imam, 1 kethüda, 1 müezzin ve 4.794 akçe hasıl) Aynı vakfa ait Ezine içindeki hamamdan 5.760 akçe kira

geliri vardı.

Süleyman Paşa'dan **Ahi Yunus Zaviyesi** için **Ezine** kasabasında iki mahalle vakfedilmiştir: Camii Mahallesi (37 hane, 5 mücerred, 1 imam, 1 müezzin 2 ellici) ve **Yahşibey** Mahallesi (38 hane, 3 mücerred, 1 ellici) Toplam vakfın hasılı 3.619 akçedir.

Ömer **Danişmendlü** köyü. (18 hane, 6 mücerred, 1 imam, 1 müezzin, 1 kethüda ve 4.800 akçe hasıl)

Lapseki Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Gazi Hüdavendigar ve Süleyman Paşa tarafından nefs-i Lapseki'deki camiye vakfedilen köyler:

Has köyü. (54 hane, 20 mücerred ve 15.325 akçe hasıl)

Çam köyü. (43 hane, 14 mücerred ve 13.397 akçe hasıl)

Çeltikçi köyünde Sinan Paşa Çiftliği. (300 akçe hasıl)

Amme Vakıfları

Süleyman Paşa ve Gazi Hüdavendigar'dan Ezine'deki **Abdurrahman Zaviyesi** için **Bozan/Burunili** köyü, (11 hane, 14 mücerred ve 2.632 akçe hasıl) ve **Çerdikenlü/Elbeg(?)** köyü. (11 hane, 10 mücerred ve 4.008 akçe hasıl) Aynı vakfa ait **Kafirviranı** köyü ile Lapseki'de ayrıca 5 müdlik bir yer vardı. (881 akçe hasıl)

İzmit Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Süleyman Paşa'nin İzmit'teki camisine vakfedilen köyler:

Kadıköyü. (4 hane, 3 mücerred ve 4.490 akçe hasıl)

Çınarlıdere köyü. (4 hane, 1 mücerred ve bir hamam-ı kebir ile 1.140 akçe hasıl)

Nadirşah köyü. (9 hane, 7 mücerred ve 745 akçe hasıl)

Derecik köyü.

Alişah köyü. (9 hane, 2 mücerred ve 750 akçe hasıl)

Amme Vakfı

Süleyman Paşa'dan **Kemer Abdal** köyü. (3 hane ve 400 akçe hasıl)

Süleyman Paşa'dan **Bekir Bey** köyü. (600 akçe hasıl)

Süleyman Paşa'dan **Yortan** köyünde bir çiftlik.

Süleyman Paşa'dan **Emirce** köyü. (1 hane ve 230 akçe hasıl)

Mihaliç Kazası Temrezler Nahiyesi

Amme Vakıfları

Süleyman Paşa'dan **Ali Seydi** köyü. (10 hane, 3 mücerred ve 1.181 akçe hasıl)

Süleyman Paşa'nin İzmit'teki medresesinin vakfına ait Kirmastı'de **Kızılcaelma** köyü. (9 hane, 2 mücerred ve 1.024 akçe hasıl)

Süleyman Paşa Gelibolu Vakıfları

***(Bu bölüm; Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan Süleyman Paşa'nın Gelibolu* Vakıfları'na ilişkin "BOA. Mad.2" nolu deftere göre düzenlenmiştir.)**

Gelibolu Kazası

Bolayır'daki zaviyesi için Gelibolu kasabasındaki mahalleleriyle 6 köy vakfedilmiştir. Ayrıca bazı cemaatler de vakfedilmiştir.
Çangarlı köyü. (Hane; 54 çift, 20 mücerred)
Doğanarslan köyü. (Hane; 52 hane, 42 mücerred)
Ereğlice Ali köyü. (Hane; 1 Müslüman çift, 2 Müslüman mücerred, 1 bennak, 56 Gayrimüslim hane, 70 Gayrimüslim mücerred)
Esterne köyü. (Hane; 36 Gayrimüslim çift, 15 nim çift Gayrimüslim, 91 Gayrimüslim mücerred, 44 Gayrimüslim bennak)
Mirefte/Mürefte köyü, kadim kabakullukçulardır. (Hane; 5 Müslüman hane, 4 Müslüman mücerred, 131 Gayrimüslim hane, 173 Gayrimüslim mücerred)
Harablu köyü. (Hane; 6 Müslüman hane, 6 Müslüman mücerred, 41 Gayrimüslim hane, 43 Gayrimüslim mücerred)
Kadıköyü. (Hane; 4 çift, 4 nim çift, 3 mücerred)
Kirasiye/Kerese köyü. (Hane; 95 Gayrimüslim hane, 83 Gayrimüslim mücerred)
Seydi Kavağı/Kavaklı köyü, tüm mahalleleriyle. (4 mahallesi ile tuzla vakıftır)
Timurcalu/Demireli köyü. (Hane; 16 çift, 15 bennak, 23 mücerred, 1 imam)

Malkara Kazası

Aksakal köyü. (Hane; 34 hane, 24 mücerred)
Alpagud/Bulgur köyü. (Hane; 27 hane, 21 mücerred, 30)
Aytemur/İğdemir köyü. (Hane; 24 hane, 22 mücerred)
Babayiler köyü. (Hane; 30 hane, 18 mücerred)
Ballı İlyas köyü. (Hane; 44 hane, 33 mücerred)
Ballu Süle köyü. (Hane; 28 hane, 7 mücerred)
Bey köyü. (Hane; 31 hane, 15 mücerred)
Beyoğlu köyü. (Hane; 34 hane, 28 mücerred)
Bunak köyü. (Hane; 33 hane, 33 mücerred)
Çalış köyü. (Hane; 28 hane, 30 mücerred)
Delüler köyü. (Hane; 46 hane, 21 mücerred)
Emrelü/Emirali köyü. (Hane; 25 hane, 8 mücerred)
Esendik köyü. (Hane; 21 hane, 9 mücerred)
İshaklu/İshakça köyü. (Hane; 26 hane, 21 mücerred)
Kara Ahi köyü. (Hane; 51 hane, 25 mücerred)
Karakoca köyü (Hane; 24 hane, 13 mücerred)
Kastamanoni/Kestanbuli köyü. (Hane; 51 Gayrimüslim hane, 28 Gayrimüslim mücerred)

Karaküşi/Kırmanşl köyü. (Hane; 44 hane, 24 mücerred)
Kulakçı köyü. (Hane; 50 hane, 33 mücerred)
Müstehab/Müstecab köyü. (Hane; 35 hane, 18 mücerred)
Pirgos köyü. (Hane; 43 hane, 24 mücerred)
Saba/Haba Saban (?) köyü. (Hane; 51 hane, 26 mücerred)
Şeyh Halil köyü. (Hane; 28 hane, 27 mücerred)
Tatarlar köyü. (Hane; 51 hane, 22 mücerred)
Yenice köyü. (Hane; 22 hane, 11 mücerred)
Yuva/Borı(?) köyü. (Hane; 14 hane, 13 mücerred)

Ferecik Kazası

Erendik Viranı köyü. (Hane; 37 hane, 22 mücerred, 48 hane, 31 mücerred)
Eyne Bey b. Hacı Yahşi'ye ait **Eynebey** cemaati.

Gümülcine Kazası

Nevruz Fakih köyü (Hane; 74 hane, 26 mücerred)
Aşgar ve **Bademlü** cemaati

D- Sultan Gazi Murad Hüdavendigar Devri Vakıfları

Murad Hüdavendigâr veya Gazi Hünkâr (1326–1389) olarak anılan Sultan I. Murad, Osmanlı Devleti'nin üçüncü sultanıdır. Babası Orhan Gazi, annesi Nilüfer Hatun'dur. Babası Orhan Gazi döneminde 95 bin km^2 olan devlet toprakları onun döneminde yaklaşık 500 bin km^2 kadar genişlemiştir. Kendisine "hükümdar", "bey" anlamına gelen "hüdavendigâr" unvanı verilmişti. Edirne'yi alarak Balkanlara geçmiş ve Balkanlar'da fetihler yapmaya başlayarak Osmanlı Devleti'nin sınırlarını genişletmişti. 40'ın üzerinde savaşı yönettiği ve hiç yenilmediği çeşitli kaynaklarda söylenmektedir. I. Kosova Savaşı'ndan sonra savaş alanını gezerken bir Sırp askeri tarafından zehirli hançerle öldürüldü. 1362-1389 yılları arasında Osmanlı Devleti'ni yönetti.

Kete/Ürünlü Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

1455 tarihli tahrir defterinde; Evkâf-ı Kapluca adıyla anılan ve Gâzi Hündkâr İmâreti'ne vakfedilen köyler şunlardır: Mudanya, Kurşunlu, Tuzakluköy, Domalı, Evciler/Avcılar, Yağmalarköy, Dereköy, Güneylü, Gögez Baraklu, Karagöz/Karaköy, Çalışlar, Delülerköy, Mürsellü, Uzuncuk, Ağrasköy, Germendilerköy/Kiremidiler, Gündüret, Bağlu, Akçakilise, Kızılköy, Şeyhlerköy, Mürsellerköy, Gökviran Kiraslu-köy, Gökçeviranköy, Çonkaraköy, Gökbınar, Yeniceköy, Misi, Dereköy, Karaman, Hamidler, Denişler, Biğados ve Sitos/Eşekyedi, Kavak ve Koçiköy, Bilâdiyânus, İzvâdî, Armudköy, Hatunköy (harâb), Mümin-Ece, Çeltükçi, Kükürdlü, Yeniceköy/Yahşibeğ, Nefs-i Kapluca, Uğurlugöl Kıranı, Temürhisar, Demirkapı.
Sultan I. Murad'ın Kapluca(İmaret) Vakfı'na dair geniş bilgi, Niyazi Topçu'nun makalesinde yeralmaktadır. Bu bölümde, diğer vakıflar ele alınacaktır.

Sögüd Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Sultan Murad Hüdavendigar, Bursa'daki Orhaniye Vakfı için; Söğüt'te iki cemaat. (Toplam 568 hane, 185 mücerred, 1 imam olmak üzere 14.016 akçe hasıl).

Amme Vakfı

Kızılsaray köyünde **Murad Fakih** Çiftliği. (200 akçe hasıl)
Kadim vakıf olup Sultan Murad'dan **Şeyh Ömer'e, Karadona/Karadere** köyü civarında Şeyh Ömer mezraası. (230 akçe hasıl)[99]

[99] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Karadona ki vakıfdır.** Kadimden yetleri zayi' olmuş ve tanuklık ve rahli ve Halil Beg merhum nişanıyla."

Eynegöl/İnegöl Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Sultan Murad vakfı için; **Baba** köyü **İshak Ede** çiftliği (3 hane, 960 akçe hasıl)[100]
İnegöl'deki hamam, Gazi Hüdavendigar Camii'ne vakfedilmiş. (1.260 akçe hasıl)
Kızıl Murad oğluna **Coci/Koçi** köyü. (17 hane, 5 mücerred, 7 çift olmak üzere 4.083 akçe hasıl)[101]

Amme Vakıfları

Karagöz'e bağlı **Şeyh Ali** köyü. (210 akçe hasıl)[102]
Develü Hacı Çiftliği. (450 akçe hasıl)[103]
Barioğlu Çiftliği. (320 akçe hasıl)
Emir Sultan Vakfı'na ait **Kadimi/Hüseyin Hisarı**[104] köyü (26 hane, 10 mücerred ve 3.125 akçe hasıl) ve **Zindancık** köyü. (24 hane, 2 mücerred ve 22.489 akçe hasıl)

Karagöz (Akhisar/Pamukova) Kazası

Gazi Hüdavendigar'dan **Kâki** mezraası. (1 hane 385 akçe hasıl)[105]
Aslıhan mezraası. (1.250 akçe hasıl)

Yalakova/Yalova Kazası

Amme Vakıfları

Mehmed Bey ve Hamza Bey Zaviyesi vakfından **Çalca** köyü. (43 hane, 13 mücerred)[106]

---

[100] **Elvan Seydi** Zaviyesi için İnegöl'e bağlı **Baba köyündeki "İshak Ede Çiftliği"**, Elvan Seydi'ye vakıf olarak verilmişti. Elvan Seydi'den sonra evladından Hüseyin oğlu Hamza ve kardeşi Arif tasarruf etmiş. 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Baba köyünde İshak Ede** çiftlik ve koru Gazi Hündkâr Murad Han." Ede Üyüği'nin avarız vergisinden muaf tutulmuştu. Gazi Hüdavendigar'ın vakıflarına ait olan Yaya köyünde **İshak Ecesi**, Karagöz köyünde Şeyh Ali ve yine aynı köye bağlı Ede Öyüğü adlı çiftlikler ile Süpürdi köyünde Sultan Murad vakfına ait olan Emir Hacı, Orhan Bey'in vakfı olan, Ede Üyüği'nde Seyyid Fakıh çiftliği ile üç müdlük genişliğe sahip Ahi Yusuf adlı çiftlikler vardır. (TKG. KK. TT. 585: v. 307a; BOA, Mad, No: 16016: v. 4; Barkan-Meriçli 1988: 117)

[101] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Ada-öyük'de** Kızıl Murad Zaviyesi'nin bir çiftlik vakıf yeri vardır. Merhum Gazi Hündkâr'dan." Kızıl Murad Zaviyesi'ne vakıf olan bu köy, "helallik" olarak **Kızıl Murad** oğluna temlikte bulunmuş, Kızıl Murad oğlundan kızı Paşa-Melek'e mülk olarak geçen İnegöl'e bağlı Koçiköy'ü sonra Gazi Hüdavendigar İmaretine sarf olunmasını şart koşmuştu. 1573 yılında köyde 35 hane ve 35 mücerred vardı.

[102] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Karagöz'de** Şeyh Ali Çiftlik vakıfdır. Gazi Hündkar nişanıyla."

[103] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Mezraa-i Develi Hacı Çiftlik**, Gazi Hündkar'dan vakıfdır." Gazi Hüdavendigar'dan olan Develü Hacı Çiftlik mezraası, son olarak da Hacı, nam-ı diğer Çayır ve Doğancı mezraaları.

[104] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Kadimi** vakıfdır. Murad Beg'den İznik'de Rükneddin Medresesi'ne ki Gazi Hündkar Medresesi'dir, kim müderris olursa tasarruf edermiş." Önceleri *Hüseyinhisarı ve Hüseyinalanı* olarak da anılmaktaydı.

[105] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Karye-i Kâki vakıfdır**. Merhum Murad Beg'den." (Mahsul 210 akçe)

[106] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Çalca vakıfdır**, İmaret-i Yakut Paşa ki, Hamza Beg oğludur." (3 çiftlik yürür)

Musa Danişmend Evladı vakfından (Murad Han'dan) **Yaylacık** mezraası. (hasıl 100 akçe)

İznik Kazası

Amme Vakıfları

"Gazi Murad'dan" **Hızır İlyas Faki** vakfından **Alacaatlu** Çiftliği. (hasıl 560 akçe)
Gazi Hüdavendigar'dan Halil Paşa için **Maraga** köyü. (41 hane, 14 mücerred, 2 imam, 1 muaf, 1 müezzin ve 28.613 akçe hasıl)
Gazi Hüdavendigar'dan Halil Paşa için **Maraga**'ya bağlı **Hamzabey** köyü. (8 hane, 1 seyyid ve 1.685 akçe hasıl)[107]
Gazi Hüdavendigar'dan Halil Paşa için **Tacir** köyü. (18 hane, 5 mücerred, 1 muaf ve 2.306 akçe hasıl)
Gazi Hüdavendigar'dan Halil Paşa için **Uluviran** köyü. (4 hane ve 357 akçe hasıl)

Yenişehir Vilayeti

Amme Vakıfları

"Vakf-ı Zaviye-i Şeyh Akbıyık" için **Mehmedbey** köyü. (7 nefer gulam/köle ve 4.835 akçe hasıl)[108]
Alaman köyü. (2.800 akçe hasıl)[109]
Gölcük köyünde Hasan Fakı'ya bir zemin. (210 akçe hasıl)[110]
Kadim vakıflardan **Köprühisar**'da bir çiftlik. (500 akçe hasıl)[111]

---

[107] 1455 tarihli tahrir defterine göre; *"Karye-i **Hamzabey** ki vakıfdır, merhum Hayreddin Paşa'nın mescidine ve türbesine."*

[108] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mehmedbeg tımar-ı Nayiboğlu, Hündkâr zamanında **Anastos** yermiş, **Akbıyık Tekkesi**'ne vakıf." Aşıkpaşa-zade'nin "Tevarih-i âli Osman" adlı eserinde beraber sefere katıldığını anlatarak zikrettiği kuruluş döneminin önemli dervişlerinden olan Kıdvetü's-salikin ve'l-arifin Akbıyık'ın -nevverallahü merkadehu-, Yarhisar tevabiinde **Kureyş** Dağı'nda bulunan zaviyesine vakfedilen akarlar arasında Yarhisar'a bağlı 8 nefer vakf-ı gulaman ile meskûn Akbıyık köyü, Yenişehir'e tabi 20 nefer Gayrimüslimin ile 4.835 akça hasılı bulunan İmad köyü vakfetmişti. (TKG. KK. TT. 570: v. 260; TKA. TT. 580: v. 28; Barkan-Meriçli 1988: s.244) Vakfa Şeyh Akbıyık'tan sonra oğlu Habibullah oğlu Abdullah mütevelli, Şeyh Emirullah ise nazır olmuşlardır. Habibullah oğlu Zayfullah oğlu Nasrullah Çelebi son olarak vakfa tasarruf etmişlerdir. (TKG. KK. TT. 585: v. 298b; Barkan-Meriçli, 1988: 147)

[109] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Alaman** tımar-ı Atmacacı Hızır." (2 bin akçe hasıl) Yenişehir ilçesine bağlı eski bir köy. Atmacacı Hızır'ın tımarı olan köyde XVI. yüzyılda 8 çiftlik yeri vardı. Sultan **I. Murad** tarafından **Şehzade Hatun**'a mülklüğe verilmiş. Sonra **Şehzade Hatun** bu yeri **Sinan Bey**'e bağışlamış, o da köyü Edirne'deki İmaretine vakfetmiştir. Köy atmacacı imiş. Halen, **Makri/Yolören** yakınlarında olan **Alaman Çayırı** denilen yerdir. XV. yüzyılda M.Kemalpaşa civarında Temrezler Yayalası'nda da bu adı taşıyan bir köy vardı. Bu ikinci köyün yeri, **Kapaklıoluk** köyü yakınlarında, **Alaman** sırtı olarak anılmaktadır.

[110] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Gölcük'de **Hasan Faki'nin** bir çiftlik vakıf yeri var. Gazi Hündkâr'dan."

[111] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Köprühisar'da **Dündar Beg** vakıf kadısı marifetiyle bir çiftlik yeridir."

Yegan (Reyhan) Paşa[112] Zaviyesi vakfına ait **Yoğurdukara** köyü.[113] (14 hane, 4 mücerred, 1 imam, 3 vakıf köle) Aynı vakfa bağlı **Ayas**[114] ve **Zağanos** mezraalarında iki çiftlik (10.950 akçe hasıl) ile bir kervansaray mukâtası vardı. (400 akçe hasıl) Bursa'da bir hamam (5.400 akçe), 14 dükkan vardı. **İğdir** çiftliği (30.910 akçe hasıl) ile başka köyler vakfedilmiştir.
Yunus köyü. (270 akçe hasıl)

Yarhisar Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Yarhisar'da merhum Gazi Hüdavendigar'ın camisi için bir hamam yapılmış. (1.890 akçe hasıl)

Amme Vakıfları

Murad Hüdavendigar'dan **Ayvacık** köyü. (5 hane ve 1.010 akçe hasıl)

Toyhisar/Tophisar Nahiyesi

Amme Vakıfları

Hundi Hatun türbesi vakfından **Aksakal** köyü. (33 hane, 7 mücerred, 1 imam ve 5.099 akçe hasıl)[115]
Vakf-ı Zaviye-i ve mebcid **Runguş Paşa** vakfından **Boz İbrahim** köyü. (3 hane, 1 mücerred ve 2.190 akçe hasıl)[116]
Tuğrul Bey Zaviyesi vakfından **Oğuz** köyü. (200 akçe hasıl)[117]
Abdi köyü. (625 akçe hasıl) Mihaliç kazasına bağlı tımardır.[118]
1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Tanluca Şeyh mezraası**, Gazi Hündkâr'dan."

Gebze Kazası

"Gazi Murad Han'dan" "Vakf-ı der Ahmed Fakih" için bir zemin (100 akçe hasıl).

---

[112] İnegöl nefsinde **Barioğlu**'nun bir çiftlik yerini Hacı Karagöz'den satın alan İshak Paşa, Mevlana **Yegan Gazi** mezarı demekle meşhur mezara vakfetmiştir. Baba Mehmed ve kardeşi Derviş Mehmed'in hizmet ettiği mezara hizmetçi olarak son tahlilde Hüseyin'in ismi zikredilmekte olup, akarından elde edilen hasıl 320 akçadır.

[113] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Yoğurdıkara** vakf-ı zaviye **Reyhan Paşa** ki, merhum Sultan Gazi Hündkâr'dan."

[114] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Küçük **Ayas** köyünde **Şeyh Kıran'un** bir çiftlik yeri var, Orhan Beg'den." (Mahsul 230 akçe)

[115] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Toyhisar**'a bağlı **Aksakal**; tımar-ı Mustafa, merhum Sultan Murad Han Hündkâr'dan." (Hane çift 32, bennak 11)

[116] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Toyhisar'a tabii **Boz İbrahim** vakıfdır, Gazi Hündkâr'dan, Mihaliç'de **Runguş Paşa** zaviyesine şimdi Mamak mütevellidir." (Hane çift 3, bennak 2)

[117] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Toyhisar'a tabii Evkâf-ı Zaviye-i **Tuğrul** Beg, **Oğuzlu köyde** iki çiftlik var, **Alubad/Ulubad**'da."

[118] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Abdi** oğlanları vakıfdır, Gazi Hündkâr'dan."

Yoros Kazası

"Gazi Hüdavendigar'dan" Hızır Fakih v. Ahmed Fakih için bir mezraa. (3 çiftlik).

Göl (Gölpazarı) Kazası

Amme Vakfı

Akova mezraasında **Ahi Gündüz** Çiftliği. (150 akçe hasıl)
Menteşe Şeyh zemini. (100 akçe hasıl)

Yenice Taraklı Kazası

Amme Vakfı

"Sultan Hüdavendigar"dan Murad Şeyh oğluna bir zemin. (200 akçe hasıl)
"Sultan Hüdavendigar"dan Göynükbelen'de Musa Şeyh'e bir zemin. (1 hane, 3 mücerred ve 185 akçe hasıl)
"Sultan Hüdavendigar"dan Kavacık mezraası. (130 akçe hasıl)
Gazi Hüdavendigar'dan Selim köyünde bir zemin. (5 hane ve 150 akçe hasıl)

Aydıncık/Edincik Nahiyesi

Amme Vakıfları

Murad Hadavendigar'ın Edincik'te bir hamamı vakıftır. (7.070 akçe gelir)

Behram/Kızılca Tuzla Kazası

Selatin/Sultan Vakıfları

Sultan I. Murad'ın Behram'da yaptırdığı medrese vakfı için **Lavut** köyü. (106 hane, 10 mücerred ve 7.951 akçe hasıl) Hasılı medrese ve öğrencilerine verilmekteydi.[119]
Medine-i Münevvere vakfı köyleri: Dereköy avarızdan muaftır.[120] (180 akçe hasıl)
Babaderesi köyü,[121] (265 akçe hasıl) **Dereköy**'ye bağlı bir çiftlik. (150 akçe hasıl)[122]

Amme Vakfı

Mehmed Bey'e ait vakıf köyü **Kızıl** köyü. (37 hane, 18 mücerred, 1 imam ve 6.160 akçe hasıl) Köyün reayası avarızdan muaftır.[123]
Mustafa Fakih vakfına ait, **Kızılköy**'de bir çiftlik. (175 akçe hasıl)

---

[119] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Lavut köyü ki nefs-i Tuzla'dır.** Gazi Hündkâr'un camii mescidine vakıfdır."
[120] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Hasıl-ı Tuzla** ve mahsulat **Dereköy ve Babaderesi'dir, imarete.**" (Hane çift 39, bennak 31)
[121] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Baba Deresi**'nde mütevefa **Danişmend** Oruç Beg dutageldügi yer Gazi Hündkâr'dan muaf ve müsellem olupgelmişdir."
[122] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Dereköyü'nde** Hızır oğlu Hacı **Fakih** dutageldügi çiftlik."
[123] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Kızıl köyünde bir çiftlik yiru Kırbanluca'da yer yaruk iki degirmendir. Gazi Hündkâr nişanıyla Çelebi Fakih tasarruf etmekte."
[124] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Sazlu'da** İsmail Danişmend dutageldügi çiftlik, Gazi Hündkâr'dan."

İmam için **Sazlu**'da bir çiftlik. (50 akçe hasıl)[124]
Emir Hüseyin tasarrufunda **Ağaca Ali** Çiftliği. (600 akçe hasıl)[125]

Adranos/Orhaneli Kazası

Amme Vakfı

Şeyhler köyü. (11 nefer, 150 akçe hasıl)[126]
Durud Mescidi'ne **Perçin** köyü. (17 hane, 12 mücerred ve 1.211 akçe hasıl)
Harmancık'a bağlı **İbrahim Fakih** mezraası. (3 nefer, 600 akçe hasıl)

Akyazı Kazası

Amme Vakfı

Sultan Murad'tan **Bedil** köyü. (17 hane, 3 mücerred ve 1.976 akçe hasıl)
Sultan Murad'tan **Tepecik köyü**. (200 akçe hasıl)

Geyve Kazası

Amme Vakıfları

Toka köyü. (3 hane ve 355 akçe hasıl)
Turud Fakih köyü. (160 akçe hasıl)
Şeyh Hasan Vakfına ait **Bedir** mezraası. (362 akçe hasıl)

Kütahya Livası

Vakf-ı karye-i **Seydi**, merhum Gazi Hüdavendigar'dan **Mehmed Seydi** ve **Ali Seydi** nam kimesnelere vakfetmiştir. (31 hane, 7 mücerred ve hasıl 1.819 akçe)
Eğrigöz'e bağlı **Şap-hane** köyü, Hüdavendigar hassı imiş. (hane 40, mücerred 33 ve hasıl 2.718 akçe)
Karye-i **Çakır-sazı** tabii-i Kütahya. **Şah Çelebi** ve Gazi hüdavendigar ve Bayezıd Hüdavendigar vakfetmiştir. (hane 38, mücerred 7)
Ayrıca **Sekizkamış, Eski Yapılcan, Sarayardı** ve **Göbeklütaş** mezraları da, Gazi Hüdavendigar döneminde **Şah Çelebi**'ye vakfedilmiş.

---

[125] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Ağaca Ali** köyünde bir çiftlik yer ki, vakıfdır. Kadim beglerinden Şimdi Ağaca Ali."
[126] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Şeyhler** ki vakıfdır, Gâzi Hüdâvendigâr'dan."

E- Diğer Vakıflar

Çandarlı Halil Bey/Paşa Zaviyesi Vakfı

Çandarlı **Kara Halil Hayrettin** Paşa, ünlü Çandarlı ailesinin kurucusudur. 1364-1387 yılları arasında Sultan I. Murad devrinde başvezir oldu. Bazı kroniklere göre ahilerden olan Kara Halil, Osman Gazi zamanında *Bilecik* kadısı, sonra İznik ve Bursa kadısı oldu. Osmanlı Devleti'nin kurumlarının büyük bölümünü kuran devlet adamı olarak tanındı. 1387 yılında yaşamını yitirdi. İznik ve Serez'de eserleri vardır. Halil Bey'in oğulları olan Ali ve İbrahim Paşa'lar da önemli birer devlet adamı olup çok sayıda vakıf kurmuştur.

Mısri Hatun mezraası. (tımar ve zeaamet 1.262 akçe hasıl)[127]

İznik Kazasına bağlı **Akalanı** köyü. (19 hane, 12 mücerred ve 1.379 akçe hasıl)

İznik Kazasına bağlı **Otaş/Eytaş** köyü. (6 hane, 1 mücerred ve 2.634 akçe hasıl)

Gürle'ye bağlı **Akköy.** (12 hane, 3 mücerred ve 12.696 akçe hasıl)

Çavuşlu Çiftlik; zemin ve bağ var. (6 hane)

Halil Paşa vakfı'na ait Sultan Murad'dan **Yalova**'nın **Çukur** köyü. (19 hane, 3 mücerred, 1 imam ve 1.039 akçe hasıl)

Ve **Bayad** mezraası.

Manyas kazasına bağlı **Salur** köyü (77 hane, 25 mücerred, 1 imam) ve **Esen** köyü. (55 hane, 12 mücerred, 1 imam olmak üzere toplam 17.752 akçe hasıl)

(Çandarlı) İbrahim Paşa ve Halil Paşa vakfı köyleri

Altıntaş köyü. (17 hane, 11 mücerred ve 4.170 akçe hasıl)

Yuvalar köyü. (27 hane, 3 mücerred ve 5.134 akçe hasıl)

Uralğra köyü. (23 hane, 6 mücerred, 1 imam)

Pelitli köyü. (42 hane, 12 mücerred ve 13.200 akçe hasıl)

Gököz köyü. (17 hane, 10 mücerred ve 3.615 akçe hasıl)[128]

Timurtaş köyü. (3 hane, 1 mücerred ve 4.076 akçe hasıl)

Katırboylu köyü. (4 hane, 5 mücerred ve 820 akçe hasıl)

(Çandarlı) İbrahim Paşa Vakfı köyleri

Akçeşehir köyü. (15 hane, 4 mücerred ve 3.288 akçe hasıl)

Daneler/Dayeler köyü. (19 hane, 13 mücerred ve 5.974 akçe hasıl)

Mürsellü köyü. (15 hane, 5 mücerred)

Görmez köyü. (17 hane, 7 mücerred, 1 imam, 1 muaf ve 3.381 akçe hasıl)

Akhisar (Pamukova)

---

[127] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Mezraa-i **Mısri Hatun** tabii-i **Akhisar** bir çiftlik yeridir."

[128] Pamukova'ya bağlı bir köydür. Köyün **Kurtbelen** adlı eski yerleşim alanı, eskiden büyük ve zengin bir Ermeni köyü idi.

[129] E.25 Karayolu'nun kuzey kenarında, **Sarayüstü Tepesi** ve **Göktepe** tepelerinin güneyindeki düzlükte kurulmuştur. Doğusunda Oruçlu, batısında Pınarlı-Bacı köyü, kuzeyde **Paşalar** ve **Pınarlı**, güneyde ise Fevziye köyü ile sınır ve komşudur.

Hayrettin köyü. (26 hane, 5 mücerred ve 5.620 akçe hasıl)[129]
Sondullu köyü. (24 hane, 9 mücerred ve 3.165 akçe hasıl)[130]
Yakacık köyü. (12 hane, 5 mücerred ve 800 akçe hasıl)
Bir çiftlik yeri. (500 akçe hasıl)

Çandarlı Ali Paşa Vakfı

Ali Paşa'nın (b. Hayreddin Paşa) Bursa'daki imaret ve mescidi için Yenişehir'deki **Dere** köyü. (9 hane, 4 mücerred ve 6.349 akçe hasıl)[131]
İstanbul'daki imaretine **Kavaklı** mezraası. (2 hane, 3 köle)

Lala Şahin Paşa Vakfı (Kuruluş tarihi: 749/1348)

Orhan Gazi ve Sultan I. Murad devri komutanlarından. Süleyman Paşa'nın ölümü üzerine Rumeli'ye gönderilen Şehzade Murad ile beraber fetihleri sürdüren Lala Şahin Paşa, Orhan'ın ölümü üzerine, beylerbeyi yani ordu komutanı olarak atandı. Edirne'yi ve daha sonra Filibe ile Zağra'yı aldı. 1348 tarihli vakfiyesinde babasının adının Abdülmuin olarak görülmesi, küçük yaşta devşirilerek Müslüman terbiyesi üzere yetiştirilmiş bulunduğu ihtimalini güçlendirmektedir. Lala Şahin Paşa ile Bolu'nun Alpagut köyünü, 1393 tarihli vakfiyesiyle zaviyesine vakfeden Şahin Lala bin İzzeddin karıştırmamalıdır. Orhan Gazi zamanında, 1348 tarihinde, Bursa'da medrese, Kirmastı/M.Kemalpaşa'da cami ve zaviye vakfetmiştir.
1455 tarihli Kirmastî Defteri'nde Orhangazi'nin Gemiç köyünü, Sultan Murad Han, Şahin Lala oğlu Mehmed Bey'e mülk olarak vermiş. O da zaviyesine vakfetmiş. Kirmastı çarşısındaki 28 dükkan da vakfa aitti. Bazı vakıf köyleri Medine-i Münevvere Vakıfları arasına girmiştir.
Mümin-ili köyü. (106 hane, 38 mücerred)[132]
Çölmekçi/Çömlekçi köyü. (6 hane, 5 mücerred, 1 imam ve 1.899 akçe hasıl)[133]
1521 tarihli tahrir defterine göre **Behram** köyünde 8 hane, 3 mücerred, 1 bennak

---

[130] Eski adı **Sondul** olan **Pınarlı** köyü, **Pınarlıbacı** köyü doğuda Hayrettin, güneyde Fevziye ve Eğriçay, kuzeyde Hüseyinli ve Çilekli, batıda ise İsabalı köyü ile komşudur. Kıranyurt'a yerleşen aileler önce, bugün Çilekli köyü sınırları içinde kalan Keşkeş'lere, oradan Ortaören mevkiine göç etmişler. Sonra Sondur adı verilmiş. 1962 yılına kadar Sondur olan köyün adı Pınarlı oldu. Zamanla köyün 3 km güneyindeki Durak'a göç başlamış, tüm köy halkı buraya inmiş. Daha sonra **Bacı** köyü ile birleşen köyün adı **Pınarlı Bacı** olmuştur.

[131] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Dereköy**, merhum Ali Paşa'nın mülküdir. Bursa'da zaviyesine vakıfdır."

[132] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Müminili** ki **Şahzade** Hatun'dan Medine'ye vakıfdır. Evvelde **Şahin Beg** yirimiş." (hane 53, bennak 52)

[133] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Çömlekçi** ki **Şahin Beg** imareine vakıfdır." (Hane çift 15, bennak 8, mücerred 1, bive 1)

[134] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Behram** vakıfdır, **Şahin Beg** İmareti'ne."

ve 6 çift kayıtlıydı.[134]
Sultan Murad Hüdavendigar'dan **Yenice** köyü. (32 hane, 25 mücerred ve 3.345 akçe hasıl)[135]
Lala Şahin Paşa'nın oğlu Mehmed Bey'in İznik'teki zaviyesi vakfına ait **Yenice** köyü. (12 hane, 7 mücerred ve 13.510 akçe hasıl)
1521 tarihli tahrir defterine göre **Ateri** köyünde 36 hane, 22 mücerred, 15 bennak kayıtlıydı.[136]
1521 tarihli tahrir defterine göre **Gerdeli/Güdeler**, köyünde 3 hane, 1 bennak kayıtlıydı.[137]
1521 tarihli tahrir defterine göre **Üçbeyi** köyünde 12 hane, 3 mücerred, 3 bennak ve 9 nim çift kayıtlıydı.[138]
1521 tarihli tahrir defterine göre **Çördük** köyü. (17 hane, 7 mücerred, 8 bennak 5 çift kayıtlı)[139]

---

[135] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "**Yeniceköyü** vakıfdır, **Şahin Beg** İmareti'ne." Başlangıçta, Sultan Murad tarafından **Şahin Lala** oğlu Mehmed Bey'e mülk olarak verildiği anlaşılmaktadır. (Lala Şahin Oğlu Mehmed Bey Zaviyesi G.:A:13.510.B: 16.929)
[136] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Ateri** köyü ki, **Şahin Beg** Zaviyesi'ne vakıfdır."
[137] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Geredeli** vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne."
[138] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Üçbeyi** vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne.
[139] 1455 tarihli tahrir defterine göre; "Karye-i **Çördük** vakıfdır, Şahin Beg İmareti'ne."

Ek. 2

MURÂD HÜDÂVENDİGÂR'IN BURSA VAKFİYESİ ve VAKIF KÖYLERİ[1]

Niyazi Topçu

Tarihte Hüdâvendigâr ünvanıyla anılan Sultan I.Murâd; Bursa fatihi Orhan Gâzi'nin oğludur ve Osmanlı padişahlarının üçüncüsüdür. 1326 yılında Nilüfer Hâtun'dan dünyaya gelmiş olup, devrin en ünlü hocaları tarafından askeri ve idari konularda yetiştirilmiştir. Babasının ölümü üzerine 1359 yılında tahta geçen I.Murâd, saltanatı süresince özellikle Balkanlar'da büyük zaferler kazanmış, Bulgaristan ve Sırbistan'ı Osmanlı topraklarına katmıştır. 1389 yılı Ağustos ayında yapılan Kosova Muhârebesi sonunda muhârebe meydanını gezerken bir Sırplı tarafından şehid edilen Sultan, savaş meydanında ölen ilk ve tek padişahtır.

Sağlığında ilim ve hayır müesseselerine daima sahip çıkan I.Murâd, kendisi de muhtelif yerlerde cami, medrese, imaret, hamam gibi pek çok eser yaptırmıştır. Halen Bursa, İznik, Karacabey, İnegöl, Keles, Yarhisar, Biga, Gönen, Ayvacık, Behramkale, Umurbey (Çanakkale), Kızılcatuzla, Lapseki, Edirne, İpsala, Malkara, Niş, İştib ve Filibe'de eserleri mevcuttur. Bursa'nın Çekirge semtinde yaptırmış olduğu ve aynı binada cami ile medreseyi birleştirdiği özgün yapı Osmanlı-Türk mimarisinin benzersiz bir eseridir. Camiin yanına önce büyük bir imaret yaptırmış daha sonra hamam ile çeşme ilave ederek burasını bir külliye haline getirmiştir[2].

Sultan Murâd, 1366 yılında inşaasını başlattığı bu külliyenin giderleri için oldukça büyük bir bölgeyi vakıf ilan ederek hem bu bölgede hem de başka yerlerde bulunan bazı akarın gelirlerini vakfetmiş, buna ilişkin olarak 1385 yılında vakfiye tanzim ettirmiştir. Vakfiyenin orijinali henüz arşivlerde bulunamamış ise de 1400 ve 1417 yıllarında aslından çıkartılmış iki sureti mevcuttur[3]. Vakfiyenin aslı ve suretleri Arapça olup 1545 yılında Türkçe'ye tercüme edilmiştir.

Hüdâvendigâr İmareti ve Külliyesi Bursa'da kurulmuş en büyük imaretlerden biri olduğu halde her nedense Bursalı araştırmacılar bu imaretin vakfına ve vakfiyesine gereken ilgiyi göstermemişlerdir. Zira; vakfiye tam olarak ele alın-

---

1- Bursa Araştırmaları Dergisi, Güz 2005, Sayı 10, ss.46-52'de yayınlanan makalenin genişletilmiş ve düzeltilmiş metnidir.

2- I.Murad'ın cenazesi de buraya defnedilmiş ve Yıldırım Bayezid döneminde üzerine türbe yapılmıştır.

3- 1400 tarihli suret Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde MAD.No:162/5'te bulunmaktadır. (Tayyib Gökbilgin'in naklettiği bu arşiv numarası şu anda teyid edilememektedir. Muhtemelen fon kodu veya numarası değişmiştir.) Ayrıca bu suretin bir kopyası arşivin vakfiyeler kısmında (BOA.EV.VKF. Sıra No:1136-Dosya No:19-Gömlek No:5) mevcuttur. 1417 tarihli suret ise İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı'nda (Muallim Cevdet Fermanlar No: 7) yer almaktadır.

madığı gibi tercümesi de henüz yayınlanmamıştır[4]. Münhasıran vakfiye ile ilgili tek yayın; 1400 tarihli vakfiye suretinin ele alındığı Tayyib Gökbilgin'e ait makaledir[5]. Bu makalede vakfiye ana hatlarıyla özetlenmiş ve Arapça suretin bir fotografisi verilmiştir. Bunun yanında; Ekrem Hakkı Ayverdi, Kazım Baykal, Mefail Hızlı, İ.Hakkı Uzunçarşılı ve Semavi Eyice'ye ait muhtelif mahiyetteki yazılarda yüzeysel olarak vakfiye içeriğinden bahsedilmektedir[6].

Biz bu çalışmamızda vakfiyenin Kanuni döneminde yapılmış elyazma Türkçe tercümesini kısaca tanıttıktan sonra eserin tam metnini yayınlayacağız.Ayrıca, bu vakfın köyleriyle ilgili bazı tahrir ve muhasebe defterlerindeki vergi kayıtlarını liste halinde sunacak, daha sonra da bugün varlığını tesbit ettiğimiz köyleri haritada göstereceğiz.

Çalışma konumuz olan tercüme; İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi' nde bulunmakta olup T.6225 numarada kayıtlıdır. Koyu bordo renkli meşin ciltli, şemseli ve köşebentli eserin dış ebadı 260 x 170 mm., iç ebadı 180 x 110 mm.dir. Numaralı 25 varaktan ve 50 sayfadan müteşekkildir. Sayfalar 9 satırlık olup 47 sayfası yazılı, 3 sayfası boştur. Sarıya yakın aharlı şark kağıdına gayet düzgün bir nesihle yazılmıştır. 25a nolu sayfada sonradan eklendiği anlaşılan tarihsiz bir fetva metni vardır.

20-30 Ramazan 952 / 25 Kasım–5 Aralık 1545 tarihinde Bursa Kadısı Yusuf bin Hüseyin tarafından yapılan tercümenin başında devrin padişahı Kanuni'ye övgülerin yer aldığı Arapça bir kısım mevcuttur. Ardından, yine Arapça olarak eserin kısaca tanıtımı yapılmaktadır. Bu bölümde, tercümenin Gâzi Hüdâvendigâr'ın Bursa'daki imaretinin vakfiyesine ait olduğu ve aslından tercüme edildiği belirtilmekte, bundan sonra metnin tercümesi başlamaktadır.

4- Yazının ilk yayınından (2005) sonraki süreç bu sitemdeki haklılığımızı daha da pekiştirmiştir. Nitekim, bundan sonra I.Murad ve vakıflarıyla ilgili en az beş-altı yayın daha yapılmasına rağmen gerek bizim yazımızdan gerekse vakfiye tercümesinden hiç bahsedilmemesi anlaşılır gibi değildir. Üstelik, sadece I. Murad ve dönemini konu alan yayınlarda dahi vakfiye hususunda T.Gökbilgin'in makalesindeki bilgilerden öte dişe dokunur bir katkının konulmaması akademik camianın ayıbıdır. Bizim tespit edebildiğimiz yayınlar :

1) Olay Bursa'da Yaşam Dergisi, I.Murad Özel Sayısı, Aralık 2008
2) Kuruluş Devri Bursa Vakfiyeleri, S.Sevim-H.B.Öcalan, Osmangazi Bel.Yay. 2010
3) Sultan I.Murad Hüdavendigâr ve Dönemi (Sempozyum Bildirileri), Osmangazi Bel.Yay. 2012
4) Bursa'dan Balkanlara Vakıf Medeniyeti (Sempozyum Bildirileri), Bursa VBM Yay., 2013
5) Bursa Vakfiyeleri-1, S.Sevim-H.B.Öcalan-D.Yavaş, Bursa BŞB Yay. 2013

5- Bkz. M.Tayyib Gökbilgin; Murâd I.Tesisleri ve Bursa İmareti Vakfiyesi; Türkiyat Mecmuası, c.X, yıl 1951-1953, s.217-234.

6- Bkz. E.Hakkı Ayverdi; İstanbul Mimari Çağının Menşei Osmanlı Mimarisinin İlk Devri I, 630-805 (1230-1402); Baha Matbaası, İstanbul 1966, s. 231-234. Bkz. Kazım Baykal; Hudavendigâr Sultan Murâd'ın Şehrimizdeki Eserleri ve Vakıfları; Hakimiyet / Günlük Siyasi Gazete, 11 Kasım 1973 Pazar, s.2,5. Bkz. Mefail Hızlı; Bursa'da Selatin İmaretleri; UÜ.İlahiyat Fak.Dergisi, c.10, sayı 1, yıl 2001, s.33-62. Bkz. İ.Hakkı Uzunçarşılı; Murâd I.; MEB.İslam Ansiklopedisi, c.8, s.587-598. Bkz. Semavi Eyice; Hudavendigar Külliyesi; TDV.İslam Ansiklopedisi, c.18, s.290-295.

Vakfiyenin en önemli özelliği hukukî bir metin olmaktan ziyade dinî-edebî bir metin halinde kaleme alınmış olmasıdır. Zira; âyet ve hadislerle pekiştirilmiş muhtelif mahiyette pek çok nasihat içermektedir.

Tercümenin en göze çarpan özelliği ise; Arapça-Farsça kelime ve tamlamalara çok sık yer verilmesi, adeta tercümenin tercümesini gerektirecek derecede ağdalı bir dil kullanılması, âyet ve hadisler dışında bazı Arapça-Farsça ibarelerin de aynen korunmuş olmasıdır. Ayrıca I.Murâd'ın sağlığında düzenlendiği için vakfiye aslında bulunmayan 'merhum', 'şehid' gibi bir takım ibareler vâkıfın manevi şahsiyetine hürmeten tercüme metninde kullanılmış, sonuna tercümeyle alakalı kısa bir bölüm de eklenmiştir.

Vakfiye incelendiğinde esas olarak dört kısımdan oluştuğu görülmektedir. Birincisi giriş kısmı olup bu kısımda özetle Allah'ın büyüklüğünden, yaratılmışların acizliğinden, insanlara doğru yolu göstermek üzere Hz.Muhammed'in peygamber olarak gönderildiğinden, dünyanın geçici olduğundan, uhrevi bir hayatın varlığından, bu alemde yapılan hayır ve hasenâtın öteki alemde ebedi saâdeti temin edeceğinden bahsedilmekte, muhtelif âyet ve hadislerden örnekler sunulmakta, ardından vâkıfın da bu gerçeği görerek ömrünü hayır işlerine adadığı belirtilmektedir.

İkinci kısım vakfın konusunu ve vakfın gelirlerini gösteren kısımdır. Bu kısımda vâkıfın Bursa'da Kaplıca denilen mevkide 'Kaplıca İmareti' adıyla meşhur bir imaret yaptırdığı ve civarda bulunan tüm mekanları, meskenleri, aşevlerini, odunlukları, samanlıkları, ahırları, ambarları bu imarete vakfettiği belirtilmektedir. Daha sonra oldukça büyük bir bölgenin ana hatlarıyla sınırları gösterilip bu sınırlar içinde kalan tüm köylerin gelirlerinin ve buralarda yaşayanların vergilerinin vakfa tabi kılındığı ifade edilmektedir. Ayrıca Mudanya, Eğriceköy[7], Ürmenos[8] ve Gürle[9] köylerindeki birkaç bağ ve değirmen ile Bursa'da bulunan iki hamam[10] ve ondokuz dükkanın gelirinin vakfa bağışlandığı zikredilmektedir.

Üçüncü kısım vakfın şartlarını gösteren kısım olup burada; vakıftan kimlerin ne şekilde istifade edeceği, görevlilerde hangi özelliklerin aranacağı, vakfın gelirlerinin nasıl harcanağı, mütevellinin görev ve yetkilerinin neler olduğu

---

7- Mudanya Eğerce Köyü olabilir. Ancak, 1455 defterinde vakfın bu köydeki bahçe geliri Nefs-i Kapluca (Çekirge) bahsine kaydedilmiştir. (Bkz.s.20b)

8- Bu köyün neresi olduğunu belirleyemedik. Sonraki hiçbir vakıf defterinde de ismi geçmiyor. Vakfiyenin düzenlendiği tarihte mevcutken sonradan terkedilmiş bir köy olabilir. Tahrir defterlerinde Beypazarı kazasına tabi Ormenos adında bir köy var. Barkan, bunun şimdi Bolu Göynük'e bağlı Soğukçam (eski adı Germenos) köyü olduğunu belirtiyor. Bkz.Barkan-Meriçli, Hüdavendigar Livası Tahrir Defterleri I, s.655, 677.

9- Orhangazi Gürle köyü.

10- Ayverdi, bu iki hamamın Büyük-Küçük Nalıncılar Hamamı olduğunu belirtmektedir. Bkz.Ayverdi, age. s.233.

gösterilmektedir. Ayrıca vakfın şartlarının değiştirilmemesi, vakıf yerlerinin mülk olarak tasarruf edilmemesi, üzerinde rehin kurulmaması ve vakfın zamanla yokolmaması istenmekte, aksi yönde gayret gösterenlerin günahkar olacağı, kıyamet günü cezalandırılacağı ve Allah'ın lanetine uğrayacağı ifade edilmektedir. Bu kısımda mütevelli olarak Hayreddin Paşa'nın tayin edildiği de belirtilmektedir.

Sonuç kısmı olan dördüncü kısım; vakfiyenin hangi tarihte ve kimlerin nezaretinde düzenlendiğine ilişkindir. Buna göre; vakfiye Hicri 787 yılı Cemaziye'l-ahir ayı ortalarında (M.10-19 Temmuz 1385) düzenlenmiş, Bursa Kadısı tarafından onaylanmış ve ismen sayılan 39 kişi vakfiyenin tanzimine şahit olmuştur. Şahitlerin bazılarının esnaf, bazılarının devlet memuru, bazılarının da imaret görevlisi olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Ayrıca isimler dikkate alındığında bazı şahitlerin -veya babalarının- gayrimüslim olduğu da akla gelmektedir[11].

11- Vakfiye; T.Gökbilgin'in makalesinde ana hatlarıyla tanıtıldığı ve özetlendiği için tekrara düşmemek bakımından daha fazla ayrıntıya girmiyoruz.

Hüdavendigar Vakfiyesi Tercümesi[12]

(1a) Vakıfnâme mû'cibince amel olına[13]. *Hâzihi tercümetü vakfiyye-ti'l-merhûmi ve'l-mağfûrunlehu Gâzi Hüdâvendigâr haşerahullâhu teâlâ ma'a-s-sâlihîne ve'l-ahyâr ve'l-fâyüzîne ve'l-ebrâr, elletî vuki'at fî asri's-sultân'il-a'zame ve'l-hâkan'il-mihdeme, meliki'l-halîkati ve mâliki'l-hakîkati, zıllullâhi fi'l-arzîne ve sekînetihî ale'l-âlemîne Sultân bin Sultân Hazret-i Sultân Süleymân Hân bin Selîm Hân halledallâhu teâlâ mülkehü ve ecrâ fî bihâri's-saltanati fülkehu, mâdâme'l-cedîdân ve enâra'n-neyyirân, âmin yâ rabbe'l-âlemîn*[14]. **(1b)** *Hüvallâhü'l-melikü'l-hakku'l-aziz'ül-müsteân. Bismillâhirrahmânirrahîm ve bihi'l-avni ve aleyhi't-tüklân. Hâzihi tercümetü kitâbi'l-vakfi imâret'ül-merhum Sultân Murâd Hân el-ma'rûf bi-Gâzi Hüdâvendigâr, el-vâki'ati fî Kabluca min muzâfati dâre'l-ızzi medineti Burûsâ, hamâhâllâhu ani'l-be'sâ, kâbilet ma'a aslihi'l-mütercemi anhu fevucidet mutâbikaten lehu hazve'n-na'li bi'n-na'li, harrerehu efkahu'l verâ Yusuf bin Hüseyin el-müvellâ bi'l-medineti'l-mezbûreti, ufiye anhümâ*[15]. **[Vakfiye metni]** Hamd ve senâ ve midhat ve duâ sâbit ve mütehakkîkdür, ol zât-ı bîçûn bârîteâlâ hazretine ki zülumât-ı zulmi**(2a)**ya'ni târîki-i küfr ve dalâleti ve beyne'n-nâs vâki olan tuğyân ve şekâveti ve hüsrân ve cehâleti şerîât-ı şerîfe-i muziyye nûriyle kâşif ve şârihdir, ve ibâd-ı muhlisîn üzerine ebvâb-ı rahmetini bi-mennihi ve lutfihi ve avnihi vücûd-ı fâtihdir, ve helâl ve haramdan ne kim halk ve îcâd itdi ise kelâm-ı kadîminde ve kur'ân-ı azîminde ayât-ı aliyye ile ayân ve nüsûs-ı mübeyyinât-ı se-niyye ile beyân kılmışdur, eyle sübhân ki hazretinde güzîde olan mü'min muttakî bendelerin havâb-ı gafletten ba'îd ve azâb-ı âhiretten ale't-te'bîd dûr kılub,**(2b)** her birini zümre-i ahyâra idhâl idüb, ve abîdînden erâdeti müteallik olduğı kimes-nelere dahî dünyâda tevfîki müyesser itdükden sonra ebrârdan kılub, rûz-i mah-

---

12- Metin içinde (1a), (1b), (2a) vs. şeklinde yer alan rakamlar eserin sayfa numaralarıdır, italik yazı karakterindeki kısımlar ise ayet hadis ve diğer Arapça cümlelerdir. Bazı kelimelerin, özellikle Arapça ibarelerin okunuşlarında hata yapmış olmamız mümkündür. Okuyucularımızın hoşgörüsüne sığını-yoruz. Ayrıca Arapça ibarelerin tercümesi hususunda yardımlarını esirgemeyen Sayın Zülfikar Yo-rulmaz ve Hani Kestha'ya teşekkür ederiz.

13- Ayverdi, kitabın başında tezyinatlı bir madalyon içindeki bu ibarenin Kanuni Sultan Süleyman'a ait olduğunu belirtiyor. Bkz.Ayverdi, age. s.233.

14- Bu tercüme merhum Gâzi Hüdâvendigâr -Allah onun günahlarını affetsin, salihlerle ve en hayır-lılarla haşredip iyiliğini arttırsın- vakfiyesinin tercümesi olup; sultanların büyüğü, hakanların başı, halkların meliki, gerçeğin sahibi olan Allah'ın yeryüzündeki gölgesi ve alemlerdeki güvencesi, Sultan oğlu Sultan, Sultan Selîm Hân oğlu Hazret-i Sultân Süleymân Hân zamanında yapılmıştır. Allah onun tahtını ve ömrünü uzun kılsın, gece gündüz yenilenip alemler aydınlandıkça mülkünü daim kılsın ve denizlerde saltanat gemisini yürütsün. Amin, Ey Alemlerin Rabbi.

15- O Allah ki gerçeğin sahibidir, azizdir, ancak ondan yardım istenir. Esirgeyen bağışlayan Allah'ın adıyla başlarım ki, yardım ve tevekkül O'ndandır. Bu kitap Gâzi Hüdâvendigâr ünvanıyla bilinen mer-hum Sultân Murâd Hân'ın şerefli Bursa şehrindeki -Allah onu kötülüklerden korusun- Kaplıca denilen mevkide bulunan imaretinin vakfiyesinin tercümesidir. Bir nal atın ayağına nasıl uyuyorsa aynen onun gibi bu tercümenin de aslına tıpatıp uyduğu anlaşılmıştır. Bunu, adı geçen şehrin (Bursa) baş-kadısı Hüseyin oğlu Yusuf yazmıştır. Allah onları affetsin.

şerde müreffehü'l-hâl ve mesrûr'ül-bâl itmişdir, ve mehabbeti müteallik olduğı mü'min kulının aynından hicâb-ı gafleti feth idüb, ve kalbine temâm-ı inşirâh virüb, ahlâk-ı reddiyesini evsâf-ı hamîdeye mübeddel kılub, işbu menzil-i fenâda ve mev'il-i inâda dâima ânı zâhid ve mücâhid eyleyüb, ve hubb-ı dünyâyı kalbinden ihrâc idüb, hatta bil-fi'il yedinde ve havzasında olan mülkini melik-i cabbâr**(3a)** milkine idhâl itmesin âna müyesser kılub, sadaka-i câriye sevâbın nasîb itmişdir, ve tarîk-i hakda ol abde emânet ve istikâmet üzre olmağa sa'y ve kifâyet gösterdüb, ale'l-ittisâl dünyâ arzularından infisâle ve dâr-ı karâr içün te'ehhübe mübâşer kılub, ve bu hâl üzre müddet-i medîd ve ahd-i baîdgûşîş itdirüb zât-ı pâkine habîb itmişdir, ve muhavvilü'l-hâl ol abd-i sâlihin iki âlemde dahî hâlini ahsen hâle ibdâl idüb, lâ-yezal devlete ve bî-infisâl saâdete yetişdirüb kendüye kurb itmişdür, dahî biz şehâdet-i sahîha-i sâdıka iderüz ki Allâhu sübhânehu tebâreke ve teâlâdan**(3b)** gayri ilâh ve mevlâ yokdır, cümle âlemi ma'dûm iken mevcûd kılan, ma'bûd ve maksûd, ve nazîr-i mümteni' olan vâcib'ül-vücûd birdür ki, milkinde şerîki ve vezîri yokdır, ve tedbir ve tasarrufda muîni ve nasîri yokdır, zâhiren ve bâtınen itdügimiz şehâdet-i şerîfe-i hâlise olduğı halde avârîz-ı inkârdan, ve dahî şehâdet-i münîfe îderüz ki tahkîk bizüm seyyidimiz ve mevlâmız sultân-ı enbiyâ ve burhân-ı asfiyâ Hazret-i Muhammed Mustafâ hak teâlânın abdi ve rasûli ve hubbıdır, ki deryâ-i cehâlete gark olan bî-çârelere feryâd-ı mürşîd olmak içün tarîk-i müstakîme ânı dâi kılub**(4a)** şol berâhîn ve hucec ile irsâl itmişdir, ki ânlar sâtı'atü'l-envârdır, husûsâ mu'cizât-ı seniyyât-ı kesîre ile meb'ûsdır, ki ânların gâyet a'zami ve esnâsı kur'ân-ı mübîn ve kelâm-ı rabbü'l- âlemîndir, kim füsehâ-i âlemi ve buleğâ-i benî âdemi âcîz ve mütehayyîr kılmışdır, ki ânın i'câzı bîrûzdur dâyîre-i ukûlden, ve hâricdir tavr-ı tedebbürden, ve dûrdır cevelân-ı tab'ü ve efkârdan, *sallallâhu aleyhi ve alâ atratihi'l-izâmi'l-ethâri ve sahâbetihi'l-kirâmi'l-ahyâri ilâ yevmi'l-va'di ve'l-karâri*[16], ammâ bundan sonra ya'ni hak teâlâ celle ve alâ hazretine şükr ve sipâs**(4b)** ve hamd-i bî-kıyâs idüb, ve Muhammed Mustafâ'ya tuhfe-i salavât-ı nâmeyâb ve hedeyâ-i teslimât-ı zâkiyât olundıkdan sonra, ve ol ashâb üzerlerine dahî ber vech-i atf dürûde-i hisâb kılındıkdan sonra tahkîk *emîr-i kebîr-i a'zame, ve hayyîr-i habîr-i efhame, melik-i mülûkü'l-arab ve'l-acem, mâlik-i rikâbü'l-ümem, hâfız-ı bilâdillâh, râi-i ibâdillâh, nâşir-i esnâfü'l-adl ve'l-ihsân, ve kâsir-i abdetü'l-evsân, kâtı-i secedetü's-salbân, nâzım-i şettâtü'z-zamân, Sultân bin Sultân Sultân Murâd Hân bin Sultân Orhân Hân, eskenehümâllâhu fî riyâzi'l-cinân*[17], vaktâ ki merkûm merhûm**(5a)** ve mağfûrun leh saîdü'l-hayât ve şehîdü'l-memât Gâzi Hü-

---

16- Allah O'na, etrafındaki temiz ve pak kokulu insanlara ve seçilmiş yüce sahabelere kıyamet gününe kadar selam etsin.

17- Emirlerin en büyüğü, hayırseverlerin en yücesi, Arap ve Acem ülkelerinin hakanı, köle milletlerin efendisi, Allah beldelerinin koruyucusu, kulların gözeticisi, adalet ve cömertlik dağıtıcısı, puta tapanların kırıcısı, haça tapanların kesicisi, dağınık zamanların düzenleyicisi, Sultan oğlu Sultan, Sultân Orhân Hân oğlu Sultân Murâd Hân, Allah ona cennet bahçelerini mesken kılsın.

dâvendigâr aleyhirrahmetü'l-gaffâr, cezmen ve yakînen bildiyse ki tahkîk-i ale't-tahkîk dünyâ-i deniyye me'vây-i meniyyedür, ve müsvây-ı beliyyedür, yâ'ni menzîl-i merk ve fenâ ve makâm-ı bilâ-va'nâdur, dahî ül-i ma'tın-i gururdır, mavtın-i sürûr degüldir, ve medâr-ı bevârdır dâr-ı karâr degüldir, yâ'ni dünyâ mekânı gururdır âşiyân-ı sürûr degüldir, ve cây-i mehleke ve terahdur hâne-i karâr ve ferah degüldir, külliyâ ni'metleri zıll-i zâildir, ve mûkîmleri güyâ zayf-ı râhildir, udâtı(5b) bi'l cümle muhlifedir ve gâyâtı kamûmetlifedir, yâ'ni her kuvveti ve yâreği sona kalıcıdır, ve âkıbet cümle vârı telef olucıdır, pes vâkıf-ı mezbûr aleyhi rahmete'l-gafûr bu hâle vâkıf olıcak emelini kasr eyledi ve amelini hasr eyledi, yâ'ni mülâhaza-i tûl-i emeli terk idüb evkâtını amel-i sâliha sarf eyledi, dahî kemâl-i derecede ve nihâyet-i mertebede takvâ üzerine olmak kasd eyledi, cemî'-i evkâtında dahî sâ'âtini ale'd-devâm-ı tâat üzerine kasr eyledi, dahî nazarını kıldı ayn-i fuâdde ve gûşîş itdi iddihâr-ı zâdde, yâ'ni umûr-ı diniyyeye gönül göziyle nazar idüb(6a) ve zâd-ı âhiret içün durişüb himmetler itdi, dahî iktinâ'-i uddet-i utâd üzre iktisâr itdi yevm-i merci' ve mîâd içün, yani âhiret yâreğinin sermâyesin tahsîl idüb ve ukbâ leşkerünün sâzu ve selebin bağlamak üzre iktisâr itdi, dahî kelâm-ı hakda vâkî' olan vâ'd ve î'âda îman getürüb i'tibâr-ı küllî itdi, *"fetûbâ limen i'tebera bi'l-va'di ve'l- î'âdi ve hüve'l-enfe'u alâ külli'l-ibâd"*[18], kemâ kâlallâhu teâlâ *"men yehdillâhu fehüve'l-mühtedî"*[19], *"ve men yudlili'llâhu femâ lehû min hâdin"*[20], dahî vaktâ ki vâkıf-ı mümâileyhün tayyiballâhu madceahu fehvâ-i kelâmı bu hâl üzre olub(6b) ve kusârâ-i tezkiresi bu minvâl üzre oldıyse, lisân-ı sahîh ve beyân-ı fasîh ile ikrâr ve i'tirâf idüb, ve nefs-i şerîfesi üzerine işhâd eyledi, mütefevvih olduğı halde, lisâniyle hâletü'l-beyan bilâ vâsıta-i hâcib ve lâ tercüman, müstakili ve müstebid olduğı halde, bi-zâtihi ve tasarrufâtihi ve teberruâtihi me'mûn olduğı halde, şol zât-ı şerîfine mensûb ve muhtass olan mâl ve menâlden, ki külliyâ mülk-i mahzı ve hakk-ı sarfıdır, tahkîk ol vâkıf Allâh rızâsı içün vakf ve hîbe ve tasadduk ve habs itdi, muhalleden ve müebbeden, şâibe-i riyâdan sâfî olıcı niyet ile, ve nuru ve ziyâsı(7a) sâbiğ ve kâmil olan taviyyet ile, hak teâlânun fazl-ı azîmin ricâ idüb, ve tavl-i amîmin ibtiğâ idüb, nitekim kelâm-ı kadîmde erbâb-ı tasadduk içün va'd-i kerîme olunub beşâretler buyurulmışdır, *lâ siyyemâ fî kavlihi teâlâ*[21] *"inne'l-musaddikîne ve'l-musaddikâti ve ekradullâhi karzen hasenen yüdâ'afu lehüm velehüm ecrün kerimün"*[22], dahî vâkıf-ı kerîm bârîteâlânın emtâr-ı gufrânı kendü üzerine feyz olub, ve ba'de irtihâl-i cinânun vasatî kendüye mesken-i helâl olub, ve cinân içinde sevâb-ı azîme ziyâfetiyle ni'metlenmek, ve dünyâda itdügi sada-

---

18- Ne mutlu Allah'ın va'dettiği günden ibret alıp insanlara faydalı olanlara.

19- "Allah kimi hidayete erdirirse doğru yolu bulan odur." A'raf Suresi,178.

20- "Allah kimi saptırırsa artık ona yol gösteren olmaz." Zümer Suresi, 23.

21- Yüce Allah'ın şu sözünde özellikle vurguladığı gibi.

22- "Doğrusu, sadaka veren erkek ve kadınlara, Allâh'a güzel bir takdimde bulunanlara kat kat karşılık verilir; onlara cömertçe verilecek bir ecir vardır." Hadid Suresi, 18.

kât-ı amme ve hayrât-ı **(7b)** cesîme zılli ile gölgelenmeğe tamâ' idüb, nitekim haber-i nebevîde vârîd oldı şol haberde ki rasûlullâh sallallâhu aleyhi vesellem ashâbı hasenâta itmâ' idüb buyurmuşdur ki zikr olınur *"el-mü'minü fî zılli sadakatihi yevme'l-kıyâmeti hattâ yekdıyallâhu beyne'n-nâs"*[23], ve bu hadîs-i şerîfî dahî buyurmuşdur ki beyân olınur *"izâ mâte ibnü âdeme inkata'a amelühü illâ an selâsin sadakatin câriyetin ve ilmin yüntefe'u bihi ve veledin sâlihin yed'û lehû"*[24], dahî vâkıf-ı hayyir-i habîr aleyhi rahmetü'l-kebîrü'l-kadîr, mevlâsunun veci'-i azâbından ve fazî'-i ikâbından ve serî'-i hisâbından,**(8a)** yani hak teâlâ usâta itdügi beliyye-i azâbdan ve şiddet-i ikâbdan ve sür'at-i hisâbdan havf ve haşyet idüb, nitekim kur'ân-ı azîmde ve furkân-ı kerîmde bu bâbda âyât-ı mübeyyinât vâki' olmuşdur ki beyân olınur kalallâhu sübhânehu teâzeme ve teâlâ *"yevme tecidü küllü nefsin mâ amilet min hayrin muhdaran ve mâ amilet min sû'in teveddü lev enne beynehâ ve beynehû emeden baîden"*[25] ve kâle celle zikr *"yevme yefirrü'l-mer'ü min ahîhi ve ümmihî ve ebîhi ve sâhibetihî ve benîhi liküllimri'in minhüm yevme izin şâ'nün yuğnihi"*[26] ve kalallâhü'l-melikü'l-hakku'l-halîm *"yevme lâ-yenfa'u mâlün ve lâ benûne illâ men etâllâhe bikalbin selîmin"*[27] dahî vâkıf-ı mezbûr**(8b)** vakf eyledi, veffakahullâhu teâle'l-hayrât ve sehile aleyhi sebîlü'l-merrât, akârdan ve gayrıdan şol nesne ki ânun hakkı ve mülki oldı, dahî taht-ı yedinde ve havzasında ve tasarrufında ve kabzasında oldı, hâze'l vakfun andan sudûri ve vukû'ı olduğı âna gelince ya'ni zikr olıncak evkâf-ı kesireyi bil-cümle vakf ve habs itdüm didügi zamana gelince, dahî vâkıf-ı mezkûr vakf eyledi, hakkı ve mülki olduğı üzre, şimden gerü alâ sebilü't-tafsil ve't-tekmil, işbu beyân-ı vârid olıcak vakfı pes imdi ol zikr-i vârid olıcak evkafdandur ki vâkıf-ı mezbûr müsâfirîn ve vâridîn içün ihdâs ve binâ **(9a)** ve teşyîd ve a'lâ kılduğı kûşe-i zevk ve safâ ve zâviye-i lütf ve vefâ, ki derûn-ı pürtüşe ve nevâ, ve cânkara ve rahatnümâ olub, mahmiyye-i Burûsa muzâfâtından Nahiye-i Kapluca'da vâkî olmuşdur, ki müştehiredir imâret-i Kapluca dimek ile, bilcümle vâkıf-ı mezkûr aleyhi rahmetü'ş-şekûr zâviye-i mübârake-i mestûreyi, mesfûr Kapluca muhavvatasında bina itdügi mekanları ve meskenleri ve matbahları, ve mahtabları ya'ni heyzümhaneleri, ve metbeneleri ya'ni samanlıkları, ve ahurları ve anbarları, ve bunlardan gayri dahî negi var ise ki hâlis mâliyle**(9b)** mâliyçün zühr idinüb vakf-ı sahîh-i şer'î itmişdir, vakf olduğı halde ulemâdan ve sulehâdan ve meşâyih ve sâdâtdan ve huffâzu vu'âzdan sâdırîn ve vâridîn üzerlerine,

---

23- "Kıyamet günü insanlar arasında hesap görülünceye kadar mümin kendi sadakasının gölgesindedir." Kenzü'l-Ummal, 16068.

24- "İnsanoğlu öldüğü zaman artık ameli kesilir. Yanız şu üç şey bunun dışındadır; sadaka-i câriye, faydalanılan ilim ve dua eden salih evlat." Müslim, Vasiyet, 14.

25- "Her kişinin yaptığı iyiliği ve yaptığı kötülüğü, ki kendisiyle o kötülük arasında uzun bir mesafe olmasını diler, hazır bulacağı günü bir düşünün." Al-i İmran Suresi, 30.

26- "İşte o gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçar, o gün herkesin kendine yeter derdi vardır." Abese Suresi, 34-35-36-37

27- "O gün, ne mal fayda verir ne de evlât, ancak Allâh'a kalb-i selîm ile gelenler başka." Şuara Suresi, 88-89

ve bunlardan gayri her kim bu zâviyede fukarâ ve mesâkîn ve müsâfirlerinden nüzûl idüb konarlar ise kezâlik anların üzerlerine dahî vakf-ı müebbed ve habs-i muhalled oldığı halde, zâviye-i mezbûrede sâdırîn-i mezbûrîn ve vâridîn-i mezkûrîn nüzûl ideler, ve içinde gîceleyeler ve et'ımesi ve eşribesi ile ni'metleneler, ve örtüsi ve döşegi ile metâla'lanalar yâni fâideleneler, ve vâkıf-ı mezbûr zikr olınan Kabluca'ya**(10a)** nisbet olunur havâliyi vakf eyledi, cemî'-i hudûdı ve hukûkı ile, ol havâlinin cânib-i kıbleden haddi Kestâne Çukurı dimekle meşhûr mevzî'dir, külliyâ mezkûr Kestâne Çukurı'nın hudûdı ile, ve mersûmı Kestâne Çukurı'ndan Tekfûr Ağılı dimekle müsemmâ mevzî'e ulaşur, ve Tekfûr Ağılı'ndan dahî Kulle-i Keşiş Dağı dimekle meşhûre ziyâretgâha ulaşur ki ol ziyâret-i meşhûreye halkdan kurbanlar gelür, ve ziyâret-i meşhûre-i mezbûreden Bilgülik Burnı'na ulaşur, ve Bilgülik Burnı'ndan dahî Ilıca'ya ulaşur, ve Ilıca'dan dahî Sögütlüce'ye ulaşur, ve Sögütlüce'den dahî Nilüfer dimekle müsemmâ**(10b)** nehre ulaşur, ve Nilüfer'den dahî Sarukaya dimekle müsemmâ mevzî'e ulaşur, ve Sarukaya' dan dahî Kızıl İn'e ulaşur, ve Kızıl İn'den dahî Güde Deresi'ne ulaşur, ve Güde Deresi'nden dahî Uğürlu Geris'e ulaşur, ve andan dahî Emîr-i Ahûr Vadisi'ne ulaşur, ve andan Kiraslu nâm karyeye ulaşur, be-cümlete hudûda ve hukûka, ve andan dahî Gökören nâm karyeye ulaşur, be-kâffete hudûda ve'l-hukûka, ve andan dahî cânib-i garbîde mebniyye olan emyâle ulaşur, andan sonra Nehr-i Kebir'e ulaşur, ve Nehr-i Kebir'den Beneyyâ haddine ulaşur, ve andan cânib-i şarkda mebniyye olan emyâle ulaşur, andan sonra Kozluca Bağçe'ye**(11a)** ulaşur, ve andan Demürkapu'ya ulaşur, ve andan mukaddemâ zikr olınan Kestâne Çukurı'na ulaşur, işbu hudûd-ı mezkûrenin içinde vâki olan kurrâdan ve dârlardan ve beytlerden ve musakkafâtdan yâni örtülerden ve mekânlardan ve meskenlerden ve ekinlerden ve degirmenlerden ve yerlerden ve otlaklardan ve bağlardan ve yemiş virür ağaçlardan ve yemiş virmez ağaçlardan ve su sığırlarından ve kara sığırlardan ve zikr olınan hudûd içinde vâki olan koyunlardan, dahî bu zikr olınan mevâşiye hizmet idüb güden çobanlarun zekûrinden ve inâsından**(11b)** ve sığârı ve kibârından nakîran ve kıtmîran, ve külliyâ vâkıf-ı mezkûr vakf ve tesbid itdi, cümlesini arazi-i mevkufe-i mezkûreye etbâ' ve izâfet itdürüb hudûd-ı mezbûre içinde mevcûd ve ma'dûd olan eşyâ-i mezkûre-i mevkufeyi müsellem ve mukarrer vakf kıldı, ve hudûd-ı mezkûre içinde vâki olan ekincileri mezâria ve bâğbânları dahî kürüme teb'a kılub kâtıbeten vakf kıldı, ve bunlardan gayri hudûd-ı mezkûre içinde vâki olan meskenler ki vardur, külliyâ içlerinde sâkinîn ve mütemekkinîn olan tavâyifi dahî meskenlere teb'a kılub cümleten vakf kıldı, ve sâhil-i bahrde Muntuntîne[28] dimekle mevsûf kal'ayı dahî**(12a)** *maa' cemîa' mâ yu'rafu bihâ ve yünsebü ileyhâ*[29], vakf-ı müebbed ve habs-i muhalled kıldı, ve medine-i Burûsa el-mahrûse vasatında bina olınan iki büyük hammâm ki birisi ricâl ve birisi nisvân içün ta'yin ve tahsis olunmışdır, ve ondokuz bâb

28- Mudanya (Metindeki imla bu şekilde).

29- Onunla birlikte anılan ve ona bağlı olan yerlerin tümü.

dekâkîn dahî kezâlik mahmiyye-i mezbûrede vâki olmışdır, bu cümleyi dahî vâkıf-ı mezkûr vakf kıldı, ve bir kıt'a bağ ve bir degirmen ki Egriceköy'de vâki olmışdur, bir abd-i memlûk ve ol gulâmun menkûhası vâkıf-ı mezbûrun câriyesi İmrâe ile bile vakf eyleyüb şart itdi ki zikr olınan bağ ve degirmene hizmet ideler, ve evkâf-ı mezbûreden gayri vâkıf-ı mezbûr Ürmenos**(12b)** nâm karyede bir kıt'a bağ dahî vakf eyledi, ve Gürle nâm mevzi'de dahî vâkıf-ı mezbûr dink ile müsemmâ cins akardan bir şey dahî vakf eyledi, ve zikr olınan mevzi'de bir kıt'a bağ dahî vakf eyledi ki mezbûrân dink ile bağın ücretleri her senede ikiyüzelli akçeye kat' olunmışdır, meşrûhan ve mufassalan ma'lûmen ve mükemmelen zikr olınan evkâf-ı muhtelife-i şeyyieyi vâkıf-ı mezkûr tekabbelallâhu minhü'l-mukarrerü'l-melikü'l-gafûr ve'l-müdebbirü'ş-şekûr cümle malından ayırub ve yedinden ifrâz idüb ve tasarrufından ihrâc idüb vakf-ı sahîh-i müsebbel kıldı, vakf-ı sahîh-i müebbed olıcı olduğı halde, ve tasadduk-ı sarîh-i muhalled-i**(13a)** sem'î olıcı olduğı halde, ve habs-i sermed-i hükmî ve câ'iz-i kat'î olıcı olduğı halde, betten betlen cezmen faslen cârî olıcı olduğı halde, menhec-i şer'î üzerine hâkî olduğı halde, muktezâ-i hükmî yâ'ni evkâf-ı mezbûrenin ale'l-umum lüzûmuna ve sıhhatine ve te'bîdine olan hükm-i şer'înin sıhhati muhtevî olduğı halde, mevâni-i kadîhadan hâvî ve hâlî ve şerâyit-i sıhhati câmi' olduğı halde, pes vech-i meşrûh üzre evkâf-ı mezbûre bi't-tamâm vakf-ı lâzım ve mukarrer olıcak min ba'de kat'â kimesneye hîbe olınmaya, ve rehn konulmaya, ve mülk olınmaya, ve telef olınmaya,**(13b)** ve helâk olınmaya, ve halef olınmaya, yâ'ni hâl-i vakfiyyesi tebdîl ve tağyîr olub bi'l-âhere bir kimesnenin hilâf-ı şart-ı vâkıf tasarrufında olınmaya, dahî mirâs olınmaya, *"ilâ en yerisallâhu'l-arza ve men aleyhâ ve hüve hayrü'l-vârisîn"*[30], dahî bu zikr olınan vakf-ı müebbede el uzadılmaya, *bi-vechin mine'l-vücûh ve sebebin mine'l-esbâb*[31], belki asl-ı müebbed üzre icrâ olına ve şart-ı müekked üzre ikâmet ve ibkâ olına, bu evkâfı naks itmeye mürûr-ı eyyâm, ve nakz itmeye gürûr-ı şuhûr ve a'vâm, her bârî ne zamân gîçe tecdîd ve te'kîd olına, yâ'ni mürûr-ı eyyâm ve girûr-ı a'vâm ile evkâf-ı mezbûre bel' olub zâyî olınmaya, şol kimesne ki Allâh teâlâya ve rasûline**(14a)** ve yevm-i âhirete îman getürmiş ola halîfeden ve melikden ve vezîrden ve kadıdan ve muhtesibden ve sâire nâsın külliyen esnâfından ve envâ'ından helâl olmaz âna hâze'l vakfun naksı ve nakzı ve tebdîli ve tağyîri ve ihmâli ve tahvîli ve ifnâsı ve ta'tîli, her kim ki evkâf-ı mezbûrenün naksına ve tebdîline şürû' eylese, ve ibtâline ve tahvîline kasd eylese, tahkîk ol kimesne muharreme irtikâb ve me'seme isticâb itmiş olur, yâ'ni günahkârlığı kabûl itmiş olur, mü'min muvahhid olan kimesne bir muhalled ve müekked vakfı tebdîl ve tahvîl tağyîr ve ta'tîl itmege hiç tearruz ider mi, ve Allâh teâlâdan**(14b)** havf iden kimesne şer'i şerîf-i nebevîden tasaddî idüb, rasûl hazretlerin terhîben ve te'kîden buyurduğı hadîs-i şerîfe

---

30- "Allah yeryüzüne ve üzerindekilere vâris oluncaya kadar, ki o varislerin en hayırlısıdır." Bu cümle 'kıyamete kadar' anlamında kullanılan kalıplaşmış bir terkibdir.

31- Her ne şekilde ve ne sebeple olursa olsun.

muhâlif iş idüb, meslek-i rûşenden ve mersad-i müberhenden yüz döndürüb, hak sübhânehu tebâreke ve teâlânın fermânın soyub, ve şer'-i mutahhirin dâmânin elden çıkarub, yevm-i âhiretde muâteb ve muâkab olıcak iş ider mi, ve bu bâbda rasûl hazretlerin alâ sebîl'ül vaîd buyurdığı hadîs-i şerîf budur ki zikr olınır, kâle rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem *"şibrün min'el-arzi ye'huzühe'l-mer'ü bi-gayri hakkın tavvakahulllâhu teâlâ min seb'i arzîne fî nâr-ı cehenneme"*[32]**(15a)** dahî hak sübhânehu tebâreke ve teâlâ kelâm-ı münzilinde ale'l-ıtlâk kadh-ı zaleme idüb buyurmuşdır ki *"elâ la'netullâhi ale'z-zâlimîn"*[33] sadakallâhü'l azîmü'l-cabbâr ve sadaka rasûlü'l-kerîmü'l-muhtâr, dahî her kim ki Allâh teâlânın kitâbına ve rasûlinin sünnetine muhâlif iş ide ol kimesne hakkın dergâhına mağdûben rücu' eyler, dahî menzîl ve me'vâsı cehennem olur, nitekim zaleme hakkında kelâm-ı rabbânîde alâ tarîki'l-la'n ve kadh bâzı âyât-ı kerîme vâkî olmışdır ve cümleden bâzı *"elâ la'netullâhi ale'z-zâlimîn"* âyetidir ki zikr olundıkdan sonra *femen hâlefe kitâballâhi ve sünnete rasûlihi ve sa'â***(15b)** *fî fesâd-ı vakfı âhîhi'l-müslim*[34], ibâdetleri dahî ihtimâmen tedâhül idüb ba'de ber vech-i iktibâs yine tahvifen *"fekad bâe bi-ğadabin min'allâhi ve me'vâhü cehennemü ve bi'se'l-masîr"*[35] dinildükden sonra dahî kanâat olunmayub tevbîh-i ale't-tevbîh ve tahvîf-i ale't-tahvîf olınub ve *"aleyhi la'netullâhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn"*[36], *vallâhu hasîbühü ve mükâfîhi ve talîbühü ve mücâzîhi bi efânîni'l-azâb ve kavânîni'l-ikâb*[37], *"yevme lâ-yenfa'u-zzâlimîne ma'ziretühüm ve lehümü'l-la'netü ve lehüm sü'üd-dâri"*[38] deyu zikr olunmuş, yâ'ni evkâf-ı mezbûreyi tağyîr ve tebdîl ve ta'tîl ve tahvîl iden kimesne hakkında bu denlü havfâmiz kelimât-ı hak zikr olundıkdan sonra,**(16a)** ve mevâiz-i sahîha-i şer'iyye ve nesâyih-i melîha-i marziyye ile mütenassıh olmayub, evkâf-ı mestûrenin ibtâline ve ihmâline sa'y idüb, mübâlâtı olmayan kimesnenün hak teâlâ itdügine göre mükâfât idüb, yârınki gün gün güne azâb ve ikâb ile cezâlandırur, ve bu hâl ile muttasıf olan kimesneye a'zami şedâîd ve etemm-i mesâib oldurur ki yevm-i âhirette i'tizâlleri ve tevbe ve istiğfârı nâfi' ve makbûl olmaya, kemâ kâlallâhu sübhânehu tebâreke ve teâlâ *"yevme lâ-yenfa'u-zzâlimîne ma'zi-*

32"Haksız yere başkasının bir karış arazisine elkoyanı Allâh cehennem ateşinde yedi kat yere batırır." Buhari, Bed'ü'l-Halk 2, Mezalim 13; Müslim, Müsakat 142.

33- "Bilin ki, Allâh'ın lâneti zalimlerin üzerinedir." Hûd Sûresi, 18.

34- Kim Allah'ın kitabına ve Peygamberin sünnetine karşı gelip Müslüman kardeşinin vakfının aleyhinde çalışır.

35- "O gün arkasını düşmana dönen kimse Allâh'dan bir gazaba uğramış olur. Onun varacağı yer cehennemdir. Ne kötü bir dönüştür." Enfâl Sûresi, 16.

36- "Allâh'ın, meleklerin, insanların hepsinin laneti onlaradır." Bakara Sûresi, 161.

37- Muhakkak ki Allah, yapılan her şeyin hesabını görecek, hakkını isteyecek, mükafat gerekiyorsa mükafatlandıracak, ceza gerekiyorsa da azapların her türlüsüyle cezalandıracak.

38- "O gün zalimlere, özür dilemeleri hiçbir fayda sağlamaz. Artık lânet de onlarındır, kötü yurt da onlarındır." Mü'min Sûresi, 52.

retühüm ve lehümü'l-la'netü ve lehüm sü'üd-dâri"[39], dahî vâkıf-ı mezbûr *yüdîmullâhu izzehû fi'd-dâreyni ve tekabbelallâhu teâlâ minhü*[40]**(16b)** evkâf-ı mezbûre emrinde tevliyeti ve nazîreyi *mevle'l-muazzam düstûru'l-a'zâm alemü'l-hüdâ a'lemü'l-verâ mürebbi'l-ulemâ ve'l-fuzalâ melce'ül-mesâkîne ve'l-gurabâ*[41] Hayrü'd-dîn Paşa'ya ta'yin kıldı, dahî evkâfı tefvîz eyledi, tekabbelallâhu minhü imamun ve müşrifün ve huffâzun ve nakîbün ve hâdimün ve ferrâşun ve câbinün ve tabbâhun ve bevvâbun emrini, dahî şol kimesne ki mesâlih-i evkâfda âna ihtiyâc olur ânın dahî külliyâ umûrını mümâileyh Hayrü'd-dîn Paşa'ya müfevvez kıldı, ve zikr olınan mürtezikaların dahî külliyâ azillerin ve nasbların vâkıf-ı mezbûr re'y-i mütevellîye müfevvez kıldı, dahî vâkıf-ı mezbûr eczelallâhu**(17a)** sevâbehû şöyle şart eyledi, ki kaçan mütevellî-i evkâf-ı mezbûre zikr olınan mürtezikadan birini nasb itmek dilese evvelâ ol nasb idecegi kimesnenün hâline nazar ide, eger ol kişi kasd eyledügi şuğûl içün sâlih ise, yâ'ni ol hizmetün uhdesinden gelüb ikâmet-i vazîfe itmege kâdir olursa, ânun hâlinden teftîş ve tefahhus itdükden sonra ol hizmete ânı nasb ide, ve nasb itdükden sonra ol kimesneden sehven ve hatâen bir nâ-ma'kûl ve nâ-sezâ nesne vâkî olsa, kerre-i ûlâda ânı nush ve pend ide ki ol fi'il-i nâ-pesendîde ândan alâ sebîlü's-sehv vâkî olmuşdır,**(17b)** ba'dehû ol kimesneden bir zellet dahî vâki olsa ki ol vaz'-ı abes aslâ olduğı hizmetün sâhibine lâyık ve câiz olurlardan olmasa bu kerre mütevellî ânı zecr eyleye, eger ol kimesne nasîhât-ı mütevellî ile mütenassıh olmayub, nushi ve zecri kabûl itmeyüb, yine ol bâtıl ve yâramaz hâline avdet eyleyüb, bil-cümle üç def'a merrâren olduğı hizmetde suç itmiş olsa, ol vaktin mütevellî-i vakf ânı azl eyleye, dahî vâkıf-ı muhsin zâefallâhu hasenâtihi tahkîk-i nass eyledi, yâ'ni müntehâî murâdı ol oldı ki vâridîn ve müsâfirînden şol kimesne ki ziyy-i sulehâ ile mütehallî ola, evkât-ı**(18a)** hamse üzerine muhâfız ola, yâ'ni zâhir hâlinden salâh ve felâh fehm olınub beş vakit namazı dahî kılur ola, ve şer'â işlemesi lâyık olmayan nesneyi dahî mu'lîn ve müchîr olmasa, yâ'ni eşkâre işler olmasa, ol makûle kimesneler zâviyeye nüzûlden men' olunmaya, ve nüzûl itdükden sonra temâm üç gün zâviyede ikâmet ide, ve üç gün zâviyede ikâmet itdükden sonra mütevellî ol kimesneye birkaç gün dahî ikâmete izin virmegi râyi' görürse febihâ ve ni'me, ve illâ hâdim-i zâviye ol müsâfire vâkıf-ı mezbûrun şartını beyân eyleye, tâ ki ol müsâfir kûşe-i huzûra ve nûşe-i hubûra i'tiyâd itmegle hurûcdan müteezzî olmaya,**(18b)** bu didügimiz tafsîl mütevellî hâzır olduğı takdircedür, ammâ mütevellî gâib olıcak olursa bu şart-ı mezkûr mütevellî yerine nâib-i menâb olan kimesnenün râyine menût ola, ve kaçan bu zâviyeye ulemâ-i kibârdan ve meşâyih-i ahyârdan ve sâdât-ı ebrârdan bir azîz nüzûl itse hâdim-i zâviye ânlarun hizmetin geregi gibi ikâmet ide ve davârlarınun alîkin vire,

---

39- Bkz.Bir önceki dipnot.

40- Allah iki alemde onun izzetini ve şerefini devam ettirsin, ibadetlerini kabul etsin.

41- Büyük idareci, örnek şahsiyet, hüdanın simgesi, alimlerin ve faziletlilerin yetiştiricisi, fakirlerin ve gariplerin sığınağı.

ve bu riâyet-i mümân kibâra muhtass olmaya yâ'ni zâviye-i mezbûre üzerine her kim vürûd iderse bu nehc üzerine riâyet olına, belki fukarâ ve mesâkîn işbu hizmete evlâdır, zirâ ânlar münkesirü'l-kulûbdır, kaçan üç gün temâm olsa ikâmet-i vâridîn mütevellînin nazarına menût ola, yâhud nâib-i menâbî olan**(19a)** kimesnenün nazarına müfevvez ola, dahî bu zâviyeye nüzûlden kat'â kimesne men' olunmaya, illâ meger ki fâsık-ı mu'lîn ola, yâhud mübtedi' müchîr ola, yâ'ni eşkâre fıskı ve belîü bid'ati ola, yâhud salavât-ı mefrûzâtın cümlesin terk ider ola, yâhud bâ'zısın terk ider ola, ândan sonra vâkıf-ı mezbûr tekabbelallâhu minhi şöyle şart eyledi ki mevkûfât-ı mezbûre envâ'-ı istiğlâlin enfa'ı ile gallelene, şol şey'den ki fukarânın nafakası hakkında ol gallede envâ'-ı fevâîd ve esnâf-ı avâîd ve ecnâs-ı zevâîd ola, her vakt-i avânda ve her hîn ve zamânda evvelâ mahsûlât-ı evkâf-ı mezbûre**(19b)** imâret-i mesfûreye sarf ve harc olına, ve vakfun meremmât-ı ıslâhına ve istirdâd-ı galleye sarf olına, mebde-i masârif ve ihrâcât bunlardur, ve bu mezkûrâtdan istiğnâ vâkî olsa mahsûl-i evkâf imâret-i mevkûfun aleyhâya sarf oluna ki ol zâviye-i mezkûredir, dahî zâviyenin mesâlihine sarf olına, zâviyeden ve mesâlihden mâ-fazala mahsûl-i vakfdan ne denlü nesne kalursa ânun dahî öşri müşârı ileyh mütevellîye def' ve atâ olına, ve mezkûr mâ-fazalanun öşri mütevellîye virildükden sonra ne mikdar nesne bâkî kalursa vâridîn ve sâdirîn üzerlerine sarf oluna ki ânlarun zikr-i sıfâtı geçmüşdür, ammâ bu bâkî mezbûrun vâridîn ve sâdirîn **(20a)** üzerlerine sarfı râyi'-i mütevellînin hasebi üzre tertib-i maâş-i imâm ve huffâz ve nakîb ve hâdim ve gayrihim olundıkdan sonra ola, ve nakl-i hatab ve galle ve gayri nakle muhtâc esbâb içün devâb satun alındıkdan sonra ola, ve bunlardan gayri celli evkalle nekim vakfun mesâlîhi ve mühimmâtı var ise külliyâ ânlar görüldükden sonra ola, ve şumû'a ve eyyâm-ı mevsimde yâ'ni halkun cemiyyeti günlerinde a'yâd-ı şerîfe ve gayri gibi meselâ, ânlara olan cemî'-i harclar dahî görüldükden sonra, ve istizâe içün zeyte ve duhne ve kıdrlara ve sahanlara ve kas'alara ve kebçelere ve süpürgelere**(20b)** ve bunlardan gayri ne mukûle dahî ihrâcât ve mühimmât lâzım ve lâbüdd olursa külliyâ râyi'-i mütevellî ile ola, dahî vâkıf-ı mezkûr esâbahullâhu teâlâ şöyle şart eyledi ki evkâf-ı mezbûreden kaçan bir şey' icâreye virilmek lâzım gelse sene-i vâhideden artuğa icâreye virilmeye, andan sonra ol şey' üzerine akd-i icâre-i uhrâ akd olunmaya, hattâ evvelki akdin müddet-i icâresi temâm ola, yâ'ni evkâf-ı merkûmeden bir dükkan ve gayri müsânehe tarîki ile icâreye virilmek icâb idüb vakfa andan bir nef' müşâhede olunsa ukûd ile virilmeye, dahî zâlim ve tâmi' ve mütegallib kimesneye virilmeye ki **(21a)**ânun şerrinden ve belâsından havf olınur ola, ve mürûr-ı eyyâm ile kaçan zâviye münhedim ve müntamis olsa, yâ'ni harâb ve yebâb ve helâk ve tebâb olub arz-ı hâlî kalsa, *el-ıyâzü billâhi ani'l-intımâsi ve'l-inhidâmi ve'l-ifnâi ve'l-in'idâmi*[42],

---

42-"Kaybolmaktan, yıkılmaktan, tükenmekten, yok olmaktan Allah esirgesin" anlamında temenni cümlesi.

ve bu mertebeden sonra zâviye-i mezbûrenin îcâdına adem-i ihtimal olsa, ve isticdâdı mümteni' ve muhâl olsa, bil-cümle zâviye-i mezkûre binâsından eser kalmayub mütegayyir olsa, ve içinde sükûn ve karâr min külli'l-vücûh müteasir olsa, ol vakit evkâf-ı mezkûreden hâsıl olan fevâîd ve andan vâsıl olan avâîd fukarâ-i müslimîne ve zuafâ ve mesâkîne **(21b)** bil-cümle kâffe-i mehâvice merdûde ve masrûfe ola, *"mâ dâmeti's-semâvâtü ve'l-arzûne ilâ mâşâallâhu'l-azîzü'l-hamîdü, innehu fe'âlün limâ yürîdü"*[43], *"femen beddelehu ba'de mâ semi'ahu feinnemâ ismühü ale'llezîne yübeddilûnehu"*[44], *"ve aleyhi la'netullâhi ve'l-melâiketi ve'n-nâsi ecmaîn"*[45], ve *ecrü'l vâkıfü'l mezbûr alallâhi'l hayyi'l halîmü'l cevâdi'l kerîmü'l mu'în*[46], ve *"innallâhe lâyuzîü ecre men ahsenü amelen, bel yücrî bi-külli hasenetin aşren bedelen"*[47], andan sonra vâkıf-ı mezkûr nefs-i şerîfesi üzerine işhâd eyledi, evkâf-ı *mezbûreyi malından ve mülkinden ifrâz ve ihrâc idüb* vech-i mestûr üzre vakf-ı müseccel ve habs ve müsebbel kıldığına rabbini ve hâlikını, ve kefâ billâhi **(22a)** şehîden ve hasiben, ve vâkıf-ı mezkûr işbu evkâf-ı mufassalayı ve tertîbât-ı mükemmeleyi yerlü yerince vaz' itdükden sonra, enbiyâ ve'l-mürselîn salavâtullâhi aleyhim ecma'în, ve evliyâ ve sâlihîn rahmetullâhi aleyhim ekta'în ervâhını, ve kâffe-i melâike ve âmme-i müslimîn ervâhını işhad idüb, andan sonra işbu kitâb-ı mufassal zeylünde olan sikât-ı müslimînden ve udûl-i muvahhidînden musaffâ ve müzekkâ niçe müsülmanlar ba'de'l-işhâd isimleri ve resimleri ile ketb ve tastîr olundı, dahî hükkâm-ı müslimînden ve vülât-ı mü'minînden hâkim-i şer' olan azîz vâkıf-ı mezbûrun izn-i sarîhi ile evkâf-ı mezbûrenin lüzûmına ve sıhhatine ve nemat-ı mezbûr**(22b)** ve vech-i mestûr üzre masârifine hükm eyledi, ve hükmi üzerine udûl ve sikâtdan ve erbâb-ı kabûl ve iltifâtdan tukâ ve hayrât ile mevsûfîn olan cemaat-i müslimîni işhâd eyledi *ve zâlike cerâ fî evâsıt-ı şehr-i cumâzi'l-uhrâ li-sene seb'a ve semânîn ve seb'a mie' evvelen, ve cerâ zâlike ve durrire ve ruccime ve suvvira, ve bi'l-elfâzi't-türkiyyeti'l-vâzihate ubbira ve kurrira sâniyen, liyu'lemü mazmûnâtühû ve yüfhemü meknûnâtühû fi'n-nazari'l-evveli limen lehü fikrün selîmün ve fehmün ecmelü fî zamânı kazâi muvakkıihî ve mümzihi fî a'lâhu, dâme fazluhû ve ulâhu, ve amme uhrâhu ve ülâhu, fî evâhir-i ramazânü'l-mübâreke***(23a)** *min şuhûri seneti sînteyn ve hamsîn ve tis'a mie' min hicreti men lâ nebîyye ba'dehu sallallâhu aleyhi ve alâ âlihi'llezîne vâfû a'hdehû velillâhi'l-hamdü ve's*

43- "Gökler ve yerler durdukça, aziz ve hamid olan Allah istedikçe, ki o her istediğini yapar" Bu cümle ayet değil ancak buna çok yakın bir ayet var. Mealen; "Rabbinin dilemesi bir yana, gökler ve yer durdukça, orada temelli kalacaklardır. Rabbin, şüphesiz, her istediğini yapar" Hûd Sûresi, 107.

44- "Her kim bunu işittikten ve kabullendikten sonra vasiyeti değiştirirse, günahı onu değiştirenleredir." Bakara Suresi, 181.

45- Bkz.Dipnot 36.

46- Çok hoşgörülü, çok cömert, çok yüce ve çok yardımcı olan Allah mutlaka vakfedene bunun sevabını verecektir.

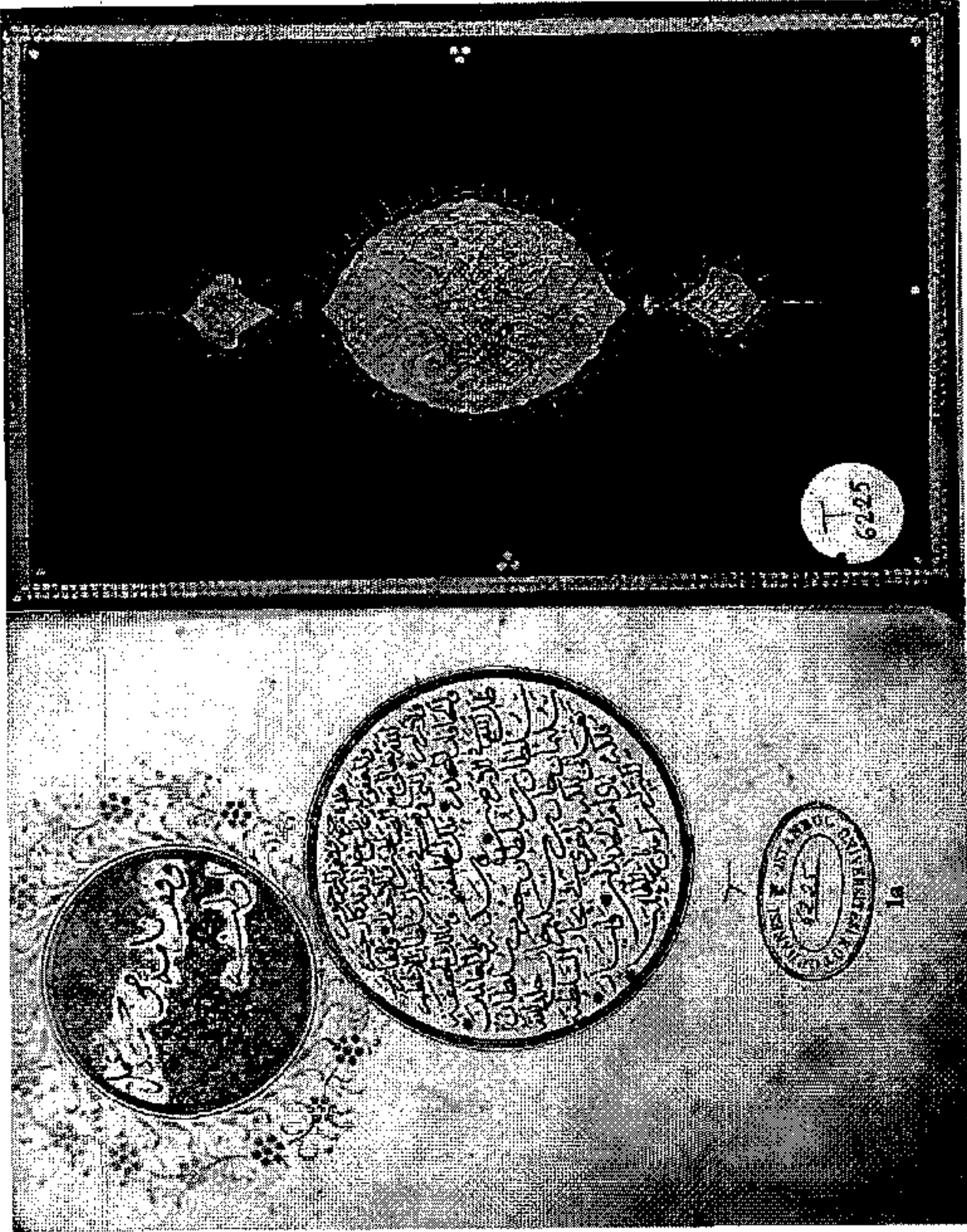
47- "Allah, salih amelleri zayi etmez, aksine her iyiliğe on misliyle karşılık verir" Mealen buna yakın bir ayet ; "Şüphesiz Allah, iyilik yapanların mükâfâtını zayi etmez." Tevbe Suresi, 120.

senâ ve'l-medhü ve'd-duâ, evvelen ve âhiren ve zâhiren ve bâtınen ve nestağfiruhû ve netûbü ileyhi hâzıran ve nâzıran şehide bi-mâfîhi[48] Abdullâh Bey bin Binârî Bey, Ali Bey bin Binârî, Karaca bin [ ], Umûr bin Bulduk, Bârımbây bin Nusret, Ahmed Çavuş el-bevvâb, Kutlu Bey [bin] Abdullâh, Binârî Bey bin Ulû Bey, Abdullâh Bey bin Hamza, Bâzârlu bin Demrez, Siref Hamza bin Abdullâh, Hacı Sungûr el-hâdim, Musa bin Haydar Fakih, Beypârs el-kâtib, İlyas bin Bâzârlu,**(23b)** Cafer bin Polâd, Hacı Urûz bin Hameskî, Sirâceddîn bin Osman, Hacı Mustafa bin Muhammed, Ali bin İsmail el-muhtesîb, Hacı Hızır bin Mehmed, Hacı İbrahim bin Hasan el-bezzâz, Şerefeddîn bin Abdullâh, Salih bin Halil, Fütûh bin Abdullâh, İlyas bin Halil, İlyas bin Mustafa, Hacı Emirhân bin Bayramic, Hasan bin Sûfî, Muhammed bin Selmân, Abdülazîz bin Abdülgaffâr, Hacı bin Ömer, Mahmud bin Abdullâh, Hacı Hasan bin Abdullâh, Hacı Sadeddîn bin Hacı Mahmud, Hacı Polâd bin Emîr-i âhûr, Ali bin Neker en-nâyib, Umûr Bey bin Kanikos Subaşı, Hoca Osman bin Emir Muhammed.[49]

48- Bu vakfiye ilk olarak Hicretin 787. yılı Cemaziyelahir ayı ortalarında yazıldı, (10-19 Cemaziyelahir 787 = 10-19 Temmuz 1385), sonra içindekilerin öğrenilmesi, gizli bilgilerin anlaşılması, düşüncelerin en güzel şekilde ortaya konulması için Hicretin 952. yılı Ramazan ayı sonlarında (21-30 Ramazan 952 = 26 Kasım-5 Aralık 1545) vakfiye aslı dikkate alınıp onun dışına çıkılmadan düzgün ve anlaşılır bir Türkçe'ye çevrildi ve okunup içeriği anlatıldı. Muhakkak ki Allah ahdine sadıktır. Önce ve sonra, gizli ve açık her hamd ve sena, övgü ve dua Allah'a aittir. Yalnız O'ndan mağfiret dileriz ve O'na tevbe ederiz. Bu yazıya huzurda bulunan ve bizzat gözüyle görenler şahit oldu. ('İçindekine/yazılana şahit oldu' anlamına gelen 'şehide bi-mâfîhî' ibaresi her şahit isminin başında yer almaktadır.)

49- Vakfiye ve tercüme metni burada bitmektedir. 24a, 24b ve 25b nolu sayfalar boştur. 25a nolu sayfada sonradan eklenmiş ve rik'a tarzıyla yazılmış şöyle bir fetva metni vardır; "Bir vakfun yerlerine mutasarrıf olan reâyâ her sene mukâtaasın virirlerîken, hâlâ mütevellî-i vakf 'öşür alınmak vakfa enfa'dır' deyu reâyâdan öşür almağa şer'an kâdir olur mı, beyân buyurılub müsâb olına. El-cevâb, Allâhu a'lem ve ahkem, öşür zekatdır gerek mülkde olsun gerek vakıfda olsun öşür virmemege mecâl yokdır, vakıfda mukâtaa ücret-i erhandır, başka alınmayıcak öşrden eksige mecâl yokdır. Harrerehu'l hakîr Ahmed, ufiye anhu."

Hüdavendigar Vakfiyesi Tercümesi

هو الله الملك الحق المبين تعالى

بسم الله الرحمن الرحيم وبه العون وعليه التكلان

هذه ترجمة كتاب الوقف لعمارة المرحوم سلطان مراد خان الغازي
بغازي سعداوندكار الواقعة في قپلوجه من مضافات تخت الحكومة
مدينة بروسا حماها الله عن الباس فقابلت مع اصله المترجم
عنه فوجدت مطابقة له حذو النعل بالنعل حرره الفقير
الوهبي يوسف بن حسين الموالي بالمدينة المزبورة
عفي عنهما

حمد وثنا و مدحت و دعا ثابت و محفوظدر
اول ذات مجيد بارى تعالى حضرتلرينه كه . ظلمات ظلمى

1b

يعني تاريكى كفر و ضلالتى . وبين الناس واقع اولان
طغيان و شقاوتى . خسر و جهالتى . شريعت شريفه
مضيئه نوريله كاشف و فاتح در . وعبد مخلصين اوزرينه
ابواب رحمتين نيه لطفيله . وعون وجوديله فاتحدر .
وجلال وعز لمدن نكم خلقى ايجاد ايلديكيله كلام
قديمنده . وفرقان عظيمنده . آيات عليه البيان
ونصوص بينات ساطعة البيان ايله بيان قلنمشدر . اول سبحانك
حضرتنه كه زياده الولان مومن متقى بندلرين . حور
غفلتدن بعيد . وعذاب آخرتدن على التأبيد . دور

2a

مزین زمرهٔ احسان لادخال السرور • وعیدنک اثرلری
متعلق اولدوغی کسنه‌لر دخی • دنیاده توفیق میسر اولدی
صکره انلردن قلوب • زور محشرده فرح الحال •
وسرور البال اولسنلر • ومحبی متعلق اولدوغی موش
اولنک عنایتی حجاب تعلق فتح ابواب • وقلسنه تمام
انشراح وعبرت • اخلاق دینیسی اوصاف حمید
سیدلق شانی اثبوت ارفادة • ومتابعة عماری
زهد مع اهل السبوت • وجنابی دنیای تلذذ لعمر رابع ایدر
حتی بالفعل الذبت وحجوز سنده اولادر ملکی مکث جمله

ملکنه ادخال ایتمشدر • اگر میسر قلوب صدقه جاریه
اولان نصیب ایتمشدر • وطریق جهد اولوب عون الملک
واستقامت اوزره اولمغه • سعی وکفایت کسب ایدوب علی الاتصال
دنیا آخرتده اولدرلر افضاله • ودائره قربته حضیرتلاهیه داخل اولور
وبو حال اوزره مدت مدید • وعهد بعید • کوشش ایدرك
طالب کسب جنت ایتمشدر • ومحمود الحال اولوب صالحك
ایکی عالمده دخی حالی احسن حال اولدیغی ظاهردر
دولته • ونیل افضال سعی ایتمشدر • کندویه قرب اتمکله
دخی شهادت صحیح صادق قلبدر • کرک الله سبحانه تبارك وتعالی

3b

4a

وحمدیچون قابل الثوب • و محمد مصطفی یه تحف صلوات و سلام

و هدایای تسلیمات زاکیات اولدقدنصکره • آل و اصحابی

اوزرلرینه دخی • رحمت عطوفت و مزید حسنات

تحفه‌لری کرامت اعظم • و حمد حبیب الخیر • ملک ملوک العرب والعجم

وقهرمان الترک والدیلم • حافظ بلاد الله • راعی عباد الله

کانز نصاب العدل والاحسان • کاسر عبدة الاوثان

قالع عبدة الصلبان • المؤید بتأیید الرحمن • سلطان

سلطان سلطان مراد خان بن سلطان اورخان خان

اسکنهما الله فی ریاض الجنان • و [illegible] مراحم

4b

و مغفور له سعید الحیات • و شهید الممات • غازی

خداوندگار • علیه رحمة الغفار • حرزما و نفسنا المدینه

تحقیق علی التحقیق • دنیای دنیه • مأوای مسند

[illegible] • یعنی منزل [illegible] • و مقام بلا

دخولی معطر غرور دور • موطن سرور دکلدر

[illegible] • دار قرار دکلدر • [illegible]

[illegible] • آشیان سرور دکلدر • و جای [illegible]

فرح دکلدر • خانه فرح و فرح دکلدر • [illegible]

[illegible] • و معماری [illegible] • [illegible]

5a

بالحمد [illegible] • [illegible] • [illegible]

وبادی [illegible] • [illegible]

[illegible] • علیه [illegible] الغفور • [illegible]

[illegible] الذی • [illegible] الذی • [illegible]

[illegible] • [illegible] عمل صالح [illegible] الذی • [illegible]

[illegible] • [illegible]

جمیع اوقاتنده • [illegible]

[illegible] الذی • [illegible] • [illegible]

[illegible] • [illegible]

[illegible] • [illegible]

[illegible] • [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] • [illegible] • [illegible]

[illegible] • کما قال الله تعالی [illegible]

ومن یضلل الله فما له من هاد • [illegible]

[illegible] الله [illegible]

وقصد ایدی تذکره سی یوسف الاوزن‌ده اولدیسه لبیب

صحیح وبیانی صحیح بلکه اقرب والعز اولابدوب ونعرشی نصیب

نوری شهادتلیدی • مشعوف اولدی جلاله لیل ایله حال النبی

بلا واسطه حجاب ولا امتحان • مستغاث ومستند اولدی حمی

بجلاله بلا تسوتصرف اوله تعثه عنایه • تامو اولدی حیا الله

شو ذاتی شریعة منسوب وحضرت اولاد شرکا رشادتکه

کلیا ملک مخصوص دعوه صحیح در • بحق اول لقب الله

بضاعتی الحجوز ونور هسی تصدیق جمیل اندی محمد اکرم اولدی

شلیه مراد ایله صاحبی الیجی ایله • ونور وضیا

سابغ وکامل اولان طوبت ایله • حق تعالی کی فضل

عظیم رجا ایدوب وطول عمیمن ابتغا ایدوب

تشکیم کلام قدیمده بشرا بشارت ان المصدقین والمصدقات

بشارتلریله مستبشر اولسه‌لر ان المصدقین

والمصدقات واقرضوا الله قرضا حسنا یضاعف لهم

ولهم اجر کریم • دیو حق تعالی بیکرم لطف احسان

کندولری فیض اولوب وعدنده الجنانک مصطفی

مسکن جلال اولوب • وجنان الجنة دن ثواب عظیم

ضیا تیله معلنمسک • وعبادالله صدقات عمره

7b

جسمی خلال ایلدی کویا که لتمکنا طمع ایدوب * نته کیم خبر

نبوت ویردرلردی * شول خبرده که رسول الله صلی الله

علیه وسلم اصحابه حسنات اطلاق ایدوب بیورمشدر که

ذکر اولنور المؤمن فی ظل صدقته یوم القیامة حتی یقضی الله

بین الناس و بو حدیث شریف دخی بیورمشدر که بیان

اولنور اذا مات ابن آدم انقطع عمله الا عن ثلث صدقة

جاریة او علم ینتفع به او ولد صالح یدعو له دیمشدر

خبر حجر * علیه حجة الکبرة القدیر * مولی سند حقیقی

عذابندن * وقطیع عقابندن * وسریع حسابندن

٨

یعنی حق تعالی عصاته اتدوکی بلینه عذابندن * ویله

عقابندن وسرعت حسابندن * خوف وخشیت

ایدوب * نته کیم قرآن عظیمده * وقرآن کریمده روایت

آیات مبینات واقع اولمشدر که بیان اولنور قال الله

سبحانه تعالی وتعالی * یوم تجد کل نفس ما عملت من خیر

محضرا وما عملت من سوء تود لو ان بینها وبینه امدا بعیدا

وقال جل ذکره یوم یفر المرء من اخیه وامه وابیه وصاحبته

لکل امرئ منهم یومئذ شأن یغنیه * وقال الله الملک الحق العلیم الحکیم

یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم *

8b

[illegible]

9a

[illegible]

ما ایچون دخی ایدوب • وقف صحیح شرعی ایتمشدر وقف

اولدوغی حالده علمادن و صلحادن • و مشایخ و ساداتدن

و حفاظ و عاظدن صاحب زهد و علم دین اولمشلر

و بلدن غنی هر کیم بونی اوقیده • فقرا و مساکین مسافر

نزول ایدوب صفوت ایسه کذلک اکرم اولنورلر ایسه کرکدر وقف

مؤبده • حیث مخلد اولدوغی حالده زلو ثمرونه

من بعد بو وقفی بوزمق دیلرسه • نزول ایدرلر • و لعنة

والملائکة والناس اجمعین لعنت ایدرلر • واول یوم و تکی الله

ملک الله ایدر • یعنی فاینه لسا • و قصد ایدر یعنی دکر لمان قیلور

9b

بنت اولنور حوالی وقف الله ای جمیع حدودی و حقوقی

اول حوالی هر طرف قبله دن حدی کتابه حقوقی ذکر

مشهور موضع دره • کلیا مذکور کتابه حقوقی حدی

و هر سو کتابه حقوق ینده ترکیب اغلی دیمکله مسمی موضع

و تکفور اغلندن یعنی قبله کنبط الحی دیمکله مشهور

اولشور که • اول زیاره مشهور یخلفندن نیم اندر کلور

و زیارتی مشهور عمر بوندن بلکوک زینه اولشور •

و بلکوک زینه حقی الحبسه اولشور • و الجه دن حقی

حکتلو جبه اولشور • و کتلو جبه دن حقی اولور مسکاتی

10a

يهتا اولسون * ونيلوفردين [illegible] حوض ارو قاليب كله [illegible]
اولسون * وصاره قيادين دخي [illegible] اولسون * [illegible]
دخي كوده ده سين اولسون وكوده ده [illegible] دخي
[illegible] اولسون * وآندين دخي [illegible]
وآندين دخي [illegible] اولسون [illegible]
وآندين دخي [illegible]
وآندين دخي جانب [illegible] اولسون * آندين
[illegible] اولسون * [illegible] اولسون * وآندين
جانب [illegible] اولسون * آندين [illegible]

اولسون وآندين [illegible] اولسون * وآندين [illegible]
اولمان [illegible] اولسون * [illegible]
[illegible] وآندين [illegible]
[illegible] دخي [illegible] وآندين [illegible]
[illegible] اولسون [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] دخي [illegible]
[illegible]

وصغار کبار ندر • نقیر وقطمیر کلیا والیقف مذکور در

وتبت الذی جمله سی [illegible] موقوفه مذکوره [illegible]

لندر [illegible] بعضی [illegible] موجود [illegible] والاتر [illegible]

مذکوره موقوفه [illegible] قلدی • وجه [illegible] مذکوره

ایجنده وقلع اولاتر [illegible] • والمبا [illegible] کرده

تبع قلوب [illegible] وقف قلدی • و [illegible] جدید

ایجنده [illegible] وقف [illegible] کلیا [illegible]

وتمکنیر الان طوال [illegible] تبع قلوب جمله [illegible]

[illegible] • وسلجم [illegible] منطبسه [illegible]

11b

مع جمیع ما یعرفها • ویسئلونها وقف [illegible]

قلدی • ومدینه [illegible] المحرب • [illegible] باللسان

[illegible] جمله کرد [illegible] حال [illegible]

[illegible] • ولعن [illegible] ذا [illegible] کرک [illegible]

[illegible] • بو جمله [illegible] والیقف مذکور وقف قلدی

[illegible] • [illegible] اکر [illegible] کوین [illegible]

[illegible] مملوک • [illegible] غلاملک [illegible] والیقف [illegible]

[illegible] الله [illegible] شرط الذی کر [illegible]

[illegible] ایله • [illegible] [illegible] وقف [illegible]

12a

نه در وریده دیمز قطعه بلیغ دیجی وقف اولدی و کوتره انام صنعه

دیجی اتقوی بو دیبلک املایه مسمی حسن عفاردن یزنی دخی

وقف لیادی • وذکر اولنان موضعده قطعه بالغ دیجی وقف

ایلدی که بو یردنیک بابه یالکلکه حزن ایجی بو هو سنده

ایکی بویرالدی الفجه بد قطع اولنمز • مستوجا و منصلا دنعلو ومنکلا

ذکر اولنان اوقاف مختلفه حسنی بی ولقب مذکور تعبل الله منه

لملک العفور • ولله در الشکور جعله الله یک آمین • و یلدن

اولمرلرلیدیب • وتصرفنده اخراج ایدوب یقف صحیح مسلم

کلهف وقف صحیح عنه المعلم الله عن الله • وصدق صحیح مخلد

12b

سمعی اولنجی اولدعی جالده • وحسن ملکی حلی دقا

قطعی اولنجی اولدعی جالده • بتاتا بلا حجر سا فضلا

جاری اولدیجی اولدعی جالده منهج شرع اوزرینه جاقی

اولدعی جالده مقتضای حکمی بتعنی اوقاف مزبوره یک

علی العموم لزومنه وصحتنه وتأبیدینه اولادر حکم ایتدی عالی

مجری یعنی اولدعی حالده • مولانای مشار جاوی جاری

وشرایط صحتی جامع اولدیغی حالده • بر وجه مشروح اوزره

منعقد بالتمام وقف لازم وصحت اولدی • مرسلا قطعا

مسلمه و بمنزله البینه ومال الیتیم • وکلف

13a

وهلاك اولمه • وخلاف اولمه [illegible] وقعبى [illegible]

اولوب بالآخره کمسنه يه خلاف شرط وقف تصرفندن

دخى منع اولنمه • الى كه يرث الله الارض ومن عليها

حيل [illegible] دخى بو ذكر اولنان وقفك [illegible]

من الوجوه وسبب من الاسباب • بلكه [illegible]

وشرط مؤكد [illegible] • [illegible]

وبعض [illegible] • [illegible]

وتاكيد اولنه [illegible] • [illegible]

[illegible] ضايع اوليه • شول كمسنه كه الله تعالى [illegible]

13b

وبو [illegible] كوره [illegible] • [illegible]

[illegible] وقاضى [illegible] • ومحتسب [illegible] وسائر

كلها الصنافدن • [illegible] جلال [illegible]

نقض ونقص • وتبديل وتغيير وابطال وتحويل • [illegible]

وتعطيل • هر كيم كه [illegible] نقض وتبديله شروع

[illegible] • [illegible]

[illegible] اولور • [illegible]

[illegible] كمسنه [illegible]

وتحويل • [illegible] والله تعالى

14a

14b

حوق ایدن کمسنه . شرع شریفه بویدن تصدیق ایدر

یعنی رسول حضرتلری نه بیان ایلدیسه عین حقیقت شریعت

مخالف ایشلر ایتمز . مسلک روشندر . و من صدق

بوندن دونر رب حق سبحانه تبارك وتعالی کرم فرماین صبوت

و شرع مطهری دلالتدن الله حقیقت . یوم آخرتده معا

و معلق اولمق ایسترایدرزمی . وکذا بانده رسول حضرتلری

علیه السلام حدیثی بونده شریف بوندان که ذکر اولنور

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم . شبر من الارض بالحد

الارض بمنزله طوقه الله تعالى من سبع ارضين

15a

دخی حق سبحانه تبارك وتعالی کلام منزلنده علی الاطلاق

قدح ظلمه ایدوب بویله تصریح ایتدی . الا لعنة الله على الظالمين

صدق الله العظيم الجبار . وصدق رسوله الكريم المختار

دخی هر کیم که الله تعالی کتابنه . و رسولنك سنتنه مخالف

ایشلر ایدن اولور ایسه جملهسی کلهسنه مغضوب حق علیه

دخی مردود اولوب جهنمه لایق اولور . شول کیمسه ظلمه جهتندن کلام

ربانی یه علی طریق الاعم طعن و قدح . بعض آیات کریمهیه طعن

وجمله دن بعضی الا لعنة الله على الظالمين كريمهسن ذکر

اولندقده تصدیق . مخالف کتاب الله و سنة رسوله

في فساد و تلف اجيله مسلمين عمارتلري حتى اغتنام ايتدلر ايدي
يعني بر وجه اقتباس مستحق بقا فقد باء بغضب من الله و مأويه
جهنم و بئس المصير ديبلدكدن صكره دخي تتابع اولنمادي
توبيخ على التوبيخ • تخويف على التخويف اولنوب • و عليهم لعنة الله
و الملائكة و الناس اجمعين • و الله حسيبه و مكافيه و طالبه
و مجازيه بانواع العذاب • و قولنه العقاب يوم لا ينفع
الظالمين معذرتهم و لهم اللعنة و لهم سوء الدار ديو ذكر اولنمش
معلوم و مقرردر بي تغيير و تبديل • و تعطيل و تحريف الدين
جنات • بو دكلو خوف آميز كلمات حق ذكر اولنمدن صكره

15b

مواعظ صحيحهٔ شرعيه • و نصائح صالحهٔ مرضيه ايله نصيحت
اولنوب اوقاف مطوّلري تك ابطال و اعمال اسعى ايدن
مبالات اولمايان كمسنه نك حق تعالى تدركنه كوره مكافات
ليدوكي • يعني كوزه كورنمز بر عذاب و عقابه حضرت الله
و تعالى ايله مصنف اولان كمسنه يه اعظم شدايد • و لهم
اولديكه • يوم آخرتده اعتذارلري • و توسلات استغفار
نافع و مقبول اولميه • كما قال الله سبحانه تبارك و تعالى
يوم لا ينفع الظالمين معذرتهم و لهم اللعنة و لهم سوء الدار
يعني وقف تغيير ايدنلري الله عز و جل في الدارين تعذيب ايده

16a

اوقافه مضبوطه لغزندن توليتي ونظري متولى الاعظم دستور

علم الهدى اعلم الورى * مرجع العلماء والفضلاء ملجا

للاكابر والفقراء خير الدين پاشايه تفويض قلدي دخي خير

تفويض الذي * تقبل الله عنه اعمالك ومشروطك في حيا

تك وحماتك وقربتك وحياتك * وطلبا

وثواب لك الغرائب * دخي بو كتابه كه صالح الاوقاف ملكه

لوله لنك دخي كتاب الموقف متوليه خير الدين پاشايه

تذكره اولنان مزرعه لر دخي كاتبلر ايله وقف

وقف مزرعه لري متوليه معوض قلدي * دخي وقف مزارع

تولية * شو شرط ايلديكه فخر متولى اوقاف مزبورك

ذكر اولنان مزرعه دن ريع حاصل اتمام دانسته اولا

اول نصب ايدجكى كمسنه ناظر ايله متكلم اولا

قصد ايلديكى شغل بعض صالح الجاسه * يعني اولاجد

عهدن سندن كلوب لقا مبرقه ايدك فايده اولورسه

حال الذي منيش نقص ايلكدن صكره اولاخد عندلك

ايد * وصيت ايلكدن صكره اولاحسنه شهود خطا

بنا معقوله ابدسه لحق اولسه كره اولدي لكه

ايد كه * اولاطناب سنديه كندن على حسب الشرع

17b

18a

18b

19a

19b

20a

ونورالدين عزيز سوله نه كيم الحاف همان الدين وولده

كلبار اي مولى اليه اوله • دخي وقت كه لنا بابا الله تعالى

شو ليه شرط لله كي لوقلي مريون دن فخر نبي

ايمان به ويرمك الاخر كلمة • سنة واجب دن [illegible]

ايمان سعيد ميه • اندن صكره اول شي لورم عقد جان

عقد لولميه • حتى لوكي عهد [illegible] ايمان جامع اوله

مو العقار [illegible] بركان عزيز • مساهمه طريق اله

ويرمك الحجاب العذب • وقتا اندن بو نفع مشاهده اولسه

عقد دايه نوبته • دخي [illegible] معلكسنه [illegible]

آنلرسنيدن والاسند حقوق اولورلر اوله • ومقرر الله

نحن اوله منهدم ومنطمس اولسه • يعني خراب وسايب

وهلاك وتباب اولوب • نصرحالي قالسه • العياذ بالله

عن الانقطاع في الزمان • ولا فناء ولا اضمحلال • و [illegible]

صكره لود مريون ملك ابحاي به عدم احتمال اولسه • واجد [illegible]

ممنوع ومحال اولسه • بالجمله زاويه مذكور مساندن [illegible]

متعين اولسه • والحاصل سكون وقرار من كل الوجوه بعيد اولسه

لو [illegible] لعقاد مذكوردن حاصل اولان زوايد • والذين

واصل اولان عوايد • فقرا [illegible] • مصارف [illegible]

بالجملة كافة بمجامع صدوره [illegible] • [illegible] الكريم

فلا رضوان الى ما شاء الله العزيز الحميد • انه فعال لما يريد

فمن بدله بعد ما سمعه فانما اثمه على الذين يبدلونه • وعليه

لعنة الله والملائكة والناس اجمعين • [illegible]

على الله النبي الحليم الجواد الكريم المعطي • [illegible]

[illegible] بكل حسنة عشرة امثالها [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

21b

[illegible] حسيبا • ولعن [illegible]

وترتيبات كلمة في غير [illegible] انبياء و مرسلين

صلوات الله عليهم اجمعين • و اوليا و صالحين • رحمة الله

عليهم اجمعين [illegible] وكافة ملائكة وعامة مسلمين [illegible]

[illegible] • [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] • [illegible] •

22a

22b

23a

شهد بما فيه جعفر بن بولاد | شهد بما فيه حاجی ارزوز بن عیسی | شهد بما فيه شرف الدين بن عثمان

شهد بما فيه حاجی مصطفی بن محمد | شهد بما فيه علی بن اسفندیار المحتسب | شهد بما فيه حاجی خضر بن محمد

شهد بما فيه حاجی ابراهیم بن حسن البزاز | شهد بما فيه شرف الدين بن عبد الله | شهد بما فيه صالح بن [illegible]

شهد بما فيه [illegible] | شهد بما فيه الياس بن خليل | شهد بما فيه الياس بن مصطفی

شهد بما فيه حاجی [illegible] | شهد بما فيه حسن بن صوفی [illegible] | شهد بما فيه محمد بن [illegible]

شهد بما فيه عبد العزيز بن عبد الغفار | شهد بما فيه حاجی بن عمر | شهد بما فيه محمود بن عبد الله

شهد بما فيه حاجی حسن بن عبد الله | شهد بما فيه حاجی [illegible] | شهد بما فيه حاجی بولاد بن [illegible]

شهد بما فيه علی بن [illegible] النايب | شهد بما فيه [illegible] صوباشی | شهد بما فيه خواجه عثمان بن [illegible]

23b

[illegible]

25a

(24a ve 24b sayfaları boştur)

Vakfın Köyleri

Vakfiye metninden anlaşılacağı üzere, birkaç köy haricinde vakfın köyleri ismen sayılmamış; Kestane Çukuru[50] – Tekfur Ağılı[51] – Keşiş Dağı Zirvesi[52] – Bilgilik Burnu[53] – Ilıca – Söğütlüce – Nilüfer Çayı – Sarıkaya – Kızıl İn – Güde Deresi[54] – Uğurlu Geris[55] – Emir-i Ahur Vadisi – Kirazlı Köyü – Gökören Köyü[56] – Kocasu Çayı – Beneyya Sınırı[57] – Kozluca Bahçe[58] – Demirkapı – Kestane Çukuru şeklinde *geniş bir bölgenin sınırları gösterilerek bu sınırlar içindeki köyler vakıf ilan edilmiştir*[59]. Uygulamanın tesbiti açısından, bu vakfa vergi ödeyen köylerin 1455[60], 1521[61] ve 1573[62] tarihli tahrir defterleri ile 1837[63] yılına ait vakıf muhasebe defte-

---

50- Uludağ'da Kadıyayla civarında bir mevki adıdır. Eskiden İnegöl kazasına bağlı Kesdane Çukuru adında bir köy varmış, sonradan terkedilip mezraa haline dönüşmüş. Bkz.Barkan-Meriçli, Hüdavendigar Livası Tahrir Defterleri I, s.89.

51- *Lamii Çelebi'nin Bursa Şehrengizi'nde Tekfuralanı adında bir mevkiden bahsedilmektedir.* Ayrıca, İnegöl Bedre civarındaki Bozalan adlı mevkiin eski ismi Tekfuralanı imiş, bazen de Bozağıl deniliyormuş. Burayla bağlantılı olabilir. Bkz.Raif Kaplanoğlu; Bursa Ansiklopedisi I (Yer Adları), AEV Yay.,İstanbul, 2001, s.49.

52- Vakfiyede Keşiş Dağı (Uludağ) zirvesindeki bir ziyaret yerinden bahsedilmekte ve buraya kurban adandığı belirtilmektedir. Ancak bugüne kadar dağın zirvesinde Türklere/Müslümanlara ait bir ziyaret makamı tespit edilememiştir. Bunun Bursa ve Uludağ tarihi açısından araştırmaya muhtaç enteresan bir nokta olduğunu düşünüyorum.

53- Keles-Domaniç sınırına yakın Bileylik Yaylası olabilir.

54- *İnegöl Kurşunlu beldesinin eski ismi Güde imiş. Ancak bahsedilen sınır burası olamaz, zira vakıf* defterlerinde ve uygulamada ismi geçen köylere bu bölge çok uzak kalıyor.

55- 1455 defterinde geliri Nefs-i Kapluca (Çekirge) bahsine kayıtlı Uğurlugöl Kıranı adında bir yer vardır. "Uğurlugöl Kıranı'nda merhûm Gâzi Hündgâr'ın on çoban elinde 1.346 baş koyunı irili uvaklu var, hâsılı: koyun serinden 2.460 [akçe], ve yününden 176 [akçe]" (Bkz.s.20b). Metinden burasının mer'a-yayla niteliğinde bir yer olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca İnegöl'ün Gerisa/Geris adında eski bir köyü varmış. Bkz.Raif Kaplanoğlu; Bursa Ansiklopedisi I (Yer Adları), AEV Yay.,İstanbul, 2001, s.115.

56- Şimdiki Gökçeören köyü olabilir.

57- Bitinya sınırı kastedilmiş olabilir. Zira, suretler ve tercüme karşılaştırıldığında yazımda ve harflerin noktalamalarında bazı farklılıklar görülüyor.

58- 1455 defterinde geliri Nefs-i Kapluca (Çekirge) bahsine kayıtlı Kozlubağçe adında bir yerden bahsedilmektedir. (Bkz.s.20b)

59- Vakfiyede geçen yer ve mevki adlarının hemen tümünün Türkçe olması yaklaşık 60 yıl içinde *bölgenin dağına taşına hatta en küçük mevkiine kadar isim verildiğinin göstergesidir.*

60- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, MC.O117/1, s.1b-21b. Hicri 859-Miladi 1455 tarihli vakıf tahrir defteridir. Bu defterde toplam vergi rakamları yoktur, sadece belli başlı öşür ve vergi kalemlerinin miktarları yazılmıştır. Biz sadece nakdî vergileri listeye aldık. (Bu defter, elinizdeki kitabın başında 1455 Tarihli Kirmastî Tahrir Defteri adıyla yayınlanmış olup makalemizde 1455 defterine yaptığımız atıflar bu deftere aittir.)

61- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, TD.113,s.99-132. Hicri 928-Miladi 1521 tarihli selâtin evkâfı tahrir defteridir.

62- Tapu Kadastro Kuyud-ı Kadime Arşivi, TD.570,s.65b-96b. Hicri 981-Miladi 1573 tarihli selâtin evkâfı tahrir defteridir.

63- Başbakanlık Osmanlı Arşivi, EV.10262, s. 1-8. Hicri 1252-Miladi 1837 tarihli Hüdâvendigâr Vakfı muhasebe defteridir.

rindeki vergi kayıtları ekte tablo halinde verilmiş, ayrıca bugün var olan köyler haritada gösterilmiştir.

Buna göre; Bursa, Kite[64] ve Atranos[65] kazalarından toplam 96 köy vakfa vergi ödemektedir. Ancak, bu köylerin hepsi her defterde yer almamakta, köy sayıları defterlere göre değişmektedir. Her bir defterde tarih sırasına göre 50, 51, 80 ve 66 köy kayıtlıdır[66].

Öte yandan, bazı köylerin nitelikleri de zaman zaman değişmiştir. Örneğin 1521 tarihli defterde Atranos kazasında vakfın hiçbir köyü yoktur. Bu tarihte tımar köyü olarak görünen Atranos kazasına bağlı 16 köy yaklaşık elli yıl sonraki 1573 tahririnde vakfa kaydedilmiştir[67].

Köylerin bugünkü durumlarına bakıldığında şimdiki Mudanya, Gemlik, Nilüfer, Osmangazi, Orhaneli ve Keles ilçelerinden bazı köylerin vakfa tâbi olduğu görülmektedir.

64- Kite; Bursa-İzmir karayolunun güneyinde şimdiki Ürünlü köyü yakınlarında bulunan eski bir Bizans kalesidir. 1302 yılında Osman Gâzi tarafından fethedilmiş, Osmanlı idari sisteminde 19. yüzyıla kadar kaza merkezi olarak önemini muhafaza etmiştir. Bu dönemde Mudanya ve Gemlik de birer köy olarak Kite' ye bağlıdır. Zamanla küçülen ve nüfusu azalan Kite 1867-1871 idari reformları sırasında kaza merkezi olmaktan çıkarılmıştır.

65- Atranos; bugünkü Orhaneli'nin hemen yanında bulunan eski bir Roma-Bizans yerleşimi olup Bursa'dan önce Osmanlıların eline geçmiştir. Atranos ismi kaza adı olarak Osmanlılar döneminde de 20. yüzyılın başlarına kadar kullanılmıştır. Sultan Mehmed Reşad devrinde 12 Kasım 1913 tarihli bir İrade-i Seniyye ile; Atranos kazasının ismi Orhaneli olarak, merkez kasabasının ismi Beyce olarak değiştirilmiştir. (BOA.DH.İD.97/-2, 20). Bu isim halen 'Adırnaz' şeklinde Orhaneli'nin güneyindeki bir bölge (Karaoğlanlar, Tepecik, Argın, Söğüt, Kadıköy, Dereköy, Demirci, Küçükorhan ve Mahaller) ismi olarak kullanılmaktadır.

66- Ö.F.Dinçel tarafından Bursa Araştırmaları'nın Ağustos 2004 sayısında; "Bursa Dağ Yöresinde Sultan I.Murâd'ın Vakıf Köyleri" adı altında bir belge yayınlanmışsa da belgede sayılan köyler bu vakfın köyleri değil sipahi/tımar köyleridir. Belgenin yanlış çözümlenmesi ve yanlış yorumlanması neticesinde hatalı bir sonuca ulaşılmıştır.

67- Bkz. Niyazi Topçu; 1521 Tarihli Tımar Defterine Göre XVI. Yüzyıl Başlarında Dağ Yöresi (Orhaneli-Keles-Harmancık-Büyükorhan), Bursa Araştırmaları, Şubat 2004, Sayı 4, s.31-35. Bkz.Niyazi Topçu; 1521 Tarihli Tımar Tahrir Defterine Göre Atranos Kazası Köyleri, Mezraaları ve Gelirleri, Bursa Araştırmaları, Ağustos 2004, Sayı 6, s.19-21.

Tablo **

	Köyün Defterlerdeki Adı	Defterlerde Tabi Olduğu Kaza	Şimdiki Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Vergi Ve Öşür Miktarı			
					1455	1521	1573	1837
					Vergi	Yekün	Yekün	Yekün
					Akçe	Akçe	Akçe	Guruş
1	Mudanya/Budamya	[Kite]	Mudanya	Mudanya	17.800	38.250	38.250	4.500
2	Kurşunlu	Kite	Kurşunlu	Gemlik	14.850	18.453	18.546	2.750
3	Tuzaklu	Kite (CA)	Tuzaklı	Osmangazi	320	709	750	3.606
4	Kavacık	Kite (CA)	Küçükkavacık	Keles	?	745	745	4.055 Müş.
5	Domalu	Kite (CA)	Kirazlı/ Domalı	Keles	30	847	847	
6	Evciler/Avcılar	Atranos/Kite (C)			?	848	850	-
7	Yağmalarköy	Atranos			?	-	-	-
8	Dereköy	Atranos/Kite (C)			?	2.404	2.410	-
9	Güneylü	Atranos / Kite (C)			45	1.165	1.170	-
10	Gögez/Gököz	Kite (CA)	Gököz	Keles	?	522	642	1.116
11	Baraklı/Budaklu	Kite (CA)	Baraklı	Keles	30	1.456	1.480	3.269
12	Karaköy/Siyahiler	Kite (CA)	Pınarcık	Keles	60	1.395	1.395	Müş.
13	Çalışlar	Kite (CA)			?	779	780	Müş.
14	Delüler	Kite (CA)	Deliler	Osmangazi	?	984	1.100	4.795
15	Mürseller-i Küçük	Kite (C)	Uluçam	Osmangazi	?	1.106	1.110	3.104
16	Uzuncukköy	[Bursa]			10	-	-	-
17	Ağrasköy	[Bursa]			40	-	-	-
18	Germedenler/ Germendiler	Kite (C)			7	510	510	-
19	Gündüret	Kite (CA)	Çaybaşı	Osmangazi	38	766	770	2.279
20	Bağlu	Kite (CA)	Bağlı	Osmangazi	162	1.323	1.325	4.166
21	Akçakilise	Kite (CA)	Dağakça	Osmangazi	136	904	900	3.678
22	Kızıllar	Kite (CA)	Güneybayır	Osmangazi	244	1.621	1.620	2.650
23	Şeyhler/Şıhlar	Kite (CA)	Seferışıklar	Osmangazi	400	4.974	4.974	Müş.
24	Mürseller-i Büzürk	Bursa (C)	Mürseller	Osmangazi	247	1.144	1.200	Müş.
25	Gökviran	Kite (CA)	Göktepe	Orhaneli	360	1.573	1.573	3.919
26	Kiraslu	Kite (CA)	Kirazlı	Osmangazi	889	2.554	2.554	6.432
27	Gökçeviran	[Bursa] (C)	Gökçeören	Osmangazi	245	1.916	1.916	3.914
28	Çonkara	Bursa (C)	Yiğitali	Osmangazi	543	5.504	6.504	Müş.
29	*Gökpınar*	*Bursa (C)*			495	1.073	1.075	-
30	Yeniceköy	Kite	Dağyenice	Osmangazi	13	-	500	3.648

	Köyün Defterlerdeki Adı	Defterlerde Tabi Olduğu Kaza	Şimdiki Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Vergi Ve Öşür Miktarı			
					1455	1521	1573	1837
					Vergi	Yekün	Yekün	Yekün
					Akçe	Akçe	Akçe	Guruş
31	Misi	Bursa	Gümüşte-pe	Osmangazi	30	1.042	1.043	3.868
32	Dereköy/Derecik	Bursa	Dereçavuş	Osmangazi	461	1.620	1.620	10.438
33	Karaman	Bursa	Karaman	Nilüfer	273	6.371	6.371	Müş.
34	Hamidler	Bursa	Hamitler	Nilüfer	35	4.733	4.733	7.714
35	Değişler	Bursa			?	2.121	2.121	Müş.
36	Bigados ve Sitos Eşekyedi/Soğanlı	Bursa	Soğanlı	Osmangazi	3.637	5.873	5.873	2.717
37	Kavak	Bursa			Müş. 648	12.637	13.640	-
38	Koçi	Bursa	Koçu?	Orhaneli		6.866	6.866	-
39	Biladiyanus/Bilados	Bursa	Yunuseli	Osmangazi	990	18.800	13.800	14.424
40	İzvadi/İzvat	Bursa	Çukurca	Osmangazi	1.708	5.263	19.988	7.233
41	Armud	Bursa	Armut	Osmangazi	359	12.731	13.730	7.543
42	Hatunköy	[Bursa]			?	-	-	-
43	Çavuş	Bursa	Mina-reliçavuş	Nilüfer	197	1.780	1.780	-
44	Çeltükçi	Bursa	Çeltik	Nilüfer	1.564	42.212	43.213	9.660
45	Kükürdlü	Bursa	Kükürtlü	Osmangazi	1.111	-	-	-
46	Yeniceköy/ Yahşibey	Bursa	Selçukgazi	Osmangazi	312	3.444	9.444	-
47	Kapluca (Nefs)	[Bursa]	Çekirge	Osmangazi	5.051	16.898	16.900	Müş.
48	Demürhisar	[Bursa]			1.250	-	-	-
49	Demürkapu/ Geçkinos	Bursa	Demirkapı	Osmangazi	2.449	5.548	9.167	-
50	Yenice	Bursa	Yenice-`abad	Osmangazi	-	276	276	-
51	Simaviyan/Kaya-başı	[Bursa]	Ku-ruçeşme	Osmangazi	-	4.452	4.450	-
52	Akbınar	[Bursa]	Akpınar	Osmangazi	-	150	150	-
53	Kelesan/Kelesen	[Kite]	İsmetiye	Osmangazi	-	2.760	2.955	-
54	Misebolu	Kite	Aydın-pınar	Mudanya	-	741	741	-
55	Yeniceköy/Burgaz	[Kite]	Güzelyalı	Mudanya	-	670	870	-
56	Budaklar	Kite (CA)	Güneybu-daklar	Osmangazi	-	482	500	1.843
57	İlyaslar/Dağdibi	Kite (CA)	Dağdibi	Keles	-	1.157	1.160	Müş.
58	Kılıçlar	Kite (C)			-	510	560	-

	Köyün Defterlerdeki Adı	Defterlerde Tabi Olduğu Kaza	Şimdiki Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Vergi Ve Öşür Miktarı			
					1455	1521	1573	1837
					Vergi	Yekün	Yekün	Yekün
					Akçe	Akçe	Akçe	Guruş
59	Uzuncaöz	Atranos (CC)	Uzunöz	Keles	-	-	2.550	2.253
60	Haydar	Atranos (CC)	Haydar	Keles	-	-	3.600	4.574
61	Akçabınar	Atranos (CC)	Akçapınar	Keles	-	-	2.260	2.621
62	Güney/Günay	Atranos (CC)	Dağgüney	Orhaneli	-	-	1.100	5.056
63	Menteşelü	Atranos (CC)	Menteşe	Keles	-	-	3.489	3.328
64	Bıyıklıalan/Bıyıklı	Atranos (CC)	Bıyıklıalan	Keles	-	-	3.654	Müş.
65	Alpağut	Atranos (CC)	Alpagut	Keles	-	-	3.312	3.612
66	Gelemiç	Atranos (CC)	Gelemiç	Keles	-	-	2.612	3.139
67	Harmanalanı	Atranos (CC)	Harman-alan	Keles	-	-	2.382	Müş.
68	Düğenlü	Atranos (CC)	Düvenli	Keles	-	-	2.047	1.319
69	Delüce	Atranos (CC)	Delice	Keles	-	-	2.674	Müş.
70	Göynükbeleni	Atranos (CC)	Göynük-belen	Orhaneli	-	-	3.650	16.476
71	Firuz	Atranos (CC)	Firuz	Orhaneli	-	-	2.488	1.531
72	Karasi	Atranos (CC)	Yazlıca	Orhaneli	-	-	687	Müş.
73	Bozcaarmud	Atranos			-	-	1.016	-
74	Budaklar/Kozbu-daklar	Atranos (CC)	Kozbudak-lar	Keles	-	-	3.044	4.070
75	Sorkun/Boğaz-ı Sorkun	Atranos (CC)	Sorkun	Keles	-	-	4.151	4.078
76	Belenviran	Atranos (CC)	Belenören	Keles	-	-	4.200	4.999
77	Demürciler	Atranos (CC)	Dağdemir-ciler	Keles	-	-	1.185	3.277
78	Yağcılar/Yaycılar	Atranos (CC)	Yağcılar	Keles	-	-	1.079	5.383
79	Kıranışıklar/Şa-hinbaba	Atranos (CC)	Kıranışıklar	Keles	-	-	1.063	3.669

	Köyün Defterlerdeki Adı	Defterlerde Tabi Olduğu Kaza	Şimdiki Adı	Bağlı Olduğu İlçe	Vergi Ve Öşür Miktarı			
					1455	1521	1573	1837
					Vergi	Yekün	Yekün	Yekün
					Akçe	Akçe	Akçe	Guruş
80	Çoralar/Çöreler	Atranos	Çöreler	Orhaneli	-	-	48	-
81	Yenice	Atranos			-	-	12	-
82	Danişmend	Atranos			-	-	12	-
83	Aydın	Kite			-	-	2.057	-
84	Akça ve Menteşe	Kite	Ovaakça?	Osmangazi	-	-	1.200	-
85	Ebceler	Kite	Epçeler	Keles	-	-	870	7.357
86	Keles ve Yenice-keles	Kite (CA)	Keles	Keles	-	-	-	8.058
87	Erenler	Kite (CA)	Erenler	Orhaneli	-	-	-	3.800
88	Nalınlar	Kite (CA)	Nalınlar	Orhaneli	-	-	-	3.771
89	Dedeler	Atranos (CC)	Dedeler	Keles	-	-	-	Müş.
90	Topuk	Atranos (CC)	Topuk	Orhaneli	-	-	-	Müş.
91	Kocakavacık	Atranos (CC)	Kocaka-vacık	Keles	-	-	-	7.342
92	Kızılcakilise	Atranos (CC)	Kemaliye	Keles	-	-	-	2.234
93	İnkaya	Bursa (Sah-ra)	İnkaya	Osmangazi	-	-	-	3.274
94	Dobrıca	Bursa (Sah-ra)	Dobruca	Osmangazi	-	-	-	4.895
95	Paşaçiftligi	Bursa (Sah-ra)	Paşaçiftliği	Osmangazi	-	-	-	Müş.
96	Filedar	Bursa (Sah-ra)	Gündoğdu	Osmangazi	-	-	-	562

**** Tablo hakkında bazı notlar :**

a) 1455 defterinde Kavak ve Koçi köyleri müşterek kaydedilmiştir.

b) Evciler (Avcılar?), Dereköy ve Güneylü 1455 defterinde Atranos'a sonraki defterlerde Kite'ye tabi kaydedilmiştir.

c) 1455 defterinde Uzuncukköy'ün tabi olduğu kaza kayıtlı değildir.

ç) 1455 defterinde Hatunköy'ün harab olduğu ve dışarıdan ekildiği belirtilmiş, geliri kaydedilmemiştir.

d) Nefs-i Kabluca ve Mahalle-i Simaviyan'ın hangi kazaya tabi olduğu 1521 ve 1573 tarihli mufassal defterlerde belirtilmemiştir. Ancak 1530 tarihli icmal defterinde (BOA.TD.166) Bursa kazası bahsine alındığından biz de Bursa olarak kaydettik.

e) Mudanya (Budamya), Kelesan ve Yeniceköy/Burgaz köylerinin hangi kazaya tabi olduğu 1521 ve 1573 tarihli mufassal defterlerde belirtilmemiştir. 1530 tarihli icmal defterinde (BOA.TD.166) Kite kazası bahsine alındığından biz de Kite olarak kaydettik. Ancak gerçekte Kelesan köyü Bursa kazasına dahil olup bu köydeki gayrımüslimlerin cizyesi vakfa aittir. Neden Kite kazasına yazıldığını anlamayadık.
f) Gökçeviran Köyü 1521 defterinde Tabi-i Kapluca olarak kayıtlı olup, 1530 icmalinde Bursa kazası bahsinde yer verilmiş, 1573 defterinde ise Kite'ye tabi olarak gösterilmiştir.
g) Mürseller-i Büzürk Köyü 1573 defterinde Kite'ye tabi olarak gösterilmiştir.
ğ) 1837 defterinde Kavacık ve Domalı'nın geliri müşterek kaydedilmiştir
h) 1837 defterinde Epçeler, Çalışlar, Karaköy (Siyahiler) ve Dağdibi (İlyaslar)' nin geliri müşterek kaydedilmiştir
ı) 1837 defterinde Yağcılar ve Dedeler'in geliri müşterek kaydedilmiştir
i) 1837 defterinde Kozbudaklar ve Topuk'un geliri müşterek kaydedilmiştir
j) 1837 defterinde Güney ve Karasi'nin geliri müşterek kaydedilmiştir
k) 1837 defterinde Göynükbeleni, Seferışıklar (Şeyhler/Şıhlar), Harmanalanı ve Bıyıklıalan (Bıyıklı)'ın geliri müşterek kaydedilmiştir
l) 1837 defterinde Dağdemirciler ve Delice'nin geliri müşterek kaydedilmiştir
m) 1837 defterinde İnkaya ve Çonkara'nın geliri müşterek kaydedilmiştir
n) 1837 defterinde Mudanya Subaşılığı'nın maktu bedeli kayıtlıdır.
o) 1837 defterinde Kurşunlu Subaşılığı'nın maktu bedeli kayıtlıdır.
ö) 1837 defterinde Dereçavuş ve Değişler'in geliri müşterek kaydedilmiştir
p) 1837 defterinde Dobrıca, Çekirge ve Paşaçiftliği'nin geliri müşterek kaydedilmiştir
r) 1837 defterinde Hamidler ve Karaman'ın geliri müşterek kaydedilmiştir
s) 1837 defterinde Deliler-i Sagir ve Deliler-i Kebir adlarıyla iki ayrı köy olarak kayıtlıdır.
ş) 1837 defterinde Mürseller tek köy olarak kayıtlıdır.
t) 1837 defterinde Seferışıklar (Şeyhler/Şıhlar) Köyü Atranos Cebel-i Cedid Nahiyesinde gösterilmiştir.
u) Geliri başka köylerle birlikte müşterek olarak kaydedilen köylerde vergi miktarı ilk köy için esas alınmış, diğer köylerin vergisi (Müş.) kısaltmasıyla belirtilmiştir.
ü) C=Cebel; CA=Cebel-i Atik; CC=Cebel-i Cedid
v) '?' işareti defterde kaydı bulunup vergi miktarı gösterilmeyenler için kullanılmıştır.
y) '-' işareti defterde kaydı bulunmayanlar için kullanılmıştır.
z) Tablo defterlerdeki sıralamaya göre yapılmıştır. Önce 1455 defterindeki köyler sıralanmış daha sonra diğer defterlerdeki köyler eklenerek tablo tamamlanmıştır.

HÜDÂVENDİGÂR
VAKFI'NIN
KÖYLERİ
BURSA
KİTE
ATRANOS

Bu kitapta yayınladığımız ve Kirmastî Defteri'nin parçaları olan iki defter, Osmanlı Devleti'nin kuruluş devrini daha iyi anlamamızı sağlayacak değerli bilgiler içermektedir. Kitapta 1455 tarihli Kirmastî Defteri'nin sadece iki parçası yayınlanmıştır.

Kirmastî Defteri'nin yayınlanan parçalarında, Osman Gazi, Orhan Gazi ve Sultan I. Murad vakıfları yoğunluktadır. Bu nedenle kitabımızın adını, "Osmanlı Kuruluş Devri Vakıfları" koymakta sakınca görmedik. Ancak elbette yayınladığımız parçalarda; Osman Gazi, Orhan Gazi ve Sultan I. Murad devri vakıflarının hepsi yer almamaktadır. Bu nedenle, bahse konu devirlere ait tüm vakıflar hakkında 1530 tarihli icmal defterini esas alarak yaptığımız araştırmayı da kitabımıza koymayı uygun bulduk. Böylece, yayınladığımız defterin eksikleri bir ölçüde tamamlanmış oldu.

Her ne kadar sadece Hüdavendigar Livasını içine alsa da, Osmanlı Devleti'nin ilk tahririne ait Halil Bey Defteri'ni temel alması açısından Kirmastî Defteri'nin çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Kitabımızda tahrir defterlerinin tıpkıbasım ve çeviriyazısını yanyana yayınlayarak, okuyucuya çeviriyazıyı daha rahat kontrol etmesi için ortam sağladık.

ISBN: 978-975-6738-26-9

